

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ÇANAKKALE İLİ 2024 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

HAZIRLAYAN:
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİNDEN SORUMLU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

ÇANAKKALE- 2025

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	4
A.1. HAVA KALİTESİ.....	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	9
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	12
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	27
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	27
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	28
A.8 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	28
B. SU VE SU KAYNAKLARI	30
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	30
B.1.1. Yüzeysel Sular	30
B.1.1.1. Akarsular.....	30
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....	31
B.1.2. Yeraltı Suları.....	33
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	34
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	34
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	38
B.3.1. Noktasal kaynaklar	38
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar.....	38
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	50
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	56
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	56
B.3.2.2. Diğer	56
B.4. DENİZLER	56
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu.....	56
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	57
B.4.3. Acil Müdahale Planları	57
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	58
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	59
B.4.6. Deniz Çöpleri	60
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	60
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu.....	60
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	60
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	63
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	63
B.5.2. Sulama.....	64
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı.....	65
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	65
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	65
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı.....	66
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	66
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	67
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri.....	67

B.6.2. <i>Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri</i>	70
B.6.3. <i>Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi</i>	70
B.6.4. <i>Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı</i>	71
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ.....	71
B.7.1. <i>Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar</i>	71
B.7.2. <i>Arıtma Çamurlarının Yönetimi</i>	72
B.7.3. <i>Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	72
B.7.4. <i>Tarımsal Faaliyetler ile Oluşan Toprak Kirliliği</i>	73
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	74
C. ATIK	75
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	75
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI.....	84
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ.....	84
C.3.1. <i>Eğitimler</i>	85
C.3.2. <i>Atık Getirme Merkezleri</i>	86
C.3.3. <i>Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı</i>	87
C.4. AMBALAJ ATIKLARI.....	88
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	90
C.6. ATIK YAĞLAR.....	90
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	91
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	92
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER.....	92
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	93
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	94
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR.....	94
C.12.1 <i>Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	95
C.12.2 <i>Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	95
C.12.3 <i>Atıksu Arıtma Çamurları</i>	99
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	99
C.14. MADEN ATIKLARI	100
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	101
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI.....	103
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	103
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	103
D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI	104
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)	104
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	104
E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK.....	105
E.1. FLORA	105
E.2. FAUNA	139
E.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	149
E.3.1. <i>Ormanlar</i>	149
E.3.2. <i>Milli Parklar</i>	150
E.3.3. <i>Tabiat Parkları</i>	155
E.4. ÇAYIR VE MERA	160
E.5. SULAK ALANLAR.....	160
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	170

<i>E.6.1. Tabiat Anıtları</i>	170
<i>E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	170
<i>E.6.3. Anıt Ağaçlar</i>	170
<i>E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	172
<i>E.6.5. Doğal Sit Alanları</i>	174
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	175
F. ARAZİ KULLANIMI	176
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	176
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	178
<i>F.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	178
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	178
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	179
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	179
G.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	180
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	181
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	182
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	182
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	183
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	183
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	184
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	185
I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI	186
İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	189

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri ...	7
Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	8
Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	8
Çizelge 4 –2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	9
Çizelge 5 –2024 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	11
Çizelge 6-2025 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	12
Çizelge 7 -2024 yılı Çanakkale hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	24
Çizelge 8-2024 yılı Biga MTHM hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	25
Çizelge 9-2024 yılı Biga İÇDAŞ hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	25
Çizelge 10-2024 yılı Çan MTHM hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	26
Çizelge 11-2024 yılı Lapseki MTHM hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	26
Çizelge 12 – Tamamlanan gürültü bariyerleri.....	27
Çizelge 13-2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	28
Çizelge 14 – Tamamlanan bisiklet yolları.....	28
Çizelge 15 – Tamamlanan yeşil yürüyüş yolları	28
Çizelge 16 – Tamamlanan çevre dostu sokak	28
Çizelge 17- İlin akarsuları	30
Çizelge 18- Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	31
Çizelge 19- Yeraltı suyu potansiyeli	33
Çizelge 20-Su Kaynaklarının Kalitesi	34
Çizelge 21 -2024 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	38
Çizelge 22– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi	56
Çizelge 23–2024 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı.....	58
Çizelge 24–2024 yılı itibariyle deniz üzeri kurulu olan balık çiftlikleri	59
Çizelge 25-2024 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	61
Çizelge 26- İlçelere göre içme ve kullanma suyu şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı ve nüfusu	61
Çizelge 27-İlçelere göre belediyelerin içme ve kullanma suyu arıtma tesisi mevcut durumu	62
Çizelge 28- İlçelere göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı	63
Çizelge 29-İçme suyu amaçlı kullanılan barajlar	63
Çizelge 30-Sulamaya harcanan su miktarı	64
Çizelge 31 –2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	68
Çizelge 32–2024 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	70

Çizelge 33–2024 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	70
Çizelge 34–2024 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu.....	71
Çizelge 35— 2024 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (e-ÇBS, 2025).....	71
Çizelge 36 –2024 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları.....	73
Çizelge 37 -2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	73
Çizelge 38 -2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	73
Çizelge 39-2024 yılında birliğe ait Entegre Atık Yönetim Tesisinde bertarafı sağlanan belediye atığı miktarları (ÇAKAB,2025).....	78
Çizelge 40- Çanakkale ili Evsel Belediye Atıkları Düzenli Deponi Tesisleri son durumu.....	79
Çizelge 41 -Sızıntı suyu arıtma tesisine ilişkin 2024 yılı debi değerleri	80
Çizelge 42- Son 3 (üç) yıla ait birlik üyelerinin tıbbi atık miktarları	81
Çizelge 43- Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisine gelen toplam tıbbi atık miktarları	81
Çizelge 44-2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri ...	83
Çizelge 45- 2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	84
Çizelge 46-2024 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri.....	86
Çizelge 47- yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı	87
Çizelge 48- 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları.....	88
Çizelge 49- Kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	88
Çizelge 50-2024 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	89
Çizelge 51-2024 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	89
Çizelge 52--2022 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları*	90
Çizelge 53—2022 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	91
Çizelge 54— Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	91
Çizelge 55—2022 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	92
Çizelge 56-2022 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	92
Çizelge 57- Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl).....	92
Çizelge 58–2022 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar.....	93
Çizelge 59—2022 yılında ilde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet).....	94
Çizelge 60– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet).....	94
Çizelge 61—2022 Yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili veriler.....	94
Çizelge 62–2024 yılı için ilimizdeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	95
Çizelge 63- 2024 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı	95
Çizelge 64–2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	99
Çizelge 65- Yıllara göre tıbbi atık miktarı	100
Çizelge 66–2024 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı.....	100
Çizelge 67–2024 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	101
Çizelge 68–2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	101
Çizelge 69– 2024 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı.....	103

Çizelge 70–2024 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı	103
Çizelge 71–2024 yılında katı yakıtlara ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi	104
Çizelge 72- Çanakkale İli İlçelere göre tescilli anıt ağaç listesi	171
Çizelge 73- Çanakkale ilinin dahil olduğu ÖÇK Bölgeleri.....	172
Çizelge 74- Çanakkale İli sınırları içerisinde yer alan tescilli doğal sit alanları	174
Çizelge 75 – Arazi kullanım sınıflandırması.....	177
Çizelge 76 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	179
Çizelge 77 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2025 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	180
Çizelge 78 – 2014-2025 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	180
Çizelge 79–2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	180
Çizelge 80– 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	182
Çizelge 81- 2024 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	183
Çizelge 82–2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	183
Çizelge 83- 2024 İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin sektörel dağılımı	186

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik 1-2024 yılında Çanakkale istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	13
Grafik 2--2024 yılında Çanakkale istasyonu PM _{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği	14
Grafik 3-2024 yılında Çanakkale istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	14
Grafik 4-2024 yılında Çanakkale istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	15
Grafik 5-2024 yılında Çanakkale istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	15
Grafik 6-2024 yılında Çanakkale istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği	16
Grafik 7--2024 yılında Biga MTHM istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	16
Grafik 8-2024 yılında Biga MTHM istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	17
Grafik 9-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	17
Grafik 10-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği	18
Grafik 11-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	18
Grafik 12-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	19
Grafik 13-2024 yılında Çan MTHM istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	19
Grafik 14-2024 yılında Çan MTHM istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	20
Grafik 15-2024 yılında Çan MTHM istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	20
Grafik 16-2024 yılında Çan MTHM istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği	21
Grafik 17-2024 yılında Çan MTHM istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği	21
Grafik 18-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu PM _{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği	22
Grafik 19 -2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği ...	22
Grafik 20-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği ...	23
Grafik 21-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği ...	23
Grafik 22-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği	24
Grafik 23– Yıllar itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	57
Grafik 24 –2024 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	65
Grafik 25– Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı	67
Grafik 26– Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	67
Grafik 27– 2024 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	72
Grafik 28- 2024 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	72
Grafik 29 -2024 yılı itibariyle belediye atık karakterizasyonu(ton/yıl)	82
Grafik 30- Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	86
Grafik 31- Yıllar itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan bina/yerleşke sayısı	88
Grafik 32- Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	89
Grafik 33- Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	89
Grafik 34– 2022 yılı Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	90
Grafik 35– Yıllar itibariyle Çanakkale ilinde atık madeni yağ miktarları &	91
Grafik 36– Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)	92
Grafik 37- Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)	93
Grafik 38- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	93
Grafik 39– 2022 Yılı Atık Yönetim Uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi ..	94

Grafik 40–2024 yılı kül atıklarının yönetimi.....	96
Grafik 41-Maden atıkları bertarafı	100
Grafik 42- Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	176
Grafik 43–2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	179
Grafik 44–2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	180
Grafik 45–2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	181
Grafik 46– ÇŞİDİM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	182
Grafik 47- 2024 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı.....	183
Grafik 48-2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	184
Grafik 49- 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	184
Grafik 50- Çanakkale ilinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin sektörel dağılımı.....	187
Grafik 51 - Çanakkale ilinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin endüstriyel faaliyet dağılımı.....	187

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1 - HEY Portalı Ulusal PM ₁₀ Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl).....	5
Harita 2 - NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli	6
Harita 3-Çanakkale ilinde bulunan hava kalitesi izleme istasyonlarının yerler	13
Harita 4- Çanakkale ilinde bulunan termik santraller uydu görüntüsü.....	96
Harita 5-Çanakkale ilinin Çevre Düzeni Planı	178
Harita 6- Çanakkale İlinde Kirlenici Salın ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin harita üzerinde gösterimi.....	188

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1- Çanakkale Kordon'dan Genel Bir Görünüm (<i>Kaynak: Yunus Emre Eroğlu, 2020</i>).....	1
Resim 2- Geçirimsiz Tabaka Yapısı.....	75
Resim 3- Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi(Doğantepe Mevkii, Kemel Köyü).....	78
Resim 4- Cenal Elektrik Üretim A.Ş.....	97
Resim 5 – 18 Mart Çan Termik Santrali	97
Resim 6- İÇDAŞ Bekirli Termik Santrali	98
Resim 7— İÇDAŞ Değirmencik Termik Santrali	98
Resim 8-- Çan-2 Termik Santrali	99
Resim 9-Troya Tarihi Milli Parkı girişi (<i>Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>)	150
Resim 10- Troya Tarihi Milli Parkı kuşbakışı görünüm (<i>Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>).....	150
Resim 11- Truva Atı (<i>Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>).....	151
Resim 12- Troya Tarihi Milli Parkı girişi (<i>Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>)	151
Resim 13- Troya Tarihi Milli Parkı (<i>Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>)	152
Resim 14- Şehitler Abidesi (<i>Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı</i>)	153
Resim 15-Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi (<i>Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı</i>).....	153
Resim 16-Piyade Alayı Şehitliği (<i>Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı</i>)	154
Resim 17-Alçıtepe Sargıyeri Şehitliği (<i>Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı</i>)	154
Resim 18-Ayazma Pınarı Tabiat Parkı girişi (<i>Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>).....	155
Resim 19- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (<i>Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>).....	156
Resim 20- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (<i>Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>).....	156
Resim 21- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (<i>Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>).....	157
Resim 22- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (<i>Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı</i>).....	157

Resim 23-Denizgöründü Tabiat Parkı (Kaynak: https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543)	158
Resim 24- Denizgöründü Tabiat Parkı (Kaynak: https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543)	158
Resim 25- Denizgöründü Tabiat Parkı (Kaynak: https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543)	159
Resim 26- Denizgöründü Tabiat Parkı (Kaynak: https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543)	159
Resim 27- Denizgöründü Tabiat Parkı (Kaynak: https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543)	160
Resim 28-Gökçeada Lagünü (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	161
Resim 29- Gökçeada Lagünü (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	161
Resim 30- Gökçeada Lagünü (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	162
Resim 31- Gökçeada Lagünü (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	162
Resim 32- Çardak Lagünü (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	163
Resim 33- Çardak Lagünü (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	163
Resim 34-Araplar Boğazı (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	164
Resim 35- Araplar Boğazı (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	164
Resim 36- Kumkale Deltası (Kaynak: https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543 , <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	165
Resim 37- Kumkale Deltası (Kaynak: https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543 , <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	166
Resim 38-Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	166
Resim 39- Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	167
Resim 40-Tuzla Deltası ve Azmakları (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>).....	167
Resim 41- Tuzla Deltası ve Azmakları (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>).....	168
Resim 42-Büyük ve Küçük Kemikli Tuz Gölü (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	168
Resim 43- Kavak Deltası (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>).....	169
Resim 44- Kavak Deltası (Kaynak: <i>Sulak Alanlar Envanter Kitabı</i>)	169
Resim 45- Çanakkale Merkez Kordon Bölgesi'nde yer alan tescilli Manolya Ağacı	172
Resim 46- Saros Özel Çevre Koruma Bölgesi	173
Resim 47- Marmara Özel Çevre Koruma Bölgesi	173

GİRİŞ

Resim 1- Çanakkale Kordon'dan Genel Bir Görünüm (*Kaynak: Yunus Emre Eroğlu, 2020*)

Çanakkale; Balkan Yarımadası'nın Doğu Trakya topraklarına bir kıstakla bağlanmış Gelibolu Yarımadası ile Anadolu'nun batı uzantısı olan Biga Yarımadası üzerinde toprakları bulunan bir ilimizdir.

Avrupa ve Asya'da toprakları bulunan Çanakkale, Edirne, Tekirdağ ve Balıkesir il sınırları ile çevrilidir. İl sınırlarına; Ege Denizinde Türkiye'nin en büyük adası olan Gökçeada ile Bozcaada ve Tavşan Adaları da girer.

İl, 25° 40'-27°30' doğu boylamları ve 39°27'-40°45' kuzey enlemleri arasında 9.933 km² lik bir alanı kapsar.

Anadolu Yarımadası'nın en batı noktası Baba Burnu ile Türkiye'nin en batı noktası olan Gökçeada'daki Avlaka Burnu il sınırları içerisindedir. İlin toplam kıyı uzunluğu 671 km.dir. ⁽¹⁾ Çanakkale ilinin toprakları, genellikle dağ ve tepelerle kaplı alanların vadilerle parçalanmış engebeli görünüşündedir. En yüksek dağı 1767 m ile Kaz Dağı'dır. Gelibolu Yarımadası'nda Tekir Dağlarının uzantısı olan Kuru Dağı 726 m yüksekliktedir. Diğer yüksek dağlar, kaz dağı dolaylarında yer alır. Biga yöresinde kuzeydoğu, güneybatı yönünde uzanan 500-1000 m arasındaki az yüksek sıralar, dalgalı bir görünüm Gelibolu Yarımadası'nda, boğazdan Saroz Körfezine doğru basamak basamak bir yükselme görülür. 400 metreye yaklaşan, tepeler dik yamaçlarla Saroz Körfezine iner.

Akarsu ağzlarında ve geniş tabanlı vadilerde görülen ovalar Çanakkale'de az yer kaplar. Ezine Ovası, Bayramiç Ovası, Kumkale Ovası, Biga ve Karabiga Ovaları, Agonya (Yenice-Hamdibey- Kalkım) Ovası, Umurbey ve Sarıçay Ovaları, Anadolu yakasındaki ovalardır. Gelibolu Yarımadasında ise Kavak Ovası, Cumalı Ovası, Yalova Ovası, Kilye ve Piren Ovaları vardır.

AKARSULAR VE GÖLLER

İlimiz dâhilinde büyük, küçük bütün akarsuların düzenli bir rejimi yoktur. Sonbahar yağmurlarıyla ve karların erimeye başladığı nisan, mayıs aylarında kabarırlar, bunun dışındaki sürelerde birkaç yüz litrelik debiye kadar düşerler. Bu düzensizlik yüzünden ilimizdeki akarsulardan ulaşım ve tarım yönünden yararlanma imkânı olmamaktadır. Akarsuların çoğu Kazdağı'ndan doğarlar. İlimizdeki akarsuların belli başlıları; Tuzla Çayı, Menderes Çayı, Sarıçay, Kocabaş Çayı, Bayramiç Deresi, Bergaz Çayı ve Kavak Çayı'dır.

İl sınırları içinde kalan arazide önemli bir göl yoktur. Mevcut göller Gelibolu Yarımadası'nda ve Gökçeada'da yazın kuruyan tuz gölleri'dir.

SANAYİ VE TARIM

Çanakkale Sanayi 1970'li yılların başına kadar önemli bir gelişme göstermemiş olmasında Türkiye'de sanayinin hızla geliştiği Marmara Bölgesi gelişim alanı dışında kalmasının temel etkenlerinden birisinin stratejik bir konumda ve özellikle askeri bir bölge olması durumu etken olmuştur. İl dışından gelebilecek sermaye ise, gerekli altyapı çalışmalarının tamamlandığı Balıkesir, İzmir ve Bursa İllerini tercih etmiştir. Çanakkale sanayi yönünden yeterli seviyede gelişmemiştir. Çanakkale'de sanayinin gelişimi 1970 li yıllara kadar önemli bir atılım sağlayamamıştır. Ancak 1973 yılında Çanakkale'nin kalkınmada öncelikli iller arasına alınması neticesinde sağlanan teşvik unsurları ile yatırımlar hızla artmaya başlamış, özellikle doğal kaynaklara dayalı gıda ve taş- toprağa dayalı orta büyük ölçekli sanayi yatırımları gerçekleştirilmiştir.

İlimizde madencilik ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren sanayi tesisleri olarak, Çan İlçesinde Çan Linyitleri İşletmesi, EÜAŞ Çan Termik Santrali, ODAŞ grubu bünyesinde faaliyet gösteren Çan 2 Termik A.Ş., Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik A.Ş. Fabrikaları, Ezine İlçesinde Akçansa Çimento San. A.Ş.'ne ait çimento ve klinker üretim tesisi, Biga İlçesinde İÇDAŞ Çelik Enerji ve Tersane Ulaşım A.Ş.'ne ait demir çelik üretim tesisi ile Değirmencik Termik Santrali, İÇDAŞ Bekirli Termik Santrali ile CENAL Termik Santrali faaliyet göstermektedir.

İlimizde tarımsal faaliyetlerin gelişiminin bir sonucu olarak, tarıma dayalı üretimde bulunan çok sayıda sanayi tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin en önde gelenleri; Dardanel Önentaş, Tahsildaroğlu Süt Ürünleri, Özsoylar Süt Ürünleri, Akpınar Süt Ürünleri, Ulubay Gıda, Akua Tek Su Ürünleri işletmeleridir. Diğer yandan küçük işletmeler olarak ise Ayvacık, Ezine ve Bayramiç, Eceabat ilçelerinde çok sayıda zeytinyağı işletmeleri ile Ayvacık, Ezine, Bayramiç, Eceabat ve Biga ilçelerinde çok sayıda süt işleme tesisleri bulunmaktadır. Zeytinyağı ve süt işleyen tesisler küçük ölçekli olmalarına rağmen il ekonomisi içerisinde önemli bir yer tutmaktadırlar.³

TURİZM

Çanakkale, sahip olduğu tarihi, turistik ve kültürel zenginlikleri ile yerli ve yabancı turistlerin daima gözdesi olmuş bir ilimizdir. Deniz turizmi için uygun olan koyların başında; Ege Denizi kıyılarında bulunan Ayvacık Assos Antik Liman, Kadırga Koyu, Geyikli Beldesi ve Dalyan Köy kıyıları, Gülpınar Beldesi sahil kıyıları, Bozcaada ve Gökçeada İlimizin deniz turizmi potansiyelinin bulunduğu önemli merkezlerdir. Yine boğazın doğusunda Lapseki-Dalyan ve Çardak Beldesi kumsalı, Çanakkale Merkez İlçe güneyinde yapılaşmanın yoğunlaştığı Güzelyalı kıyısı, boğazın batısında Seddülbahir Köyü, Ertuğrul ve Morto koyları, Kilitbahir Zargana plajı ve Gelibolu Hamzakoy'dur. Bu koylar güneşlenme, yüzme, su sporları gibi çeşitli rekreasyonel faaliyetler için

uygundur. Bununla beraber boğazın dar bir yarımada ile bağlandığı Saroz Körfezi kıyıları da (Kum Limanı, Anafarta Limanı, Ece Limanı ve Yıldız Koyu) son yıllarda deniz turizimi açısından önemli gelişme gösteren rekreasyonel alanların başında gelmektedir.

Milli Tarihimizin en önemli olaylarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası Tarihi Alan Başkanlığı ve Truva Milli Parkını da sınırları içerisinde bulundurmaktadır. Çanakkale Savaşlarının cereyan ettiği Gelibolu Yarımadası, Tarihi Milli Park alanında bulunan Türk Anıt ve Şehitlikleri ile Yabancı Anıt ve Mezarlıkları özellikle 18 Mart ve 25 Nisan tarihleri arasında yoğun olarak yerli ve yabancı turist akınına uğramaktadır. Anadolu'daki en eski uygarlık merkezlerinden Troya, Assos, Priapos, Alexandria- Troas, Neandria, Abydos ve Sestos'un bulunduğu Çanakkale, Troya, Alexandria Troas ve Assos, Priapos gibi nice eski uygarlık merkezlerinin beşiği olan İlimiz, yerli ve yabancı ziyaretçileri tarihin derinliklerine götürmektedir. Diğer taraftan 671 km. sahil bandı, ada konumundaki iki ilçesi, muhtelif yerlerdeki termal kaynaklar ve zengin flora ve faunası ile Kazdağları ilin en önemli turizm değerleridir.

Uygarlık tarihinin en eski el sanatlarından olan seramikçilik ve halıcılık, Çanakkale Folklorunun otantikliğini kaybetmeden en belirgin özelliklerini günümüze kadar taşımıştır. Çanakkale adının, burada yapılan çanak-çömlekten geldiği kabul edilmektedir. Eski adı Kale-i Sultaniye olan Çanakkale'nin 17. Yüzyılın sonlarında ipek, yelken bezi, çanak-çömlek imalatıyla ün yaptığı belirtilmektedir. Çevresi eşsiz doğa güzellikleri ve denizlerle çevrilmiş olan İlimiz sağlık turizminin en önemli faktörlerinden biri olan kaplıcalarla da hizmet vermektedir.

Personel Durumu: İlimiz taşra teşkilatı olarak, Çevre Mühendisi İl Müdür Yardımcısı idaresinde; Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü ile ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü olarak iki şubeden oluşmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdür Vekili, 11 teknik personel, 1 Büro Personeli ile hizmet vermektedir. Şubemizde: 8 Çevre Mühendisi, 2 Su Bilimleri Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi, 1 Büro personeli ünvanlarında personel hizmet vermektedir.

ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü: Bir Şube Müdürü ve 9 Teknik personel ile hizmet vermektedir. Şubemizde: 1 Kimyager, 3 Çevre Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi, 1 Orman Mühendisi, 1 Su Bilimleri Mühendisi, 1 Çevre Teknikeri, 1 CBS Teknikeri ünvanlarında personel hizmet vermektedir.

Kaynak

-Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2025

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge 1’de verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan” Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı” Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirletici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

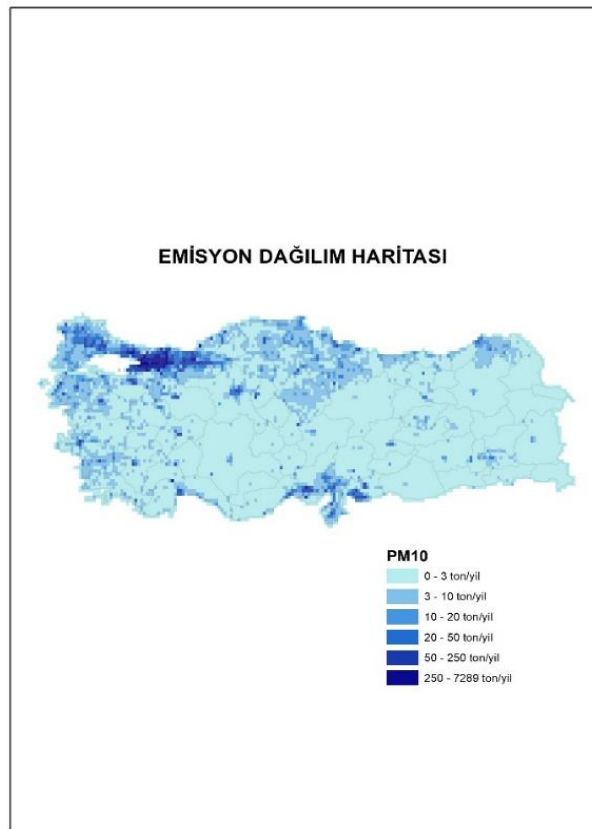
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı

verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

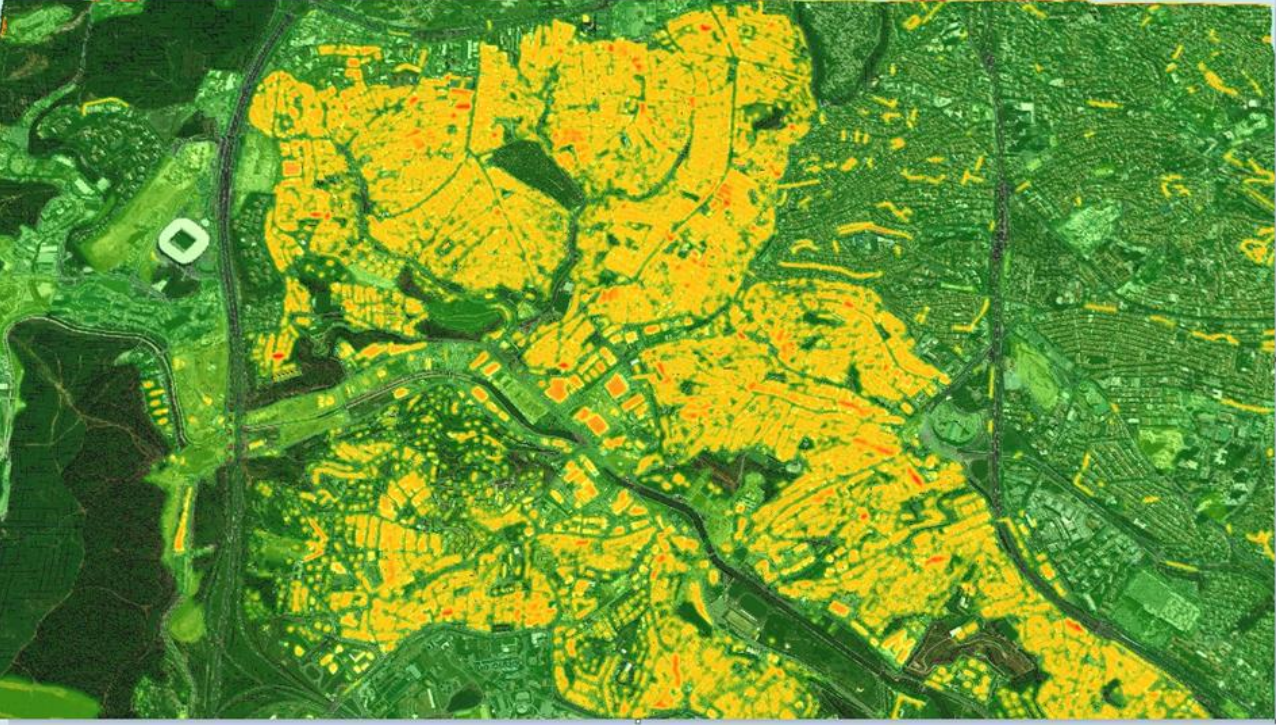
Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita 1 - HEY Portalı Ulusal PM₁₀ Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita 2 - NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri 81 ilimiz için ortaya konulmaktadır.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup çalışmalar 81 ilimizde yaygınlaştırılmıştır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak hava kalitesi tahmin sonuçlarını üretmektedir.

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	aatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi iyi seviyededir.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun olup, hava kirliliğine hassas gruplar orta düzeyde etkilenebilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel halkın etkilenmesi beklenmemektedir
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Hassas gruplar ciddi sağlık sorunları yaşayabilir. Genel halkın bazı sağlık etkileri yaşaması muhtemeldir.
201 - 300	Kötü	Mor	Nüfusun tamamının hava kirliliğinden etkilenme olasılığı yüksek olup, hassas gruplar açık hava etkinliklerini kısıtlamalıdır.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Herkes, ciddi sağlık etkileri yaşayabilir. Açık hava etkinliklerinden kaçınılmalıdır.

Çizelge 4 –2024 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(ÇÇŞİDİM,2025)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam		
Çimento	1	3
Enerji	5	9
Gıda		
Gübre		
Kağıt		
Kimya		
Kireç	1	2
Lastik		
Maden		
Metalurji	1	4
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)		
TOPLAM	8	18

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı

partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağılı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'nın global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nın ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'ye maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur. *

Çizelge 5 –2024 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(AKSA Doğalgaz, 2025)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi				Proses/Isınma	60.897.405,98		
				Elektrik Üretimi	26.745.287,63		
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut				118.973.430,25			
Ticarethane/Diğer				25.796.856,56			

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlimizde hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerlerini gösteren harita ve ölçülen parametreler ile ilgili grafikler aşağıda verilmiştir

A.4. Ölçüm İstasyonları

Çanakkale İl’inde, Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü tarafından işletilen Çanakkale İli içerisinde bulunan; Çanakkale, Biga, Çan ve Lapseki istasyonlarında sürekli olarak hava kalitesi izlenmesi yapılmakta olup <https://sim.csb.gov.tr/> adresinde kamuoyunun bilgisine anlık olarak sunulmaktadır.

Çizelge 6-2025 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler
(havaizleme.gov.tr, 2025)

MARMARA TEMİZ HAVA MERKEZİ HAVA KALİTESİ İZLEME AĞI - ÇANAKKALE														
NO	İL	İSTASYON	TİP	Enlem	Boylam	PM ₁₀	PM _{2,5}	NOx	SO ₂	O ₃	CO	BTX	LoVol	Met
1	ÇANAKKALE	ÇANAKKALE	ISINMA	40°08'29.65"N	26°23'57.63"E	1	1	1	1	1				
2	ÇANAKKALE	BİGA	ISINMA	40°12'54.04"N	27°14'33.70"E	1		1	1		1			1
3	ÇANAKKALE	ÇAN	ISINMA	40°01'43.06"N	27°02'44.04"E	1		1	1	1				1
4	ÇANAKKALE	LAPSEKİ	KIRSAL	40°24'11.06"N	26°46'14.28"E		1	1	1	1				1
Toplam Cihaz Sayısı						3	2	4	4	3	1	0	0	3

Cihazların Tanımları

PM₁₀ : 10 mikrondan küçük Partikül Madde (TOZ) ölçüm cihazı

PM_{2,5}: 2,5 mikrondan küçük Partikül Madde (TOZ) ölçüm cihazı

NO₂: Azotdioksit (Trafik kaynaklı) ölçüm cihazı

SO₂: Kükürtdioksit (Isınma kaynaklı) ölçüm cihazı

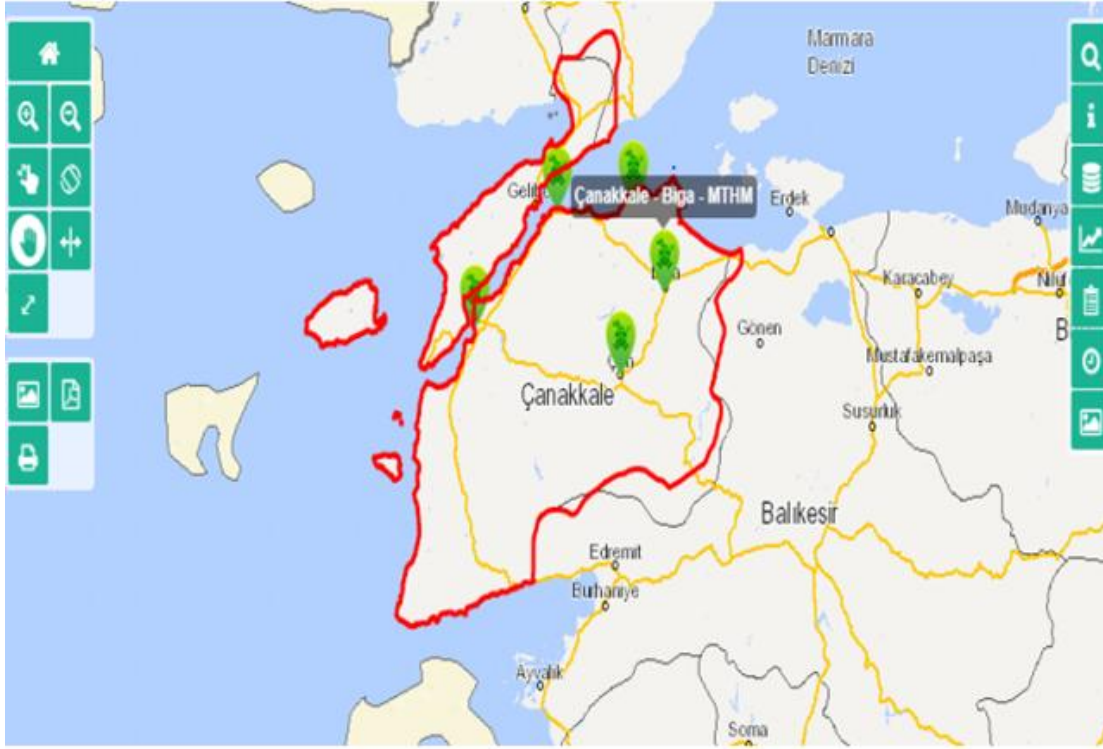
O₃: Ozon (Özellikle yazın Güneş ışığının fazla olduğu zamanlarda) ölçüm cihazı

CO: Karbonmonoksit (Trafik kaynaklı) ölçüm cihazı

BTX: Uçucu Organik Bileşikler (Benzen-Toluen-Xylene) ölçüm cihazı

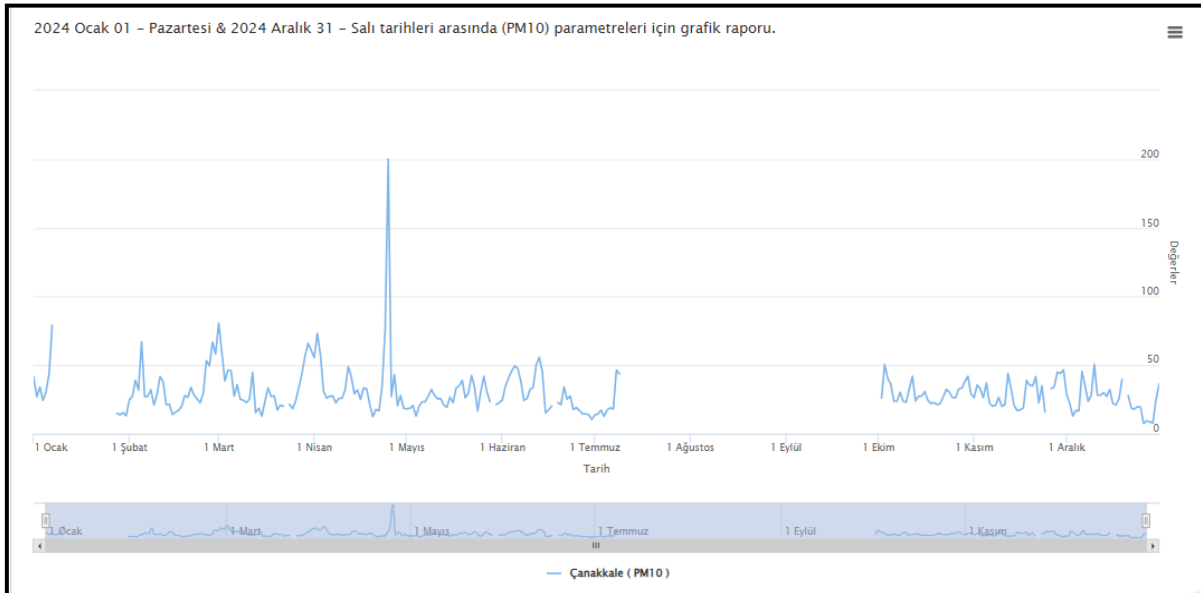
LoVol:Ağır Metaller için Partikül Örnekleme Cihazı (As, Ni, Cd, Pb)

Met: Meteorolojik Parametreler (Rüzgar Yönü, Rüzgar Hızı, Basınç, Sıcaklık, Nem)

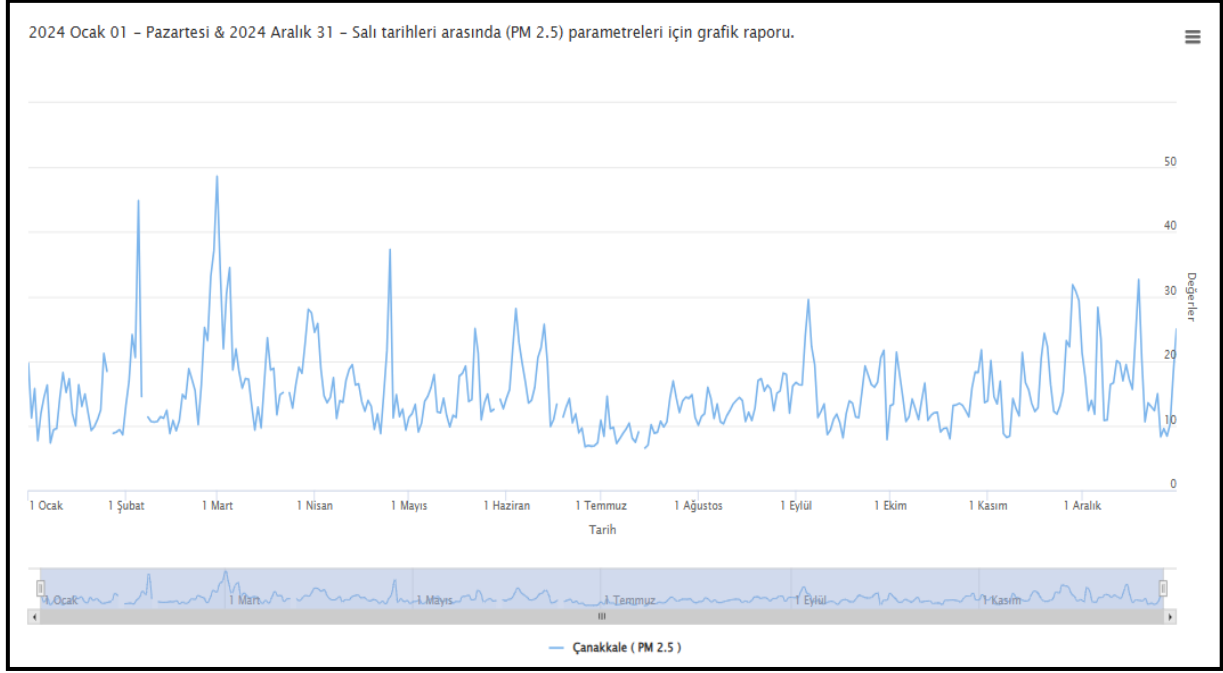

Harita 3-Çanakkale ilinde bulunan hava kalitesi izleme istasyonlarının yerler

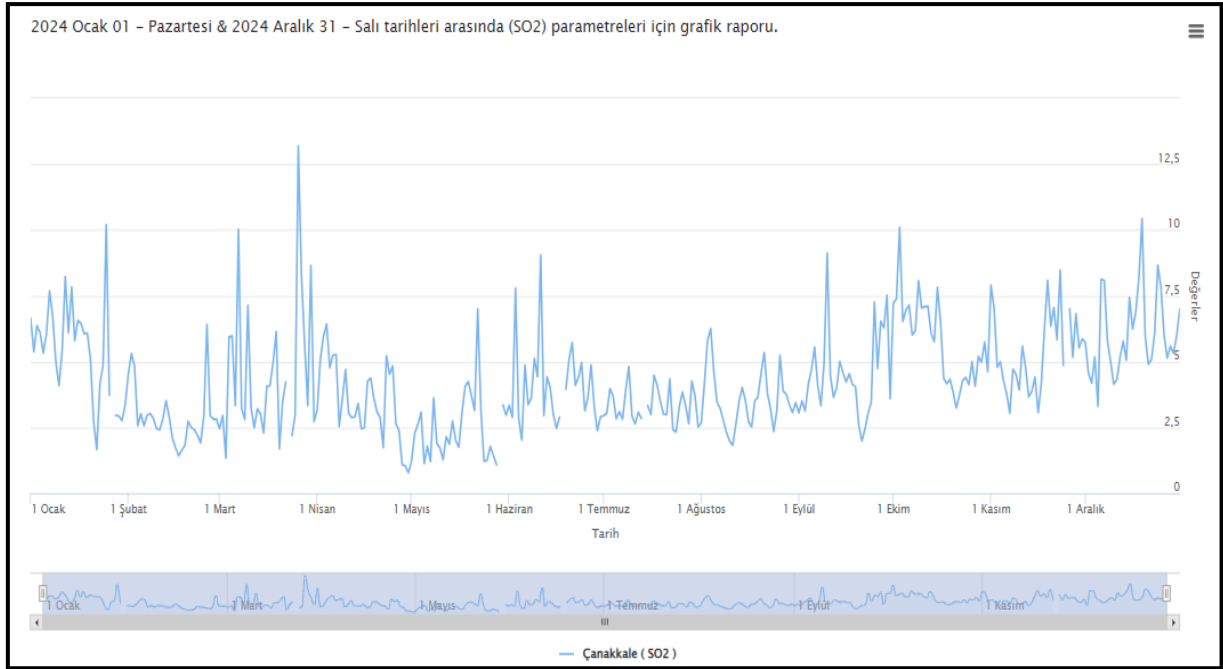
İlimizde 2024 yılındaki hava kirletici parametrelerin günlük ortalama değerlerini içeren grafikler aşağıda verilmektedir.

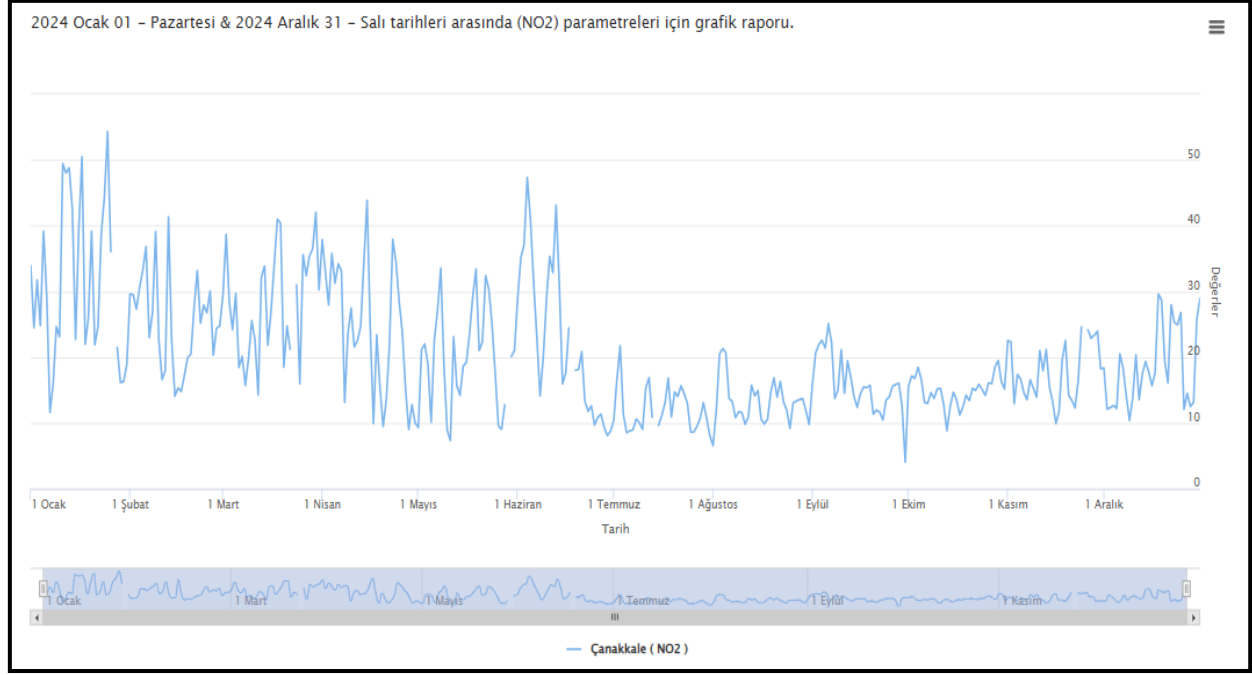
Grafik 1-2024 yılında Çanakkale istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2025)

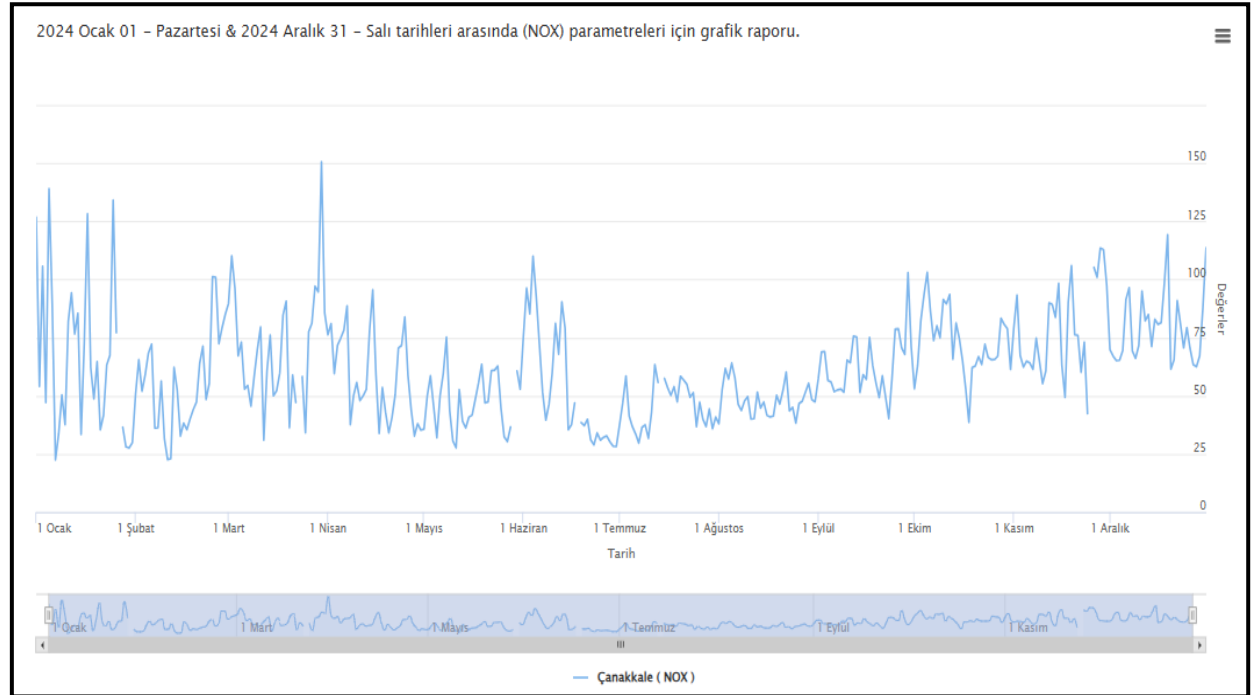
Grafik 2--2024 yılında Çanakkale istasyonu PM_{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

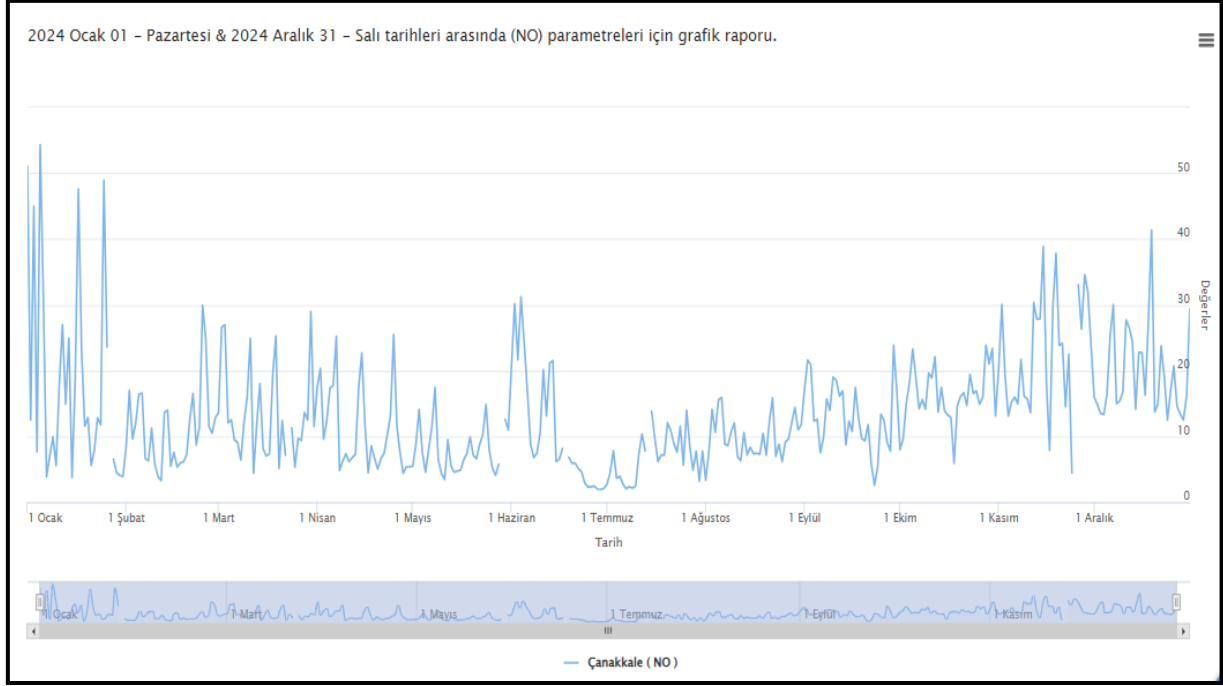
Grafik 3-2024 yılında Çanakkale istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

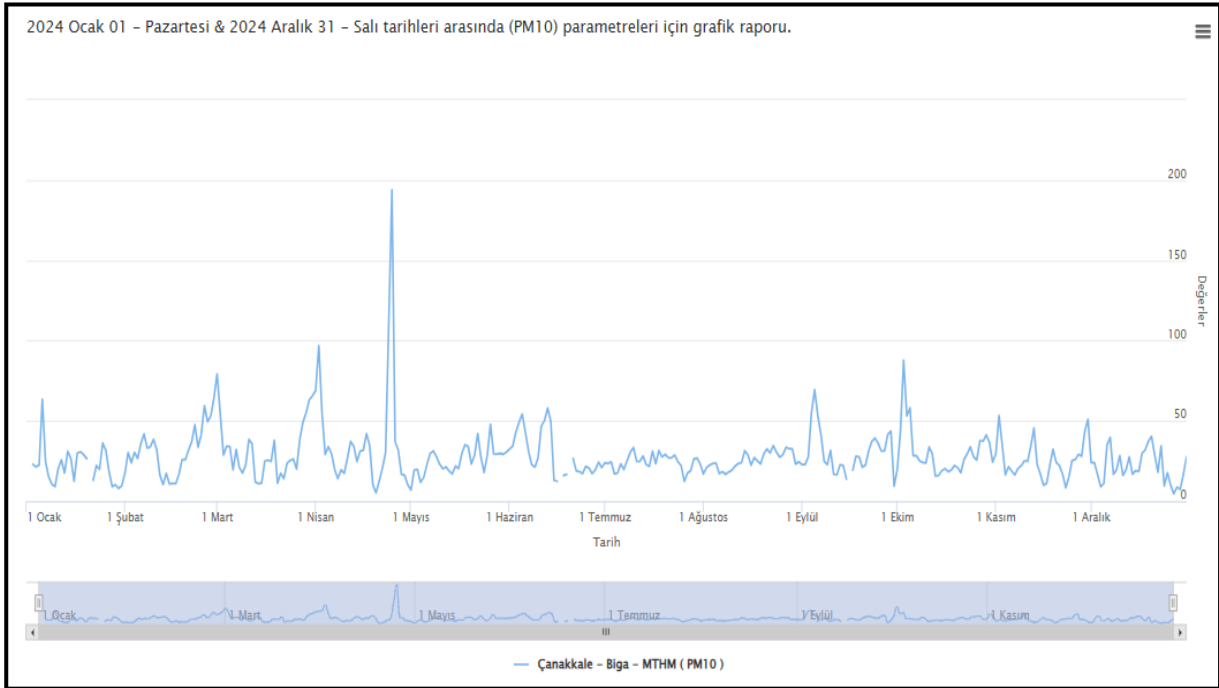
Grafik 4-2024 yılında Çanakkale istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

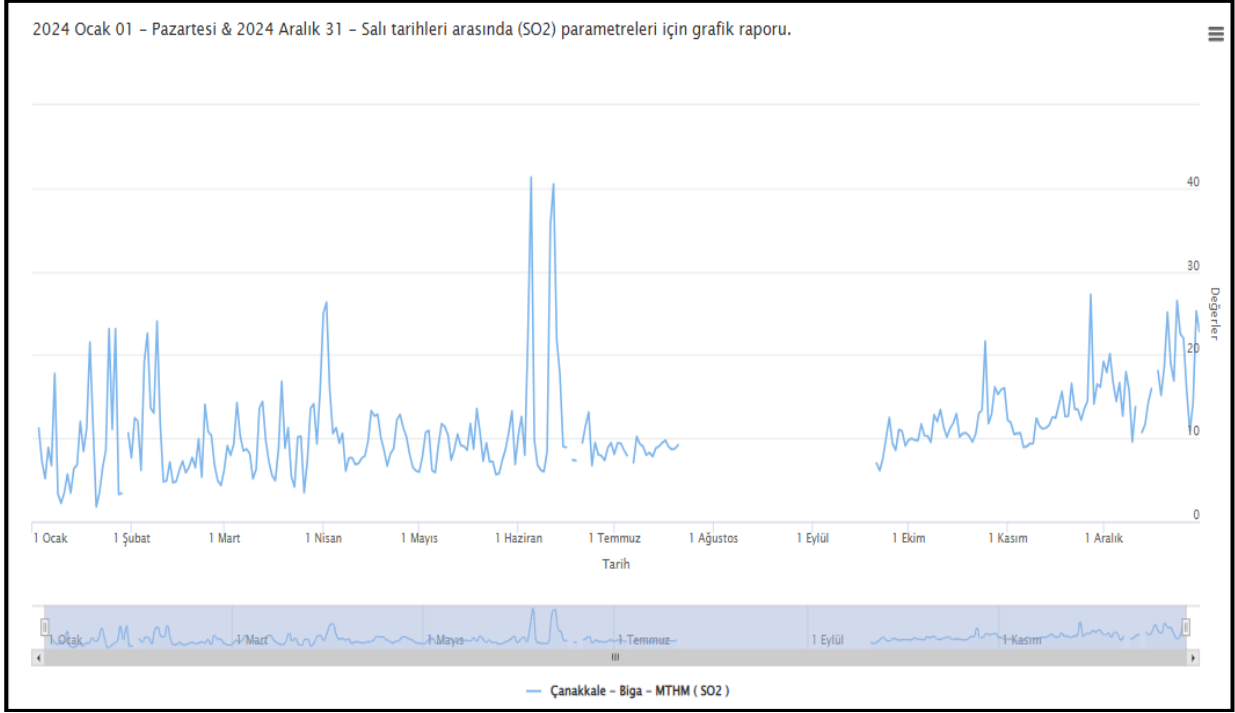
Grafik 5-2024 yılında Çanakkale istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

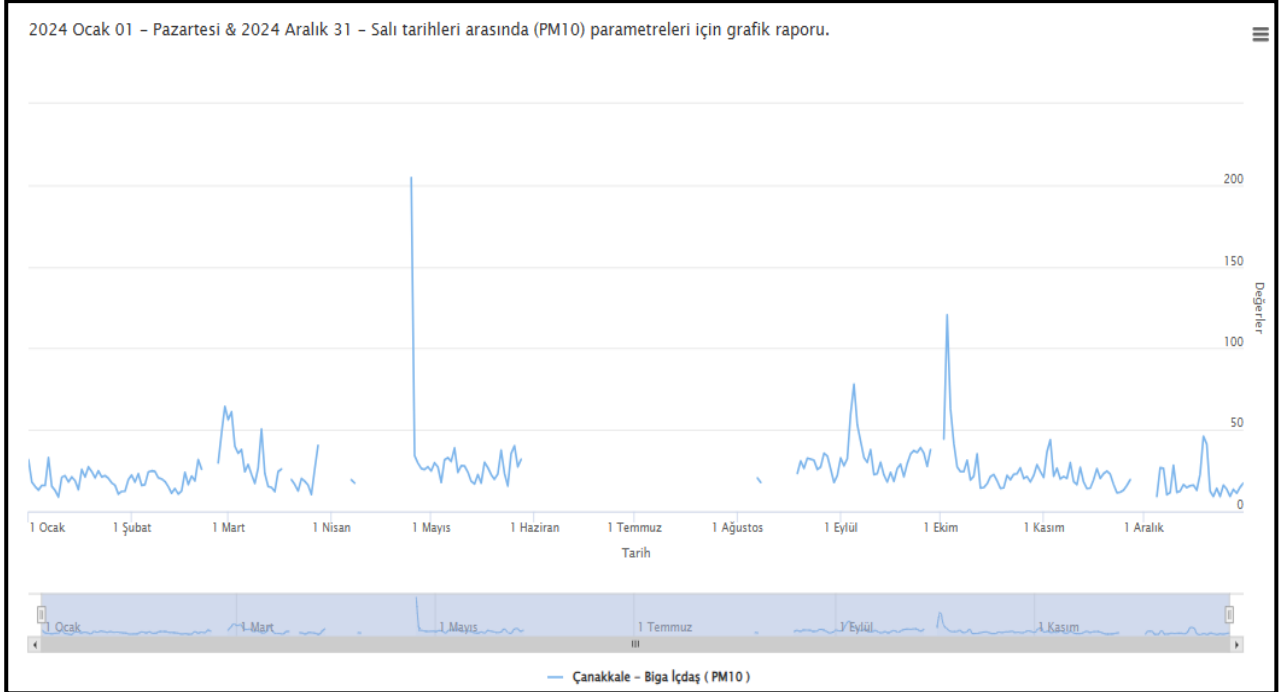
Grafik 6-2024 yılında Çanakkale istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

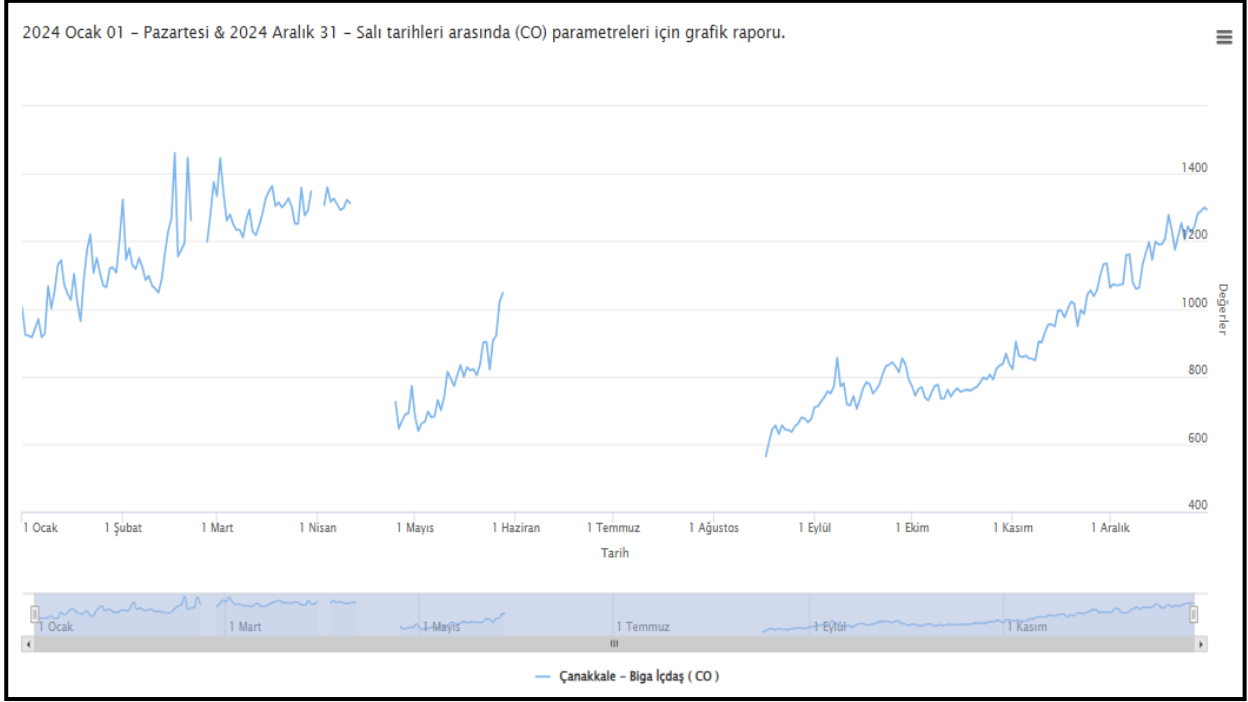
Grafik 7--2024 yılında Biga MTHM istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2025)

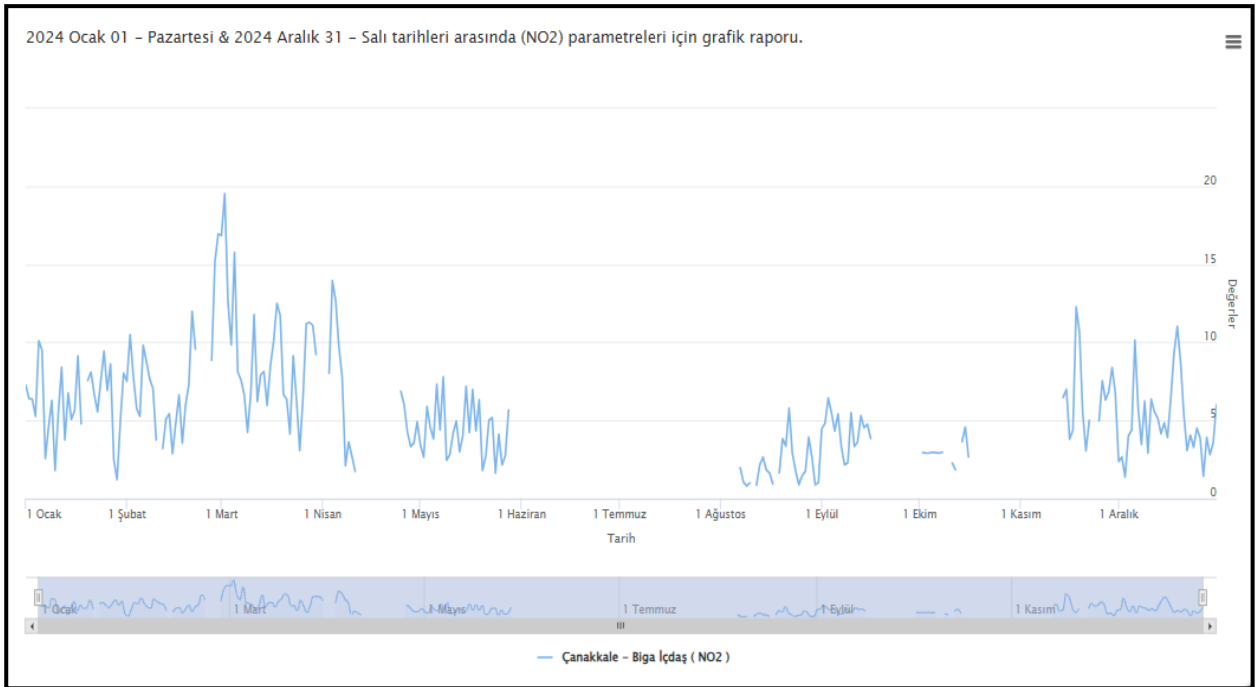
Grafik 8-2024 yılında Biga MTHM istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

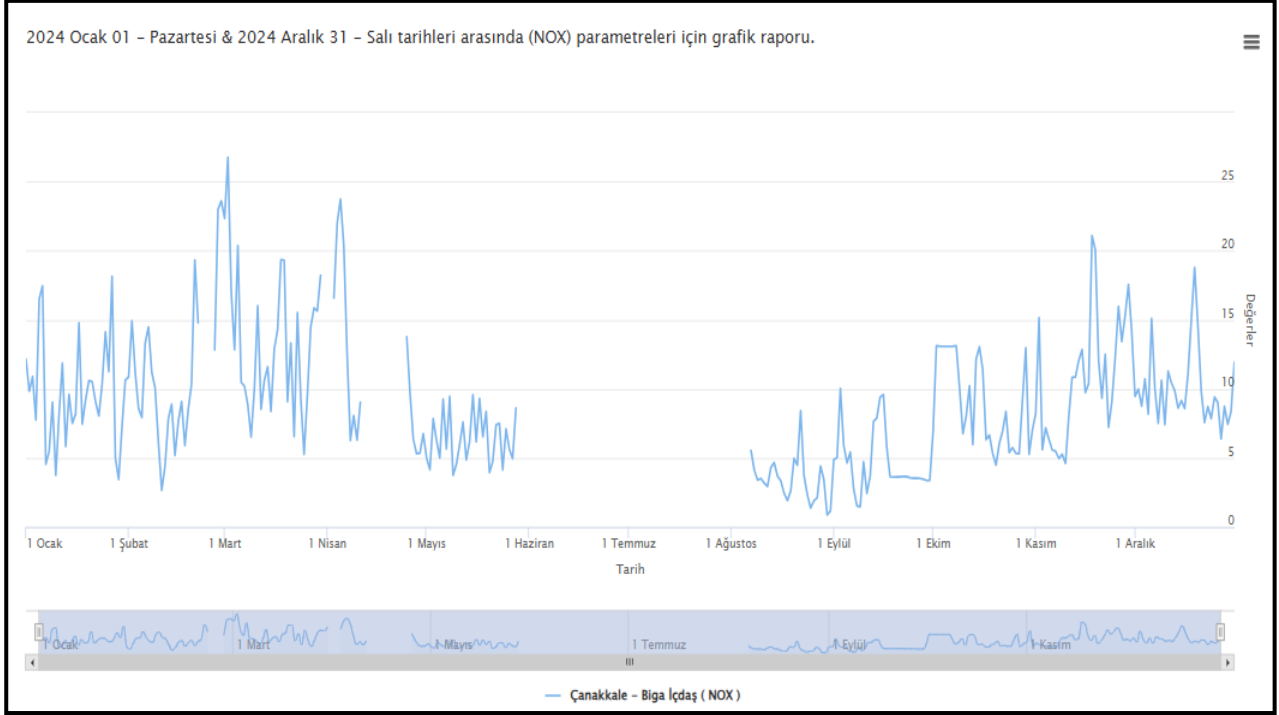
Grafik 9-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

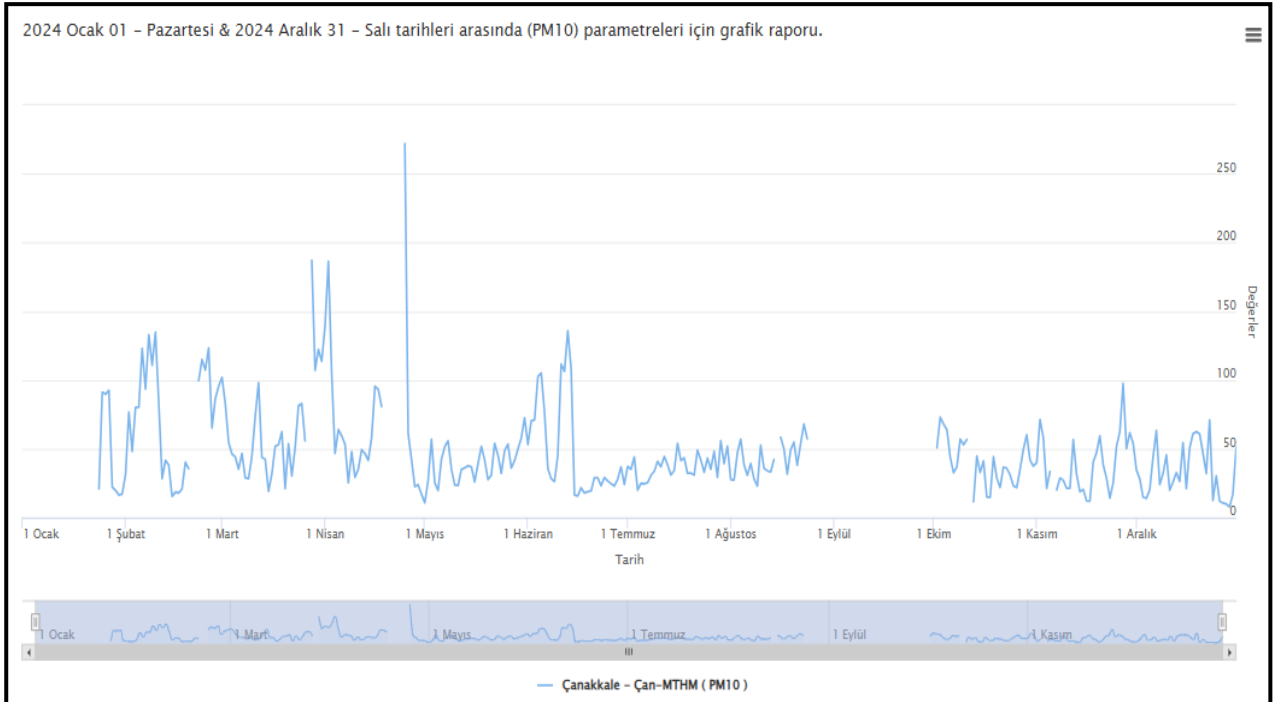
Grafik 10-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

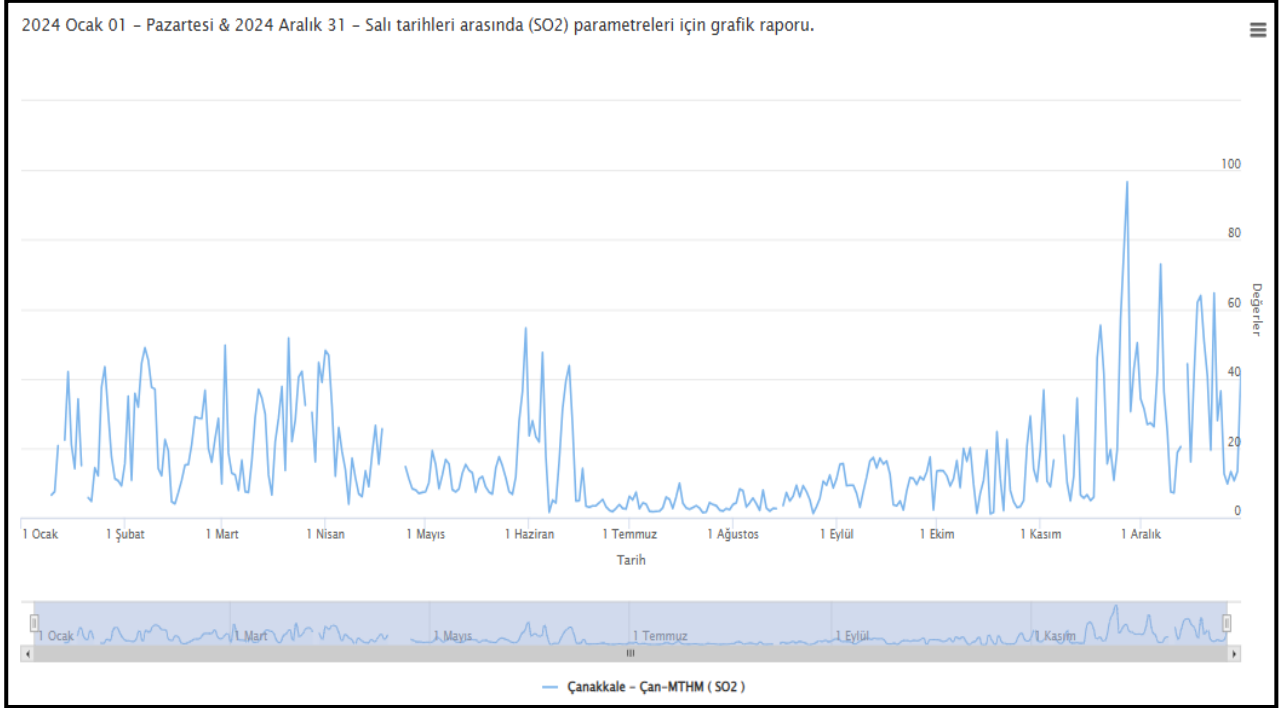
Grafik 11-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

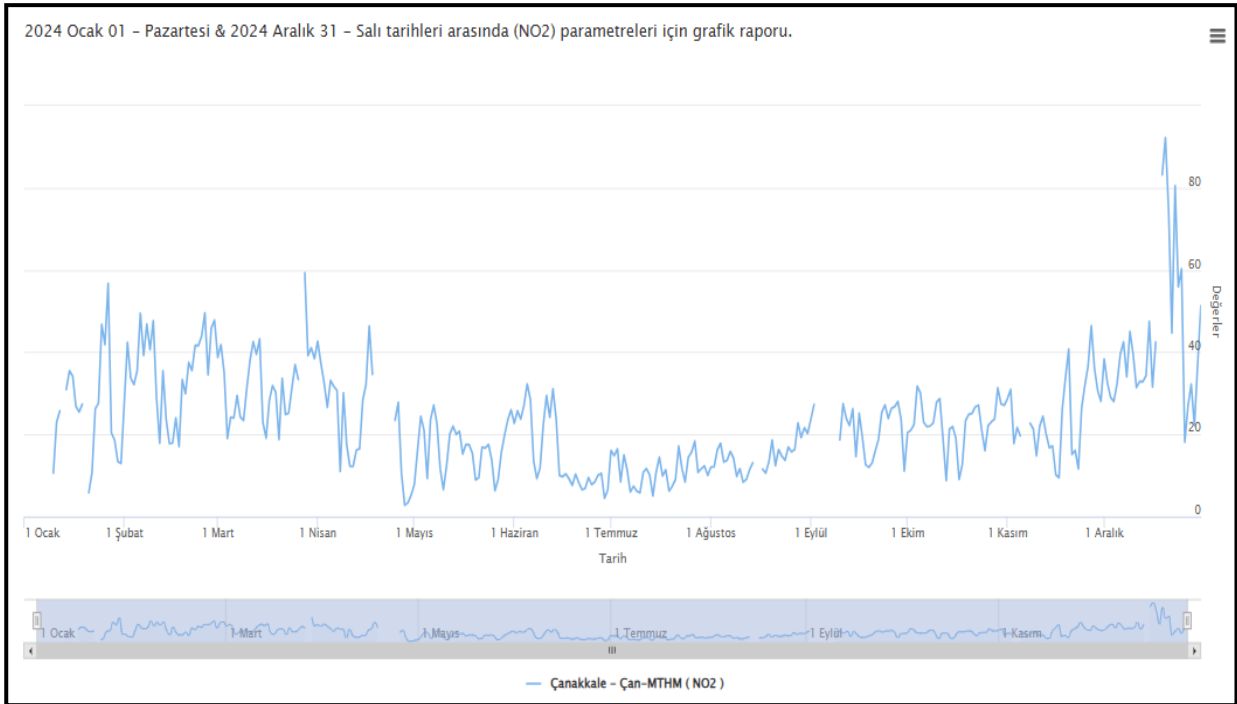
Grafik 12-2024 yılında Biga İÇDAŞ istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

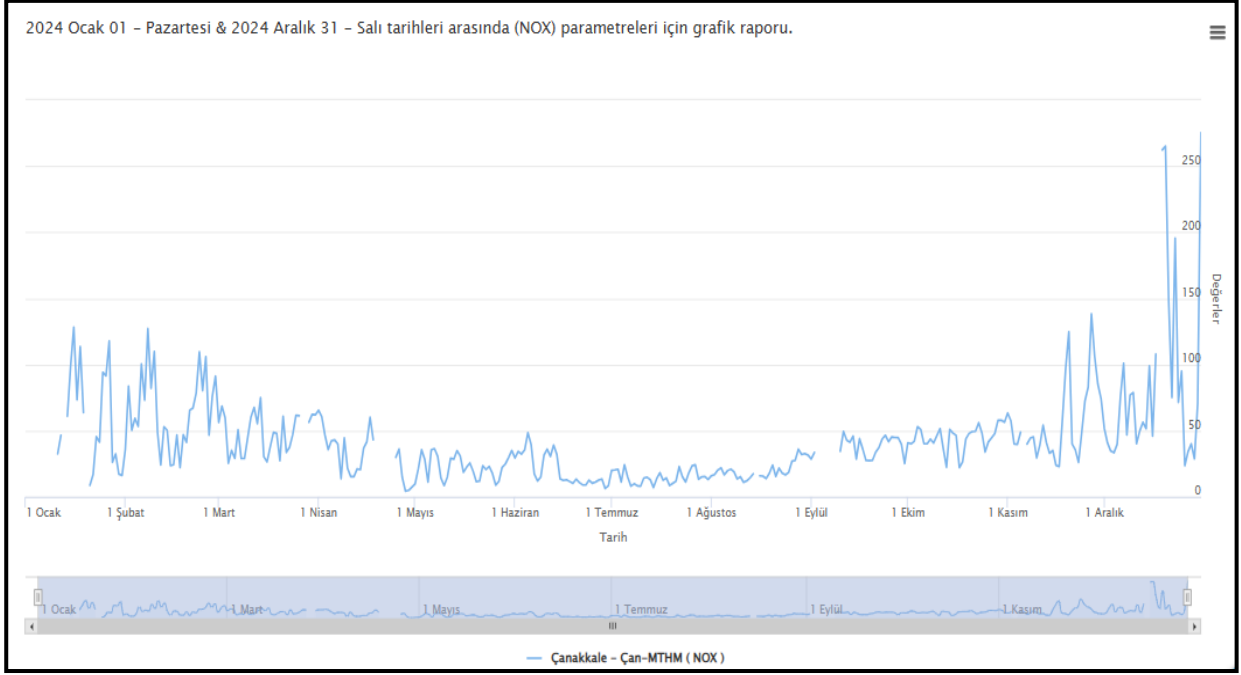
Grafik 13-2024 yılında Çan MTHM istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

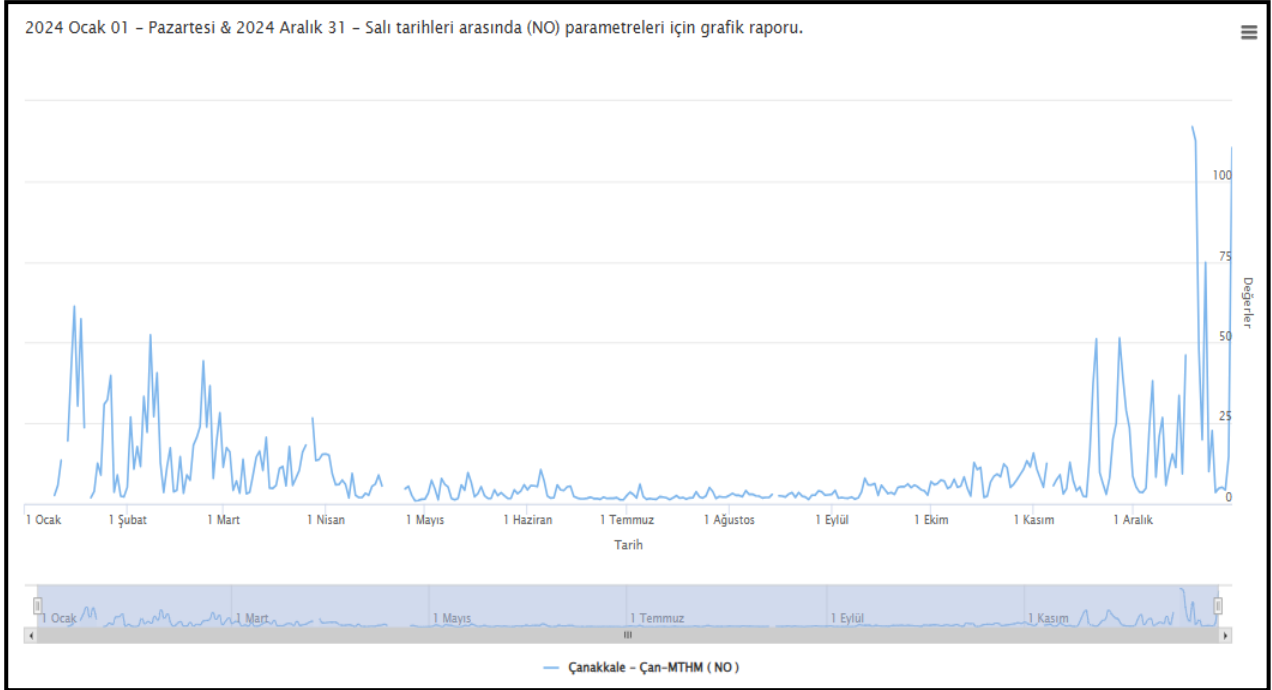
Grafik 14-2024 yılında Çan MTHM istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

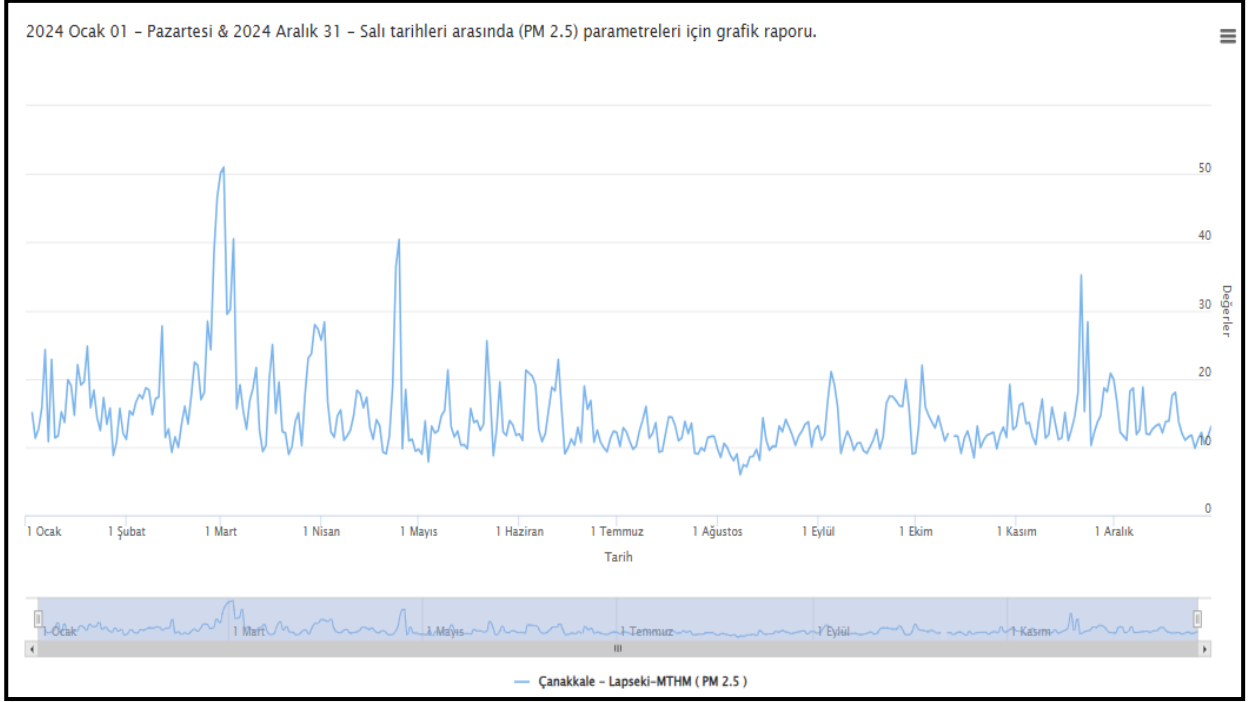
Grafik 15-2024 yılında Çan MTHM istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

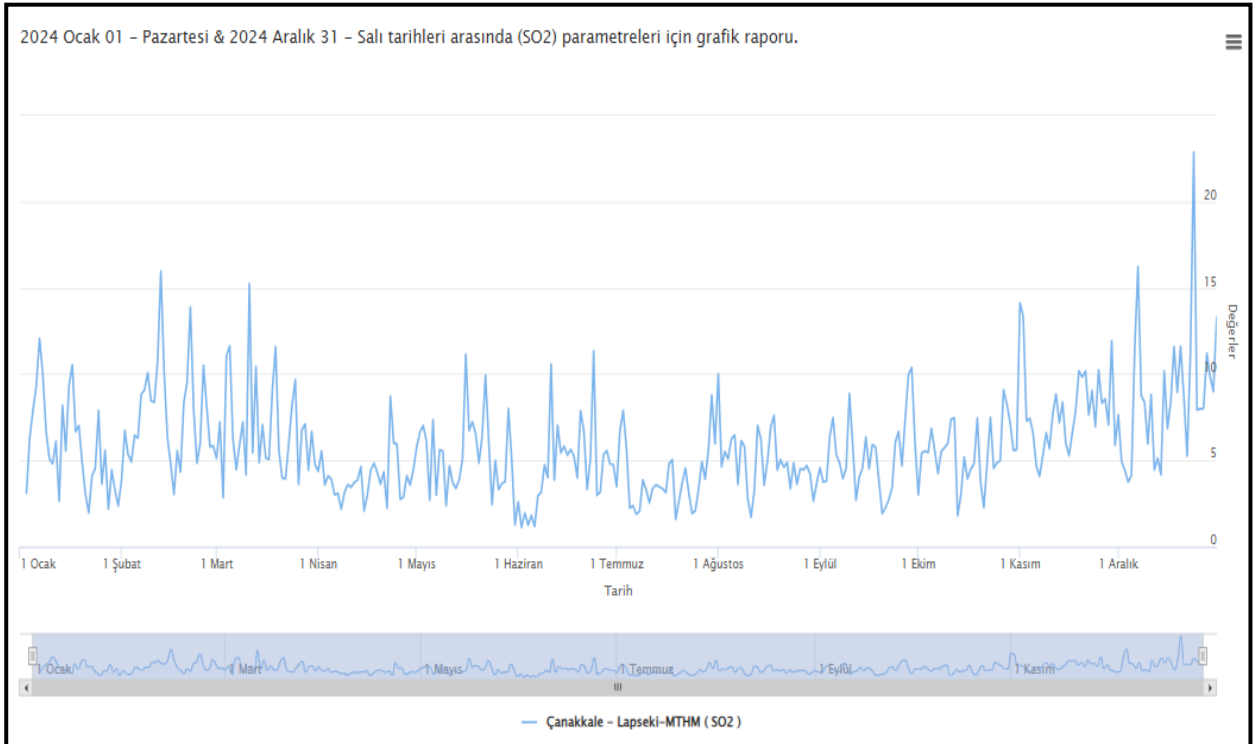
Grafik 16-2024 yılında Çan MTHM istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

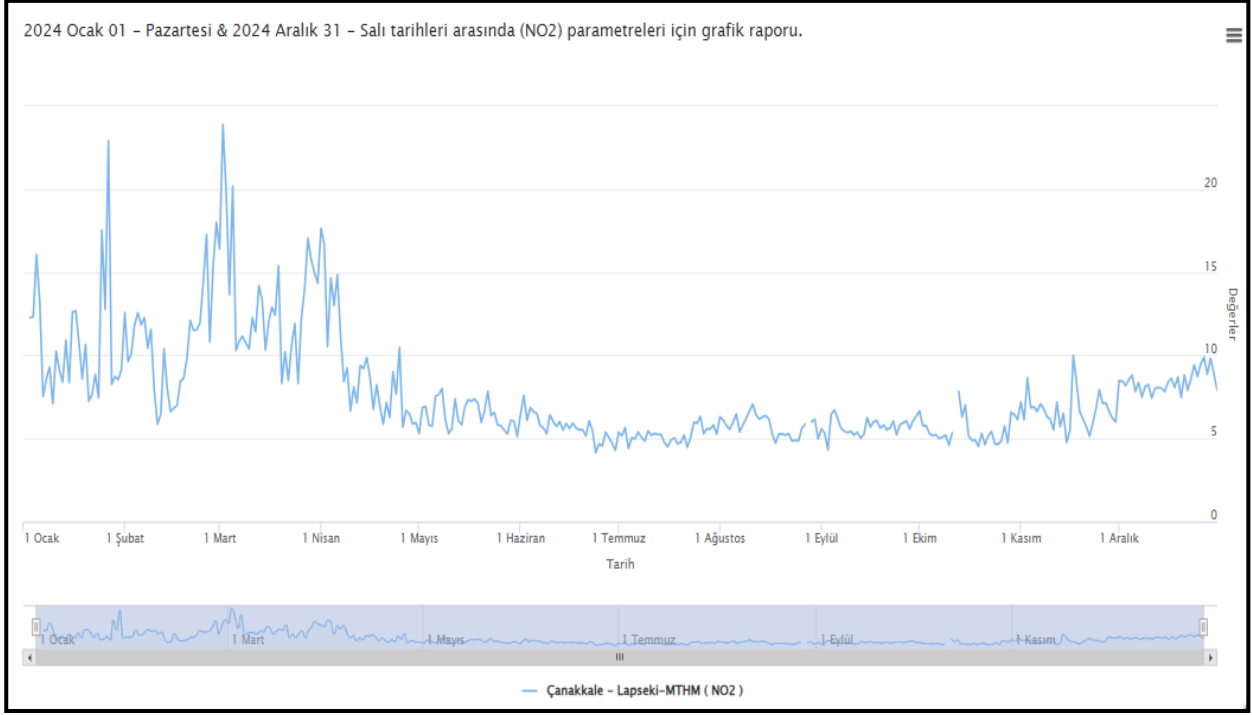
Grafik 17-2024 yılında Çan MTHM istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

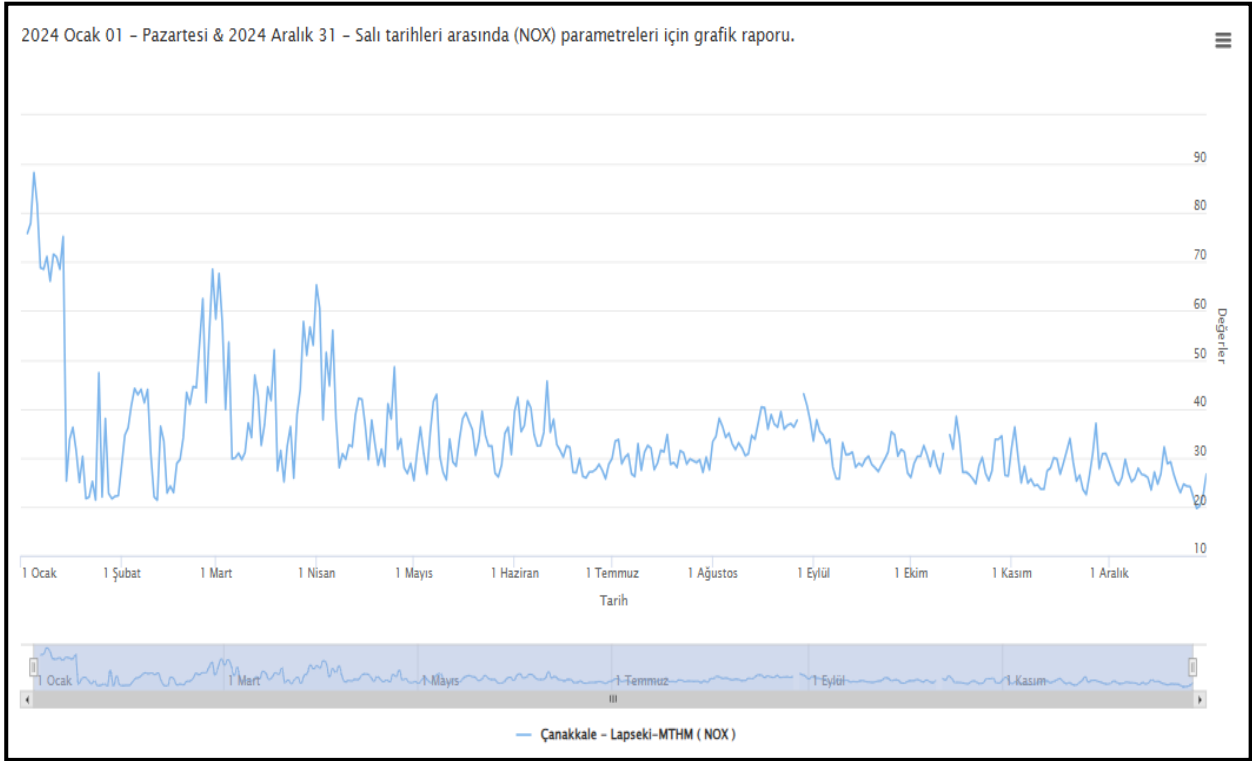
Grafik 18-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu PM_{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

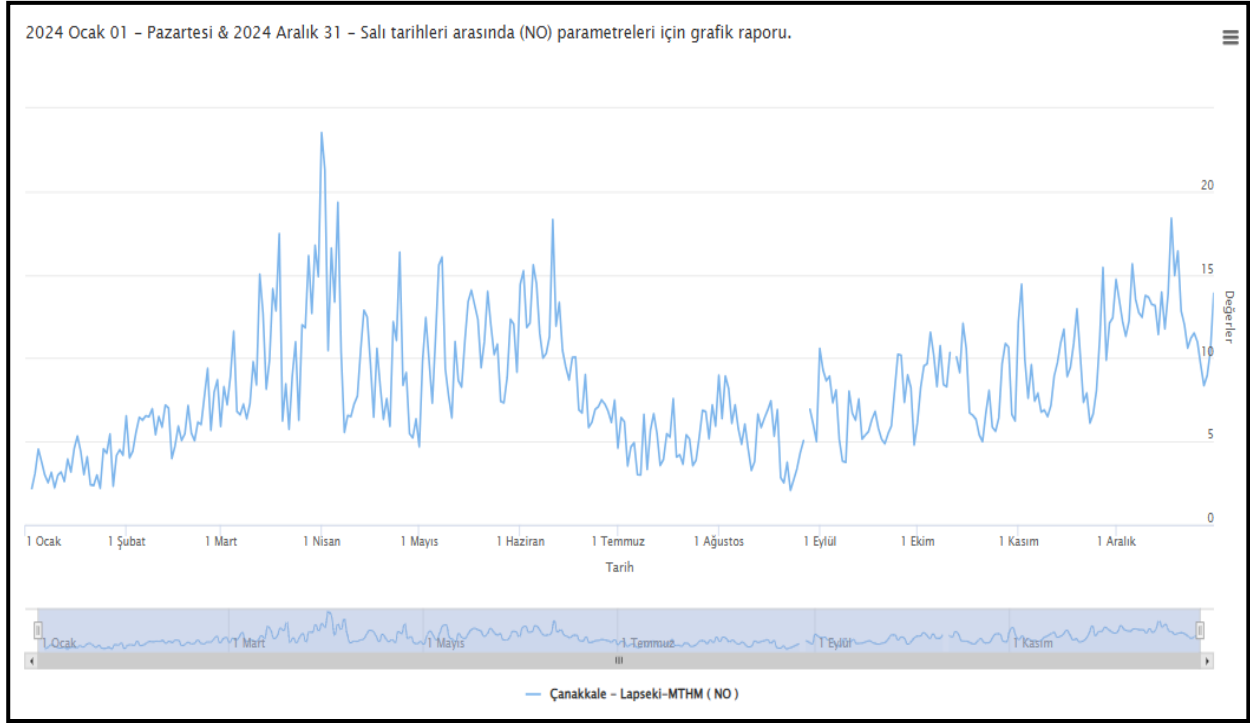
Grafik 19 -2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

Grafik 20-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

Grafik 21-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

Grafik 22-2024 yılında Lapseki MTHM istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2025)

Çizelge 7 -2024 yılı Çanakkale hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2025)

ÇANAKKALE	SO ₂	AGS	PM ₁₀	AGS	CO	AGS	NO	AGS	NO ₂	AGS	NO _x	AGS	O ₃	AGS
Ocak	5,41	0	31,06	1	-	-	18,65	0	31,34	7	66,53	0	-	-
Şubat	2,91	0	32,36	4	-	-	11,08	0	25,49	1	56,33	0	-	-
Mart	4,31	0	34,00	5	-	-	13,25	0	28,02	3	70,8	0	-	-
Nisan	3,55	0	38,84	5	-	-	11,09	0	24,49	1	58,26	0	-	-
Mayıs	2,47	0	26,45	0	-	-	7,97	0	19,94	0	47,46	0	-	-
Haziran	4,06	0	28,96	2	-	-	11,02	0	22,76	3	53,80	0	-	-
Temmuz	3,33	0	22,55	0	-	-	6,9	0	12,07	0	45,61	0	-	-
Ağustos	3,56	0	-	-	-	-	9,83	0	13,22	0	48,40	0	-	-
Eylül	4,46	0	-	-	-	-	13,08	0	15,84	0	62,79	0	-	-
Ekim	5,78	0	29,74	1	-	-	16,20	0	14,85	0	72,91	0	-	-
Kasım	5,38	0	29,94	0	-	-	22,52	0	17,67	0	78,50	0	-	-
Aralık	6,04	0	24,47	1	-	-	19,58	0	18,47	0	78,78	0	-	-

AGS:Aşılan Gün Sayısı

Çizelge 8-2024 yılı Biga MTHM hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2025)

BİGA MTHM	SO ₂	AGS	PM ₁₀	AGS	CO	AGS	NO	AGS	NO ₂	AGS	NO _x	AGS	O ₃	AGS
Ocak	8,87	0	22,16	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Şubat	9,5	0	31,34	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mart	9,31	0	31,50	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nisan	10,60	0	38,14	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mayıs	8,97	0	25,54	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haziran	13,30	0	29,57	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Temmuz	8,80	0	24,54	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ağustos	-	-	25,39	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eylül	9,23	0	30,53	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekim	12,09	0	30,55	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kasım	12,94	0	25,70	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aralık	17,26	0	21,51	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Çizelge 9-2024 yılı Biga İÇDAŞ hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2025)

BİGA İÇDAŞ	SO ₂	AGS	PM ₁₀	AGS	CO	AGS	NO	AGS	NO ₂	AGS	NO _x	AGS	O ₃	AGS
Ocak	3,83	0	19,07	0	1054,1	0	3,47	0	6,22	0	9,63	0	25,47	0
Şubat	2,93	0	22,93	0	1193,4	0	3,62	0	7,57	0	10,90	0	20,11	0
Mart	4,54	0	26,84	0	1293,4	0	4,13	0	9,2	0	13,31	0	18,95	0
Nisan	3633,7	1	44,99	1	1083,5	0	5,88	0	6,22	0	12,06	0	23,51	0
Mayıs	-	-	26,7	0	797,2	0	2,12	0	4,34	0	6,42	0	30,73	0
Haziran	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Temmuz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ağustos	2,44	0	26,84	0	647,7	0	1,63	0	2,05	0	3,40	0	23,23	0
Eylül	5,19	0	33,66	3	774,6	0	6,05	0	4,36	0	4,64	0	25,05	0
Ekim	3,93	0	28,03	2	775,5	0	7,59	0	2,95	0	8,93	0	19,47	0
Kasım	3,28	0	21,29	0	964,87	0	6,82	0	6,5	0	10,77	0	18,07	0
Aralık	3,63	0	17,20	0	1178,9	0	5,1	0	4,87	0	10,01	0	12,89	0

AGS:Aşılan Gün Sayısı

Çizelge 10-2024 yılı Çan MTHM hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2025)

ÇAN MTHM	SO ₂	AGS	PM ₁₀	AGS	CO	AGS	NO	AGS	NO ₂	AGS	NO _x	AGS	O ₃	AGS
Ocak	19,22	0	46,30	3	-	-	20,19	0	25,66	3	60,95	0	25,89	0
Şubat	24,09	0	72,04	16	-	-	19,27	0	35,16	11	64,76	0	40,22	0
Mart	25,21	0	63,24	17	-	-	11,35	0	32,31	5	47,90	0	52,31	0
Nisan	17,37	0	68,73	12	-	-	5,4	0	23,47	2	31,67	0	59,24	0
Mayıs	14,20	0	39,62	8	-	-	3,85	0	16,64	0	22,52	0	71,83	0
Haziran	13,18	0	48,73	10	-	-	3,28	0	15,41	0	20,43	0	83,31	1
Temmuz	3,61	0	37,56	3	-	-	2,39	0	11,15	0	14,80	0	104,35	7
Ağustos	5,70	0	42,66	8	-	-	2,71	0	14,60	0	20,02	0	128,86	23
Eylül	10,62	0	-	-	-	-	4,07	0	21,45	0	37,86	0	92,91	2
Ekim	11,73	0	40,16	8	-	-	7,66	0	22,68	0	44,49	0	59,38	0
Kasım	27,48	0	38,86	10	-	-	15,04	0	24,21	2	56,88	0	45,26	0
Aralık	41,44	0	51,24	1	-	-	110,49	0	51,35	1	275	0	-	-

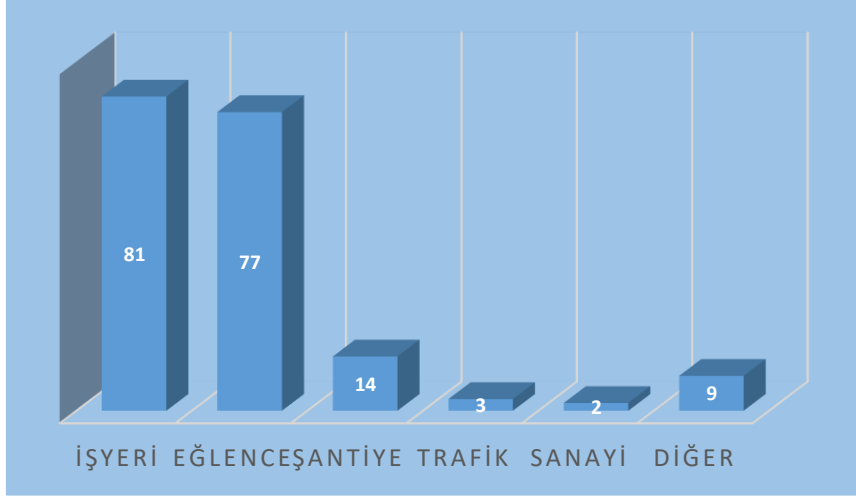
Çizelge 11-2024 yılı Lapseki MTHM hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2025)

LAPSEKİ MTHM	SO ₂	AGS	PM ₁₀	AGS	CO	AGS	NO	AGS	NO ₂	AGS	NO _x	AGS	O ₃	AGS
Ocak	5,84	0	-	-	-	-	3,49	0	10,62	0	46,66	0	60,33	0
Şubat	7,6	0	-	-	-	-	6,2	0	10,75	0	38,52	0	57,26	0
Mart	6,8	0	-	-	-	-	10,18	0	13,17	0	41,19	0	56,99	0
Nisan	3,99	0	-	-	-	-	10,45	0	9,15	0	37,75	0	79,24	0
Mayıs	5,31	0	-	-	-	-	10,55	0	6,43	0	32,72	0	87,31	0
Haziran	4,63	0	-	-	-	-	10,1	0	5,68	0	32,56	0	113,5	0
Temmuz	3,91	0	-	-	-	-	5,07	0	5,22	0	29,97	0	125,3	0
Ağustos	4,93	0	-	-	-	-	5,47	0	5,78	0	36,02	0	112,69	0
Eylül	5,29	0	-	-	-	-	6,95	0	5,71	0	30,74	0	90,57	0
Ekim	5,41	0	-	-	-	-	8,34	0	5,48	0	29,58	0	75,07	0
Kasım	7,97	0	-	-	-	-	9,58	0	6,67	0	28,16	0	50,08	0
Aralık	8,75	0	-	-	-	-	12,69	0	8,44	0	25,69	0	44,02	0

AGS: Aşılan Gün Sayısı

A.5. Çevresel Gürültü

İlimizde gürültü konusunda yetki devri almış herhangi bir belediye bulunmamaktadır.

Grafik 23–2024 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

İlimizde 30.11.2022 tarih ve 32029 sayıyla Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği’nin Ek.3 1.3. maddesinde belirtilen kriterleri sağlayan herhangi bir alan bulunmadığından stratejik gürültü haritası hazırlanmamıştır. İlimizde hazırlanan herhangi bir gürültü eylem planı bulunmamaktadır.

Çizelge 12 – Tamamlanan gürültü bariyerleri
(Kaynak, yıl)

İli/İlçesi	Konumu	Tamamlandığı Yıl	Bariyer Alanı (m ²)	Bariyer Tipi

Çizelge-12 ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından desteklenen, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Başkan Yardımcılığı tarafından yürütülen, “Tekirdağ, Çanakkale ve Yalova İlleri için Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının Hazırlanması Projesi” kapsamında Çanakkale İli İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanmıştır. Çanakkale İli İklim Değişikliği Eylem Planının amacı yerel ölçekte sorumlu kurum ve kuruluşların katkılarıyla iklim değişikliğinden etkilenmesi beklenen alanları azaltmak ve iklim değişikliğine uyum sürecinde hayata geçirilecek önlemleri almaktır. Bu konuda ilgili kurumlar ile yazışmalar sürmektedir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge 13-2024 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(egzoz.csb.gov.tr, TÜİK,2025)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
4	315.420	84.519

Çizelge 14 – Tamamlanan bisiklet yolları
(BELEDİYELER, 2025)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
Küçükkuyu Beldesi	Küçükkuyu Beldesi	2,110
Eceabat	Kemalpaşa Kordonu	0,64
Çan	Çayboyu	0,50

Çizelge 15 – Tamamlanan yeşil yürüyüş yolları
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Çizelge-15 ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Çizelge 16 – Tamamlanan çevre dostu sokak
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Çizelge-16 ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

Hava kirliliği; atmosferde toz, gaz, duman, koku ve su buharı şeklinde bulunabilecek olan kirleticilerin havanın doğal kalitesini bozarak insan sağlığı ve ekosisteme büyük ölçüde zarar verecek potansiyele dönüşmesi olarak tanımlanabilir. Hava kirliliğine sebep olan en büyük etmenler ise sanayileşme, ısınma amaçlı kullanılan kalitesiz yakıtlar ve motorlu taşıtların çok fazla sayıda kullanılmasıdır. Çanakkale ilçeleri özellikle Çan, Biga gibi ilçelerde sanayileşmenin artması sonucu hava kalitesinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında mevsimsel olarak hava kirliliğinde bir artış görülmektedir. Özellikle kış aylarında hava ıslısının düşmesiyle birlikte seyreden hava kirliliği kalitesiz yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan kazanların bakımlarının düzenli olarak yapılmaması sonucu havaya salınan genel kirleticiler hava kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir.

İlimizde motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin hava kirliliği üzerine etkisi de mevcuttur. Özellikle sabah ve akşam saatlerinde yaşanan trafik yoğunluğu hava kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yapılan tüm iyileştirme çalışmalarına rağmen sektörel bazda bazı sanayi tesislerinin kuruluş yerlerinin teknolojilerinin güncelliğini yitirmiş olması nedeniyle bu sektörler için alt yapısı geliştirilmiş yerleşim yerlerinin dışında özel organize sanayi bölgelerinin oluşturulması ve hali hazırda faaliyette bulunan bu işletmelerin taşınmalarının özendirilmesi için teşvik edilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

- havaizleme.gov.tr
- sim.csb.gov.tr
- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- Küçükkuyu Belediye Başkanlığı
- Eceabat Belediye Başkanlığı
- Çan Belediye Başkanlığı

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge 17- İlin akarsuları
(Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Max. Debisi (m3/sn)	Doğduğu yer	Döküldüğü yer
Kara Menderes Çayı	109	109	1530	Kazdağı	Çanakkale Boğazı
Tuzla Çayı	80	80	1400	Kırburun	Ege Denizi
Sarıçay	40	40	1300	Küçükburun	Çanakkale Boğazı
Kocabaş Çayı	84	84	1345	Kaynarca	Marmara Denizi
Mıhlı Çayı	28	12	75	Kazdağı	Edremit Körfezi
Kavak Çayı	50	18	1100	Ballı	Saroz Körfezi
Bayramdere	11	11	1,123 ortalama	Taşlıburun	Marmara Denizi
Büyükdere	10	10	1,048 ortalama	Genişdağ	Kaleköy
Çınardere	28	28	0,791 ortalama	Sisalandağı	Marmara Denizi
Tayfurdere	19	19	0,642 ortalama	Ağılyeri	Çanakkale Boğazı
Umurbey Çayı	22	22	16,677 ortalama	Avcı Tepesi	Çanakkale Boğazı
Kocaçay	62	62	4,584 ortalama	Bardakçı	Kocabaş Çayı
Agonya Çayı	148	70	2,304 ortalama	Katrandağı	Ortaca

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge 18- Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(ÇANAKKALE DSİ 252. ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ, 2025)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, hm ³	Sulama Alanı (net), ha	Bitiş yılı	Kullanım Amacı
Atikhisar Barajı	Zonlu toprak dolgu	9,22	3069	1975	Sulama + taşkın + içme suyu
Gökçeada Zeytinli barajı	Zonlu toprak dolgu	14,48	700	1984	Sulama + içme suyu
Bayramiç Barajı	Toprak Dolgu	86,50	16437	1975	Sulama + enerji + içme suyu
Bakacak Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	136	9000	2000	Sulama
Tayfur Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	5,712		1985	İçme suyu
Umurbey Barajı	Kil çekirdekli kum- çakıl, kaya dolgu	52,694	3661	2008	Sulama
Ayvacık Barajı	Kil çekirdekli kum- çakıl, kaya dolgu	39	3368	2008	Sulama + içme suyu
Taşoluk barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	88	9352	2009	Sulama
Bayramdere Barajı	Kil çekirdek, kaya dolgu	18,45	1050	2010	Sulama + içme suyu
Yenice - Gönen Barajı (Gövde İl Sınırları Dışında)	Kil çekirdek, kaya dolgu	227,04	20515	1997	Sulama + Enerji + İçme
Gelibolu Çokal Barajı (Gövde ve Göl Alanı İl Sınırları Dışına)	Ön Yüzü Beton Kaplı Kaya Dolgu	204	12757	2012	Sulama + İçme Suyu
Uzun hızırlı göleti	Kil çekirdek, kaya dolgu	4,9	319	1966	Sulama
Koyunyeri göleti	Homojen dolgu	2,9	423	1988	Sulama
Fındıklı göleti	Homojen dolgu	0,85	69	1990	sulama
Alpagut göleti	Homojen dolgu	1,85	214	1990	Sulama
Uluköy göleti	Homojen dolgu	2,9	303	1993	Sulama
Küçüközü göleti	Homojen dolgu	5,92	800	1998	Sulama
Kozçeşme göleti	Homojen dolgu	4,24	739	1999	Sulama
İntepe göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	0,67	114	2008	sulama
Kayatepe göleti	Homojen dolgu	1,3	307	2008	Sulama
Yenice Çınar göleti	Homojen dolgu	0,73	168	2009	Sulama
Tavaklı Alemşah göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,85	147	2006	Sulama
Örenli göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,17	198	2006	Sulama
Çan Karakoca göleti	Homojen dolgu	1,72	323	2011	Sulama
Biga Ayıtdere göleti	Kil çekirdek toprak dolgu	6,78	1157	2010	Sulama
Hamdibey Asar göleti	Kil çekirdek yarı geçirimli dolgu	3,56	870	2011	Sulama

Beybaşı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,52	87	2013	Sulama
Biga Hacıpehlivanlı göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,94	180	2012	Sulama
Çan Altıkulaç göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	3,3	532	2012	Sulama
Ezine Akçin göleti	Toprak dolgu	10,298	820	2011	Sulama
Biga Kaynarca göleti	Homojen dolgu	18,51	2045	2011	Sulama
Biga Gürgendere göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,23	310	2016	Sulama
Lapseki Balcılar Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	1,3	195	2016	Sulama
Ayvacık Çamköy Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,45	69	2017	Sulama
Bayramiç Zeytinli Göleti	Homojen dolgu	2,8	504	2017	Sulama
Bayramiç Yassıbağ Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	2,36	518	2018	Sulama
Biga Kaldırımbaşı Göleti	Kil çekirdek kaya dolgu	0,41	50	2015	Sulama
Yenice Torhasan Göleti	Kil çekirdek zonlu dolgu	0,83	127	2015	Sulama
Bayramiç Çavuşlu Göleti	Kil çekirdek zonlu dolgu	2,13	259	2019	Sulama
Çan Karlı Göleti	Homojen dolgu	0,89	233	2022	Sulama
Yenice Kovancı Göleti	Homojen dolgu	0,392	90	2022	Sulama
Yenice Yukarınova Göleti	Homojen dolgu	0,812	175	2022	Sulama

ÇANAKKALE İL ÖZEL İDARESİ GÖLETLERİ

1	Yenice Kalkın Olukpınardere Göleti	İşletmede	Gölet
2	Gökçeada Uğurlu Göleti	İşletmede	Gölet
3	Çan Terzialan Sarısudere Göleti	İşletmede	Gölet
4	Gelibolu Demircili Göleti	İşletmede	Gölet
5	Ezine Kemallı Göleti	İşletmede	Gölet
6	Merkez Dümrek Göleti	İşletmede	Gölet
7	Lapseki Nusratiye Göleti	İşletmede	Gölet
8	Gelibolu Değirmendüzü Göleti	İşletmede	Gölet
9	Ayvacık Kösedere Göleti	İşletmede	Gölet
10	Bayramiç Yeniceköy Köylüçay Göleti	İşletmede	Gölet

11	Yenice Çınarcık Göleti	İşletmede	Gölet
12	Bayramiç Çırpılar Göleti	İşletmede	Gölet
13	Yenice Hamdibey Ahladeresi Göleti	İşletmede	Gölet
14	Bayramiç Işıkelı Göleti	İşletmede	Gölet
15	Yenice Davutköy Göleti	İşletmede	Gölet
16	Yenice Karaköy Göleti	İşletmede	Gölet
17	Merkez Aşağıokçular Göleti	İşletmede	Gölet
18	Yenice Koruköy Göleti	İşletmede	Gölet
19	Biga Akyaprak Soğuksudere Göleti	İşletmede	Gölet
20	Gökçeada Aydıncık Göleti	İşletmede	Gölet
21	Gelibolu Karainebeyli Örendere Göleti	İşletmede	Gölet
22	Yenice Semedeli Göleti	İşletmede	Gölet
23	Ezine Bahçeli Göleti	İşletmede	Gölet
24	Yenice Merkez Göleti	İşletmede	Gölet
25	Gökçeada Şahinkaya Göleti	İşletmede	Gölet
26	Gökçeada Dereköy Göleti	İşletmede	Gölet

B.1.2. Yeraltı Suları

Çizelge 19- Yeraltı suyu potansiyeli
(Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Bayramiç – Evciler – Ayazma Kaynağı	50,08
Yenice Çınar K.	0,409
Yenice – Ilıca K.	1,04
Geyikli – Pınarbaşı – Kırkgözler K.	0,63
Karadağ Köyü Su Kaynak Alanları	4,20

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Kuyu Yeri	Kuyu No	Doğu	Kuzey	1.4.2024 Statik seviye (m)
ÇNK Biga Çavuşköy	8243/B	519954 D	4456125 K	3.90
ÇNK Biga Çavuşköy	8243/C	519948 D	4455613 K	4.42
ÇNK Biga Çavuşköy	64482 (8243 yerine)	519954 D	4456160 K	6.21
ÇNK Biga Bahçeli	9898	526489 D	4456687 K	4.32
ÇNK Biga Gümüşçay	16342	523204 D	4458763 K	3.78
ÇNK Biga Çeşmealtı	64483 (8242 yerine)	526505 D	4463099 K	3.57
ÇNK Biga Kaldırımbaşı	52437 (18925)	518683 D	4456465 K	2.91
ÇNK Biga örtülüce	53166	517162 D	4469550 K	4.25
ÇNK Biga Örtülüce	57394	519184 D	4470358 K	1.86
ÇNK Lapseki Bayramdere	62679	481454 D	4469667 K	11.03
ÇNK Lapseki Çardak	61638	477084 D	4470514 K	1.65
ÇNK Lapseki Merkez	61639	472351 D	4465623 K	2.57
ÇNK Lapseki Yeniceköy	61640	476552 D	4465152 K	2.64
ÇNK Lapseki Umurbey	61641	465763 D	4456369 K	1.52
ÇNK Çan Hurma-Durali	62671	499325 D	4427938 K	4.76
ÇNK Mrk Kirazlı (Hav.Al.)	62668	452464 D	4443894 K	3.56
ÇNK Merkez Saraycık	62669	454352 D	4443736 K	1.92
ÇNK Merkez Kepez	62670	447521 D	4438072 K	6.43
ÇNK Gelibolu Evreşe	62680	488919 D	4499982 K	3.81
ÇNK Gelibolu Cumalı	62681	463233 D	4465813 K	2.40
ÇNK Eceabat Bigalı	62682	445893 D	4453862 K	4.53
ÇNK Ayvacık Tuzla	62676	426694D	4380364 K	1.77
ÇNK Ayvacık Mrk Panayır yeri	62677	450184 D	4382835 K	2.16
ÇNK Ezine Kunmkale	62678	430369 D	4419957 K	4.25
ÇNK Ezine Geyikli Çamoba yolu	8259	431312 D	4408143 K	5.67
ÇNK Ezine Geyikli Düğün salonu	64487	431679 D	4406644 K	13.75
ÇNK Bayramiç DSİ Sul.Brl.	61643	464940 D	4407404 K	3.49

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge 20-Su Kaynaklarının Kalitesi
(Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

Tablo 95 : Parametre Bazında Kalite Sınıflandırması – Genel Su Kalitesi (Nitröz)

İstasyon No	İstasyon Adı	Havza/Sınıflandırma	Açılış Tarihi	Sıcaklık (°C)		pH		İletkenlik (mS/cm)		Renk		Çözünmüş Oksijen (mgO ₂ /l)		Oksijen Doymunluğu (%)		Kimyasal Oksijen İhtiyacı (KOİ) (mg/L)		Biyolojik Oksijen İhtiyacı (BOİS) (mg/L)		Amonyum Azotu (mg NH ₄ -N/L)		Nitrit Azotu (mg NO ₂ -N/L)		Nitrat Azotu (mg NO ₃ -N/L)		Toplam Kjeldahal Azotu (mg/L)		Toplam Fosfor (mg P/L)		Alüminyum (mg Al/L)		Arsenik (µg As/L)		Bakır (µg Cu/L)		Baryum (µg Ba/L)		Bor (µg B/L)			
				95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%		
02-25-01-235	KOCAÇAY-ASAĞI ÇAVUŞ BARAJI GÖLÜ	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2002	28.17	24.09	8.65	8.51	328.57	311.04					100.50	100.50	8.38	7.19	2.24	1.87					0.94	0.65							0.26	0.26	0.36	0.36	8.19	8.19	21.17	21.17	240.00	240.00
02-25-00-231	UMURBEY ÇAYI-Pİ-ZİN TESİSLERİ ÖNCESİ	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1991	14.96	14.69	7.82	7.82	381.48	368.85			9.27	9.20			6.15	5.64	1.47	1.37	0.18	0.14	0.007	0.006	0.57	0.47									3.02	3.02	6.80	6.80				
02-25-00-232	UMURBEY ÇAYI-Pİ-ZİN TESİSLERİ SONRASI	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1991	15.54	15.19	7.59	7.56	476.11	453.26			8.25	8.16			8.68	8.25	2.63	2.50	0.35	0.32	0.017	0.014	0.89	0.89		0.52	0.52					6.25	6.25	52.81	52.81					
02-25-00-234	UMURBEY ÇAYI-UMURBEY BARAJI ÇIKIŞI	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2007	18.14	17.81	7.90	7.86	354.18	343.43					104.00	104.00	8.33	8.33	1.95	1.95					1.11	1.00							0.21	0.21	1.79	1.79	6.33	6.33	47.42	47.42	300.00	300.00
02-25-00-224	UMURBEY BARAJI SONRASI	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2007	20.59	19.73	7.90	7.83	614.56	610.93			7.80	7.64			6.70	6.70	2.61	2.61	0.27	0.27	0.025	0.025	3.45	2.59							0.06	0.06	4.77	4.77	11.09	11.09			475.00	475.00
02-25-00-209	BİGA GÖVMELAN MAGARA DERESİ	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2003	24.96	21.52	8.69	8.48	1479.97	1193.41			7.72	8.13			13.39	10.69	3.13	2.70	0.18	0.14	0.043	0.029	4.07	2.70		0.18	0.18					8.88	8.88	18.72	18.72			1561.34	1025.67	
02-25-02-211	BİGA ÇAYI-BAKACAK BARAJI ÇIKIŞI	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2003	30.63	26.17	8.47	8.33	739.56	675.34			6.49	6.97	100.25	100.25	15.00	12.06	4.20	3.44	0.15	0.15	0.063	0.044	6.83	4.50		0.04	0.04	0.13	0.13	1.13	1.13	2.87	2.87	199.87	199.87	257.00	257.00			
02-25-00-199	BİGA ÇAYI-ADLIYE	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2001	34.51	30.03	8.54	8.38	1221.40	1113.67			12.21	10.53			35.77	29.16	23.14	17.87	5.75	5.36	2.075	0.987	9.01	6.41		0.06	0.06	0.02	0.02	6.83	4.63	6.14	6.14			1402.28	1100.10			
02-25-00-120	HOŞAP ÇAYI TAŞOLUKBELİ DEĞİRMENİ	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1996	31.81	27.10	8.55	8.43	677.97	625.72			7.14	7.55			16.29	13.12	4.07	3.36	0.64	0.39	0.058	0.037	4.62	3.36		0.07	0.07					2.86	2.86					925.74	692.51	
02-25-00-207	UZUNDERE-BİGA ÇAYI ÖNCESİ	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2003	20.06	19.43	7.93	7.93	685.63	649.48			7.83	7.83			29.94	14.56	20.33	7.21	1.83	1.10	0.026	0.023	1.73	1.44		0.10	0.10	0.01	0.01	8.59	8.59	7.23	7.23			328.00	292.00			
02-25-00-027	BİGA ÇAYI-MARMARA DENİZİ GİRİŞİ	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1981	34.14	29.26	8.51	8.36	1188.14	1058.82			2.71	3.30			46.27	35.99	28.49	20.53	6.10	3.41	0.527	0.322	7.37	5.34		0.05	0.05	0.05	0.05	8.70	4.18	6.46	6.46			2407.41	1595.31			
02-25-00-208	BİGA GÖVMELAN SÖLÜKLÜDERE	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2003	25.80	22.89	8.56	8.36	1676.31	1309.44			26.08	19.87			41.92	29.29	18.99	12.93	1.63	0.91	0.094	0.085	2.21	1.54		0.12	0.12					8.39	7.52	14.32	14.32			925.11	650.75	
02-25-02-134	SARIÇAY-ATIKHİSAR BARAJI ÇIKIŞI	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1998	31.28	26.80	8.42	8.28	614.64	567.79					102.50	102.50	17.86	13.95	3.40	2.83					3.11	2.05				0.12	0.12	1.88	1.88	8.91	8.91	33.23	33.23	625.00	625.00			
02-25-00-131	SARIÇAY- ÇANAKKALE MERKEZ	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1990	32.82	28.42	8.52	8.40	1489.81	1255.22			21.03	16.65			9.23	8.60	6.85	5.62	1.09	0.71	0.249	0.145	4.65	3.33		0.07	0.07													
02-25-02-213	BAYRAMDERE-BAYRAMDERE BARAJI ÇIKIŞI	Marmara Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2002	19.00	19.00	7.83	7.83	706.86	706.86					99.75	99.75	7.67	7.67	1.82	1.82					2.01	2.01							0.09	0.09	13.67	13.67	4.29	4.29	75.83	75.83	425.00	425.00
02-25-00-262	BİÇİ DERESİ ALTINZEYBEK GÖLETİ AKS YERİ(r)	Marmara Havzası/Bu İstasyon İçin SVT verisi değerlendirilmiştir.	01.01.2014		22.00		8.00										27.40		1.50								0.01			0.86		0.45		6.99		17.40		0.20006			
04-25-02-261	KARAMENDERES BAYRAMIÇ BARAJI ÇIKIŞI	Kızılırmak Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1996	16.53	15.97	8.04	8.02	310.44	294.55			4.33	4.88	98.17	98.17	5.64	5.10	1.52	1.35	0.06	0.05	0.013	0.011	0.49	0.45		0.01	0.01	0.18	0.02	2.31	2.31	3.38	3.38	30.46	30.46	325.37	325.37			
04-25-00-007	ÇANAKKALE KUMKALE KURUTMA KANALI	Kızılırmak Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1987	18.22	18.22	7.75	7.72	543.50	539.48			8.15	8.19			6.73	6.73	1.93	1.41	0.10	0.09	0.008	0.006	0.88	0.88		0.04	0.04											437.00	437.00	
04-25-02-021	KARAMENDERESAKÇIN DERESİ ÖNCESİ	Kızılırmak Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1996	16.97	16.43	7.92	7.87	477.04	460.15			5.62	5.94			7.64	7.25	2.71	2.39	0.11	0.09	0.031	0.025	0.77	0.72		0.16	0.16											338.13	274.80	
04-25-00-023	KARAMENDERES AKÇIN DERESİ SONRASI (EİB)	Kızılırmak Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.1996	17.06	16.27	7.90	7.90	524.86	509.61			5.47	5.60			11.31	10.81	3.77	3.47	0.22	0.16	0.043	0.037	1.15	1.00		0.27	0.27											257.61	234.77	
04-25-00-050	KURU DERESİ EZİNE GEYİKLI GÖLETİ AKS YERİ	Kızılırmak Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2014	22.30	22.30	7.62	7.62	120.97	120.97			7.85	7.85			7.70	7.70	5.00	5.00	0.03	0.03	0.015	0.015	1.31	1.31		0.16	0.16	0.22	0.22	5.23	5.23	6.57	6.57	114.51	114.51	0.50	0.50			
04-25-02-041	TUZLA ÇAYI AYVACIK BARAJI DİPSAVAK ÇIKIŞI	Kızılırmak Havzası Havza Master Plan Raporu	01.01.2009	19.50	19.50	8.03	8.03	477.23	457.05			6.50	6.80	105.45	105.45	11.07	9.67	2.00	1.73	0.11	0.08	0.011	0.007	0.66	0.58		0.08	0.08	0.17	0.17	10.44	10.44	13.45	13.45	90.90	90.90	566.67	566.67			

Kıtaçlı Yerüstü Su Kaynaklarının Sınıflarına Göre Kalite Kriterleri

Sınıf I	Su Kalitesi	Renk
Sınıf I	Yüksek Kaliteli Su	Yeşil
Sınıf II	Az Kirlenmiş Su	Sarı
Sınıf III	Kirlenmiş Su	Kırmızı
Sınıf IV	Çok Kirlenmiş Su	Siyah

Bor (µg B/L)		Cıva (µg Hg/L)		Çinko (µg Zn/L)		Demir (µg Fe/L)		Florür (µg F ⁻ /L)		Kadmiyum (µg Cd/L)		Kobalt (µg Co/L)		Krom (µg Cr+6/L)		Krom (toplam) (µg Cr/L)		Kurşun (µg Pb/L)		Mangan (µg Mn/L)		Nikel (µg Ni/L)		Selenyum (µg Se/L)		Serbest klor (µg Cl2/L)		Siyanür (toplam) (µg CN/L)		SİHÜR (µg S/L)		Fekal Koliform (EMS/100 mL)		Toplam Koliform (EMS/100 mL)		Kalite Sınıfı	
95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%	95%	90%
240.00	240.00			7.80	7.80	136.35	102.26	122.39	116.50	0.01	0.01	0.91	0.91			2.83	2.83	4.55	4.55	46.00	46.00	1.27	1.27	0.43	0.43							149.00	149.00	1883.33	1883.33	III	III
				57.30	57.30	84.70	77.52	210.00	210.00									7.03	7.03	137.88	137.88															II	II
				1442.33	1442.33	567.81	521.72	354.00	354.00	11.20	11.20					11.59	11.59	59.43	59.43	397.73	302.80															IV	IV
300.00	300.00			51.80	51.80	172.00	172.00	226.67	226.67	0.40	0.40	0.38	0.38			8.31	8.31	4.60	4.60	345.56	345.56	7.85	7.85	0.53	0.53							37.50	37.50	588.33	588.33	II	II
475.00	475.00			149.00	149.00	120.44	100.47			0.80	0.80							5.58	5.58	210.42	210.42	6.57	6.57													II	II
1561.94	1025.65	0.10	0.10	14.40	14.40	475.11	346.13											1.40	1.40	131.43	131.43															IV	IV
257.00	257.00			9.50	9.50	197.38	163.01	295.00	295.00			0.31	0.31			2.37	2.37	0.75	0.75	182.67	152.86	3.70	3.70	0.80	0.80			0.01	0.01			333.57	333.57	5614.29	5614.29	IV	III
1492.28	1100.10			22.80	22.80	551.45	469.14			0.10	0.10					15.10	15.10	1.04	1.04	139.29	85.03															IV	IV
925.74	692.51					62.86	62.86													250.00	250.00															IV	III
338.00	292.00			34.20	34.20	170.50	136.96			0.20	0.20					2.34	2.34	0.76	0.76	356.17	356.17	2.40	2.40													IV	III
2407.41	1595.91			45.00	45.00	637.99	522.31			0.50	0.50							1.67	1.67	582.99	354.43															IV	IV
925.11	650.75	0.10	0.10	16.74	16.74	738.03	526.03									2.51	2.51	1.36	1.36	310.00	110.00															III	III
625.00	625.00			11.45	11.45	257.59	194.33	204.00	196.88	0.15	0.15	0.16	0.16			6.99	6.99	0.67	0.67	40.00	40.00	2.60	2.60	0.44	0.44							50.00	50.00	2925.00	2925.00	IV	III
						145.00	145.00													300.00	300.00															IV	III
425.00	425.00			6.57	6.57	53.85	53.85	170.00	170.00			0.94	0.94			5.50	5.50	0.65	0.65	337.50	337.50	10.17	10.17	2.08	2.08			0.01	0.01			235.00	235.00	4900.00	4900.00	III	III
	0.20000				7.50		47.00		0.00			0.77					2.23			1.70		3.50													III	III	
325.37	325.37			6.02	6.02	74.46	64.58			0.01	0.01	0.20	0.20			6.48	6.48	0.74	0.74	244.29	244.29	4.48	4.48	0.62	0.62			0.00	0.00					3012.00	3012.00	III	III
437.00	437.00					164.00	164.00													227.50	227.50															II	II
338.13	274.80					139.57	160.77													400.00	400.00															III	III
257.61	234.77					95.00	95.00													350.00	350.00															III	III
0.50	0.50			123.53	123.53			0.43	0.43	0.06	0.06	2.36	2.36			34.04	34.04	5.53	5.53	0.05	0.05	17.40	17.40	2.50	2.50			0.05	0.05					1600.00	1600.00	III	III
566.67	566.67			93.37	93.37	70.61	51.00	374.55	374.55	0.09	0.09	0.34	0.34			4.71	4.72	2.86	2.86	256.18	223.67	5.84	5.84	1.08	1.08									2876.00	2428.85	II	II

Çizelge 21 -2024 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(Kaynak, yıl)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)

Çizelge-21 ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Tesis Adı	AAT Kapasite (m ³ /gün)	Atıksu Miktarı (m ³ /gün)	Arıtma Türü	Koordinat	Deşarj Yeri
Yeni Truva Turizm Petr.Ve Petr.Ürn.N Ak.İnş.Ltd.Şti.	10,000	7,000	Fiziksel	40.069942764612065, 26.37168154120445	Alıcı Ortam
Kansu Petrol Nakliye Ve İnşaat Ticaret Limited Şirketi Akaryakıt İstasyonu	10,000	8,000	Fiziksel	39.828565876489364, 26.325162760804233	Alıcı Ortam Menderes Çayı'na Mansaplanan Su Arkı
Özerler Petrol Ve Petrol Ürünleri İnşaat Turizm Taşımacılık İthalat İhracat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	5,000	3,000	Fiziksel	40.32974553414591, 26.66230034072214	Alıcı Ortam Kuru Dere
Öz-Pet Özdemirler Petrol Ür. Tur. İnş. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	7,000	5,000	Fiziksel	-	Alıcı Ortam
Miller Oto Ticaret Ve Sanayi A.Ş. Erenköy İstasyonu	10,000	6,000	Fiziksel	-	Alıcı Ortam
Erdem Petrol Ürünlerisanayipazarlama Ltd. Şti.	10,000	5,000	Fiziksel	-	Alıcı Ortam
Miller Oto Tic.San.A.Ş. Çanklı Po İst.	10,000	8,000	Fiziksel	-	Alıcı Ortam

Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş.- Semedeli Şubesi	120,000	65,000	Biyolojik	39.98963210396017, 27.106189727783203	Alıcı Ortam Kanlıdere
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. - Semedeli Şubesi	360,000	140,000	Kimyasal	39.98963210396017, 27.106189727783203	Alıcı Ortam Kanlıdere
Omya Madencilik San.Ve Tic.A.Ş.Karabiga Biga Şb.	20,000	4,000	Biyolojik	40.38145046217893, 27.211740016937256	Alıcı Ortam Dere
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. - Çan Şubesi	3750,000	2400,000	Fiziksel, Kimyasal	40.0294382408963, 27.04108715057373	Alıcı Ortam Kocabaş Çayı
Marmotek Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi - Çanakkale Şubesi	50,000	50,000	Fiziksel	40.29094644855041, 26.935365646641003	Alıcı Ortam Arnavut Deresi Yan Kolu
Çanakkale Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	1822,400	1335,710	Fiziksel	40.22309801551406, 26.75068985659891	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Marmotek San. Ve Tic. A.Ş. Zenginleştirme Tesisi	240,000	820,000	Fiziksel	40.21245255293001, 26.778080910007702	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Metin Gün	120,000	80,000	Fiziksel	39.76044914450534, 26.215712428092953	Alıcı Ortam Kışla Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	300,000	225,000	Fiziksel, Biyolojik	40.44573867028301, 27.134814262390137	Alıcı Ortam Aksaz Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	312,000	0,000	Fiziksel, Kimyasal , İleri Fiziksel	40.44573867028301, 27.134814262390137	Endüstriyel Yeniden Kullanım
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	35,000	28,000	Fiziksel, Biyolojik	40.44573867028301, 27.134814262390137	Alıcı Ortam Marmara Denizi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	200,000	138,750	Fiziksel, Biyolojik	40.44573867028301, 27.134814262390137	Alıcı Ortam Soğutma Suyu Kanalı
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	450,000	372,000	Fiziksel, Biyolojik	40.44573867028301, 27.134814262390137	Alıcı Ortam Aksaz Deresi
İçdaş Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi Biga Şubesi	120,000	0,000	Fiziksel, Kimyasal , İleri Fiziksel	40.44573867028301, 27.134814262390137	Endüstriyel Yeniden Kullanım

Cenal Elektrik Üretim Anonim Şirketi -Biga Şubesi	715,660	10,000	Fiziksel	40.417087948643854, 27.321067079683417	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Cenal Elektrik Üretim Anonim Şirketi -Biga Şubesi	480,000	33,000	Fiziksel, Kimyasal	40.417087948643854, 27.321067079683417	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Cenal Elektrik Üretim Anonim Şirketi -Biga Şubesi	200,000	75,000	Biyolojik	40.417087948643854, 27.321067079683417	Alıcı Ortam
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	80,000	80,000	Biyolojik	39.865726561362365, 26.244664192199707	Alıcı Ortam Kuru Dere
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	100,000	100,000	Fiziksel	39.865726561362365, 26.244664192199707	Alıcı Ortam Kuru Dere
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	80,000	80,000	İleri Biyolojik	39.865726561362365, 26.244664192199707	Alıcı Ortam Kuru Dere
Akçansa Çimento Sanayi Ve Ticaret A.Ş. Çanakkale Şubesi Çimento Fabrikası	40,000	40,000	Fiziksel	39.865726561362365, 26.244664192199707	Alıcı Ortam Kuru Dere
Demma Demir Çelik Mamülleri Üretimi Anonim Şirketi Biga Şubesi	25,000	0,270	Kimyasal	40.32337088549846, 27.081663608551025	Kanalizasyon Osb
Bergaz Gıda San.Turizm Ve Tic.Ltd.Şti.	60,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfek siyon	39.79022658412795, 26.25322312116623	Alıcı Ortam Dere
Çan 2 Termik A.Ş. Çanakkale Şubesi	708,000	708,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik , Dezenfek siyon	40.03553860391878, 26.953405779786408	Alıcı Ortam Kuru Dere
Çan 2 Termik A.Ş. Çanakkale Şubesi	708,000	708,000	Fiziksel, Kimyasal	40.03553860391878, 26.953405779786408	Alıcı Ortam Kuru Dere
Çan 2 Termik A.Ş. Çanakkale Şubesi	400,000	400,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfek siyon	40.03553860391878, 26.953405779786408	Alıcı Ortam Kuru Dere
Çan 2 Termik A.Ş. Çanakkale Şubesi	400,000	400,000	Fiziksel, Biyolojik ,	40.03553860391878, 26.953405779786408	Alıcı Ortam Kuru Dere

			Dezenfeksiyon		
Çan 2 Termik A.Ş. Çanakkale Şubesi	688,000	688,000	Fiziksel	40.03553860391878, 26.953405779786408	Alıcı Ortam Kuru Dere
Burcu İda Naturel Konservcilik Gıda İthalat İhracat Ve Ticaret Limited Şirketi.	200,000	200,000	Fiziksel, Biyolojik	39.96577346108978, 27.21867084503174	Alıcı Ortam Sazak Deresi
Akpınar Süt Ürünleri / Peynir Üretim Tesisi	150,000	140,000	Fiziksel, Biyolojik	39.7732336857937, 26.491596400737762	Alıcı Ortam Karaayıt Dere Yatağı
Akçansa Çimento San. Ve Tic. A.Ş. Çimento Üretim Tesisi	80,000	80,000	Fiziksel, İleri Biyolojik	39.87974917017302, 26.157867908477783	-
Asa Kahramanlar Et Ve Süt Ürünleri Akaryakıt Nak. İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.	60,000	50,000	Fiziksel, Biyolojik	39.74322038742879, 26.349621734116226	-
Özsoylar Süt Ür.Ve İnşaat San.Tic. Ltd.Şti.	50,000	49,000	Fiziksel, Biyolojik	39.77524774069351, 26.379536390304565	Alıcı Ortam Kuru Dere
İçdaş A.Ş. - Hazır Beton Tesisi	960,000	60,400	Fiziksel	40.398643566181924, 27.056981921195984	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Ulubay Soğuk Depo İşletmeciliği Ve Ticaret Limited Şirketi	500,000	751,500	Fiziksel, Biyolojik	40.36207617801091, 26.703601106783026	Alıcı Ortam Dsi Kanalı
Faruk Duman Hazır Beton İnş.Turizm S An.Tic.Ltd.Şti. Çan Şubesi	153,000	153,000	Fiziksel	40.00652214200176, 27.049262523651123	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Ayyıldız Hazır Beton Ve Turizm Taahhüt San. Ve Tic. Ltd. Şti. Gelibolu Beton Şubesi	199,000	12,000	Fiziksel	40.47318334436096, 26.679739952087402	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Cantürk Ayvıcık Hazır Beton İnşaat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Ezine Şubesi	157,000	4,500	Fiziksel	39.631365974469645, 26.373775005340576	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KALYON İNŞ SAN VE TİC AŞ ÇANAKKALE ŞUBESİ- T2 TÜNELİ Hazır Beton Santrali	25,000	25,000	Fiziksel	39.55819407407463, 26.580101251602173	Endüstriyel Yeniden Kullanım
KALYON İNŞ SAN VE TİC AŞ ÇANAKKALE ŞUBESİ- T2 TÜNELİ Hazır Beton Santrali	15,000	15,000	Fiziksel	39.55819407407463, 26.580101251602173	Endüstriyel Yeniden Kullanım

KALYON İNŞ SAN VE TİC AŞ ÇANAĞKALE ŞUBESİ-T2 TÜNELİ Hazır Beton Santrali	10,000	3,200	Fiziksel	39.55819407407463, 26.580101251602173	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Hayrettin Çetinkaya İnşaat Ve İnşaat Malzemeleri Turizm Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi ? Balıklı Şubesi	172,000	7,500	Fiziksel	40.143895453106325, 26.466187834739685	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Faruk Duman Hazır Beton İnş.Turizm S An.Tic.Ltd.Şti. Biga İdriskoru Beton Santrali	159,000	1,500	Fiziksel	40.246928010151294, 27.283886186669406	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Ezine Peymar Gıda, Turizm, Akaryakıt, Nakliye, İnşaat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	10,000	10,000		39.69475516067518, 26.386746168136597	Alıcı Ortam
Ns Sezgin Otomotiv Gıda Tarım İnş.Tur.Na K.San Tic Ltd Şti Sarısöğüt Köyü Tesisi	60,000	60,000	Fiziksel, Biyolojik	39.72830401292654, 26.369252912591037	Alıcı Ortam Akçin Çayı
Golteks Petrol Ve Kimya Sanayi Ve Tic.Ltd.Şti. Biga Şubesi	5,000	5,000	Kimyasal	40.32213187497259, 27.077452652047214	Kanalizasyon Osb
Tahsildaroğlu Süt Ürünleri San.Ve Tic.A.Ş.	3,000	1,000	Fiziksel	39.775769053671866, 26.48647114590858	Alıcı Ortam Köyiçi Deresi
Tahsildaroğlu Süt Ürünleri San.Ve Tic.A.Ş.	1200,000	1183,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	39.775769053671866, 26.48647114590858	Alıcı Ortam Türkmenli Deresi
Arabacı Süt Ürünleri Dekorasyon İnşaat Turizm Nakliye Gıda Tarım Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	80,000	63,000	Fiziksel, Biyolojik	40.27554967714607, 26.60166084766388	Alıcı Ortam Umurbey Çayı
Pgt Polimer Geliştirme Teknolojileri Anonim Şirketi	100,000	100,000	Fiziksel	40.265072045728836, 27.140456438028195	Alıcı Ortam
Eüaş 18 Mart Çan Termik Santralı İşletme Müdürlüğü	80,000	60,000	Biyolojik	40.01901232899153, 26.978318095207214	Alıcı Ortam Kocaçay Deresi
Eüaş 18 Mart Çan Termik Santralı İşletme Müdürlüğü	40,000	30,000	Biyolojik	40.01901232899153, 26.978318095207214	Alıcı Ortam Orman
Hayrettin Çetinkaya İnşaat Ve İnşaat Malzemeleri Turizm Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi ? Akçapınar Şubesi	0,000	4,000	Fiziksel	39.91390916748717, 26.30222976207733	Endüstriyel Yeniden Kullanım

CVK MADEN İŞLETMELERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. (Flotasyon Ve Düzenli Depolama Tesisi)	2171,520	540,000	Fiziksel	39.79101181677166, 27.22879886627197	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Kervan Süt Ürünleri Gıda San.Ve Tic. Ltd. Şti. - Biga İmalathane Şubesi	100,000	80,000	Fiziksel, Biyolojik	40.30938707142967, 27.09442973133264	Alıcı Ortam Kuru Dere
Sönmezler Otomotiv / Armutlu Mevkii	10,000	2,000	Fiziksel	40.07143794100645, 26.373732089996338	Alıcı Ortam Bostan Deresi
Doğanlar Mobilya Grubu İmalat Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Biga Fabrikası Şubesi	70,000	55,000	Fiziksel, Biyolojik	40.249328950133666, 27.285656332969666	Alıcı Ortam Kuru Dere
Biga Kent Hizmetleri A.Ş.	200,000	200,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik	40.243167065398865, 27.223835587465146	Kanalizasyon
Kıvam Gıda Tarım Nakliyat Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Ezine Şubesi	180,900	122,000	Fiziksel, Biyolojik	39.77462106053071, 26.37252330758201	Alıcı Ortam Karaman Deresi
Pera İç Ve Dış Ticaret Anonim Şirketi Çanakkale Şubesi	160,000	40,000	Fiziksel	39.9837422107151, 26.889467239379883	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Kalyon İnşaat San. Ve Tic. A.Ş. - T2 Tüneli Çıkış Şantiyesi Kamp Alanı	40,000	25,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	39.57107943052965, 26.580262184143066	Alıcı Ortam Koca Deresi
Faruk Duman Hazır Beton İnş.Turizm S An.Tic.Ltd.Şti. Biga Şubesi	132,000	1,500	Fiziksel	40.26577752573984, 27.176624536514282	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Kalekum İnş. Nak. Mad. Petrol San. Ve Tic. A.Ş.- 2013/04 Ruhsat Numaralı Maden Sahası	64,000	64,000	Fiziksel	39.79930464525454, 26.491191387176514	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Aydınlık İnşaat Hafriyat Taahhüt Madencilik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi - Merkez Hazır Beton Santrali	201,000	8,500	Fiziksel	40.14493254031248, 26.457132697105408	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Nalbantoğlu İnşaat Sanayi Ve Ticaret A.Ş. - Gelibolu Şubesi	20,000	20,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	40.55795459348003, 26.819048523902893	Alıcı Ortam Kayran Deresi

Feriköy Mandıra Süt Sanayi Ticaret Limited Şirketi	50,000	40,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik	39.99159665882362, 26.960073709487915	Alıcı Ortam Kocabaş Çayı
Ayyıldız Hazır Beton Ve Turizm Taah.San. Ve Tic.Ltd.Şti-Koruköy Şubesi	157,760	14,000	Fiziksel	40.555354304176774, 26.815808415412903	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Kalemaden Endüstriyel Hammaddeler San.Tic.A.Ş. Semedelli Entegre Tesisi	120,000	120,000	Fiziksel	39.98923983696604, 27.10774004459381	Alıcı Ortam Kanlıdere
Kse Madencilik İnş. San. Ve Tic. A.Ş- Lapseki Şubesi	5,000	5,000	Biyolojik , Dezenfeksiyon	40.30175253547818, 26.759294271469113	Alıcı Ortam Kestaneli Deresi
Kse Madencilik İnş. San. Ve Tic. A.Ş- Lapseki Şubesi	56,590	30,240	Fiziksel	40.30175253547818, 26.759294271469113	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Kse Madencilik İnş. San. Ve Tic. A.Ş- Lapseki Şubesi	30,000	30,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	40.30175253547818, 26.759294271469113	Alıcı Ortam Kestaneli Deresi
Kse Madencilik İnş. San. Ve Tic. A.Ş- Lapseki Şubesi	10,000	9,000	Fiziksel	40.30175253547818, 26.759294271469113	Alıcı Ortam Çörlek Deresi
Kse Madencilik İnş. San. Ve Tic. A.Ş- Lapseki Şubesi	40,000	30,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	40.30175253547818, 26.759294271469113	Alıcı Ortam Çörlek Deresi
Hocaoğlu Ezine Süt Ürünleri Gıda San. Ve Tic. Ltd. Şti. - İmalathane	40,000	21,300	Fiziksel, Biyolojik	39.60032951621815, 26.17014717299753	Alıcı Ortam Babadere Deresi
Malkara Birlik Süt Ve Süt Mamulleri A.Ş Ezine Şubesi	50,000	49,720	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik , Dezenfeksiyon	39.77554639095108, 26.37880861748272	Alıcı Ortam Aldıç ve Çeşme Deresi
Kalyon İnşaat Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi - Tünel İnşaatı Hazır Beton Tesisi	10,000	3,200	Fiziksel	39.58222686175443, 26.524059176445007	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Kalyon İnşaat Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi -	30,000	25,000	Fiziksel, Biyolojik ,	39.58222686175443, 26.524059176445007	Alıcı Ortam

Tünel İnşaatı Hazır Beton Tesisi			Dezenfeksiyon		
Nebahat Kaymak - Kazdağı R.K. Peynirleri	60,000	40,000	Fiziksel, Kimyasal	39.811625718258256, 26.630087792000264	Kanalizasyon
Gelibolu Gemi İnşaat San. Ve Tic. A.Ş.	80,000	24,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.321388106908266, 26.57528941053897	Alıcı Ortam Çanakkale Boğazı
Aydoğan Otomotiv / Toyota Plaza	16,000	8,000	Fiziksel	40.08027839847763, 26.38482841660334	Alıcı Ortam
Alaeddin Konserve Sanayi Ve Tic.Ltd.Şti. Çanakkale	30,000	30,000	Fiziksel, Kimyasal, İleri Fiziksel	40.23146336887531, 26.436328291856626	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Alaeddin Konserve Sanayi Ve Tic.Ltd.Şti. Çanakkale	20,000	20,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.23146336887531, 26.436328291856626	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Elkum İnşaat.Tah.Nakakaryakıt.Tic.Ltd.Şirketi	89,500	89,500	Fiziksel	39.8036897129809, 26.50151252746582	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Ahmet Taşkın - Gökçeada Beton	56,000	3,600	Fiziksel	40.18644300188304, 25.893326997756958	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Hasan Ünal Beton Madencilik Yapı San.Ve Tic.Ltd.Şti.	54,000	3,200	Fiziksel	39.81104149226642, 26.588459014892575	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Eceabat Süt Ürünleri Tarım Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	400,000	300,000	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.33015071702121, 26.351733654728378	Alıcı Ortam Koca Dere
Faruk Duman Hazır Beton İnş. Turizm San.Tic. Ltd. Şti. Hazır Beton Santrali Çanakkale Şubesi	490,000	4,000	Fiziksel	40.14291909273109, 26.46398305892944	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Çanakkale Altın Tarım Hayvancılık Soğuk Depo San Ve Tic Ltd Şti	100,000	80,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.08499977529419, 26.378002166748043	Alıcı Ortam Kanlı Deresi

Çalışkanlar / Hazır Beton Üretim Tesisi - Çanakkale	8,400	8,400	Fiziksel	40.14654035939851, 26.432831883430477	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Lizetta Tarım Ve Süt Ürünleri San. A.Ş.	200,000	200,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	39.84913740017875, 27.256672382354736	Kanalizasyon
Granitürk İnşaat Maden Nakliye Turizm Akaryakıt Kömür Gıda Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	931,000	10,000	Fiziksel	39.71375322613564, 26.236421763896942	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Vinero Bağcılık Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Çanakkale Şubesi	80,000	80,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik , Dezenfeksiyon	40.26580090896632, 26.382814049720764	Alıcı Ortam Ağıl Deresi
Demko Demirci Konservecilik A.Ş Biga Gümüşçay İşletmesi	5000,000	90,000	Fiziksel, Biyolojik	40.28384131448145, 27.2940194606781	Alıcı Ortam Hoşap Çayı
İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane Ve Ulaşım San. A.Ş Kocaalan Şubesi.	9360,000	110,000	Fiziksel	40.43094597981015, 27.133998870849606	Alıcı Ortam Aksaz Deresi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	1584,000	25,000	Fiziksel	40.39967489033233, 27.050034999847412	Alıcı Ortam Asmalı Deresi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	1584,000	25,000	Fiziksel	40.39967489033233, 27.050034999847412	Alıcı Ortam Marmara Denizi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	82,000	17,000	Fiziksel	40.39967489033233, 27.050034999847412	Alıcı Ortam Marmara Denizi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	300,000	47,500	Fiziksel, Biyolojik	40.39967489033233, 27.050034999847412	Alıcı Ortam Marmara Denizi
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim Ve Yatırım A.Ş. - Bekirli Termik Santral	2400,000	1920,000	Kimyasal	40.39967489033233, 27.050034999847412	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Akdeniz Yaş Gıda Ve Konservecilik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi- Çanakkale-Yenice Şubesi	500,000	400,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik , Dezenfeksiyon	39.82805412142712, 27.234257161617276	Alıcı Ortam Kalkım Deresi

SARUHAN MOTORLU ARAÇLAR TAŞIMACILIK İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ - (Merkez)	18,000	18,000	Fiziksel	40.072608340624846, 26.378731727600094	Alıcı Ortam
Güncel İnşaat Turizm Ve Dış Tic.Ltd.Şti. Çanakalan Şube	39,410	1,000	Fiziksel	40.00655315202923, 26.409555673599243	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Aep Anadolu Etap Penkon Gıda Ve Tarım Ürünleri San.Ve Tic. A.Ş. - Çanakkale Plantasyon	200,000	200,000	Fiziksel, Biyolojik	39.920195745265886, 26.298839449882507	Alıcı Ortam
Aep Anadolu Etap Penkon Gıda Ve Tarım Ürünleri San.Ve Tic. A.Ş. - Çanakkale Plantasyon	20,000	20,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	39.920195745265886, 26.298839449882507	Alıcı Ortam
Tümad Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Lapseki Şubesi	20,000	18,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	40.29862210761293, 26.781758308279677	Alıcı Ortam Kovanlık Deresi
Tümad Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Lapseki Şubesi	288,000	120,000	Fiziksel	40.29862210761293, 26.781758308279677	Alıcı Ortam Kovanlık Deresi
Tümad Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Lapseki Şubesi	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	40.29862210761293, 26.781758308279677	Alıcı Ortam Kovanlık Deresi
Tümad Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Lapseki Şubesi	4687,500	304,570	Fiziksel	40.29862210761293, 26.781758308279677	Alıcı Ortam Kovanlık Deresi
Tümad Madencilik Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Lapseki Şubesi	1305,400	443,800	Fiziksel	40.29862210761293, 26.781758308279677	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Elyes Gıda Tarım Ve Hayvancılık Süt Ürünleri Nakliye İthalat İhracat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	180,000	180,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik	39.993919091535, 27.273661494255066	Alıcı Ortam Çiftlik Deresi
Galvotek Galvaniz Kaplama Metal İmalat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	5,000	5,000	Fiziksel, Kimyasal , Dezenfeksiyon	39.99123627204178, 26.9559720754296	Alıcı Ortam Kocabaş Çayı

Cantürk Ayvacic Hazır Beton İnşaat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Budaklar Şubesi	120,000	3,750	Fiziksel	39.63135900259244, 26.374000310897827	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Çöllüoğlu Mad.Akary.İnş.Taş.Turizm.Tic.Ltd.Şti.	116,000	3,750	Fiziksel	39.940849792794864, 27.265794575214386	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	500,000	500,000	Fiziksel, Kimyasal	40.1076733317125, 26.403442382779758	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Mersin Elektrik Üretim Ve Enerji Yatırımları A.Ş. Çanakkale Şubesi	20,000	20,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	39.74806846564411, 26.35375291110904	Alıcı Ortam Eğri Deresi
Ali Atak	45,000	45,000	Fiziksel, Biyolojik	39.75630090025559, 26.456939578056335	Alıcı Ortam
Tki Kurumu Çan Linyitleri İşletmesi Müdürlüğü	40,000	8,000	Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Tki Kurumu Çan Linyitleri İşletmesi Müdürlüğü	6,000	3,000	Fiziksel, Kimyasal	-	Alıcı Ortam
Homer Gıda Tarım Hayvancılık Nakl.San. Ve Tic.Ltd.Şti.- Çanakkale Şubesi	100,000	100,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik , Dezenfeksiyon	-	Alıcı Ortam
Kervan Süt Ürünleri San.Ve Tic.Ltd.Şti. Biga İmalathane Şubesi	20,000	20,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Miller Oto Tic.Ve San.A.Ş.	32,000	11,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	-	Alıcı Ortam
Yanmazlar Petrol Ürünleri Gıda Nakliye Turizm İnşaat Enerji Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	5,000	3,000	Fiziksel	-	Alıcı Ortam
Elta Elektrik Taah.İnş.Tic.Ltd.Şti.	30,000	30,000	Biyolojik	-	Kanalizasyon
Rem Süt Ürünleri Üretim Ve Ticaret Ltd. Şti.	60,000	50,000	Biyolojik	-	Alıcı Ortam

Gençdoğan Dericilik San.Ve Tic.A.Ş.	500,000	500,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Has Ceylanoğlu Peynircilik Gıda San.Ve Tic.Ltd.Şti.	50,000	50,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Alakaşlar Gıda Turizm İnşaat Madencilik Kuyumculuk Hayvancılık Depoculuk Sanayi İç Ve Dış Ticaret Limited Şirketi - Eçialan Şubesi	90,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Güre Gıda Turizm Taşımacılık San.Tic Ve Paz.Ltd.Şti.	200,000	200,000	Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Miller Oto Tic. San. A. Ş. Sürekovası İstasyonu	20,000	15,000	Fiziksel, Biyolojik , Dezenfeksiyon	-	Alıcı Ortam
Kaşıkçıoğlu Süt Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Ltd. Şti.	60,000	58,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Kanalizasyon
Etili Seramik İnşaatSanayi Ve Ticaret A.Ş. Seramik Üretimi	250,000	75,000	Fiziksel	-	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Etili Seramik İnşaatSanayi Ve Ticaret A.Ş. Seramik Üretimi	25,000	25,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik	-	Alıcı Ortam Ayıtlı Deresi
Golteks Petrol Ve Kimya Sanayi Ve Ti C.Ltd.Şti.(Biga Şubesi)	30,000	30,000	Fiziksel, Kimyasal , Biyolojik	-	Kanalizasyon
SARUHAN MOTORLU ARAÇLAR TAŞIMACILIK İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.Ş. - (Biga)	18,000	18,000	Fiziksel	-	Alıcı Ortam
Güre Gıda Turizm Taşımacılık Sanayi Ve Ticaret Ve Pazarlama Limited Şirketi. Salça Üretimi	200,000	200,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Enerjisa Enerji Üretim A.Ş. Çanakkale Santral Şubesi	10,000	5,000	Biyolojik	-	Kentsel Yeniden Kullanım (Park- Bahçe Sulama)

S.S.Biga Deri Sanayicileri / Atıksu Arıtma Tesisi	180,000	180,000	Fiziksel, Kimyasal	-	Alıcı Ortam (Kocabaş Çayı)
Biga Organize Sanayi Bölgesi Atıksu Arıtma Tesisi	900,000	485,000	Fiziksel, Biyolojik	40.32872429488258, 27.074716687202454	Alıcı Ortam Ayıt Dere Mevkii (Kuru Dere Yatağı)
Çanakkale Liman İşletmesi Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	960,000	960,000	Kimyasal	40.10179419281886, 26.37888193130493	Alıcı Ortam Marmara Boğazı
Suez Çanakkale Rr Atık Hizmetleri Anonim Şirketi Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi	192,000	192,000	Fiziksel, Biyolojik, İleri Fiziksel	40.1765780608491, 26.54717445373535	Alıcı Ortam Buzağılık Deresi
Intertoll Turkey İşletme Ve Bakım A.Ş.- Kavakköy Bim	40,000	2,000	Fiziksel	40.590122778357774, 26.849907874930068	Alıcı Ortam Kuru Dere
Limak İnşaat Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Çanakkale Şubesi	108,000	108,000	Fiziksel	40.31385380117552, 26.66080951676122	Endüstriyel Yeniden Kullanım
Tuprag Karot Numunesi Ayırıştırma Deposu	5,000	4,000	Fiziksel	40.13486547466033, 26.511458158493042	Alıcı Ortam Sazlıgöl Deresi

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Tesis Adı	AAT Kapasite (m³/gün)	Atıksu Miktarı (m³/gün)	Arıtma Türü	Koordinat	Deşarj Yeri
Yeni Truva Turizm Petr.Ve Petr.Ürn.N Ak.İnş.Ltd.Şti.	50,000	30,000	Fiziksel, Biyolojik	40.069942764612065, 26.37168154120445	Alıcı Ortam
Tabaklar Petrol / Shell - 2 (Merkez Tesis)	50,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik	40.44413058705078, 26.677057764027264	Alıcı Ortam
Çok A.Ş. - Gelibolu Otoyol Hizmet Tesisi (Oht) Km:175- Paket Aat	100,000	70,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.399454491787196, 26.61418247196707	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
Çok A.Ş. - Lapseki Otoyol Hizmet Tesisi (Oht) Km:193 - Paket Aat	100,000	70,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.275335728221776, 26.629014015197754	Alıcı Ortam (Örençiftlik Deresi)
Çok A.Ş. - Kavakköy Otoyol Hizmet Tesisi (Oht) Km:140 - Paket Aat	80,000	60,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.60115854080759, 26.904333114362085	Alıcı Ortam (Kuru Dere)
Öz-Pet Özdemirler Petrol Ür. Tur. İnş. Nak. San. Ve Tic. Ltd. Şti.	10,000	8,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	-	Alıcı Ortam
Miller Oto Tic.San.A.Ş. Çarıklı Po İst.	20,000	15,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	-	Alıcı Ortam
Umurbey Tatil Sitesi	80,000	70,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.273473710737846, 26.571588516089832	Alıcı Ortam Çatal Azmak Mearası

Amanasos Turizm Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Ayvacık Şubesi - Longevity Hotel	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.47295228282187, 26.21661376197153	Alıcı Ortam Ege Denizi
Düğer Kent Tatil Sitesi	60,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon, İleri Fiziksel	40.578987546341395, 26.83633804321289	Alıcı Ortam Küçükmirtat Deresi
Nazlıhan Turizm Tesisleri A.Ş.- Çanakkale Şubesi	30,000	27,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.48617300682185, 26.339603774140414	Alıcı Ortam
Emka Tatil Sitesi Yöneticiliği	60,000	60,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.57490992448057, 26.830694898744696	Alıcı Ortam Deniz (Saroz Körfezi)
Selimoğlu Mühendislik Taah.San. Ve Tic. A.Ş. Assos Eden Beach Hotel	20,000	20,000	Biyolojik	39.49290512382095, 26.371192093884016	Alıcı Ortam Ege Denizi
Selimoğlu Mühendislik Taah.San. Ve Tic. A.Ş. Assos Eden Gardens Hotel	50,000	47,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.50724795582418, 26.422183960239636	Alıcı Ortam Ege Denizi
Adalet Bakanlığı Gökçeada Eğitim ve Dinlenme Tesisleri	70,000	60,000	Biyolojik	40.09818617781909, 25.75488220889383	Alıcı Ortam Ege Denizi
Assos Grup Kervankale Otelcilik Turizm İnşaat Ticaret Ltd. Şti. Dove Hotel	50,000	45,000	Fiziksel, Biyolojik	39.48122444321288, 26.36984556913376	Alıcı Ortam Ege Denizi
Burnil Turizm Ve Otel İşletmeciliği San. Ve Tic. Ltd.Şti. - Ayvacık Şubesi	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.49060465560963, 26.369038335869845	Alıcı Ortam Ege Denizi
Assos Kadirga Hotel	18,000	18,000	Biyolojik	39.484926353430154, 26.36769186694437	Alıcı Ortam Ege Denizi
Borpa Metal Ticaretve Turizm Ltd.Şti. Çanakkale Şubesi	50,000	50,000	Fiziksel, Biyolojik	39.50595442710811, 26.418873723541765	Alıcı Ortam Kuru Dere
S.S. Yeni Denizati Site İşletme Kooperatifi	400,000	300,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.344974137408165, 27.365913391113278	Alıcı Ortam
S.S. DERYA TATİL SİTESİ ARSA Ve YAPI Kooperatifi	50,000	50,000	Fiziksel, Biyolojik	40.56066889432411, 26.809312105178833	Alıcı Ortam Kuru Dere
Mavi Ege Assos Evleri Toplu Yapı Site Yönetimi	101,000	101,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.46000432563229, 26.174197196960446	Alıcı Ortam Kuru Dere
Yeşil Barış Sitesi Yöneticiliği	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik	39.657628953584805, 26.16990029811859	Alıcı Ortam Kuru Dere
Kazdağı Termal Turizm Hayvancılık Tarım Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	50,000	50,000	Biyolojik	39.91576416562507, 26.97520136833191	Alıcı Ortam Kocabaş Çayı
Ege Akliman Sitesi	120,000	93,000	Fiziksel, Biyolojik	39.5067659751162, 26.078608632087708	Alıcı Ortam
Ege Akliman Sitesi	120,000	120,000	Biyolojik	39.5067659751162, 26.078608632087708	Alıcı Ortam
Erenler Tatil Sitesiyöneticiliği Gelibolu	240,000	240,000	Biyolojik	40.521649415791245, 26.71877682209015	Alıcı Ortam Domuz Deresi

Troya İma Sitesi	34,000	34,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.48049986335503, 26.067233383655548	Alıcı Ortam Kuru Dere
Sınırlı Sorumlu Çakıl Site İşletme Kooperatifi	70,000	58,000	Fiziksel, Biyolojik	39.499247490086034, 26.390719413539045	Alıcı Ortam Ege Denizi
Assos Barbarossa Hotel	100,000	100,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.491925953610995, 26.368761062185513	Alıcı Ortam Ege Denizi
Ozanlar Tatil Köyü Site Yöneticiliği	40,000	40,000	Biyolojik	40.57717851993851, 26.829224824905396	Alıcı Ortam Deniz (Saroz Körfezi)
Assos Dionysos Hotel	30,000	30,000	Fiziksel, Biyolojik	39.475152230591924, 26.22500896453857	Alıcı Ortam Ege Denizi
Sınırlı Sorumlu Eser Turizm Ve Konut Yapı Kooperatifi	20,000	17,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.501433038671095, 26.400051712880664	Alıcı Ortam
Behram Site Yöneticiliği	72,000	72,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon, İleri Fiziksel	39.45665318009447, 26.125046014713003	Kentsel Yeniden Kullanım (Park- Bahçe Sulama)
Çağkent Tatil Sitesi	200,000	120,000	Biyolojik	39.5083304669423, 26.084434390068054	Alıcı Ortam
Assos Kervansaray Otel	120,000	110,000	Biyolojik	39.48641313453647, 26.341041438172393	Alıcı Ortam Ege Denizi
Tomurcuk Sitesi Yöneticiliği	56,000	56,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.671721879624215, 26.168189048767086	Alıcı Ortam Kuru Dere
Dalyan Yalıları Sitesi	50,000	30,000	Fiziksel, Biyolojik	39.763018201145094, 26.148523092269897	Alıcı Ortam Ege Denizi
Tayf Evleri Sitesi Yöneticiliği	40,000	40,000	Biyolojik	40.57636362720023, 26.82764232158661	Alıcı Ortam Deniz (Saroz Körfezi)
Ttmp Yeniköy Plajı Evsel Atıksu Arıtma Tesisi	60,000	60,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.91958040237251, 26.157505810260773	Kentsel Yeniden Kullanım (Park- Bahçe Sulama)
Dostlar Sitesi	80,000	72,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50829769002407, 26.701433658599854	Alıcı Ortam Kukurca Deresi
Tasfiye Halinde S.S. Üniversite Mensupları ve Dostları Konut Yapı Kooperatifi	90,000	66,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.508024421198236, 26.700559258461	Alıcı Ortam Kukurca Deresi
Güneş Sitesi Yönetimkurulu	60,000	50,400	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50563436766358, 26.635156273841854	Alıcı Ortam Kuru Dere
Özyılmaz Konut Yapıkoop.S.S.	0,000	44,800	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.5077394506151, 26.631417274475098	Alıcı Ortam Kuru Dere
Seyran Konut Yapı Site Yöneticiliği	100,000	78,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.515655212985635, 26.7116904258728	Alıcı Ortam Domuz Deresi
Tasfiye Halinde Mavi Saroz Arsa Konut Yapı Koop.S.S.	100,000	86,400	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50217592104319, 26.656168699264526	Alıcı Ortam Sahil Kuru Deresi Saroz Körfezi

Ss. Mega Kentkonut Yapı Koop.	60,000	44,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.542994926497315 , 26.761021614074703	Alıcı Ortam
Körfez Villaları 4363 Parsel Site Yö Netimi	60,000	50,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50862028345952, 26.702817678451538	Alıcı Ortam Kokurca Deresi
Mavi Behram Sitesi	100,000	100,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.50449496770994, 26.414444446127163	Alıcı Ortam Karakaya Deresi
Yahya Yeşil	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.523918310406366 , 26.47227108478546	Alıcı Ortam Dere
Kadırga Evleri Tatil Sitesi	30,000	30,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.49915267276875, 26.378774642944336	Alıcı Ortam
Evim Sahil Sitesi Yöneticiliği	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.54458368036021, 26.755823493003845	Alıcı Ortam Ege Denizi
Sınırlı Sorumlu Orkide Sahil Site İşletme Kooperatifi Gelibolu	400,000	380,000	Fiziksel, Biyolojik	40.508104369014475 , 26.68701410293579	Alıcı Ortam
Ihlamurlar Altında Sitesi Yönetimi	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.501690874801355 , 26.62385022636954	Alıcı Ortam Sütlü Deresi
Eser Evler Sitesi Yöneticiliği	35,000	30,000	Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.8892661131861, 26.161054372787476	Alıcı Ortam Ege Denizi
Kırklarelililer Siteyöneticiliği	96,000	87,360	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.50181855295799, 26.679833585803863	Alıcı Ortam
Çayırova Cam Yazlık Evleri Sitesi	180,000	120,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.45641156899952, 26.130294799804684	Alıcı Ortam Ege Denizi
Pazarbaşıtürizm İşlve Tic Ltd Şti	50,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Can Turizm Seyahat Ve Ticaret Ltd.Şti. (Assos Oleas Hotel)	45,000	0,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Dardanos Yerleşkesi	400,000	360,000	Fiziksel, Dezenfeksiyon, İleri Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Erenler Tatil Sitesiyöneticiliği Gel İbolu	250,000	180,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Altıngüneş Toplu Yapı Yönetimi	160,000	120,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam Kuru Dere
Assos Hunters Hotel	40,000	10,000	Biyolojik	-	Alıcı Ortam Kuru Dere
Tusan Hotel	80,000	0,000	-	-	Kentsel Yeniden Kullanım (Park- Bahçe Sulama)
Calidus Hotel	40,000	40,000	Biyolojik	-	Alıcı Ortam Kuru Dere
Bolayır Sahil Sitesi	100,000	100,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Fatih Siteleri Konutyapı Koop.S.S.	300,000	300,000	Fiziksel, Biyolojik	-	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Boğazkent Tatil Sitesi Yalova Köyü Y Alılar Mevkii Ec	100,000	80,000	Biyolojik	-	Alıcı Ortam
Tekfen İnşaat ve Tesisat A.Ş. (Gelibolu Şantiye)	70,000	70,000	Biyolojik	40.60978645228547, 26.91427767276764	Alıcı Ortam

Dlsy Adi Ortaklığı Koruköy Otoyol Şantiyesi	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.553942959206324 , 26.81328715989366	Alıcı Ortam Kuru Dere
Gelibolu-Kuru Havuz Şantiyesi	320,000	320,000	Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.323701344765475 , 26.588625740114366	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Gelibolu-Ankraj Şantiyesi	160,000	160,000	Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.35064675780572, 26.62046045064926	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Klv İnşaat Anonim Şirketi- Çanakkale Şubesi	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.5548859968539, 26.81510031223297	Alıcı Ortam Kayran Deresi
Yaklaşım Viyadükleri (Lapseki)	40,000	17,000	Biyolojik	40.32748106577372, 26.66244506835937	Kanalizasyon
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga Ağaköy Prof. Dr. Ramazan Aydın Yerleşkesi	400,000	325,000	Fiziksel, Biyolojik	40.27864352228913, 27.151293754577637	Alıcı Ortam
S.T.Y. İnşaat Turizm Tic.Ve San.A.Ş. Gelibolu Şubesi Kamp Alanı	70,000	70,000	Biyolojik	40.419189449533576 , 26.68252944946289	Alıcı Ortam Çanakkale Boğazı
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Kampüsü	750,000	600,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.10953957217495, 26.410152465105057	Alıcı Ortam
Intertoll Turkey İşletme ve Bakım A.Ş.- Kavakköy Bim	10,000	2,000	Biyolojik	40.590122778357774 , 26.849907874930068	Alıcı Ortam Kuru Dere
Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Çanakkale Şubesi	100,000	100,000	Biyolojik	40.31385380117552, 26.66080951676122	Alıcı Ortam Kuru Dere Yatağı - Karabüvet Deresi
Kwansoo Engineering & Construction Co. Ltd.Merkezi Güney Kore Lapseki Şubesi	5,000	0,480	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.33312896025611, 26.66269719600677	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Mehmetçik Kılavuzluk İstasyonu	20,000	10,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.04204972365788, 26.190395057201385	Alıcı Ortam
Avrasya Terminal İşletmeleri A.Ş Çanakkale Şubesi	100,000	100,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.150617764240515 , 26.45635366436181	Alıcı Ortam Yalama Deresi
Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi	100,000	100,000	Biyolojik	40.20754962214527, 26.28081500530243	Alıcı Ortam Çanakkale/ Eceabat Köprü Deresi'ne Mansaplanan Kuru Dere Yatağı
Çanakkale Şehitler Abidesi	200,000	200,000	Biyolojik	40.04990005611922, 26.21841073036194	Alıcı Ortam Ege Denizi
Dumanlı Köyü Muhtarlığı	25,000	25,000	Fiziksel, Biyolojik	40.2584431359341, 26.894345641103428	Alıcı Ortam Bıçkı Deresi
Etili Seramik İnşaat Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi-Koruçi Şubesi	40,000	40,000	Fiziksel, Biyolojik	39.99136855964159, 26.90982627842459	Alıcı Ortam

Kwansoo Engineering & Construction Co.,Ltd.Merkezi Güney Kore Avrupa Kule	5,000	0,480	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	-	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Kolin-Kalyon Çanakkale Tünel Yapı Adi Ort.	30,000	25,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	-	Alıcı Ortam
Güneş Hafriyat İnş.Nak. Maden Yapı Malz.San. Tic.Ltd. Şti-Çanakkale Otoyolu Şantiyesi	20,000	20,000	Biyolojik	-	Alıcı Ortam Kayran Deresi
Kepez Belediye Başkanlığı Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	7525,000	6500,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.095784923025, 26.381510496139526	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Biga Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	15906,000	13972,000	Fiziksel, İleri Biyolojik	40.2463682008772, 27.226181030273438	Alıcı Ortam Kocabaş Çayı
Geyikli Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	5000,000	825,000	Fiziksel, Biyolojik	39.80451806373363, 26.16993248462677	Alıcı Ortam Dsı Acı Kanal
Çanakkale Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	21750,000	17000,000	Fiziksel, Dezenfeksiyon, İleri Biyolojik	40.141590430688986, 26.47171854972839	Alıcı Ortam Çanakkale Çayı
Gümüşçay Belediyesi Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	500,000	800,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.28765495379385, 27.278752326965332	Alıcı Ortam Hoşap Çayı
Umurbey Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	500,000	500,000	Biyolojik	40.24166753133165, 26.60661220550537	Alıcı Ortam
Ayvacık Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	1000,000	1000,000	Biyolojik	39.5900842866089, 26.405553817749023	Alıcı Ortam
Küçükkuyu Belediyesi Eysel Atıksu Arıtma Tesisi	9392,000	5500,000	Fiziksel, Biyolojik	39.56787730050268, 26.606247425079346	Alıcı Ortam Ilıca Deresi
Çan Belediye Başkanlığı Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	11152,000	5440,000	Fiziksel, Dezenfeksiyon, İleri Biyolojik	40.03593617105139, 27.077275514602658	Alıcı Ortam Kocabaş Çayı
Eceabat Belediyesi Aat	1500,000	1200,000	Fiziksel, Biyolojik	40.17830155756739, 26.34716212749481	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Bayramiç Belediyesi Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	3000,000	3000,000	Fiziksel, Biyolojik	39.82043611956792, 26.580498218536377	Alıcı Ortam Karamenderes Çayı
Yenice Belediyesi Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	1000,000	900,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	39.94059446870162, 27.273420095443726	Alıcı Ortam Kocaköy Deresi
Gelibolu Belediye Başkanlığı Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	10000,000	6000,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon, İleri Biyolojik	40.41632238874553, 26.65160894393921	Alıcı Ortam Künk Boğazı Deresi
Karabiga Belediyesi Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	500,000	500,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.397888804229076, 27.296429425477978	Alıcı Ortam Koyun Deresi
Ezine Belediye Başkanlığı Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	2800,000	2400,000	Fiziksel, Biyolojik	39.800278162645675, 26.344072222709655	Alıcı Ortam Akçin Çayı
Lapseki-Çardak Ortak Atıksu Arıtma Tesisi	5500,000	4000,000	Fiziksel, Dezenfeksiyon, İleri Biyolojik	40.36136313073818, 26.707372069358826	Alıcı Ortam Ulubay Deresi

Bozcaada Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	1512,000	1512,000	Fiziksel, Biyolojik	39.81921653873418, 26.073115468025208	Alıcı Ortam Ege Denizi
Dardanos Güzelyalı (İfas) İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	3750,000	1250,000	Dezenfeksiyon, İleri Biyolojik, İleri Fiziksel	40.03042406027426, 26.336814165115353	Alıcı Ortam Marmara Denizi
Kavakköy Belediye Başkanlığı Kentsel Nitelikli Atıksu Arıtma Tesisi	240,000	225,000	Fiziksel, Biyolojik, Dezenfeksiyon	40.612538440141115, 26.882297098618437	Alıcı Ortam Kavak Deresi

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Konu ile ilgili güncel veri bulunmamaktadır.

B.3.2.2. Diğer

Konu ile ilgili güncel veri bulunmamaktadır.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı üç yılda bir yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2018-2025 izleme programı ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge 22– Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi

(Sürekli İzleme Merkezi, 2025)

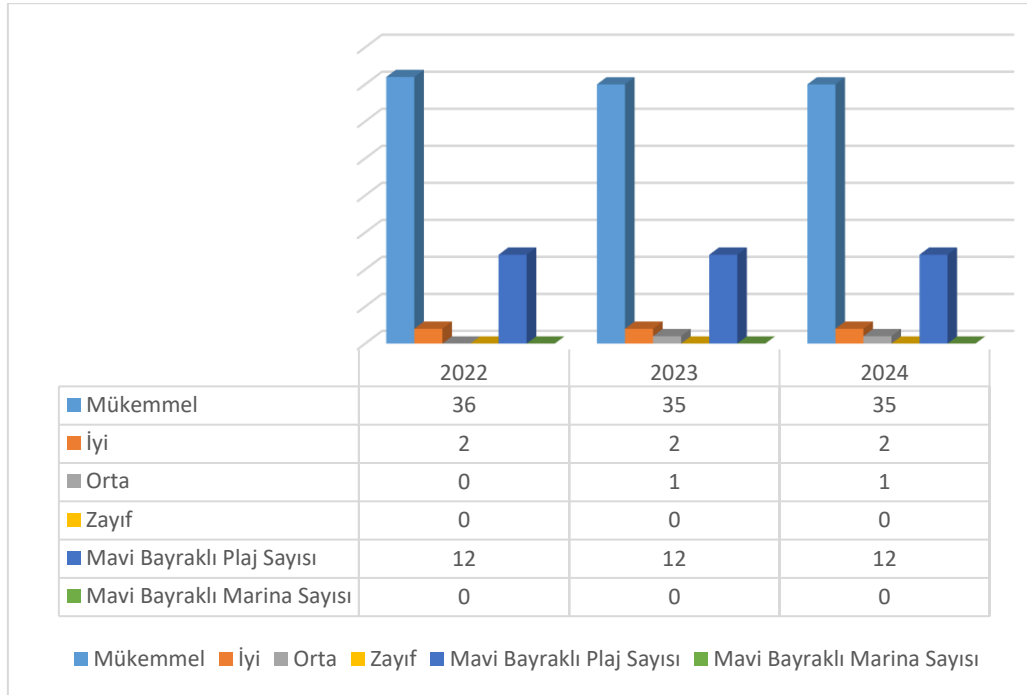
Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu					
		2018	2019	2021	2022	2023	2024
MRM07	Çanakkale Boğazı Güney Girişi	Çok İyi	İyi	İyi	-	-	-
EGE13-2	Edremit Körfezi	İyi	Zayıf	Orta	-	-	-
EGE14	Ayvacak-Mahmudiye	Çok İyi	Orta	Orta	-	-	-
EGE15	Çanakkale Boğazı	İyi	Orta	Orta	-	-	-
EGE16-1	Saroz Körfezi Gökçeada	İyi	Orta	Orta	-	-	-

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

Su kalitesi ölçüm sonuçlarına göre ilimizde bulunan yüzme suyu alanlarının kalite durumu ve Mavi Bayrak almaya hak kazanan plaj ve marina sayıları Grafik 4'te verilmiştir.

Grafik 23– Yıllar itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı
(mavibayrak.org.tr, 2025; plaj.csb.gov.tr, 2025)

B.4.3. Acil Müdahale Planları

“Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 21, 23, 24, 25 ve 57 nci maddelerine istinaden hazırlanan 2/12/2014 tarih ve 29203 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlayacak Kurum ve Kuruluşların Asgari Özelliklerine Dair Tebliğ” kapsamında ilimizde acil müdahale planı hazırlaması gereken kıyı tesisi sayısı ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı Çizelge 19’da belirtilmiştir.

Çizelge 23–2024 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi
Çanakkale	7	7

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde deniz yetki alanlarında uğraklı uğraksız gemilerde oluşan atıkların alındığı, Atık Kabul Tesisleri Lisansına sahip 9 adet tesis bulunmaktadır.

- 1.Çanakkale Liman İşletmesi A. Ş. Kepez Limanı Atık Kabul Tesisleri Kepez/Çanakkale
- 2.İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A. Ş., Değirmencik Atık Kabul Tesisleri Biga/Çanakkale
- 3.İÇDAŞ Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş., Bekirli Atık Kabul Tesisleri Biga/Çanakkale
- 4.AKÇANSA Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Akçansa Limanı Atık Kabul Tesisleri Kumburun Köyü/Ezine/Çanakkale
- 5.Cenal Elektrik Üretim A.Ş., Karabiga Enerji Üretim Tesisleri Liman Atık Kabul Tesisleri Karabiga/Biga/Çanakkale
- 6.Çanakkale Belediye Yat Limanı Atık Kabul Tesisleri
- 7.Babakale Balıkçı Barınağı Atık Kabul Tesisleri
- 8.Küçükkuyu Balıkçı Barınağı Atık Kabul Tesisleri
- 9.Yeniköy Su Ürünleri Kooperatifi Atık Kabul Tesisleri

İlimizde Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Çanakkale Liman Başkanlığı'ndan alınmış denize elverişlilik belgesi ile atık alma faaliyeti için tescili yapılan ve bu Gemilerden Atık Alınması Ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde tanımlanan atıkları almak, taşımak ve atık kabul tesislerine vermek amacıyla faaliyet gösteren Bozcaada demirleme sahasında konuşlanan ve İl Müdürlüğümüzden de lisans almış Çanakkale Liman İşletmesi A. Ş.'ne ait 4 adet Atık Alma Gemisi bulunmaktadır.

- 1.CLİAS5
- 2.DARDANOS
- 3.KOLİN 2
- 4.KOLİN 7

Bu gemiler İlimiz deniz yetki alanı sınırları içerisinde uğraklı ve uğraksız tüm gemilerden atık alma yetkisine sahiptir. Gemilerden almış oldukları atıkları Çanakkale Liman İşletmesi A. Şirketine ait Kepez Limanı atık kabul tesisine teslim etmektedir.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

İlimizde deniz üzeri kurulu olan 7 adet su ürünleri yetiştiricilik tesisi bulunmaktadır.

Çizelge 24–2024 yılı itibariyle deniz üzeri kurulu olan balık çiftlikleri

(Çanakkale Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2025)

Tesisin Ticari Ünvanı	Kapasitesi	Yetiştirilen Tür	Tesisin Köşe Koordinatları	Uygunluk Belgesi Geçerlilik Süresi
Troya Deniz Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	3000	Kara Midye	40 13 31.94 N - 26 31 28.05 E 40 13 35.59 N - 26 31 19.781 E 40 13 28.21 N - 26 31 24.65 E 40 13 20.56 N - 26 31 07.09 E 40 13 35.78 N - 26 30 55.79 E 40 13 43.63 N - 26 31 13.81 E 40 13 49.589 N - 26 31 32.58 E 40 13 45.50 N - 26 31 40.41 E	17.11.2025
İdris Yüksek Mid. ve Su Ür. San. ve Tic. Ltd. Şti.	3000	Kara Midye	40 12 51.16 N - 26 29 46.67 E 40 13 19.72 N - 26 30 20.45 E 40 12 59.31 N - 26 29 39.73 E 40 13 11.58 N - 26 30 27.39 E	18.10.2025
Karla Su Ürünleri San. ve Tic. A. Ş.	990	Kara Midye	40 24 25.88N - 26 48 47.32 E 40 24 19.39 N - 26 48 48.33 E 40 24 19.46 N - 26 49 29.76 E 40 24 25.95 N - 26 49 29.74 E	25.04.2027
Karamidye Gıda ve Su Ür. San. Tic. Ltd. Şti.	1400	Kara Midye	40 16 41.58 N -26 29 43.36 E 40 16 49 30 N-26 29 51.96 E 40 16 41.03 N-26 29 56.90 E 40 16 36.31 N-26 29 48.30 E 40 16 31,04 N-26 29 53,24 E 40 16 39,55 N-26 30 08,72 E 40 16 44,82 N-26 30 03,78 E	27.09.2027
Dardanel Midye Üretim A.Ş.	3000	Kara Midye	40 17 17.05 N -26 30 36.10 E 40 17 21.60 N-26 30 44.84 E 40 17 16.33 N- 26 30 49.74 E 40 17 9.66 N -26 30 56 E 40 17 2.33 N -26 30 42.64 E 40 17 9.29 N -26 30 36.37 E 40 17 11.75 N -26 30 41.05 E	6.04.2026
Gelibolu Den. Ür. Ltd. Şti.	1400	Kara Midye	40 23 51.15 N-26 38 44.44 E 40 23 51.17 N-26 39 3.52 E 40 23 41.09 N-26 39 3.59 E 40 23 41.07 N-26 38 44.54 E	30.12.2027
Artenaz Raylı Sistemler İnş. Gay. Oto. Elek. Mak. İth. İhr. Ltd. Şti.	1000	Kara Midye	40 22 53.95 N - 26 38 09.13 E 40 22 40.98 N - 26 38 09.13 E 40 22 42.05 N - 26 38 30.29 E 40 22 55.02 N - 26 38 30.29 E	3.12.2027

B.4.6. Deniz Çöpleri

Kıyıya ve denize çeşitli yollarla ulaşan, doğada kalıcılık teşkil eden maddeler olarak tanımlanan deniz çöpleri, alınan tüm tedbirlere rağmen, gitgide büyüyen bir problem olarak dünyamızı tehdit etmektedir. Bu hususta; Sıfır Atık Projesi'nin devamı niteliğindeki "Sıfır Atık Mavi Hareketi", deniz çöplerine yönelik halkın bilinçlendirilmesi ve gerekli çalışmaların başlatılması çerçevesinde, 10.06.2019 tarihli ve 2019/09 sayılı Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi yürürlüğe alınmıştır.

İlimizde 2020-2024 dönemi Deniz Çöpleri İl Eylem Planı tamamlanmış olup bahse konu Genelge uyarınca, 2025-2029 dönemi Deniz Çöpleri İl Eylem Planı'nın yürürlüğe alınması adına İlimize ait İkinci Deniz Çöpleri Eylem Planı'nı hazırlanarak 25.02.2025 tarihli ve 36 karar no'lu Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

2024 yılı içerisinde İlimizde Deniz Çöpleri Eylem Planı komisyon üyeleri tarafından denizlerimizden ve sahillerden 53562 kg atık toplanılmıştır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu artırım tesisi mevcudiyeti

BARAJLAR (9 adet)				
BARAJIN ADI		Depolama Hacmi hm ³	Sulama Alanı (Ha)	İçme Suyu Tahsis Miktarı hm ³
1	ATIKHİSAR	54,12	2 885	25,67
2	GÖKÇEADA ZEYTİNLİKÖY	12,28	500	1,9
3	TAYFUR	4,36	İçmesuyu	4,1
4	BAYRAMİÇ	86,50	16 694	3,2
5	ÇOKAL	204,00	12 757	16,8
6	UMURBEY	52,72	3 442	-
7	AYVACIK	39,00	3 178	1
8	YENİCE GÖNEN	142,00	20 746	11
9	BAYRAMDERE	18,45	987	4,4

Çizelge 25-2024 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

ÇANAKKALE İÇME SUYU TEMİN TABLOSU 2024 (hm3)						
	Atikhisar	Bayramiç	Zeytinliköy	Bayramdere	Tayfur	Ayvacak
Ocak	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Şubat	13.3	0	1.24	1.24	0.62	0.6
Mart	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Nisan	12.9	0	1.2	1.2	0.6	1.24
Mayıs	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Haziran	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Temmuz	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Ağustos	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Eylül	21	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Ekim	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Kasım	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24
Aralık	13.3	0	1.24	1.24	1.27	1.24

Çizelge 26- İlçelere göre içme ve kullanma suyu şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı ve nüfusu
(Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

İlçeler	Toplam belediye sayısı	Toplam belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)
TR222 Çanakkale	34	327 188	34	323 938	99	4	123 228	38
Merkez	4	121 023	4	120 224	99	1	99 438	82
Ayvacak	3	15 598	3	15 598	100	-	-	-
Bayramiç	1	13 420	1	13 420	100	-	-	-
Biga	6	45 939	6	45 874	100	1	347	1
Bozcaada	1	2 354	1	2 354	100	-	-	-
Çan	2	30 947	2	30 947	100	-	-	-
Eceabat	1	5 380	1	5 380	100	-	-	-
Ezine	3	21 851	3	21 678	99	-	-	-
Gelibolu	4	35 269	4	35 269	100	1	18 558	53

Gökçeada	1	4 885	1	4 885	100	1	4 885	100
Lapseki	3	16 773	3	14 595	87	-	-	-
Yenice	5	13 749	5	13 714	100	-	-	-

Çizelge 27-İlçelere göre belediyelerin içme ve kullanma suyu arıtma tesisi mevcut durumu
(Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

İlçeler	Toplam Tesis Sayısı Toplam kapasite	Toplam arıtılan miktar	Fiziksel arıtma tesisi sayısı	Fiziksel arıtma tesisi kapasitesi	Fiziksel arıtma tesisinde arıtılan miktar	Konvan siyonel arıtma tesisi sayısı	Konvan siyonel arıtma tesisi kapasitesi	Konvan-siyonel arıtma tesisinde arıtılan miktar	Geliş miş arıtma tesisi sayısı	Gelişmiş arıtma tesisi kapasitesi	Gelişmiş arıtma tesisinde arıtılan miktar
TR Türkiye	206 4 499 508	2 520 085	77	156 490	54 615	96	4 172 571	2 401 093	33	170 447	64 378
TR222 Çanakkale	4 20 051	10 362	1	946	336	2	19 079	10 000	1	26	26
Merkez	1 16 714	8 100	-	-	-	1	16 714	8 100	-	-	-
Ayvacık	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bayramiç	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biga	1 26	26	-	-	-	-	-	-	1	26	26
Bozcaada	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Çan	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eceabat	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ezine	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gelibolu	1 2 365	1 900	-	-	-	1	2 365	1 900	-	-	-
Gökçeada	1 946	336	1	946	336	-	-	-	-	-	-
Lapseki	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yenice	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Çizelge 28- İlçelere göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı (Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

İlçeler	Toplam belediye sayısı	veren belediye sayısı	Abone sayısı	Dağıtılan su miktarı (m3/yıl)	Su satış geliri (TL) (KDV hariç)
TR Türkiye TR222 Çanakkale	2 950	2 611	21 447 147	2 579 675 519	6 284 090 432
	34	34	160 386	13 359 531	31 433 666
Merkez	4	4	50 257	5 447 637	16 258 220
Ayvacık	3	3	16 764	632 899	1 054 238
Bayramiç	1	1	7 445	363 347	678 295
Biga	6	6	22 747	1 857 778	3 768 888
Bozcaada	1	1	1 722	155 800	500 633
Çan	2	2	13 660	978 419	2 396 097
Eceabat	1	1	2 919	242 440	503 892
Ezine	3	3	10 850	646 843	911 664
Gelibolu	4	4	16 653	1 410 317	2 695 788
Gökçeada	1	1	1 232	310 554	342 957
Lapseki	3	3	9 408	616 783	1 576 011
Yenice	5	5	6 729	696 714	746 983

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Konu ile ilgili herhangi bir güncel bilgi bulunmamaktadır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Çizelge 29-İçme suyu amaçlı kullanılan barajlar (Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

Baraj Adı	ATIKHİSAR BARAJI	BAYRAMDERE BARAJI	BAYRAMİÇ BARAJI	AYVACIK BARAJI	ZEYTİNLİ BARAJI	TAYFUR BARAJI
Bulunduğu İlçe	Merkez	Lapseki	Bayramiç	Ayvacık	Gökçeada	Gelibolu
Yağış Alanı (Km ²)	336.130	43.121	440.360	144.448	31.178	13.276
Kullanım Durumu	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda	Aktif Kullanımda

B.5.2. Sulama

Çizelge 30-Sulamaya harcanan su miktarı
(Çanakkale DSİ 252. Şube Müdürlüğü, 2025)

Baraj / Sulama Projesi Adı	Sulanan Alan (Ha.)	Harcanan Su Miktarı (hm ³)
Akçin Göleti	486,00	2,718
Alpagut Göleti	67,50	0,400
Altıkulaç Göleti	335,65	2,012
Asar Göleti	527,50	2,727
Ayıtdere Göleti	389,00	3,953
Ayvıcık Barajı	292,10	4,100
Balcılar Göleti	84,00	0,530
Bayramdere Barajı	798,20	7,198
Bayramiç Barajı	4686,40	45,011
Beybaşı Göleti	81,55	0,520
Biga Ovası	4416,20	56,367
Çamköy Göleti	29,40	0,260
Çanakkale Ovası	419,80	10,606
Çınar Göleti	145,90	1,073
Fındıklı Göleti	41,50	0,214
Gökçeada Sulaması	266,67	3,027
Hacıpehlivanlı Göleti	188,40	0,952
Kaldırımbaşı Göleti	29,00	0,177
Karakoca Göleti	274,50	1485
Kayatepe Göleti	193,10	0,985
Kaynarca Göleti	1510,10	12,776
Koyunyeri Göleti	124,30	0,630
Kozçeşme Göleti	240,20	2,076
Kumkale Ovası Sağ Sahil	2671,20	83,706
Kumkale Ovası Sol Sahil	2312,00	25,124
Küçükklü Göleti	163,32	0,870
Örenli Göleti	74,70	0,540
Paşaköy Ovası	72,10	0,707
Taşoluk Barajı	5685,20	58,983
Tavaklı Göleti	122,00	0,603
Torhasan Göleti	111,80	0,577
Tuzla Ovası	1306,20	7,620
Uluköy Göleti	153,10	0,850
Umurbey Ovası	2890,06	23,047
Yassıbağ Göleti	341,00	3,190
Zeytinli Göleti	107,20	0,680

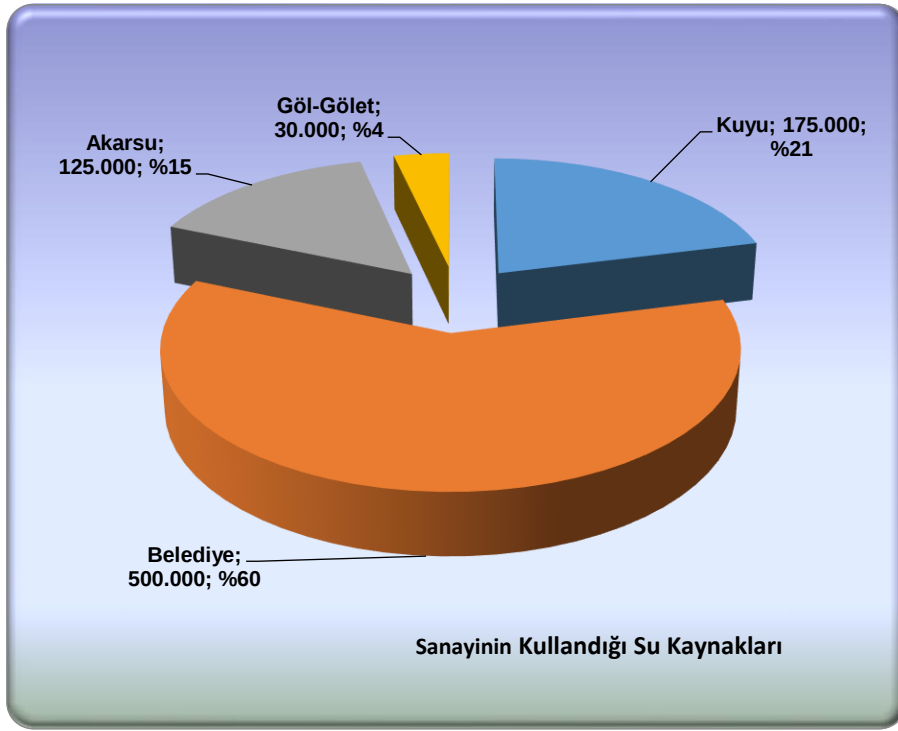
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Grafik 24 –2024 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(Kaynak, yıl)

Konu ile ilgili güncel veri bulunmadığından Grafik-6 oluşturulamamıştır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Adı	Firma	İşletme Tarihi	Kurulu Güç	Enerji Üretimi (GWh/yıl)	Ünite Adedi
Gönen HES	Altek Alarko	1998	10,600	47.910	2
Bayramiç HES	Berrak Su	2017	1,900	4.800	2

KARAMENDERES HES TABLOSU		
	Kullanılan Su (m3)	Üretilen Elektrik (kWh)
Ocak	18,431,805.00	698,160
Şubat	39,338,315.00	944,990
Mart	26,822,938.00	1,784,670
Nisan	15,488,334.00	1,320,900
Mayıs	16,132,009.00	1,110,430
Haziran	22,028,479.00	1,028,207
Temmuz	25,827,851.00	1,041,710
Ağustos	24,781,975.00	669,860
Eylül	5,072,091.00	88,690
Ekim	0.00	0
Kasım	0.00	0
Aralık	0.00	0

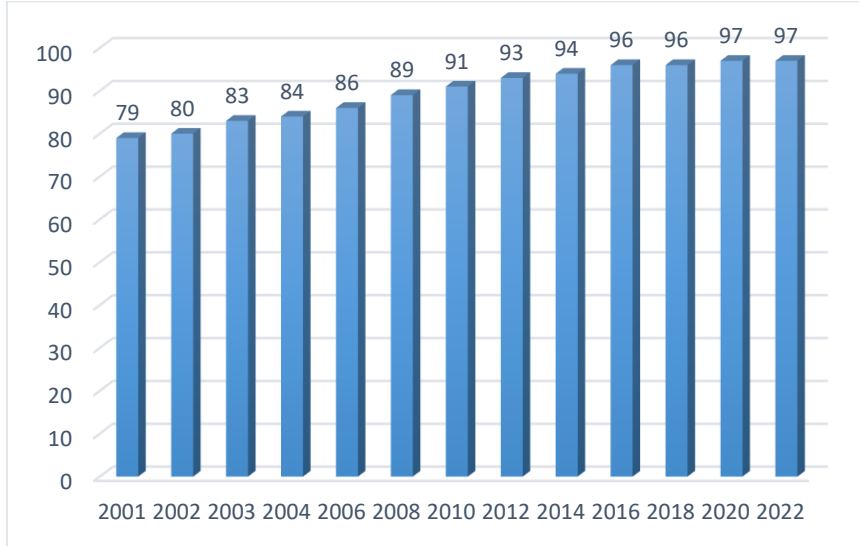
B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

Konu ile ilgili herhangi bir güncel veri bulunmamaktadır.

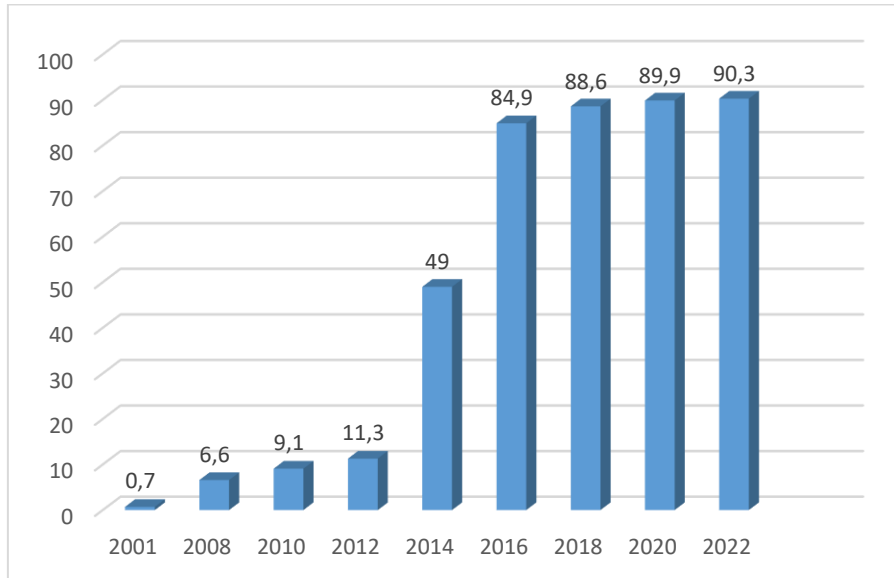
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranını belirten grafikler aşağıda verilmiştir.

Grafik 25— Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı
(tuik.gov.tr, 2025)

Grafik 26— Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı
(tuik.gov.tr, 2025)

Çizelge 31 –2024 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(e-ÇBS, 2025)

		Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m³/sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
		Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	Yerleşim Yerin Adı													
İlçe	Merkez	+	-	-	+	+	+	21750	+	0,197	Çanakkale Çayı	-	100.000'den fazla	110
	Güzelyalı	+	-	-	-	+	+	3750	-	0,014	Marmara Denizi	+	10.000 – 100.000 arası	150
	Ayvacık	+	-	-	-	+	-	1000	-	0,012	Dere Yatağı	-	10.000'den fazla	10
	Bayramiç	+	-	-	+	+	-	3000	-	0,035	Karamenderes Çayı	-	10.000'den fazla	2
	Biga	+	-	-	+	+	+	15906	+	0,162	Kocabaş Çayı	-	10.000 – 100.000 arası	73
	Bozcaada	+	-	-	+	+	-	1512	-	0,018	Ege Denizi	+	2.000 – 10.000 arası	2
	Çan	+	-	-	+	+	+	11152	+	0,063	Kocabaş Çayı	-	10.000 – 100.000 arası	27,4
	Eceabat	+	-	-	+	+	-	1500	-	0,014	Marmara Denizi	+	2.000 – 10.000 arası	3
	Ezine	+	-	-	+	+	-	2800	-	0,028	Akçin Çayı	-	10.000'den fazla	2,95
	Gelibolu	+	-	-	+	+	+	10000	+	0,069	Künk Boğazı Deresi	-	10.000 – 100.000 arası	183,15
	Gökçeada	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lapseki - Çardak	+	-	-	+	-	+	5500	+	0,046	Ulubay Deresi	-	10.000 – 100.000 arası	10
	Yenice	+	-	-	+	+	-	1000	-	0,010	Kocaköy Deresi	-	2.000 – 10.000 arası	2,5
	Küçükkuyu	+	-	-	+	+	-	9392	+	0,064	Ilıca Deresi	-	10.000'den fazla	10
Beldeler	Geyikli	+	-	-	+	+	-	5000	-	0,01	DSİ Açık Kanal	-	2.000 – 10.000 arası	0,087
	Gümüşçay	+	-	-	+	+	-	500	-	0,005	Hoşap Çayı	-	2.000 – 10.000 arası	12,77
	Karabiga	+	-	-	+	+	-	500	-	0,006	Koyun Deresi	-	2.000 – 10.000 arası	10
	Kepez	+	-	-	+	+	-	7525	+	0,075	Marmara Denizi	+	10.000 – 100.000 arası	19,2

Terzialan	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Evreşe	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalkım	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) hem çalışmakta olan hem de inşaat ya da proje aşamasında olan atıksu arıtma tesisleri ile ilgili bilgiler verilerek Çizelge hazırlanmıştır.

Çizelge 32–2024 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(e-ÇBS,2025)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
Biga OSB	Faaliyette	900	Yok	Fiziksel+Biyolojik	1300	Ayıt Dere Mevkii
Çanakkale	Faaliyette	-	-	Belediye kanalizasyon hattına bağlı	-	-
Ezine – Gıda İhtisas	Faaliyette değil	-	-	-	-	-

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 5.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge 33–2024 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(e-ÇBS,2025)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesis	157	104
Turizm Tesisleri veya Site Yönetimi	84	77
Diğer	38	26

B.6.3. Düzenli Depolama Tesislerinde Oluşan Sızıntı Sularının Yönetimi

Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Sahasında oluşan çöp sızıntı suları; biyolojik arıtma, ultrafiltrasyon, nanofiltrasyon ve çamur susuzlaştırma ünitelerinden oluşan 192 m³/gün kapasiteli atıksu arıtma tesisinde arıtılmaktadır.

Gelibolu Yarımadası Katı Atık Düzenli Depolama sahasında oluşan çöp sızıntı suları; Gelibolu Belediye Başkanlığına ait Kentsel Atıksu Arıtma tesisine vidanjör ile gönderilmektedir.

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

Çizelge 34–2024 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu (e-ÇBS,2025)

ARITILMIŞ ATIKSULARIN YENİDEN KULLANILMASI VEYA BERTARAFI								
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	Diğer Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
33.200.118	169.371	19.140	0	1.910.778	0	0	0	35.299.407

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

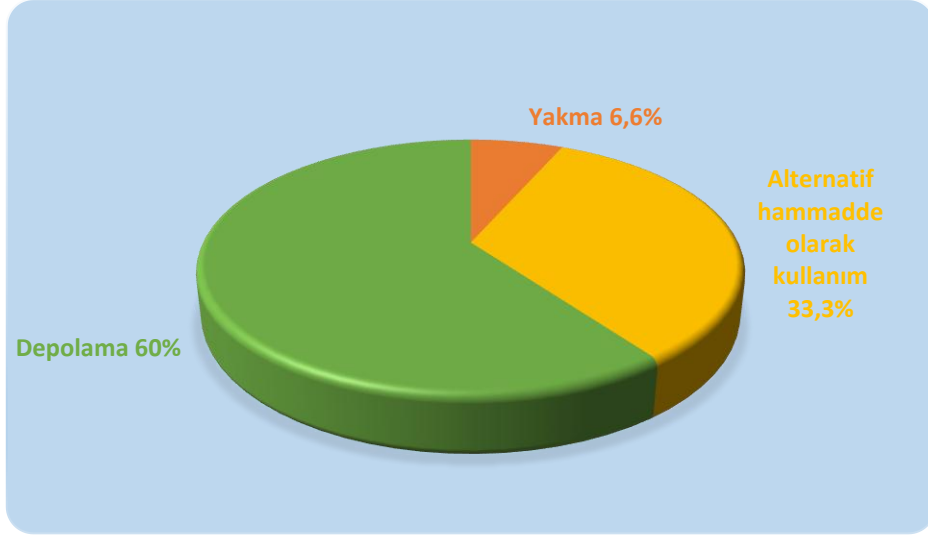
2024 yılında Müdürlüğümüzce 19 adet Faaliyet Ön Bilgi Formu Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi üzerinden onaylanmıştır.

Çizelge 35— 2024 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (e-ÇBS, 2025)

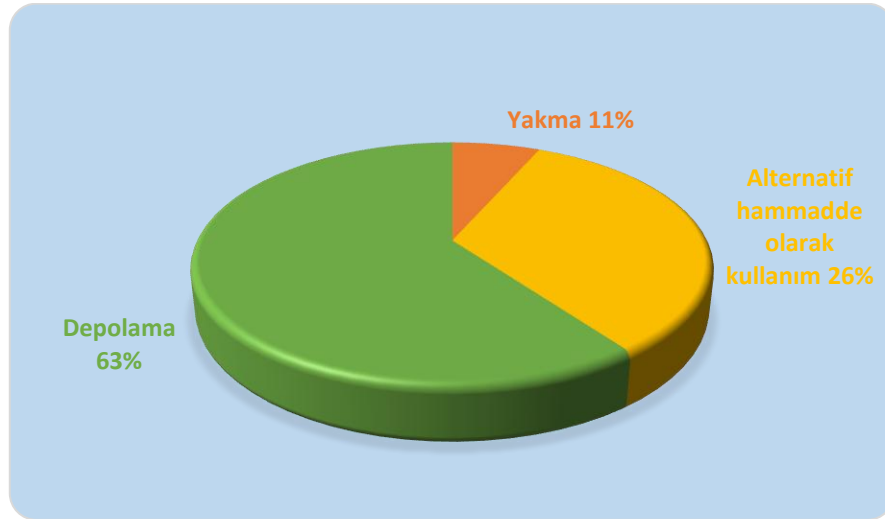
1. Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri (İlçe/Mevki)	2. Kirlenmenin Oluş Şekli	3. Sürecin Bulunduğu Aşama*	4. Temizleme Kararı Alınan Sahadaki Hedef Kirlenici Gösterge Parametreleri	5.Uygulanan/Uygulanacak Olan Temizleme Yöntemi
Merkez İlçe, 125 Ada 26 Parsel	Kaza	22.08.2024 tarihinde Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonunca Saha Durum ve Risk Değerlendirme Nihai Raporu onaylanmış ve saha takip gerektirmeyen saha olarak belirlenmiştir.	-	-

*Saha Örneklem ve Analiz Planı, Birinci Aşama Değerlendirme, İkinci Aşama Değerlendirme, Temizleme, İzleme

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Yönetimi

Grafik 27– 2024 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Grafik 28- 2024 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(ÇÇŞİDİM, 2025)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Bakanlığımızın uygulamalarında bulunan e-Çed portalında İlimiz sınırları içerisinde yapılması planlanan madencilik faaliyeti gösteren firmalara ait ÇED Gereklidir ve ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen dosyalarda yapılan inceleme neticesinde madencilik faaliyeti gösterecek firmaların çalışma alanlarının orman, tarım veya mera alanı olarak görülmekte olup İl Müdürlüğümüze sunulan doğaya yeniden kazandırma planı bulunmamaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler ile Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 36 –2024 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Çanakkale Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2025)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	20.552	279.929,00
Fosfor	9.342	
Potas	37.367	
TOPLAM	67.261	

Çizelge 37 -2024 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Çanakkale Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2025)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Böcek (Haşere) Mücadelesi	163,2	279.929,00
Herbisitler	Ot Mücadelesi	433,1	279.929,00
Fungisitler	Mantar (Hastalık) İlacı	543	279.929,00
Rodentisitler	Fare Mücadelesi	11,3	279.929,00
Nematositler	Nematod Mücadelesi	3	30,5
Akarisitler	Kırmızı Örümcek Mücadelesi	42	42.000,00
Kışlık ve Yazlık Yağlar	Kabuklu Bit Mücadelesi	31,5	3.000,00
Diğer(Gelişim Düzenleyiciler)	Bitki Gelişim Düzenleyicisi	43,5	43.500,00
Toz Kükürt	Kırmızı Örümcek Mantar Hastalıkları Haşere Repellent	383	7.660,00
TOPLAM		1.653,6	279.929,00

Çizelge 38 -2024 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

Yukarıdaki çizelge ile ilgili yapılmış olan bir çalışma bulunmamaktadır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Su, canlıların hayatını sürdürebilmesi için gerekli olan ve bu sebeple hayati önem taşıyan, dünya üzerindeki en mucizevi maddedir. Su özellikleri itibarıyla yalnız canlı çevre üzerinde değil, cansız çevre üzerinde de oldukça etkili bir maddedir. Kayaların fiziksel olarak parçalanarak toprağın oluşması, içindeki maddelerin çözünerek toprağın verimli hale gelmesi, bitkilerin ortaya çıkması, kökten dallardaki yapraklara kadar gerekli yapı taşlarının taşınması ve fotosentez gibi doğa olayları su sayesinde gerçekleşmektedir. Sahip olduğu yaşamsal, ekonomik ve stratejik önem nedeniyle su, günümüzün ve yakın geleceğin en çok tartışılan konusu olma potansiyeli arz etmektedir.

Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇÇŞİDİM),2025
- Ç.Ç.Ş.İ.D.İ.M. Çevre Yönetimi ve Denetiminden Sorumlu Şube Müdürlüğü
- Entegre Çevre Bilgi Sistemi (e-ÇBS)
- ÇANAKKALE DSİ 252. ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ, 2025
- Çanakkale Belediye Başkanlığı,2025
- Çanakkale Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2025
- <https://sim.csb.gov.tr/>
- <https://tuik.gov.tr/>

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

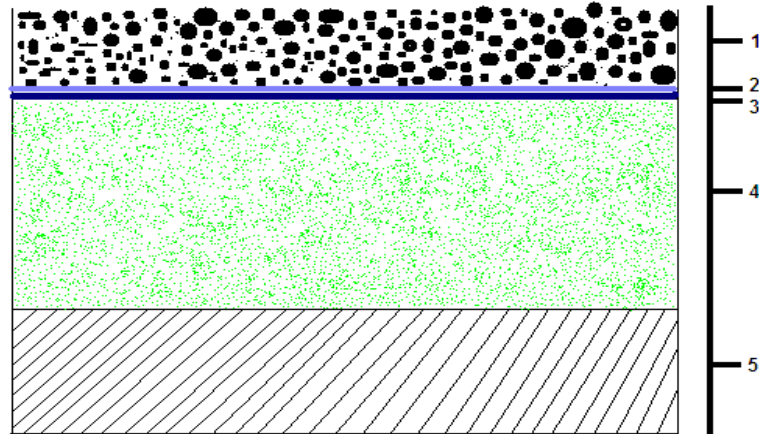
Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Tesis (ÇAKAB):

Tesis, Çanakkale il merkezinin 17 km kuzeydoğusunda, Çanakkale Çimento Fabrikası'nın önceki yıllarda taş üretimi yaptığı eski bir taşocağı sahasına kurulmuş olup, toplam alanı 37 hektardır (33 hektar orman alanı, 4 hektar özel mülkiyet olup tapusu Birlikçe alınmıştır). Depolama sahasının kapasitesi 1.301.000 m³ olup, saha 3 hücreden oluşmaktadır ve ilk iki hücrede 2009 yılından beri katı atık bertarafı gerçekleştirilmektedir.

Katı Atık Düzenli Depolama Tesislerinde biriken/oluşan atık suların, toprağı ve yeraltı sularını kirletmemesi için alınan önlemler tesisin yapım amacını kapsamaktadır.

Hücre 1, Hücre 2 ve Sızıntı suyu toplama havuzunda kullanılan geçirimsizlik tabakası (Yukarıdan aşağıya doğru):

- 500 mm drenaj tabakası çakılı.
- Koruyucu jeotekstil.
- 2.0 mm kalınlığında Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE) Örtü (jeomembran).
- 25' cm.' lik tabakalar halinde sıkıştırılmış 4 tabaka 1 m kalınlığında kil.

- 1- 500 mm drenaj tabakası çakılı
- 2- Koruyucu jeotekstil
- 3- Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE) Örtü (jeomembran)
- 4- 1000 mm sıkıştırılmış kil
- 5- Zemin

Resim 2- Geçirimsiz Tabaka Yapısı

Hücreler içerisindeki eğim açısı genel olarak 1:3' tür (yaklaşık 18°). Hücre 1 için 39.900 m³ ve Hücre 2 için 16.200 m³ kil kullanılmıştır. 1 m kalınlığındaki kil tabakası sahaya 25'şer cm.'lik tabakalar halinde serilmiş ve sıkıştırılmıştır. Kil tabakasının geçirimsizliğinin 1 x 10⁻⁹ m/sn değerini hiçbir yerde aşmadığı yapılan testlerle (Kil serim ve sıkıştırma işlemlerine ait tüm sıkıştırma ve sızdırmazlık testleri) kanıtlanmıştır. Sıkıştırılmış kil tabakası üzerine yalıtımı sağlamak amacıyla 2.0 mm. kalınlığında yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) örtü serimi yapılmıştır. Bu serme işleminde eğimli bölgelerde pürüzlü membran, eğimsiz bölgelerde ise pürüzsüz membran kullanılmıştır. Yüksek yoğunluklu polietilen (HDPE) örtü

tabakasının üzerine koruyucu mahiyette jeotekstil tabakası serimi gerçekleştirilmiştir. Son olarak 50 cm kalınlığında yıkanmış drenaj çakılı serimi yapılmıştır. Bu serme işlemi jeomembran ve jeotekstil tabakalarının gerilim katsayılarını düşürmek amacıyla sahanın düşük kotlarından yüksek kotlarına doğru gerçekleştirilmektedir.

Belediye Atıkları:

Atıkların toplanması, taşınması ve bertaraf edilmesi amaçlı atık yönetimi; Birlik üyesi Çanakkale Belediyesi'nin öncülüğünde 2004 yılında, bir Avrupa Birliği Projesi olan Çanakkale Bölgesel Katı Atık Yönetim Projesi kapsamında başlamıştır. 13.12.2004 tarih ve 2004/8226 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kuruluşu onaylanmış olan Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği (ÇAKAB) ilk olarak; Çanakkale il sınırları içindeki bölgede yer alan Çanakkale Merkez İlçe, Lapseki İlçe, Umurbey, Kepez, Çardak, Kumkale, Erenköy belde belediyelerinden olmak üzere 7 Belediyenin bir araya gelmesiyle kurulmuş, söz konusu Belediyeler dışındaki kırsal alanlarda da aynı sorunların olduğu bilinciyle ve bölgesel bir projenin yürütülmesi hedeflendiğinden Çanakkale İl Özel İdaresi de 2006 yılında Birliğe katılım göstermiştir. Ancak, 06.12.2012 Tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun gereğince Kumkale ve Erenköy Belde Belediyelerinin kapanması nedeniyle adı geçen beldeler köy kapsamında İl Özel İdare'nin sorumluluğuna geçmiş ve Birlikdeki üye belediye sayısı 5 olmuştur.

Çanakkale'deki 5 alternatif sahadan, düzenli depolama sahası olarak, Çanakkale il merkezinin 17 km kuzeydoğusunda Kemel Köyü'ndeki eski bir taşocağı sahası seçilmiştir. Toplam alanı 37 hektar olan sahanın 33 hektarı orman alanı, 4 hektarı Birliğin mülkiyetindedir. 2008 Şubat ayında inşaatına başlanan düzenli depolama tesisinde, 17 Ağustos 2009 tarihinden itibaren bütün birlik üyelerinden atık kabulüne başlanmıştır.

2024 yılı itibariyle toplam nüfusu 234.951 olan ÇAKAB havzasında yıllık 92.697,84 ton belediye atığı ve 6.181,61 ton ambalaj atığı toplanmıştır.

Türkiye'deki sıfır atık hedefleriyle uygun olarak, depolanan atık miktarının azaltılması ve depolama tesisinin uzun yıllar hizmet verebilmesi için ÇAKAB, Tam Ölçekli Entegre Katı Atık Yönetimi (EKAY) Projesini 2019 yılı itibariyle yürürlüğe koymuştur. EKAY Projesi ile hem kaynağında ayrı toplanan ambalajlardan hem de karışık belediye atığından ayrılan malzemelerden ileri düzeyde geri kazanım sağlanması hedeflenmiştir.

Böylelikle atıklar kaynak olarak kullanılarak atık yönetimi hiyerarşisinde üst basamaklara çıkmış ve döngüsel ekonomiye katkı sağlanmıştır.

Projede öncelikle 1 Temmuz 2019 tarihinde mevcut atık toplama ve depolama faaliyetlerini devir alan Hak Sahibi Firma tarafından Çöp Toplama Araçları yenilenmiş ve Ambalaj Toplama Araçları ve konteynerleriyle İkili Toplama Sistemine geçilmiştir. Mevcut Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi, Membran Biyoreaktör Prosesine dönüştürülerek yenilenmiş ve dereye deşarj edebilir duruma getirilmiştir Depo Gazından Yenilenebilir Elektrik Üretimi için 3,6 MW'lık üretim lisansı alınmış ve 2,4 MW kurulu gücünde bir Tesis kurularak Bakanlık kabulü yapılmış ve işletmeye alınmıştır.

Proje yatırımları kapsamında Geri Kazanım Tesisleri olarak Mekanik Biyolojik Ayırma Tesisi ve Ambalaj Atıkları Toplama Ayırma Tesisi kurulmuştur. Mekanik Biyolojik Ayırma Tesisinde karışık çöpler bileşenlerine ayrılmakta ve öncelikle geri kazanılabilir malzemeler ikincil hammadde olarak kazanılmaktadır. Geri kazanılamayan ancak yanabilir malzemeler

alternatif yakıt (ATY) olarak hazırlanmakta ve biyokurutma ünitesinde kurutularak ısı değeri arttırılmaktadır. Ambalaj Atıkları Toplama Ayırma Tesisinde ise karışık ambalaj atıklarının ayrıştırılması işlemi gerçekleştirilmektedir.

Belediye atıkları için Mekanik Biyolojik Ayırma Tesisinin kapasitesi 45 ton/saat, ambalaj atıkları için Ambalaj Atıkları Toplama Ayırma Tesisinin kapasitesi 15 ton/saat'dir.

Biyokurutma Tesis test çalışmaları kapsamında, her tünelde bulunan 8 adet ölçüm noktasında probler ile sıcaklık verileri takip edilmektedir.

Yapımı tamamlanan 1.000 m² alana sahip olan Ambalaj Atıkları Toplama Ayırma Tesisinde (TAT) ambalaj atıklarının yönetimi gerçekleştirilmektedir. Tesiste hem kabul alanı hem de ayrıştırma sonrası için atıkların ayrı ayrı stok bölmeleri mevcuttur. Ayrıştırma sonrasında kalan atıklar konteynerde biriktirilerek düzenli depolama sahasına gönderilmektedir.

Tam otomatik olarak çalışan Mekanik Biyolojik Ayırma Tesisinde atığı bileşenlerine ayırtıran çeşitli elekler, ayırıcılar, taşıyıcı bantlar, balyalayıcılar ile yakıtı dönüştüren kırıcılar ve kurutma üniteleri yer almaktadır.

Sonuç olarak bu tesis ile atıklardan ikincil hammadde ve alternatif yakıt (ATY) üretilmektedir. İkincil hammaddeler geri dönüştürülmek üzere Geri Dönüşüm Firmalarına, Alternatif Yakıt ise Çimento Fabrikalarına satılarak gelir elde edilmektedir.

Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği sınırları içinde Ambalaj Atıklarının Kaynağından Ayrı Toplanması, Taşınması ve Ayrıştırılması işi, EKAY projesi kapsamında 09.09.2019 tarihinden itibaren SUEZ Çanakkale RR Atık Hizmetleri Anonim Şirketi tarafından yürütülmektedir.

Çanakkale Katı Atık Düzenli Depolama Tesis:

Tesis, Çanakkale il merkezinin 17 km kuzeydoğusunda, Çanakkale Çimento Fabrikası'nın önceki yıllarda taş üretimi yaptığı eski bir taşocağı sahasına kurulmuş olup, toplam alanı 37 hektardır (33 hektar orman alanı). Depolama sahasının kapasitesi, 2009 yılında yapımı bitirildiğinde 1.301.000 m³ iken, Tam Ölçekli Entegre Katı Atık Yönetimi (EKAY) Projesi kapsamında yapılan Lot-1 genişletme çalışmaları doğrultusunda 1.824.172 m³'e artırılmıştır. Depolama Sahası 3 hücreden oluşmaktadır ve ilk iki hücrede 2009 yılından beri atık bertarafı gerçekleştirilmektedir.

Resim 3- Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi(Doğantepe Mevkii, Kemel Köyü)
(ÇÇŞİDİM,2025)

EKAY İmtiyaz Sözleşmesi kapsamında; 19/02/2019 tarihinde kullanım hakkı Hak Sahibi Firmaya devredilen düzenli depolama sahasının, 01 Temmuz 2019 tarihinde başlayan işletimi Hak Sahibi Firma tarafından devam ettirilmiştir.

Birlik üyeleri ve Birliğe üye olmayan resmi kurum ve özel işletmelerin belediye atıklarının kantarda tartılıp, MBA ve TAT tesisinde ön işlemden geçirilerek ayrıştırma sonucunda kalan atıkların, sahadaki 1. lotta sıkıştırılarak üzerinin toprakla örtülmesiyle bertarafı yapılmıştır. İşletilen lotlarda atık seviyesi belli bir yüksekliğe ulaştıktan sonra gaz toplama amacıyla rigoller düzenli aralıklarla yerleştirilmiştir.

Birliğimize ait ve EKAY Projesi kapsamında Hak Sahibi Firma tarafından işletilen Depolama Sahamızda, 2024 yılında bertarafı sağlanan belediye atık miktarları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Çizelge 39-2024 yılında birliğe ait Entegre Atık Yönetim Tesisinde bertarafı sağlanan belediye atığı miktarları (ÇAKAB,2025)

Yıl	Birlik	2024 (Birim=Ton)
Üyeleri		
Çanakkale Belediyesi		62.498,74
Lapseki Belediyesi		6.508,90
Umurbey Belediyesi		1.014,08
Kepez Belediyesi		15.117,08
Çardak Belediyesi		1.588,68
İl Özel İdaresi		5.164,28
Toplam		91.891,76

Bertarafı Yapılan Kurumlar	2024 (Birim=Ton)
Birlik Üyeleri Toplamı	91.891,76
Resmî Kurumlar Toplamı	315,34
Özel Firmalar Toplamı	490,74
GENEL TOPLAM	92.697,84

Çizelge 40- Çanakkale ili Evsel Belediye Atıkları Düzenli Deponi Tesisleri son durumu
(ÇÇŞİDİM,2025)

BİRLİK ADI	MEVCUT DURUM	İŞ TERMİN PLANI SÜRESİ SONU
Çanakkale Katı Atık Yönetim Birliği (ÇAKAB) (Lapseki, Umurbey, Kepez, Çardak Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	04.09.2009 tarihinde faaliyete geçmiştir.	
Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği (Gelibolu, Eceabat, Evreşe, Kavakköy Belediye, Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	17.03.2011 tarihinde faaliyete geçmiştir.	
Biga, Çan Yenice ve Çevresi Katı Atık Yönetim Birliği (BİÇAY) (Biga, Çan, Yenice, Karabiga, Gümüşçay, Terzialan, Kalkım Belediye Başkanlıkları ve İl Özel idaresi)	07.06.2016 tarihinde inşaata başlanmıştır.	
Troas Bölgesi Belediyeleri Katı Atık Yönetim Birliği (Ezine, Ayvacık, Bayramiç, Bozcaada, Geyikli, Küçükkuyu, Belediye Başkanlıkları ve İl Özel İdaresi)	Proje İhalesi Yapıldı	
Gökçeada Belediye Başkanlığı	2009 yılında Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliğine ait düzenli deponi sahasına atıkların taşınacağı taahhüt edilmesine rağmen henüz taşıma çalışmaları başlamamıştır.	

Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi:

Düzenli depolama sahasında oluşan sızıntı suları 12.500 m³'lük sızıntı suyu dengeleme havuzunda toplanarak 2019 yılında yürürlüğe giren EKAY Projesine kadar atık gövdesine geri devir yapılmıştır. Yine söz konusu projeye kadar “Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında sızıntı suyu analizleri akredite bir laboratuvar da yapılmış olup, EKAY sisteminin devreye girmesiyle birlikte Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi de aktif hale getirilmiştir.

Hak Sahibi Firmanın Sızıntı Suyu Arıtma Tesisinin işletimi sırasında yaşadığı kapasite yetersizliği ve teknik bazı sorunlar nedeni ile talep ettiği sızıntı suyu arıtma tesisinde ek yatırım talebi doğrultusunda, Kapasite Artışı ve Nanofiltrasyon Membranlarının Değişimi, Çamur Susuzlaştırma Ünitesinin Kurulması ve Asit Depolama Tankı ve Asit Dozaj Pompası Revizyonu çalışmalarını tamamlamıştır.

Bu kapsamda, arıtma tesisi kapasitesi günlük 96 m³'den 192 m³'e çıkarılmış, tesisten çıkan atık çamurun susuzlaştırılması için dekantör ünitesi devreye alınmıştır. Söz konusu işlemin işletme testleri başarıyla sonlanmış olup işlem aktif bir şekilde sürdürülmektedir.

Arıtılmış sızıntı suyunun, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği 20.6 tablosu uyarınca doğal ortama deşarj edilen debi değerleri Çizelge’de verilmektedir.

Çizelge 41 -Sızıntı suyu arıtma tesisine ilişkin 2024 yılı debi değerleri
(ÇAKAB,2025)

Tarih	2024 Yılı Debi Değerleri		
	Giren Atık Su	Çıkan Su	
	Aylık Toplam Sızıntı Suyu Miktarı	Aylık Toplam Konsantre Miktarı	Aylık Toplam Deşarj Edilen Arıtılmış Su Miktarı
	m ³ /ay	m ³ /ay	m ³ /ay
	ORTALAMA	ORTALAMA	ORTALAMA
	1.357,60	206,10	943,40
	Toplam(m ³ /yıl)	Toplam(m ³ /yıl)	Toplam(m ³ /yıl)
	16.291	2.473	11.321
Ocak	2.015	383	1.381,0
Şubat	1.670,50	358	1.364
Mart	1.487,20	280	1.167
Nisan	946,70	201	711
Mayıs	961,30	177	651
Haziran	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu
Temmuz	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu
Ağustos	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu
Eylül	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu	Bakım Duruşu
Ekim	1.170,00	120	435
Kasım	4.135,20	446	2.534
Aralık	3.905,10	508	3.078

Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi:

Birliğe üye Belediyelerin sınırları içindeki tıbbi atık üreticilerinden tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertaraf işlemleri, Hak Sahibi Firma ile üreticiler arasında yapılan sözleşme sonucunda gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yakın çevredeki TROAS ve BİÇAY katı atık birlikleri tarafından tesise getirilen tıbbi atıkların da sterilizasyonu yapılarak depolama sahasında bertarafı sağlanmıştır.

Çizelge 42- Son 3 (üç) yıla ait birlik üyelerinin tıbbi atık miktarları
(ÇAKAB,2025)

	2022 Yılı		2023 Yılı		2024 Yılı	
Birlik Üyeleri	Tıbbi Atık Miktarı (kg)	Yüzde (%)	Tıbbi Atık Miktarı (kg)	Yüzde (%)	Tıbbi Atık Miktarı (kg)	Yüzde (%)
Çanakkale	242.189	48,25	257.409	49,38	278.853	49,56
Lapseki	13.620	2,71	12.784	2,45	14.225	2,53
Umurbey	93	0,02	83	0,02	62	0,01
Kepez	245.785	48,96	250.826	48,11	269.259	47,85
Çardak	63	0,01	58	0,01	278	0,049
İl Özel İdaresi	241	0,05	161	0,03	6	0,001
TOPLAM	501.991	100	521.321	100	562.683	100

Sterilizasyon Tesisine kabul edilen toplam **772.274 kg** tıbbi atığın **562.683 kg'ı** Birlik üyelerinden, kalan **209.591 kg'ı** ise yakın çevredeki 2 (iki) katı atık birliğinden (BİÇAY'dan **133.660 kg**, TROAS'dan **75.931 kg** olmak üzere) oluşmaktadır.

Çizelge 43- Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisine gelen toplam tıbbi atık miktarları
(ÇAKAB,2025)

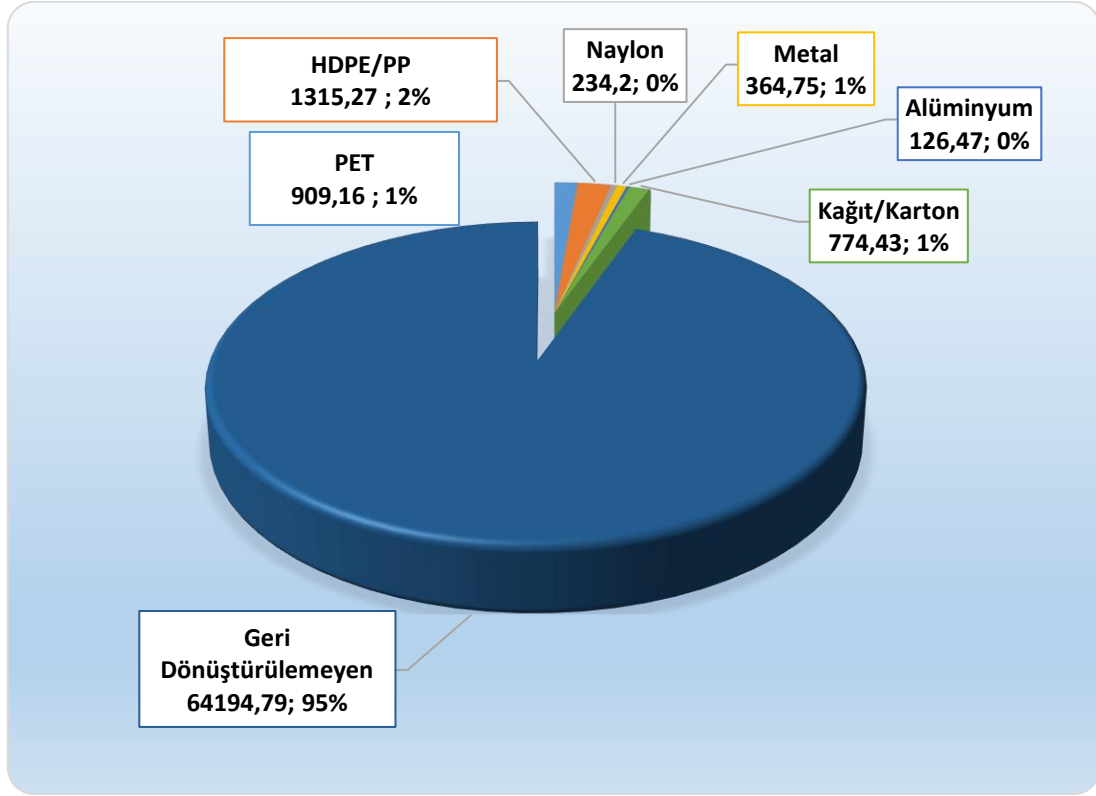
Tıbbi Atık Üreticileri	Tıbbi Atık Miktarı (kg)		
	2022 Yılı	2023 Yılı	2024 Yılı
Birlik Üyeleri	501.991	521.321	562.683
Birlik Üyesi Olmayan Kurumlar	190.994	175.713	209.591
TOPLAM	692.985	697.034	772.274

Depo Gazından Enerji Üretim Tesisi:

Depo Gazından Elektrik Üretimi kapsamında azalttığımız karbon emisyonlarının belgelendirmesi için Gold Standard Belgelendirme kurumuna başvurulmuştur. Onay süreçleri tamamlanan belgelendirme ile yıllık ortalama 30.000 ton karbondioksit eşdeğerinde emisyon azaltımı tescillenmiştir. Belgelendirilen karbon kredilerinin Entegre Katı Atık Yönetimi Projesine ek gelir yaratması beklenmektedir.

2024 yılında 8.810,37 MWh üretim yapılmıştır. Depo gazından enerji eldesi ile ilgili olarak 2022-2023-2024 yıllarının verileri aşağıda verilmiştir.

	Birim	2022 Yılı	2023 Yılı	2024 Yılı
Gerçekleşen Üretim Miktarı	MWh	9.183,33	11.307,29	8.810,37
Yakılan Gazın Debisi	Nm ³	4.648.140	5.416.488	4.639.636
Motor Çalışma Saati	Saat	8.404	10.310	9.124

Grafik 29 -2024 yılı itibariyle belediye atık karakterizasyonu(ton/yıl)
(ÇAKAB,2025)

Çizelge 44-2024 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(BELEDİYELER,ÇAKAB, 2025)

Büyükşehir/İl/ilçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Atık Miktarı (kg/gün)		Aktarma istasyonu/aktarma rampası Varsa Sayısı, yeri ve yararlanan belediyeler	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi			
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon, ATY vb.)	Yakma	Depo Gazından Enerji Üretimi
ÇAKAB	Çanakkale (Merkez)	149.552	149.552	171,23	171,13	171,33	1,14	1,15	-	ÖS	Mevcut (1)	Mevcut (1)	-	Mevcut (1)
	Lapseki	16.504	16.504	17,83	18,39	17,26	1,11	1,05	-	B - ÖS	Mevcut (1)	Mevcut (1)	-	Mevcut (1)
	Umurbey	2.350	2.350	2,78	2,76	2,80	1,17	1,19	-	B - ÖS	Mevcut (1)	Mevcut (1)	-	Mevcut (1)
	Kepez	36.787	36.787	41,42	43,24	39,57	1,18	1,08	-	ÖS	Mevcut (1)	Mevcut (1)	-	Mevcut (1)
	Çardak	4.198	4.198	4,35	4,85	3,85	1,16	0,92	-	B - ÖS	Mevcut (1)	Mevcut (1)	-	Mevcut (1)
	İl Özel İdaresi	25.560	25.560	14,15	14,50	13,79	0,57	0,54	-	B - ÖS	Mevcut (1)	Mevcut (1)	-	Mevcut (1)
İl Geneli		234.951	234.951	251,76	254,87	248,60	1,08	1,06						

* Yaz olarak mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz ve ağustos ayları alınmış ve 184 gün üzerinden hesaplama yapılmıştır.

* Kış olarak ocak, şubat, eylül, ekim, kasım ve aralık ayları alınmış ve 181 gün üzerinden hesaplama yapılmıştır.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları

Çizelge 45- 2024 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(ÇÇŞİDİM,2025)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi				Hafriyat Toprağı Yönetimi	
			Geri Kazanım Tesisi Adı	Geri Kazanım Tesisi Adresi	Düzenli Depolama Tesisi Adı	Düzenli Depolama Tesisi Adresi	Döküm Sahası Adı	Döküm Sahası Adresi
İl Geneli (Toplam)	-	-	-	-	-	-	-	-

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

İsrafın önlenmesi doğal kaynaklarımızın daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrılarak geri dönüşüme kazandırılması noktasında mevcut sistemi daha düzenli, sistemli ve uygulanabilir bir temele oturtmak prensibiyle yola çıkılan Sıfır Atık Projesi hem Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nda hem de Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde uygulamaya geçilmiş olup uygulamanın tüm Türkiye’ye yayılması konusunda çalışmalara başlanmıştır.

İlimizde, Valimiz Sayın Orhan TAVLI’ nın himayesinde çalışmalar başlatılmış olup, Bakanlığımızca belirlenen proje uygulaması süreleri dikkate alınarak İlimizde 2018-2020 yıllarında uygulanacağı bildirilmiştir.

10.05.2018 tarihinde Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşların üst düzey yöneticilerine İl Özel İdaresi Toplantı Salonunda yapılan tanıtım toplantısında Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz Ömer Bolat; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan Sıfır Atık Projesiyle ilgili bilgi verilmiştir.

Sıfır Atık Projesi uygulaması hakkında tüm Kamu Kurum ve Kuruluşlarındaki ODAK NOKTALARINA 30.05.2018 tarihinde İÇDAŞ Kongre Merkezinde eğitim düzenlenmiştir.

Ülkemizdeki mevcut siyasal, sosyal ve ekonomik düzenin gelişimine katkı sağlamak amacıyla kadınlarımızın birikimlerini, yeteneklerini verimli olarak kullanabilecekleri uygun zemini sağlamak amacı güden KADEM (Kadın ve Demokrasi Derneği Merkezi) Çanakkale Temsilciliği Yönetiminin talebi üzerine İl Müdürlüğümüz tarafından “Sıfır Atık Yönetimi” konulu bilgilendirme toplantısı, 08.02.2019 ve 31.05.2019 KADEM Çanakkale Temsilciliği toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir.

Sıfır Atık Projesinin uygulamasının en önemli aşaması olan Atıkların Bertarafı ve Geri Kazanımı konusunda projenin paydaşı olan Belediyelere, İl Özel İdaresi ve Birlik yetkililerine Sıfır Atık Paydaşlar Eğitimi düzenlendi.

Sıfır Atık Projesinin uygulamasının en önemli aşaması olan Atıkların Bertarafı ve Geri Kazanımı konusunda projenin paydaşı olan Belediyelere, İl Özel İdaresi ve Birlik yetkililerine Sıfır Atık Paydaşlar Eğitimi düzenlendi.

İlimizde Sıfır Atık Uygulaması ve Plastik Poşet kullanımının azaltılması konusunda Halkımızda farkındalığın artırılması amacıyla, İlimiz, İskele Meydanında 04.02.2019 tarihinde Bez torba, Sıfır Atık Kitapçığı ve Sıfır Atık T-shirtleri dağıtımı şeklinde bir etkinlik düzenlemiştir.

24.04.2019 tarihinde Arıburnu İlkokulu 4. Sınıf öğrencilerine “Sıfır Atık” konusuyla ilgili Müdürlüğümüz 15 Temmuz Konferans Salonunda video gösterileri ve sunum yapıldı. Örnek materyallerle sıfır atık eğitimi verildi. Sunum sohbet eşliğinde; soru ve cevap şeklinde yapılmıştır. Çocuklara Sıfır Atık konulu kitap, tişört, şapka ve bez torba dağıtıldı.

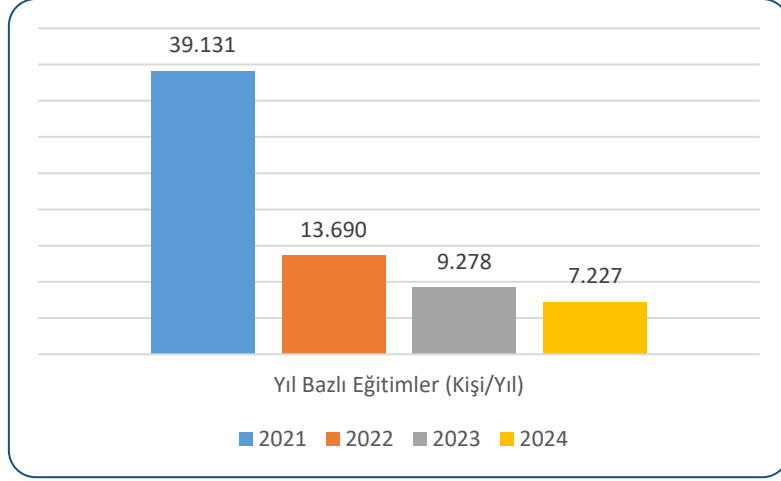
Bakanlığımız ve Valiliğimiz desteğiyle yaptırılan ambalaj atıkları için özel tasarlanmış iç mekân kutuları, İlimizdeki lisanslı toplam ayırma tesislerinden temin edilen iç mekân kutuları ve atık piller için özel tasarlanmış biriktirme ekipmanları Müdürlüğümüz koridorlarında personelin ulaşabileceği noktalara yerleştirilmiştir. Ayrıca Müdürlüğümüzün bahçesine elektrik elektronik atık toplama kutusu konulmuştur.

2023 yılı içerisinde tüm muhatapların Entegre Çevre Bilgi Sistemine kayıt çalışmaları yapılmış olup, sıfır atık bilgi sistemini aktif olarak kullanmaları sağlanmıştır. Ayrıca 2023 yılı içerisinde Sıfır Atık kapsamında İlimiz genelinde öğrencilere, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri ile ilgili kişilere eğitimler düzenlenerek veri girişlerinin sıfır atık bilgi sistemi üzerinden yapılması konusunda bilgilendirmeler yapılmıştır.

17.05.2024 tarihinde 18 Mart İlkokulu öğrencilerine, 5 Haziran Çevre Günü etkinlikleri kapsamında Umurbey İlkokulu ve Ortaokulu, Kumkale İlkokulu, Erenköy İlkokulu ve Karacaören İlkokulu öğrencilerine, 15.10.2024 tarihinde Şehit Hüseyin Çetin Ortaokulu öğrencilerine, 29.11.2024 tarihinde Kepez Belediye Başkanlığı personeline, 18.12.2024 tarihinde Çanakkale Kız Öğrenci Yurdunda öğrencilere, 25.12.2024 tarihinde Terzioğlu Kız Öğrenci Yurdunda öğrencilere “Sıfır Atık” konulu eğitimler düzenlenmiştir.

C.3.1. Eğitimler

2024 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 7227 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik 30- Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi,2025)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezlerine ilişkin bilgiler verilerek aşağıdaki çizelge doldurulmuştur.

Çizelge 46-2024 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi,2025)

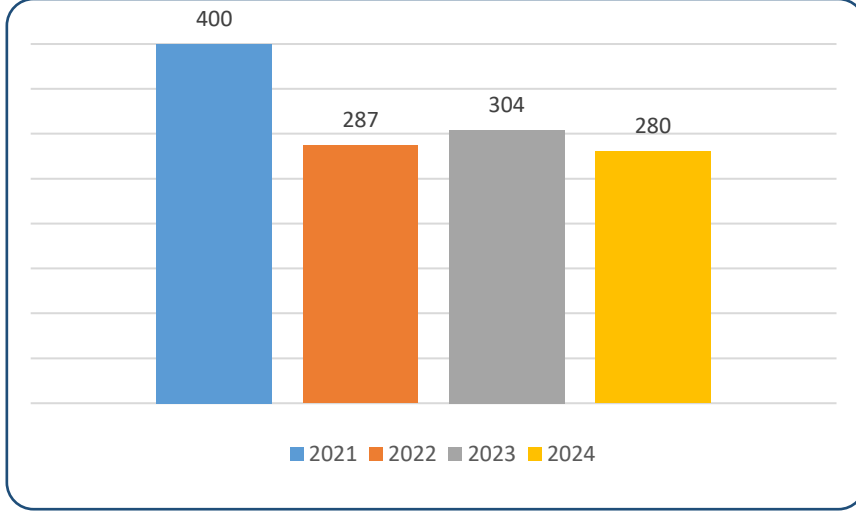
Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	Çanakkale Belediyesi	1		AEEE, Bitkisel Atık Yağ, Ambalaj, Pil, Tekstil, Plastik, Cam, Ahşap
Mobil Atık Getirme Merkezi	Çanakkale Belediyesi	11		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Umurbey Belediyesi	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Çardak Belediyesi	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Gelibolu Belediyesi	2		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Ezine Belediyesi	3		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Lapseki Belediyesi	2		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Kepez Belediyesi	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	KORAD GAYRİMENKUL YATIRIM İNŞAAT A.Ş. ÇANAKKALE ŞUBESİ AVM	1		

C.3.3. Temel seviye Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı

Çizelge 47- yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı

(Sıfır Atık Bilgi Sistemi,2025)

Kurum Türü	Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	2
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	111
Alışveriş Merkezi	3
Belediye	13
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	37
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	101
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	1
Diğer	56
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	343
Havalimanı	2
İl Özel İdaresi	-
İş merkezi ve Ticari Plaza	4
Kafeterya ve Restoranlar	2
Kamu Kurum ve Kuruluşu	136
Kargo şirketleri	26
Konaklama işletmeleri	330
Laboratuvarlar, hukuk büroları, dernek, kooperatif, çevre danışmanlık firmaları ve meslek kuruluşları, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar	4
Liman	12
Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	3
Organize Sanayi Bölgesi	3
Sağlık Kuruluşu	31
Serbest Bölge, Sanayi Siteleri	-
Tren ve Otobüs Terminali	1
Zincir Marketler	357
Toplam Sayı	1578

Grafik 31- Yıllar itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan bina/yerleşke sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025)

C.4. Ambalaj Atıkları

Çizelge 48- 2022 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi, 2025)

Ambalaj Cinsi	Beyan Edilen Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	478.657
Metal	18.680
Kağıt Karton	756.867
Cam	7.433
Ahşap	148.000
Karışık	2.668.727

Çizelge 49- Kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	137
Ambalaj Üreticisi Sayısı	4
Tedarikçi Sayısı	25

Grafik 32- Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2025)

Çizelge 50-2024 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
3	-	1	2

Çizelge 51-2024 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
1				1			

Grafik 33- Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2025)

C.5. Tehlikeli Atıklar

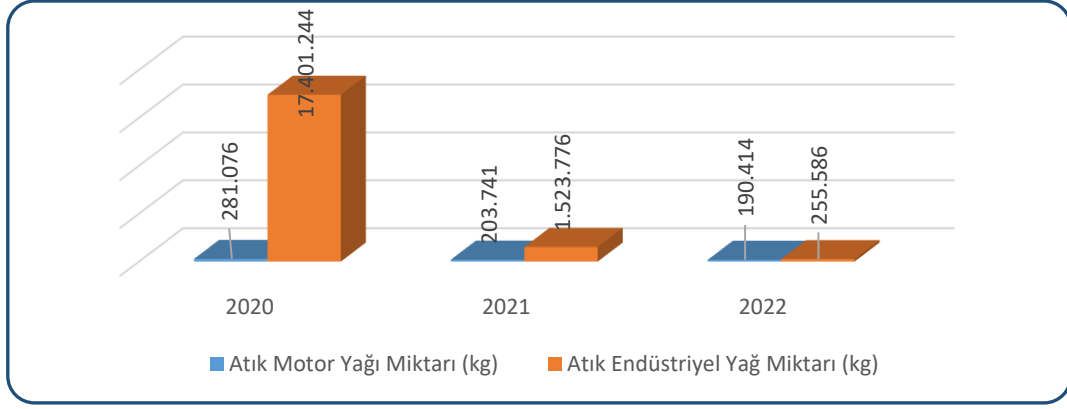
Grafik 34— 2022 yılı Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Çizelge 52--2022 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	MİKTARI (kg)
Geri Kazanım (R)	79.276.643
Bertaraf (D)	850.567

C.6. Atık Yağlar

21.12.2019 tarihli ve 30985 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği’nce atık motor yağı değişimi gerçekleştiren akaryakıt istasyonları, tamirhaneler, servisler, kamu kurum/kuruluşları, belediyeler, madencilik faaliyeti gösteren işletmeler ve diğer motor yağı değişimi yapan işletmelere Motor Yağı Değişim Noktası Belgesi verilmek suretiyle Müdürlüğümüzce belgelendirmeye başlanılmıştır. Müdürlüğümüzce 147 adet Motor Yağı Değişim Noktası Belgesi düzenlenmiştir.

Grafik 35— Yıllar itibariyle Çanakkale ilinde atık madeni yağ miktarları &
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Çizelge 53—2022 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Geri kazanım* (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
446.000	-	-	3.310

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge 54— Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

2018	2019	2020	2021	2022
47.829	67.548	117.587	53.696	76.050

***Atık kodları:**

- 160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler
- 160602 Nikel kadmiyum piller
- 160603 Cıva içeren piller
- 160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)
- 160605 Diğer piller ve akümülatörler
- 160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler
- 200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler
- 200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge 55–2022 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg)		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	232.034	1.267	-

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge 56-2022 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

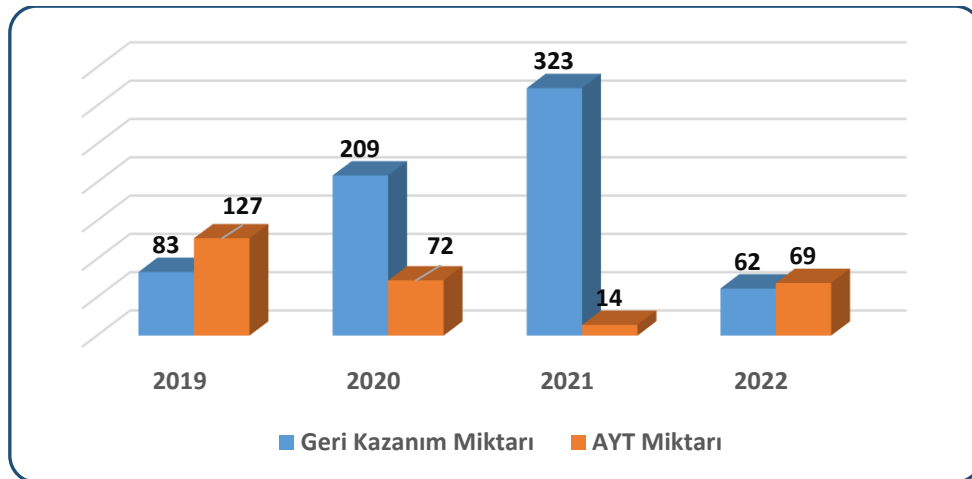
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesis Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
-	-	-	130	-	-

Çizelge 57- Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

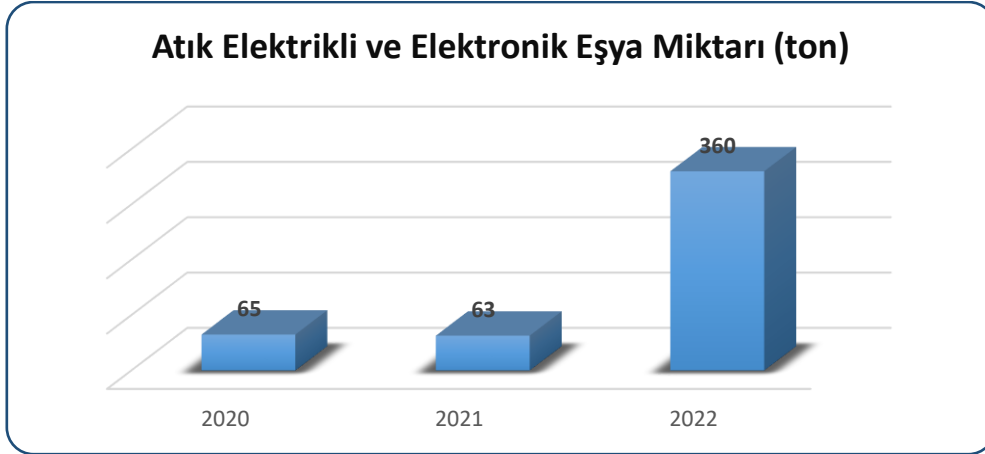
	2019	2020	2021	2022
Geri Kazanım Miktarı	82.6	209.2	323.2	61.5
AYT Miktarı	126.6	72	13.9	68.6

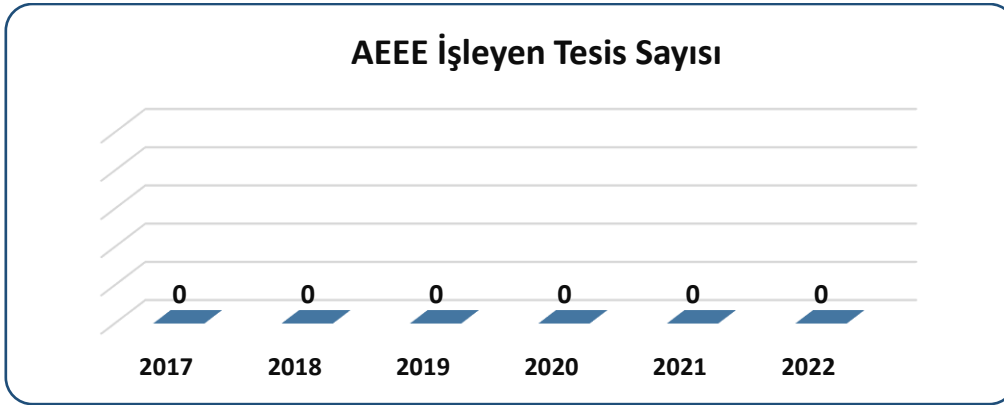
Grafik 36— Yıllar itibariyle beyan edilen ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Grafik 37- Yıllar itibariyle beyan edilen atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Grafik 38- Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Çizelge 58–2022 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(ÇÇŞİDİM, 2025)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri ve Mobil Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Transfer Noktası Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde, Mobil Atık Getirme Merkezlerinde ve Transfer Noktalarında Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
1	-	-		-

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

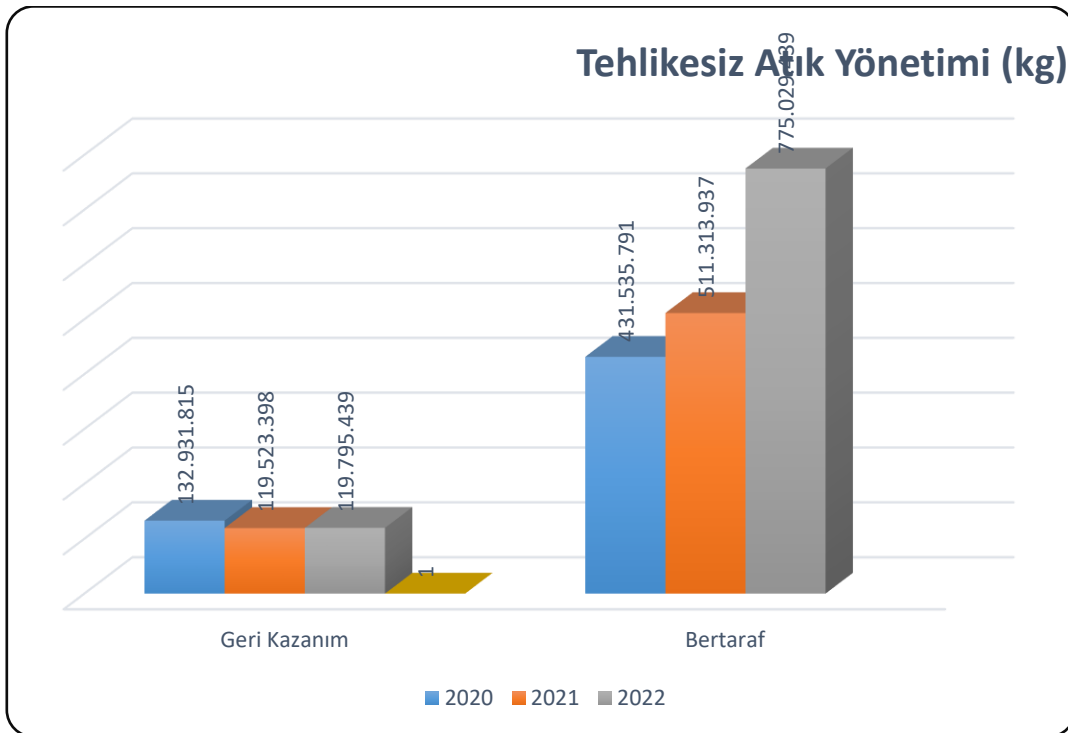
Çizelge 59—2022 yılında ilde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)
(Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, 2025)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı
1	-	-

Çizelge 60—Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet)
(Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, 2025)

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
-	-	-	-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Grafik 39— 2022 Yılı Atık Yönetim Uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikesiz atık yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

Çizelge 61—2022 Yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	MİKTARI (Kg)
Geri Kazanım (R)	119.795.439
Bertaraf (D)	775.029.439

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

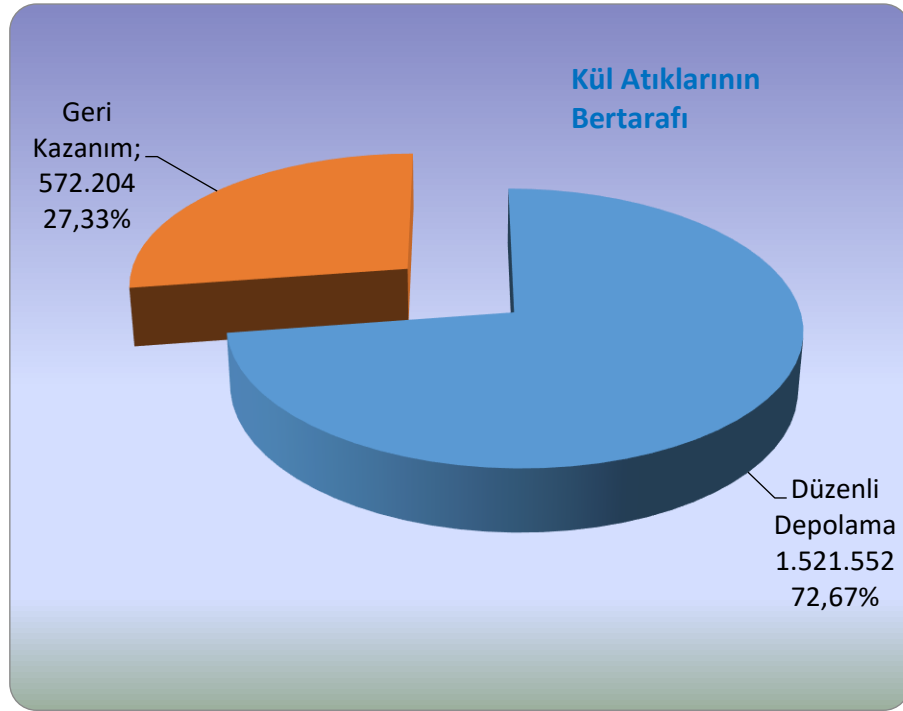
Çizelge 62–2024 yılı için ilimizdeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	3.031.534,21	381.844,77	Geri Kazanım (Yapay Agrega)

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

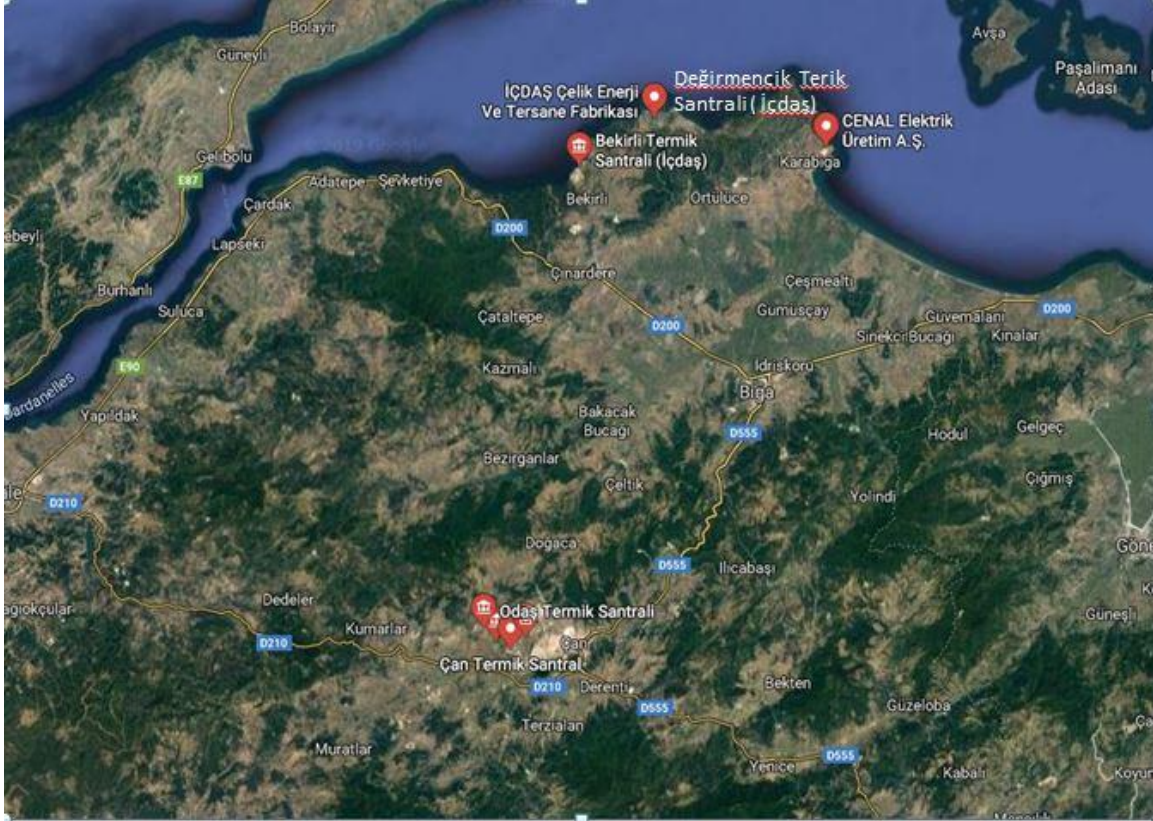
Çizelge 63- 2024 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş. –Termik Santrali	1.391.333	374.647	72.687
İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş. – Bekirli Termik Santral	3.374.878	283.211	52.394
Çan 2 Termik Santrali	2.299.496	604.737	282.978
Çan Termik Santrali	1.698.484	510.632	317.511
Cenal Elektrik Üretim A.Ş.	2.998.737	318.946	25.597

Grafik 40–2024 yılı kül atıklarının yönetimi
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Çanakkale İlinde Bulunan Termik Santraller:

Harita 4- Çanakkale ilinde bulunan termik santraller uydu görüntüsü
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Resim 4- Cenal Elektrik Üretim A.Ş
(Cenal Elektrik Üretim A.Ş, 2019)

Resim 5 – 18 Mart Çan Termik Santrali
(EÜAŞ,2019)

Resim 6- İÇDAŞ Bekirli Termik Santrali
(İÇDAŞ Elektrik Üretim A.Ş.,2019)

Resim 7— İÇDAŞ Değirmencik Termik Santrali
(İÇDAŞ Demir Çelik Üretim A.Ş.,2019)

Resim 8-- Çan-2 Termik Santrali
(ODAŞ, 2019)

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

Arıtma çamurunun yönetimi ve endüstriden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi ile ilgili bilgiler Bölüm B.7.2’de daha ayrıntılı olarak verilmiştir.

C.13. Tıbbi Atıklar

Çizelge 64–2022 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Atık Yönetim Uygulaması, 2025)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon + Düzenli Depolama	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu il
Çanakkale	X		X		681		X	X	Çanakkale	X

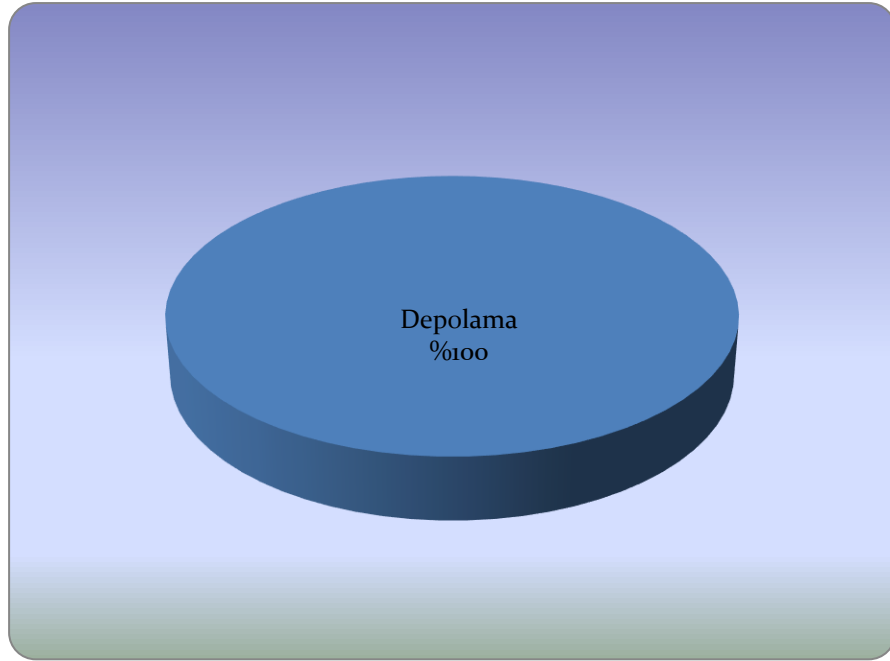
Çizelge 65- Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi 2025)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	371	521	504	541	734	721

C.14. Maden Atıkları

Çizelge 66–2024 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
Kurşun (Pb) Bakır (Cu) Çinko (Zn) ve Zenginleştirme Tesisi	2	-	1	-
Pb, Zn Zenginleştirme Tesisi	1	-	-	-
Altın-Gümüş Kompleks Tüvenan Cevher	1	1.439.937,44	-	1
Pb, Cu Zenginleştirme Tesisi	1	102.029,46	1	

Grafik 41-Maden atıkları bertarafı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Çizelge 67–2024 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Yıl	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yıgın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yıgın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2024	5	4	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

İlgili yönetmelikler çerçevesinde atıkların geri dönüşümleri ilgili çalışılmalar yapılmaktadır. Atıkların toplanması ve daha etkin kullanımının sağlanması konusunda ilgili kuruluşlar ve toplumun bilgilendirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

Çizelge 68–2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (1. Sınıf)	-
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (2. Sınıf)	6
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (3. Sınıf)	-
Atık Yakma ve Beraber Yakma	2
Biyobozunur Atık İşleme-Mekanik Ayırma	1
Biyobozunur Atık İşleme-Biyokurutma	1
Biyobozunur Atık İşleme-Biyometanizasyon	1
Biyobozunur Atık İşleme-Kompost	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	4
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Tesisleri	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	-
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	9
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Yeniden Kullanıma Hazırlama Tesisi	-
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Transfer Noktaları	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	3
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	1
Atık Yağ Transfer Noktaları	-
PCB Arındırma Tesisleri	-
Toplama Ayırma Tesisi	8
1. Tip Toplama Ayırma Tesisi	-
2. Tip Toplama Ayırma Tesisi	-
3. Tip Toplama Ayırma Tesisi	2

Kaynaklar

- Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi,2025
- Ambalaj Bilgi Sistemi,2025
- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇÇŞİDİM),2025
- Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, 2025
- Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2025
- e-İzin Uygulaması, 2025
- Termik Santraller,2025
- Belediyeler, 2025

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Çizelge 69– 2024 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	5
Üst Seviye	4
TOPLAM	9

Çizelge 70–2024 yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı
(ÇÇŞİDİM, 2025)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	-
Üst Seviye	-
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	-

Denetim yapılmamıştır.

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında İlimizde yer alan kuruluşlar ile ilgili veriler yukarıda verilmiştir.

Kaynaklar

- BEKRA Bildirim Sistemi ve E-Denetim Uygulaması, 2025

D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

İl Müdürlüğümüz ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Çizelge 71–2024 yılında katı yakıtlara ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi
(ÇÇŞİDİM,2025)

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	122	7.961.280,91	-
Yetki Devri Yapılan Kurum	-	-	-

D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İlimizde 2024 yılı içerisinde katı yakıtlara ait 122 adet piyasa gözetimi ve denetimi yapılmıştır.

Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇÇŞİDİM), 2025

E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Aegonychon purpureocaeruleum</i> - Göktaşkesen
Damarlı Bitkiler	<i>Comandra umbellata subsp. elegans</i> - Ergüvelek
Damarlı Bitkiler	<i>Conringia orientalis</i> - Kocatelkari
Damarlı Bitkiler	<i>Taeniatherum caput-medusae subsp. crinitum</i> - Kılçık Arpası
Damarlı Bitkiler	<i>Cakile maritima</i> - Kumteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Picnoman acarna</i> - Kılçık diken
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus sativus</i> - Mürdümük
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus saxatilis</i> - Kaya Mürdümüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus setifolius</i> - Büllü Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus sphaericus</i> - Çam Burçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Myrtus communis subsp. communis</i> - Mersin
Damarlı Bitkiler	<i>Najas minor</i> - Küçük Superisi
Damarlı Bitkiler	<i>Nerium oleander</i> - Zakkum
Damarlı Bitkiler	<i>Nymphaea alba</i> - Nilüfer
Damarlı Bitkiler	<i>Onopordum illyricum</i> - Dolma Kenkeri
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium malacoides</i> - Dön baba
Damarlı Bitkiler	<i>Eryngium campestre var. virens</i> - Yer Kestanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Eryngium creticum</i> - Göz Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Eryngium maritimum</i> - Kum Boğadikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Lotus conimbricensis</i> - Su Sepiği
Damarlı Bitkiler	<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i> - Gazalboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Lotus palustris</i> - Su Gazalboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Allium carinatum subsp. pulchellum</i> - Sırtlı Körmen
Damarlı Bitkiler	<i>Allium cyrilli</i> - Şeytan Sarımsağı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium flavum subsp. tauricum</i> - toros sarısı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium guttatum subsp. guttatum</i> - benli soğan
Damarlı Bitkiler	<i>Allium guttatum subsp. sardoum</i> - solgun soğan
Damarlı Bitkiler	<i>Allium kurtzianum</i> - Güzel Soğan
Damarlı Bitkiler	<i>Allium neapolitanum</i> - Sarmısak Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Allium pallens subsp. pallens</i> - Nur Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Poa infirma</i> - Hatun Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Poa palustris</i> - Bataklik Salkımı
Damarlı Bitkiler	<i>Poa trivialis</i> - Kaba Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polypogon monspeliensis</i> - Hıtır
Damarlı Bitkiler	<i>Polypogon viridis</i> - Tüylüceot
Damarlı Bitkiler	<i>Prunella laciniata</i> - Bodur Fesleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Prunella vulgaris</i> - Gelinciklemeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pteridium aquilinum</i> - Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Pterocephalus pinardii</i> - Yurt Cücükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pterocephalus plumosus</i> - Gök Cücükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pyrola minor</i> - Emrudotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pyrus amygdaliformis var. amygdaliformis</i> - Çöğür Armudu
Damarlı Bitkiler	<i>Pyrus communis subsp. communis</i> - Armut
Damarlı Bitkiler	<i>Pyrus elaeagnifolia subsp. elaeagnifolia</i> - Ahlat

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Reseda alba subsp. alba</i> - Akgerdanlık
Damarlı Bitkiler	<i>Reseda lutea var. lutea</i> - Muhabbet Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Rhamnus rhodopea</i> - Balkan Cehrisi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys fusca subsp. fusca</i> - Kedigözü
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys holoserica subsp. heterochila</i> - deşdiye salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys iricolor</i> - Alkım Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys lutea subsp. minor</i> - Sarı Salep
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys mammosa subsp. mammosa</i> - Kedikulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys oestrifera subsp. oestrifera</i> - sinek salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys speculum subsp. speculum</i> - Ayna Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Rubia peregrina</i> - Yabani Kökboya
Damarlı Bitkiler	<i>Rubia tenuifolia subsp. tenuifolia</i> - Kızılboya
Damarlı Bitkiler	<i>Rubia tinctorum</i> - Kökboyası
Damarlı Bitkiler	<i>Ruta buxbaumii</i> - Sedefotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ruta thesioides</i> - Kır Sedefotu
Damarlı Bitkiler	<i>Listera ovata</i> - Çalı Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Lithospermum arvense</i> - Taşkesen
Damarlı Bitkiler	<i>Herniaria hirsuta</i> - Deli Yaran
Damarlı Bitkiler	<i>Herniaria incana</i> - Kabayaran
Damarlı Bitkiler	<i>Herniaria micrantha</i> - Sık Atıyaran
Damarlı Bitkiler	<i>Diploaxis muralis</i> - Boğaz Penki
Damarlı Bitkiler	<i>Diploaxis viminea</i> - Sepetçi Penki
Damarlı Bitkiler	<i>Cionura erecta</i> - Babrik
Damarlı Bitkiler	<i>Helianthemum salicifolium</i> - Söğüt Güngülü
Damarlı Bitkiler	<i>Samolus valerandi</i> - Gilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Schenkia spicata</i> - Kanton
Damarlı Bitkiler	<i>Scorpiurus subvillosus var. subvillosus</i> - Koyundücüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Scrophularia canina subsp. bicolor</i> - İt Sıracaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scrophularia depauperata</i> - Kuru Sıracaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scrophularia scopolii var. scopolii</i> - Elköpürten
Damarlı Bitkiler	<i>Setaria verticillata var. verticillata</i> - Arnavut Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Sonchus asper subsp. glaucescens</i> - Eşekgevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Sonchus bulbosus subsp. microcephalus</i> - Çohuz
Damarlı Bitkiler	<i>Sonchus oleraceus</i> - Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Stipa bromoides</i> - Kılaç
Damarlı Bitkiler	<i>Stipa capensis</i> - Kum Kılaçı
Damarlı Bitkiler	<i>Typha angustifolia</i> - Saz
Damarlı Bitkiler	<i>Typha domingensis</i> - Şeytanmumu
Damarlı Bitkiler	<i>Typha latifolia</i> - Cil
Damarlı Bitkiler	<i>Velezia quadridentata</i> - Dişli Tıgotu
Damarlı Bitkiler	<i>Vitis sylvestris</i> - Deli Asma
Damarlı Bitkiler	<i>Vulpia bromoides</i> - Titrek Kirpikliçim
Damarlı Bitkiler	<i>Vulpia ciliata subsp. ciliata</i> - Kirpikliçim
Damarlı Bitkiler	<i>Vulpia fasciculata</i> - Kum Kirpikliçimi

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Pilosella hoppeana subsp. troica</i> - er tırnakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Pilosella x auriculoides</i> - Kulak Tırnakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malva nicaeensis</i> - İlmikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malva sylvestris</i> - Ebegümeci
Damarlı Bitkiler	<i>Melissa officinalis subsp. officinalis</i> - Oğulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Micromeria graeca subsp. graeca</i> - Boğumcuk
Damarlı Bitkiler	<i>Micromeria juliana</i> - Topukçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Micromeria myrtifolia</i> - Boğumluçay
Damarlı Bitkiler	<i>Moenchia mantica</i> - Dördüz Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Mollugo cerviana</i> - Yeşil Haliotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dactylorhiza romana subsp. romana</i> - Elçik
Damarlı Bitkiler	<i>Dactylorhiza saccifera subsp. saccifera</i> - Keseli Salep
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus anatolicus</i> - Yabani Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus calocephalus</i> - Güzel Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus erinaceus var. alpinus</i> - Küme Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus giganteus</i> - Deve Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus ingoldbyi</i> - Şehit Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus leptopetalus</i> - Gece Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus lydus</i> - Kan Karanfil
Damarlı Bitkiler	<i>Dianthus pubescens</i> - Nare
Damarlı Bitkiler	<i>Silene fabaria</i> - Köse Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene gallica</i> - Serçeçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Silene italica subsp. italica</i> - Yuğuşyüreği
Damarlı Bitkiler	<i>Silene lydia</i> - Çizgili Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Halimione portulacoides</i> - Koca Betne
Damarlı Bitkiler	<i>Bunias erucago</i> - Delitürp
Damarlı Bitkiler	<i>Carex hispida</i> - Kılı Çayırşazı
Damarlı Bitkiler	<i>Carex pendula</i> - Salkımsaparna
Damarlı Bitkiler	<i>Carex remota subsp. remota</i> - Nazlısaparna
Damarlı Bitkiler	<i>Cicer arietinum</i> - Nohut
Damarlı Bitkiler	<i>Cicer montbretii</i> - Deli Nohut
Damarlı Bitkiler	<i>Helianthemum aegyptiacum</i> - Ege Güngülü
Damarlı Bitkiler	<i>Thalictrum aquilegifolium</i> - Haseki Sedefi
Damarlı Bitkiler	<i>Thalictrum lucidum</i> - Çayırşedefi
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus atticus</i> - Ergene Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus comptus</i> - Boğumlu Kekik
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus longicaulis subsp. chaubardii</i> - dağ kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum gnaphalodes</i> - Uslu Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum hasbenlii</i> - Benli Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum lasianthum</i> - Yünlü Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum mucronatum</i> - Şapala
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum orientale subsp. orientale</i> - ibrahimotu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum ovalifolium subsp. ovalifolium</i> - Çayır Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum parviflorum</i> - Balıkagısı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum pinnatifidum</i> - Dedengil
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum scamandrii</i> - Kazdağ Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum simavicum</i> - Simav Sığırkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum sinuatum</i> subsp. <i>sinuatum</i> var. <i>sinuatum</i> - Bodanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum speciosum</i> - Zelve
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia lanigera</i> - Tüylü Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia spuria</i> subsp. <i>integrifolia</i> - Sivri Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Knautia integrifolia</i> var. <i>bidens</i> - Götürotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lagoecia cuminoides</i> - Pülüskün
Damarlı Bitkiler	<i>Lavandula stoechas</i> subsp. <i>stoechas</i> - karabaş
Damarlı Bitkiler	<i>Lens culinaris</i> subsp. <i>odemensis</i> - Mercimek
Damarlı Bitkiler	<i>Lens ervoides</i> - İnce Mercimek
Damarlı Bitkiler	<i>Lens nigricans</i> - Kara Mercimek
Damarlı Bitkiler	<i>Hibiscus trionum</i> - Kerkede
Damarlı Bitkiler	<i>Humulus lupulus</i> - Şerbetçiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hyoscyamus albus</i> - Ak Banotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hyoscyamus niger</i> - Banotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hyoscyamus reticulatus</i> - Kumacıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypecoum pendulum</i> - Tarla Düğmeciği
Damarlı Bitkiler	<i>Hypecoum pseudograndiflorum</i> - Hıdrellezotu
Damarlı Bitkiler	<i>Iris kerneriana</i> - Çalı Süseni
Damarlı Bitkiler	<i>Iris pseudacorus</i> - Batak Süseni
Damarlı Bitkiler	<i>Iris suaveolens</i> - Bodur Süsen
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia commutata</i> subsp. <i>graeca</i> - Tarla Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Kickxia elatine</i> subsp. <i>crinita</i> - Fukaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver rhoeas</i> - Gelincik
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver somniferum</i> var. <i>somniferum</i> - Afyonççeği
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver virchowii</i> - Borcanka
Damarlı Bitkiler	<i>Romulea linaresii</i> - Dibitatl
Damarlı Bitkiler	<i>Saccharum strictum</i> - Koca Şekerkamışı
Damarlı Bitkiler	<i>Sagina maritima</i> - Arsız Saginotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sagina procumbens</i> - Saginotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sanicula europaea</i> - Sanikel
Damarlı Bitkiler	<i>Neatostema apulum</i> - Sarı Taşkesen
Damarlı Bitkiler	<i>Oenothera biennis</i> - Ezañçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Opuntia humifusa</i> - Basık Frenkinciri
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia atropurpurea</i> - Mor Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia dubia</i> - İkiz Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia punctata</i> - Benli Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lysimachia vulgaris</i> - Kargaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Paspalum distichum</i> - Yalan Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Pastinaca sativa</i> subsp. <i>urens</i> - Şeker Havucu
Damarlı Bitkiler	<i>Phillyrea latifolia</i> - Akçakesme
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus brutia</i> var. <i>eldarica</i> - Kızılçam

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus brutia</i> var. <i>brutia</i> - Kızılçam
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus brutia</i> var. <i>pendulifolia</i> - Sarkık Kızılçam
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus halepensis</i> - Halep Çamı
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus pinaster</i> subsp. <i>pinaster</i> - Sahil Çamı
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> var. <i>pallasiana</i> - Karaçam
Damarlı Bitkiler	<i>Acanthus hirsutus</i> - Kılı Ayıpençesi
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea fraasii</i> - Çan Civanperçemi
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea maritima</i> subsp. <i>maritima</i> - Çocukotu
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea nobilis</i> subsp. <i>sipylea</i> - kâbe fesleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Achillea setacea</i> - Ayvabala
Damarlı Bitkiler	<i>Geum urbanum</i> - Meryemotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hedypnois rhagadioloides</i> subsp. <i>cretica</i> - Sünnetlice
Damarlı Bitkiler	<i>Carex colchica</i> - Acarasazı
Damarlı Bitkiler	<i>Carex coriogyne</i> - Bitlisaz
Damarlı Bitkiler	<i>Carex cuprina</i> - Kurusaz
Damarlı Bitkiler	<i>Carex distachya</i> var. <i>phyllostachioidea</i> - İkiz Ayakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Carex distans</i> subsp. <i>distans</i> - Sina Ayakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Carex divisa</i> - Zevzirçimeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carex flacca</i> subsp. <i>erythrostachys</i> - Boz Çayırsazı
Damarlı Bitkiler	<i>Crithmum maritimum</i> - Deniz Teresi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus biflorus</i> subsp. <i>biflorus</i> - ikiz çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus biflorus</i> subsp. <i>nubigena</i> - bulut çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus cancellatus</i> subsp. <i>mazzianicus</i> - duru çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus candidus</i> - Ak Çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus chrysanthus</i> - Sarı Çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus demirizianus</i> - Çançiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus flavus</i> subsp. <i>flavus</i> - yer çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus gargaricus</i> subsp. <i>gargaricus</i> - kaz çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus olivieri</i> subsp. <i>olivieri</i> - hırçın çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus pallasii</i> subsp. <i>pallasii</i> - Som Çiğdem
Damarlı Bitkiler	<i>Crocus pulchellus</i> - Güzlâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta approximata</i> - Bağboğanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Allium reuterianum</i> - Toros Cücesi
Damarlı Bitkiler	<i>Allium scorodoprasum</i> subsp. <i>rotundum</i> - İt Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium sibthorpiatum</i> - Küme Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium sicutum</i> subsp. <i>dioscoridis</i> - Sultan Sarımsağı
Damarlı Bitkiler	<i>Allium sphaerocephalon</i> subsp. <i>sphaerocephalon</i> - Yılan Sarmısağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bifora testiculata</i> - Yumurca
Damarlı Bitkiler	<i>Imperata cylindrica</i> - Çardakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus acutus</i> subsp. <i>acutus</i> - Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus bufonius</i> - Kamır
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus capitatus</i> - Topak Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus effusus</i> subsp. <i>effusus</i> - Has Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus gerardii</i> subsp. <i>gerardii</i> - Erkek Kofa

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus fontanesii subsp. fontanesii</i> - Allı Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus heldreichianus subsp. heldreichianus</i> - Dombayotu
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus hybridus</i> - Bodur Kofa
Damarlı Bitkiler	<i>Juncus inflexus subsp. inflexus</i> - Sazak
Damarlı Bitkiler	<i>Laser trilobum</i> - Kefe Kimyonu
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus annuus</i> - Dağdırılcası
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus aphaca</i> - Sarı Burçak
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus aureus</i> - Kuru Mürdümüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus cicera</i> - Colban
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus digitatus</i> - Tavşankanı
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus inconspicuus var. inconspicuus</i> - Yılan Mürdümüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus nissolia</i> - Çimen Burçak
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus laxiflorus subsp. laxiflorus</i> - deli burçak
Damarlı Bitkiler	<i>Lathyrus ochrus</i> - Gambilya
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta balansae</i> - Cazısı
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta epithymum subsp. epithymum</i> - Cinsacı
Damarlı Bitkiler	<i>Cuscuta scandens subsp. scandens</i> - Som Bostanbozan
Damarlı Bitkiler	<i>Cynosurus cristatus</i> - Tarakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cynosurus echinatus</i> - Top Tarakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cynosurus effusus</i> - Yel Tarakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cystopteris fragilis</i> - Gevrek Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Allium amethystinum</i> - Ege Soğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Adonis aestivalis subsp. aestivalis</i> - kandamlası
Damarlı Bitkiler	<i>Adonis flammea</i> - Cinlâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Adonis microcarpa</i> - Çiçeğesor
Damarlı Bitkiler	<i>Ailanthus altissima</i> - Kokarağaç
Damarlı Bitkiler	<i>Alnus glutinosa subsp. glutinosa</i> - kızılğaç
Damarlı Bitkiler	<i>Cannabis sativa</i> - Kenevir
Damarlı Bitkiler	<i>Biserrula pelecinus</i> - Tarakyoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Anethum graveolens</i> - Dereotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bothriochloa ischaemum</i> - Sakalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fontanesia phillyreoides</i> - Cilbirtı
Damarlı Bitkiler	<i>Datisca cannabina</i> - Renkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Daucus guttatus</i> - Benekli Havuç
Damarlı Bitkiler	<i>Dryopteris filix-mas</i> - Erkek Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Dryopteris raddeana subsp. raddeana</i> - Solucan Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Eleocharis mitracarpa</i> - Feslisaz
Damarlı Bitkiler	<i>Eleocharis palustris subsp. palustris</i> - Delisaz
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium angustifolium</i> - Yakıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium palustre</i> - Dereyakısı
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium parviflorum</i> - İraz Yakıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Epilobium tetragonum subsp. tetragonum</i> - Ezberyakısı
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum sylvaticum</i> - Kırkanahtar
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium acaule</i> - Leylekgagası
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium ciconium</i> - Kocakariğnesi
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium cicutarium subsp. cicutarium</i> - İğnelik
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium gruinum</i> - Kargadıdağı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Erodium hoefftianum</i> - Eşek İğneliği
Damarlı Bitkiler	<i>Gonolimon incanum</i> - Boz Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cornus mas</i> - Kızılcık
Damarlı Bitkiler	<i>Cornus sanguinea subsp. sanguinea</i> - Kiren
Damarlı Bitkiler	<i>Corydalis caucasica subsp. abantensis</i> - abanttarlakuşu
Damarlı Bitkiler	<i>Symphytum bulbosum</i> - Şiş Kafesotu
Damarlı Bitkiler	<i>Symphytum orientale</i> - Eşek Kafesotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teline monspessulana</i> - Üçtelliçalı
Damarlı Bitkiler	<i>Thesium bergeri</i> - Koru Güveleği
Damarlı Bitkiler	<i>Tragopogon balcanicus</i> - Rumeli Yemliği
Damarlı Bitkiler	<i>Tragopogon porrifolius subsp. longirostris</i> - Yemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Poa alpina subsp. fallax</i> - Yayla Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Poa annua</i> - Salkımotu
Damarlı Bitkiler	<i>Poa bulbosa</i> - Yumrulu Salkım
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys sphegodes subsp. herae</i> - Tavşan Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys tenthredinifera</i> - Böcek Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ophrys umbilicata subsp. umbilicata</i> - Göbekli Salep
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche aegyptiaca</i> - Dinlendiren
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche alba subsp. alba</i> - Boğasak
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche minor</i> - Göveotu
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche mutellii</i> - Baklakıran
Damarlı Bitkiler	<i>Orobanche nana</i> - Veremotu
Damarlı Bitkiler	<i>Orthilia secunda</i> - Keklikdüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Oryzopsis coerulescens</i> - Gök Pirinçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Oryzopsis miliacea subsp. miliaceae</i> - Yiğit Pirinçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Oryzopsis miliacea subsp. thomasi</i> - Yiğit Pirinçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Paliurus spina-christi</i> - Karaçalı
Damarlı Bitkiler	<i>Parnassia palustris</i> - Yürek yaprağı
Damarlı Bitkiler	<i>Petrosimonia brachiata</i> - Çatalacı
Damarlı Bitkiler	<i>Phacelurus digitatus</i> - Dikparmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris brachystachys</i> - Dallı Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris canariensis</i> - Kuşyemi
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris coerulescens</i> - Gök Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris minor</i> - Cüce Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Phalaris paradoxa</i> - Topuzlu Kanyaş
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus sipyleus</i> - Sipil Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus zygioides var. lycaonicus</i> - Bodur Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Thymus zygioides var. zygioides</i> - Bodur Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Tordylium aegaeum</i> - Ege Davulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tordylium apulum</i> - Kafkalıda
Damarlı Bitkiler	<i>Tordylium officinale</i> - Yaban Davulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tribulus terrestris</i> - Çobançökerten
Damarlı Bitkiler	<i>Triticum baeoticum</i> - Yabani Siyez
Damarlı Bitkiler	<i>Umbilicus rupestris</i> - Göbekotu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Urospermum dalechampii</i> - Zor Acıyemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Urospermum picroides</i> - Acıyemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Utricularia australis</i> - Durgun Sumiğferi
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum antinori</i> - Siska Sığirkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum xanthophoeniceum</i> - Sülün Sığirkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Zostera marina</i> - Denizotu
Damarlı Bitkiler	<i>Zostera noltii</i> - Bodur Denizotu
Damarlı Bitkiler	<i>Silene sedoides</i> - Yatık Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene skorpilii</i> - Balkan Nakılı
Damarlı Bitkiler	<i>Silene tenuiflora</i> - İnce Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i> - Ecibücü
Damarlı Bitkiler	<i>Sinapis arvensis</i> - Hardal
Damarlı Bitkiler	<i>Schoenus nigricans</i> - İnekgözü
Damarlı Bitkiler	<i>Securigera cretica</i> - Ada Körigeni
Damarlı Bitkiler	<i>Securigera parviflora</i> - Bahçetacı
Damarlı Bitkiler	<i>Securigera securidaca</i> - Kanca Körigen
Damarlı Bitkiler	<i>Senecio nemorensis</i> subsp. <i>nemorensis</i> - Kuru Kanaryaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Senecio vernalis</i> - Kanaryaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Senecio vulgaris</i> - Taşakçilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Silene anatolica</i> - Daruzara
Damarlı Bitkiler	<i>Silene colorata</i> subsp. <i>colorata</i> - Kum Nakılı
Damarlı Bitkiler	<i>Silene compacta</i> - Kanlıbasıra Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Silene conica</i> - Sivri Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Silene dichotoma</i> subsp. <i>dichotoma</i> - Çatal Nakıl
Damarlı Bitkiler	<i>Verbascum aschersonii</i> - Çan Sığirkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Pinus pinea</i> - Fıstık Çamı
Damarlı Bitkiler	<i>Pisum sativum</i> subsp. <i>elatius</i> var. <i>elatius</i> - Bezelye
Damarlı Bitkiler	<i>Portulaca oleracea</i> - Semizotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potamogeton berchtoldii</i> - Deli Susümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Potamogeton crispus</i> - Susümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Potamogeton nodosus</i> - Düğmeli Suotu
Damarlı Bitkiler	<i>Prasium majus</i> - Çalibaba
Damarlı Bitkiler	<i>Puccinellia intermedia</i> - Sağır Tuzçimi
Damarlı Bitkiler	<i>Buglossoides arvensis</i> subsp. <i>sibthorpiana</i> - Tarla Taşkeseni
Damarlı Bitkiler	<i>Bellis annua</i> - Akbubeçlik
Damarlı Bitkiler	<i>Bellis perennis</i> - Koyungözü
Damarlı Bitkiler	<i>Carpinus betulus</i> - Gürgen
Damarlı Bitkiler	<i>Carpinus orientalis</i> - İstiriç
Damarlı Bitkiler	<i>Castanea sativa</i> - Kestane
Damarlı Bitkiler	<i>Centranthus calcitrapae</i> - Taş Mahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Centranthus ruber</i> - Yamaç Mahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium brachypetalum</i> subsp. <i>roeseri</i> - Gevşek Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium comatum</i> - Boz Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium dubium</i> - Mızrak Boynuzotu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium fontanum</i> - Kuru Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium glomeratum</i> - Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium pumilum</i> - Eğri Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium semidecandrum</i> - Çengel Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Micropyrum tenellum</i> - Cüce Buğdayotu
Damarlı Bitkiler	<i>Microthlaspi perfoliatum</i> - Giyle
Damarlı Bitkiler	<i>Milium vernale subsp. vernale</i> - Yayla Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver arenarium</i> - Karagöz
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver argemone subsp. argemone</i> - kum haşhaşı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver dubium subsp. dubium</i> - köpekyağı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver dubium subsp. laevigatum</i> - Köpekyağı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver pilosum subsp. strictum</i> - dağ gelinciği
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver lacerum</i> - Kara Gelincik
Damarlı Bitkiler	<i>Dracunculus vulgaris</i> - Yılanbıçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Echinophora tenuifolia subsp. sibthorpiana</i> - Sarıçördük
Damarlı Bitkiler	<i>Fumana arabica</i> - Arap Güneşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fumana laevis</i> - Yaban Güneşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Chondrilla juncea</i> - Karakavuk
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia bodamae</i> - Develiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia clematitis</i> - Lohusaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia pallida</i> - Sarıcaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia sempervirens</i> - Sarıasma
Damarlı Bitkiler	<i>Anogramma leptophylla</i> - Maydanoz Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis aciphylla var. aciphylla</i> - İğne Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis arvensis</i> - Tarla Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis auriculata</i> - Akbaba Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cotula</i> - Hozan Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. leucanthemoides</i> - akbabaçça
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. pontica</i> - laz papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. tenuiloba</i> - ince papatya
Damarlı Bitkiler	<i>Helictotrichon compressum</i> - Yassı Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Clypeola jonthlaspi</i> - Akçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polygala anatolica</i> - Yılanyoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Polygala monspeliaca</i> - Mart Sütotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polystichum aculeatum</i> - Sivri Pilunç
Damarlı Bitkiler	<i>Polystichum setiferum</i> - Kızıl Pilunç
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus arvensis</i> - Tarla Sarmaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus elegantissimus</i> - Mahmudeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus lineatus</i> - Top Yayılğan
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus pentapetaloides</i> - Beş Yayılğan
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia alpina subsp. olympica</i> - Dağferacesi
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia armerioides</i> - Yalı Zarçıçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia dubia</i> - Zarkaranfil
Damarlı Bitkiler	<i>Misopates orontium</i> - Asi Balıkağzı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium fontanum</i> - Kuru Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium glomeratum</i> - Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium pumilum</i> - Eğri Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cerastium semidecandrum</i> - Çengel Boynuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Micropyrum tenellum</i> - Cüce Buğdayotu
Damarlı Bitkiler	<i>Microthlaspi perfoliatum</i> - Giyle
Damarlı Bitkiler	<i>Milium vernale subsp. vernale</i> - Yayla Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver arenarium</i> - Karagöz
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver argemone subsp. argemone</i> - kum haşhaşı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver dubium subsp. dubium</i> - köpekyağı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver dubium subsp. laevigatum</i> - Köpekyağı
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver pilosum subsp. strictum</i> - dağ gelinciği
Damarlı Bitkiler	<i>Papaver lacerum</i> - Kara Gelincik
Damarlı Bitkiler	<i>Dracunculus vulgaris</i> - Yılanbıçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Echinophora tenuifolia subsp. sibthorpiana</i> - Sarıçördük
Damarlı Bitkiler	<i>Fumana arabica</i> - Arap Güneşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fumana laevis</i> - Yaban Güneşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Chondrilla juncea</i> - Karakavuk
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia bodamae</i> - Develiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia clematitis</i> - Lohusaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia pallida</i> - Sarıcaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aristolochia sempervirens</i> - Sarıasma
Damarlı Bitkiler	<i>Anogramma leptophylla</i> - Maydanoz Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis aciphylla var. aciphylla</i> - İğne Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis arvensis</i> - Tarla Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis auriculata</i> - Akbaba Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cotula</i> - Hozan Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. leucanthemoides</i> - akbabaçça
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. pontica</i> - laz papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis cretica subsp. tenuiloba</i> - ince papatya
Damarlı Bitkiler	<i>Helictotrichon compressum</i> - Yassı Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Clypeola jonthlaspi</i> - Akçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polygala anatolica</i> - Yılanyoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Polygala monspeliaca</i> - Mart Sütotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polystichum aculeatum</i> - Sivri Pilunç
Damarlı Bitkiler	<i>Polystichum setiferum</i> - Kızıl Pilunç
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus arvensis</i> - Tarla Sarmaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus elegantissimus</i> - Mahmudeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus lineatus</i> - Top Yayılğan
Damarlı Bitkiler	<i>Convolvulus pentapetaloides</i> - Beş Yayılğan
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia alpina subsp. olympica</i> - Dağferacesi
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia armerioides</i> - Yalı Zarçıçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Petrorhagia dubia</i> - Zarkaranfil
Damarlı Bitkiler	<i>Misopates orontium</i> - Asi Balıkazgı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Morus alba</i> - Ak Dut
Damarlı Bitkiler	<i>Parentucellia latifolia subsp. latifolia</i> - Üçdilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Parentucellia viscosa</i> - Salgılı Üçdilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Peganum harmala</i> - Üzerlik
Damarlı Bitkiler	<i>Tamarix parviflora</i> - Deli Ilgın
Damarlı Bitkiler	<i>Tamarix smyrnensis</i> - Ilgın
Damarlı Bitkiler	<i>Tamarix tetrandra</i> - Gezik
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum aleppicum</i> - Halep Hindibası
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum hellenicum</i> - Leblebiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum hybernum</i> - Kış Çıtlığı
Damarlı Bitkiler	<i>Peucedanum arenarium subsp. urbanii</i> - şehir rezenesi
Damarlı Bitkiler	<i>Sherardia arvensis</i> - Gökörenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Solanum alatum</i> - Karagöğündürme
Damarlı Bitkiler	<i>Solanum americanum</i> - İtüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Solanum dulcamara</i> - Sofur
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia bocconeii</i> - Sadırlı Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia marina</i> - Sahil Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia media</i> - Kuş Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergularia rubra</i> - Remilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sternbergia lutea</i> - Karanergis
Damarlı Bitkiler	<i>Stellaria holostea</i> - Urgancık
Damarlı Bitkiler	<i>Stellaria pallida</i> - Kuşmak
Damarlı Bitkiler	<i>Pycnus flavescent</i> - Samanberdi
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum minimum</i> - Karaağcak
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum scaturiginosum</i> - Kıvrıkıvrık
Damarlı Bitkiler	<i>Taraxacum serotinum</i>
Damarlı Bitkiler	<i>Theligonum cynocrambe</i> - Kuşyüreği
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium angustifolium</i> - Nefel
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium arvense var. arvense</i> - Tavşanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium campestre subsp. campestre var. campestre</i> - Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium caudatum</i> - Ana Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium clusii var. clusii</i> - Ters Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium echinatum</i> - Kirpi Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium fergan-karaeri</i> - Efe Tırfılı
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium globosum</i> - Yumak Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium glomeratum</i> - Topuz Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium grandiflorum</i> - Hanım Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium hirtum</i> - Deli Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium hybridum var. hybridum</i> - Melez Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium incarnatum var. molinierii</i> - Kan Yoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium isthmocarpum</i> - Güdük Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium leucanthum</i> - Yapışık Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium repens var. repens</i> - Ak Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium michelianum var. balansae</i> - Uzundış
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium nervulosum</i> - Seyrek Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium pauciflorum</i> - Sülün Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium pilulare</i> - Boncuk Üçgül

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium pratense</i> var. <i>pratense</i> - Çayır Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium purpureum</i> var. <i>purpureum</i> - Mor Üçgül
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium resupinatum</i> var. <i>resupinatum</i> - Anadolu Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Gratiola officinalis</i> - Hüdaverdiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyclamen hederifolium</i> - Kandilkökü
Damarlı Bitkiler	<i>Cruciata laevipes</i> - Sarılıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago arvensis</i> - Keçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago eriocephala</i> - Deli Keçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Neotinea maculata</i> - Benli Çamsalebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ceratocephala falcata</i> - Yelotu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium floribundum</i> subsp. <i>floribundum</i> - kıvrık iplikçik
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis pseudocotula</i> - Acem Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis rigida</i> - Diri Papatya
Damarlı Bitkiler	<i>Anthemis tomentosa</i> subsp. <i>tomentosa</i> - Sahil Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Briza maxima</i> - Kuşyüreği
Damarlı Bitkiler	<i>Asparagus acutifolius</i> - Tilkişen
Damarlı Bitkiler	<i>Asparagus aphyllus</i> subsp. <i>orientalis</i> - İzmiye
Damarlı Bitkiler	<i>Briza media</i> - Zembilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Briza minor</i> - Küçükzembil
Damarlı Bitkiler	<i>Asparagus verticillatus</i> - Gilemşe
Damarlı Bitkiler	<i>Asperugo procumbens</i> - Nevazilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Calicotome villosa</i> - Keçiboğan
Damarlı Bitkiler	<i>Aubrieta deltoidea</i> - Köşeli Obrizya
Damarlı Bitkiler	<i>Bartsia trixago</i> - Karaballıbaba
Damarlı Bitkiler	<i>Amaranthus albus</i> - Kömüş Mancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Amaranthus deflexus</i> - Sarkıkibik
Damarlı Bitkiler	<i>Amaranthus retroflexus</i> - Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Anagallis arvensis</i> var. <i>arvensis</i> - Farekulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Anagallis arvensis</i> var. <i>caerulea</i> - Farekulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Anagallis foemina</i> - Bağırsakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis aequidentata</i> - Dişlek Korunga
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis caput-galli</i> - Pitrak Korunga
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis gracilis</i> - Zarif Korunga
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis oxyodonta</i> var. <i>armena</i> - Kır Korungası
Damarlı Bitkiler	<i>Onobrychis oxyodonta</i> var. <i>oxyodonta</i> - Kır Korungası
Damarlı Bitkiler	<i>Onosma aucheriana</i> - Emcek
Damarlı Bitkiler	<i>Limonium gmelinii</i> - Çardaksüpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Limonium sinuatum</i> - Deniz Lavantası
Damarlı Bitkiler	<i>Limonium virgatum</i> - Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Linaria chalepensis</i> var. <i>chalepensis</i> - Halep Nevruzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Linaria pelisseriana</i> - Mor Nevruzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Linaria simplex</i> - Yalın Nevruzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lobularia maritima</i> - Ak Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lonicera caprifolium</i> - Hanımeli
Damarlı Bitkiler	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i> - Dokuzdon
Damarlı Bitkiler	<i>Lonicera implexa</i> subsp. <i>implexa</i> - Fakirurganı
Damarlı Bitkiler	<i>Rapistrum rugosum</i> - Kedi Turpu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Rosmarinus officinalis</i> - Biberiye
Damarlı Bitkiler	<i>Rubus canescens</i> var. <i>glabratus</i> - Çobankösteği
Damarlı Bitkiler	<i>Rubus sanctus</i> - Böğürtlen
Damarlı Bitkiler	<i>Salix alba</i> subsp. <i>alba</i> - Ak Söğüt
Damarlı Bitkiler	<i>Salix amplexicaulis</i> - Çifte Söğüt
Damarlı Bitkiler	<i>Salix caprea</i> - Sorgun
Damarlı Bitkiler	<i>Salsola kali</i> - Döngeler
Damarlı Bitkiler	<i>Salsola soda</i> - Deniz Fasülyesi
Damarlı Bitkiler	<i>Salsola tragus</i> subsp. <i>tragus</i> - Kum Döngesi
Damarlı Bitkiler	<i>Satureja cuneifolia</i> - Kayakekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Onosma echioides</i> - Oğlandüşüren
Damarlı Bitkiler	<i>Onosma graeca</i> - Ada Şıncarı
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium scabrum</i> - Hıyar Düçük
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium spumosum</i> - Kese Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium stellatum</i> var. <i>adpressum</i> - Yıldız Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium stellatum</i> var. <i>stellatum</i> - Yıldız Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium subterraneum</i> - Yeraltı Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium sylvaticum</i> - Orman Üçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium tenuifolium</i> - Eğri Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium tomentosum</i> var. <i>tomentosum</i> - Yünlü Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Trifolium uniflorum</i> subsp. <i>uniflorum</i> - Deli Dirfil
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella foenum-graecum</i> - Çemenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella gladiata</i> - Hülbe
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella monspeliaca</i> - Som Çemenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella spicata</i> - Başak Boyotu
Damarlı Bitkiler	<i>Trigonella spruneriana</i> - Koç Boyotu
Damarlı Bitkiler	<i>Turgenia latifolia</i> - Karaheci
Damarlı Bitkiler	<i>Valantia hispida</i> - Kılı Örenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Valantia muralis</i> - Örenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Vincetoxicum tmoicum</i> - Hıyaluk
Damarlı Bitkiler	<i>Viscum album</i> subsp. <i>abietis</i> - Ökseotu
Damarlı Bitkiler	<i>Viscum album</i> subsp. <i>album</i> - Ökseotu
Damarlı Bitkiler	<i>Satureja icarica</i> - Ada Kekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Satureja thymbra</i> - Halilibrahim Zahteri
Damarlı Bitkiler	<i>Saxifraga hederacea</i> var. <i>hederacea</i> - Cılız Taşkıran
Damarlı Bitkiler	<i>Sclerochloa dura</i> - Mıcırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scolymus hispanicus</i> subsp. <i>hispanicus</i> - Şevketi Bostan
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum album</i> - Çobankavurgası
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum cespitosum</i> - Bodur Damkokuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum confertiflorum</i> - Küme Kokuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum hispanicum</i> - Damkokuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum lydium</i> - Ege Kokuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum pallidum</i> - Koyunörmece
Damarlı Bitkiler	<i>Sedum sediforme</i> - Yalı Kokuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula lyrata</i> subsp. <i>lyrata</i> - memek
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia paralias</i> - Kum Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia peplis</i> - Kıyı Sütleğeni

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula macrostachya</i> - Peker Çanı
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia peplus</i> var. <i>minima</i> - Bahçe Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia peplus</i> var. <i>peplus</i> - Bahçe Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Asphodelus aestivus</i> - Kirgiçkökü
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula trachelium</i> subsp. <i>athoa</i> - Kovan Çanı
Damarlı Bitkiler	<i>Cachrys cristata</i> - Tepeli Çarşambaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus angustiflorus</i> subsp. <i>anatolicus</i> - ana geven
Damarlı Bitkiler	<i>Abies nordmanniana</i> subsp. <i>equi-trojani</i> - kazdağı göknarı
Damarlı Bitkiler	<i>Abutilon theophrastii</i> - İmamkavuşu
Damarlı Bitkiler	<i>Agrostemma githago</i> - Buğday Karamuşu
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia exigua</i> subsp. <i>exigua</i> - Güdük Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula rapunculus</i> subsp. <i>lambertiana</i> - Firenk Salatası
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus macrocephalus</i> subsp. <i>finitimus</i> - topaç geven
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia seguieriana</i> subsp. <i>niciciana</i> - Tasmaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia seguieriana</i> subsp. <i>seguieriana</i> - Tasmaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Anthriscus caucalis</i> - Deligımı
Damarlı Bitkiler	<i>Anthyllis hermanniae</i> - Akıllı Geven
Damarlı Bitkiler	<i>Anthyllis vulneraria</i> subsp. <i>praepropera</i> - süslü çobangülü
Damarlı Bitkiler	<i>Arctium minus</i> - Löşlek
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia oblongata</i> - Tüylü Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Arthrocnemum macrostachyum</i> - Acıgeren
Damarlı Bitkiler	<i>Melanortocarya obtusifolia</i> - Gök Sormuk
Damarlı Bitkiler	<i>Galium incanum</i> subsp. <i>incanum</i> - külâh iplikçiği
Damarlı Bitkiler	<i>Galium lovcense</i> - Çalı İplikçiği
Damarlı Bitkiler	<i>Heracleum platytaenium</i> - Öğrekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium odoratum</i> - Orman İplikçiği
Damarlı Bitkiler	<i>Colutea cilicica</i> - Patlangaç
Damarlı Bitkiler	<i>Malcolmia chia</i> - Ekinteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Malcolmia flexuosa</i> - Kaya Şebboyu
Damarlı Bitkiler	<i>Mesembryanthemum nodiflorum</i> - Makasotu
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia erythrosepala</i> var. <i>erythrosepala</i> - Dağ Tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia garckeana</i> - Dağ Koruotu
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia globulosa</i> - Top Tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia glomerata</i> - Küme Tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia hybrida</i> subsp. <i>hybrida</i> - çayır tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia juressi</i> subsp. <i>asiatica</i> - izmir tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Minuartia mesogitana</i> subsp. <i>kotschyana</i> - uysal tıstısı
Damarlı Bitkiler	<i>Datura stramonium</i> - Boru Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Digitalis ferruginea</i> subsp. <i>ferruginea</i> - Arıkovanı
Damarlı Bitkiler	<i>Digitalis lanata</i> - Yünlü Yüksükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Digitalis trojana</i> - Kapıdağı Yüksükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dioscorea communis</i> - Dolanbaç
Damarlı Bitkiler	<i>Ephedra distachya</i> subsp. <i>distachya</i> - denizüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Ephedra foeminea</i> - Borotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ephedra major</i> subsp. <i>major</i> - Hum
Damarlı Bitkiler	<i>Filago gallica</i> - Çatal Keçeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago pygmaea</i> - Kısa Keçeotu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Galium tricornutum</i> - Havotu
Damarlı Bitkiler	<i>Filago pyramidata</i> - Ateşpamuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium trojanum</i> - Kazdağı Yoğurtotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cupressus sempervirens</i> - Servi
Damarlı Bitkiler	<i>Galium verum subsp. verum</i> - Boyalık
Damarlı Bitkiler	<i>Fragaria vesca</i> - Dağ Çileği
Damarlı Bitkiler	<i>Gynandris sisyrinchium</i> - Keklik Çiğdemi
Damarlı Bitkiler	<i>Cynanchum acutum subsp. acutum</i> - Bacırgan
Damarlı Bitkiler	<i>Cynoglossum creticum</i> - Pisiktetiği
Damarlı Bitkiler	<i>Cynoglossum montanum</i> - Dağ Köpek dili
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus capitatus</i> - Şehvetotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus difformis</i> - Göcelebüken
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus glaber</i> - Kösnötu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus longus subsp. longus</i> - Karatopalak
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus michelianus subsp. michellianus</i> - Hasirotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cyperus rotundus</i> - Topalak
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus spruneri</i> - Pembe Geven
Damarlı Bitkiler	<i>Crataegus orientalis subsp. orientalis</i> - alıç
Damarlı Bitkiler	<i>Galium spurium subsp. spurium</i> - Arsız İplikçik
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum maritimum</i> - Aklarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Xeranthemum cylindraceum</i> - Deli Kâğıtçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia agraria</i> - Sütlengeç
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia aleppica</i> - Haşul
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia altissima var. altissima</i> - Kabargaç
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia amygdaloides subsp. amygdaloides</i> - zerana
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum armeniacum</i> - Soryaz
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum comosum</i> - Göze Sasal
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum fimbriatum</i> - Kirpi Sasal
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum narbonense</i> - Akbaldır
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum nutans</i> - Tükrükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum pyrenaicum</i> - Eşek Susamı
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum sigmoideum</i> - Sakarca
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum sphaerocarpum</i> - Salkım Sakarca
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithogalum umbellatum</i> - Sunbala
Damarlı Bitkiler	<i>Neslia paniculata subsp. thracica</i> - Tophardal
Damarlı Bitkiler	<i>Nicotiana tabacum</i> - Tütün
Damarlı Bitkiler	<i>Pancratium maritimum</i> - Kum Zambağı
Damarlı Bitkiler	<i>Paronychia argentea var. argentea</i> - Gümüş Etyaran
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus cylleneus</i> - Sandras Geveni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia retusa</i> - Bitik Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia rigida</i> - Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus haarbachii</i> - Çarık Geveni
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus hamosus</i> - Koçboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia glareosa</i> - Kırım Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia helioscopia subsp. helioscopia</i> - Feribanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus communis var. saxatilis</i> - Bodur Ardıç
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus excelsa subsp. excelsa</i> - Boz Ardıç

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus foetidissima</i> - Kokar Ardiç
Damarlı Bitkiler	<i>Juniperus oxycedrus subsp. oxycedrus</i> - katran ardıcı
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum salicaria</i> - Hevhulma
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum tribracteatum</i> - Üçaklarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lythrum volgense</i> - Uşak Aklarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malvella sherardiana</i> - Hubazi
Damarlı Bitkiler	<i>Anchusa hybrida</i> - Tatlıbaba
Damarlı Bitkiler	<i>Anchusa azurea var. azurea</i> - Sığirdili
Damarlı Bitkiler	<i>Bolboschoenus maritimus subsp. maritimus</i> - Sandalyesazı
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula delicatula</i> - Narin Çan
Damarlı Bitkiler	<i>Campanula erinus</i> - Çatal Çançıçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Borago officinalis</i> - Hodan
Damarlı Bitkiler	<i>Astragalus trojanus</i> - Çanakkale Geveni
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia stricta</i> - Katı Sütleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia taurinensis</i> - Tilki Sütleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Calystegia sepium subsp. sepium</i> - Çit Sarmaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Ballota acetabulosa</i> - Hoş Nemnem
Damarlı Bitkiler	<i>Ballota nigra subsp. anatolica</i> - gripotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ballota nigra subsp. nigra</i> - yalancı ısırgan
Damarlı Bitkiler	<i>Cardamine bulbifera</i> - Dişlikök
Damarlı Bitkiler	<i>Cardamine graeca</i> - Ada Köpükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cardamine hirsuta</i> - Kılı Kodim
Damarlı Bitkiler	<i>Galanthus elwesii var. elwesii</i> - Kardelen
Damarlı Bitkiler	<i>Galanthus gracilis</i> - İnce Kardelen
Damarlı Bitkiler	<i>Galanthus trojanus</i> - Truva Kardeleni
Damarlı Bitkiler	<i>Catabrosa aquatica</i> - Çipil
Damarlı Bitkiler	<i>Catananche lutea</i> - Karadişotu
Damarlı Bitkiler	<i>Galium album subsp. pycnotrichum</i> - Ak İplikcik
Damarlı Bitkiler	<i>Galium aparine</i> - Çobansüzgeci
Damarlı Bitkiler	<i>Galium brevifolium subsp. insulare</i> - sünnetlice
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia anacampseros var. anacampseros</i> - Sütlüağı
Damarlı Bitkiler	<i>Euphorbia chamaesyce</i> - Şebrem
Damarlı Bitkiler	<i>Pontechium maculatum</i> - Al Engerekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Populus tremula subsp. tremula</i> - Titrek Kavak
Damarlı Bitkiler	<i>Linum usitatissimum</i> - Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Lapsana communis subsp. intermedia var. intermedia</i> - Şebrek
Damarlı Bitkiler	<i>Limonium angustifolium</i> - Sahil Karanfili
Damarlı Bitkiler	<i>Galium palustre</i> - Su İplikçığı
Damarlı Bitkiler	<i>Galium paschale</i> - Gök İplikcik
Damarlı Bitkiler	<i>Cormus domestica</i> - Üvez
Damarlı Bitkiler	<i>Tuberaria guttata</i> - Karagözgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Tuberaria lipopetala</i> - Yağlı Karagöz
Damarlı Bitkiler	<i>Tuberaria plantaginea</i> - Kıyı Karagözü
Damarlı Bitkiler	<i>Viola alba subsp. dehnhardtii</i> - meşe menekşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Viola kitaibeliana</i> - Yabani Menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Viola odorata</i> - Kokulu Menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Viola suavis</i> - Akgöz Menekşe

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Viola tricolor</i> - Hercai Menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Xanthium spinosum</i> - Pıtrak
Damarlı Bitkiler	<i>Xanthium strumarium subsp. strumarium</i> - Koca Pıtrak
Damarlı Bitkiler	<i>Polycarpon tetraphyllum</i> - Kirkinciotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonatum multiflorum</i> - Mührüsüleyman
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla inclinata</i> - Eğri Parmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla micrantha</i> - Cüce Parmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla recta</i> - Su Parmakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Potentilla reptans</i> - Reşatinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus hispidus subsp. hispidus</i> - Elimotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tanacetum parthenium</i> - Beyaz Papatya
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium chamaedrys subsp. lydium</i> - bodurmahmut
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium divaricatum subsp. divaricatum</i> - mürcüotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium flavum subsp. hellenicum</i> - sarı yavşan
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium lamiifolium subsp. lamiifolium</i> - kumacıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium montanum subsp. montanum</i> - Dağdalak
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium orientale var. orientale</i> - Kirveotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teucrium polium subsp. polium</i> - Acıyavşan
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis arvensis subsp. elongata</i> - Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis arvensis subsp. purpurea</i> - Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis leptophylla</i> - İnce Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Torilis nodosa</i> - Boncuklu Dercikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys cretica subsp. bulgarica</i> - kızıl deliçay
Damarlı Bitkiler	<i>Vaccaria hispanica</i> - Ekin Ebesi
Damarlı Bitkiler	<i>Viola alba subsp. alba</i> - ak menekşe
Damarlı Bitkiler	<i>Viburnum tinus</i> - Filburnu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus dissectus subsp. sibthorpii</i> - hoş kebikeç
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus arvensis</i> - Mustafaçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys cretica subsp. lesbiaca</i> - şabıla
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys cretica subsp. smyrnaea</i> - izmir deliçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys obliqua</i> - Sarı Çayçe
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys thirkei</i> - Kestere
Damarlı Bitkiler	<i>Stachys tmolea</i> - Sürmeli Çayçe
Damarlı Bitkiler	<i>Styrax officinalis</i> - Ayıfındığı
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus brutius</i> - Buladanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus constantinopolitanus</i> - Kâğıthane Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus ficaria subsp. ficariiformis</i> - Arpacıksalebi
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus gracilis</i> - Narin Yağçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus isthmicus subsp. stepporum</i> - kır köstebekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus lateriflorus</i> - Yamuk Çırnıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus marginatus</i> - Çırnıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus muricatus</i> - Kutsaldefne
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus neapolitanus</i> - Çiçeğezer
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus ophioglossifolius</i> - Çamur Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus paludosus</i> - Koyunüçgülü
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus pedatus subsp. trojanus</i> - kale yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus peltatus subsp. fucoides</i> - Su Yağlıcanağı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus repens</i> - Tiktakdana
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus reuterianus</i> - Has Dügünçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus rumelicus</i> - Rumeli Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus sartorianus</i> - Pisik Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus sceleratus</i> - Batak Dügünçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus trichophyllus</i> - Suluçanak
Damarlı Bitkiler	<i>Ranunculus velutinus</i> - Kadife Yağotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nonea echioides</i> - Kirpi Sormuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis italica</i> - Teketaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis morio subsp. picta</i> - Gelincik Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis papilionacea subsp. messenica</i> - Dilçikık
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis provincialis</i> - Katrancık
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis punctulata</i> - Selef
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis purpurea subsp. purpurea</i> - Hasancık
Damarlı Bitkiler	<i>Orchis simia</i> - Salep Püskülü
Damarlı Bitkiler	<i>Orlaya daucoides</i> - Dilkanatan
Damarlı Bitkiler	<i>Osyris alba</i> - Morcak
Damarlı Bitkiler	<i>Avena sterilis subsp. sterilis</i> - Şifan
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum triquetrifolium</i> - Pırırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum vesiculosum</i> - Gelibolu Kantaronu
Damarlı Bitkiler	<i>Isolepis cernua var. cernua</i> - Kınotu
Damarlı Bitkiler	<i>Koeleria pyramidata</i> - Kırnal
Damarlı Bitkiler	<i>Legousia pentagonia</i> - Kadınaynası
Damarlı Bitkiler	<i>Leontice leontopetalum</i> - Kırbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Leucojum aestivum subsp. aestivum</i> - gölsoğanı
Damarlı Bitkiler	<i>Limodorum abortivum var. abortivum</i> - Saçuzatan
Damarlı Bitkiler	<i>Lithodora hispidula subsp. hispidula</i> - Ebruli Çalı
Damarlı Bitkiler	<i>Lupinus albus subsp. albus</i> - Termiye
Damarlı Bitkiler	<i>Lupinus angustifolius subsp. angustifolius</i> - Acıbakla
Damarlı Bitkiler	<i>Lupinus micranthus</i> - Domuz Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Luzula campestris</i> - Luzulotu
Damarlı Bitkiler	<i>Luzula forsteri subsp. caspica</i> - Gevşek Luzul
Damarlı Bitkiler	<i>Luzula nodulosa</i> - Dügmeli Luzul
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago constricta</i> - Demet Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago disciformis</i> - Yassı Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago falcata</i> - Kart Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago intertexta var. ciliaris</i> - Kirpi Yoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago marina</i> - Sahil Yoncası
Damarlı Bitkiler	<i>Bellevalia speciosa</i> - Saplı Sümbül
Damarlı Bitkiler	<i>Bellevalia trifoliata</i> - Öküz Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Capparis sicula subsp. sicula</i> - Delikarpuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Capparis spinosa</i> - Kebere
Damarlı Bitkiler	<i>Galatella linostris</i> - Çalı Galateli
Damarlı Bitkiler	<i>Carthamus dentatus</i> - Kınadiken
Damarlı Bitkiler	<i>Carthamus lanatus</i> - Sarıdiken
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera damasonium</i> - Ormankuşçuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera epipactoides</i> - Ana Çamçığı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera longifolia</i> - Kuğu Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera rubra</i> - Çamçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Cephalanthera x schaberi</i> - Melez Çamçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Cerasus avium</i> - Kiraz
Damarlı Bitkiler	<i>Chrozophora tinctoria</i> - Siğilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Chrysopogon gryllus subsp. gryllus</i> - Buzağıotu
Damarlı Bitkiler	<i>Festuca callieri subsp. callieri</i> - çarşak yumağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cistus creticus</i> - Laden
Damarlı Bitkiler	<i>Cistus laurifolius</i> - Karağan
Damarlı Bitkiler	<i>Cistus salviifolius</i> - Kartli
Damarlı Bitkiler	<i>Festuca heterophylla</i> - Dağ Çayırı
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus panormitanus</i> - Koru Buğdayı
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus repens</i> - Sabankıran
Damarlı Bitkiler	<i>Enarthrocarpus arcuatus</i> - Orakturpu
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria densiflora</i> - Ergendöşeği
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria kralikii</i> - Gül Şahtere
Damarlı Bitkiler	<i>Erica arborea</i> - Funda
Damarlı Bitkiler	<i>Erica manipuliflora</i> - Püren
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria macrocarpa subsp. macrocarpa</i> - Koca Şahtere
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria parviflora</i> - Tarla Şahteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Fumaria petteri subsp. thuretii</i> - Kaya Şahteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Helminthotheca echioides</i> - Billurdüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Euonymus latifolius subsp. latifolius</i> - iğaçacı
Damarlı Bitkiler	<i>Montia arvensis</i> - Montiya
Damarlı Bitkiler	<i>Phleum exaratum subsp. exaratum</i> - Meşe İtkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Phleum subulatum subsp. subulatum</i> - Tel İtkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Physocaulis nodosus</i> - Hacıküş
Damarlı Bitkiler	<i>Nasturtium officinale</i> - Suteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Calepina irregularis</i> - Top Hardal
Damarlı Bitkiler	<i>Myosoton aquaticum</i> - Vergelotu
Damarlı Bitkiler	<i>Atropa belladonna</i> - Güzelavratotu
Damarlı Bitkiler	<i>Beckmannia eruciformis</i> - Toparлак
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago polymorpha var. vulgaris</i> - Kırkyonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago rigidula var. rigidula</i> - Kaba Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago sativa subsp. sativa</i> - Karayonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago truncatula var. longiaculeata</i> - Şufen
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago turbinata var. aculeata</i> - Boncuk Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago turbinata var. turbinata</i> - Boncuk Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Mercurialis annua</i> - Parşen
Damarlı Bitkiler	<i>Mercurialis perennis</i> - Köpekmarulu
Damarlı Bitkiler	<i>Glaucium corniculatum var. corniculatum</i> - Çömlekçatlatan
Damarlı Bitkiler	<i>Glaucium flavum</i> - Gündürmelâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Zea mays</i> - Mısır
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum aucheri</i> - Koramanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum calycinum</i> - Koyunkıran
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum cerastioides</i> - Küçük Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum empetrifolium</i> - Çobanyaprağı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum montbretii</i> - Çay Kantaronu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum olympicum</i> - uludağ kantaronu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum perforatum</i> - Binbirdelik Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypericum perforatum</i> - Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Medicago orbicularis</i> - Paralık
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago sylvatica</i> - Kuru Kişnişi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago trachycarpa</i> - Kuzukemirdi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago trojana</i> - Kale Kişnişi
Damarlı Bitkiler	<i>Conium maculatum</i> - Baldıran
Damarlı Bitkiler	<i>Ulmus canescens</i> - Karanğış
Damarlı Bitkiler	<i>Ulmus glabra</i> - Dağ Karaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Ulmus minor</i> - Ova Karaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica acinifolia</i> - Benlik
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica anagallis-aquatica</i> - Sugedemesi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica anagalloides subsp. anagalloides</i> - Camak
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica arvensis</i> - Ekin Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica chamaedrys</i> - Cancan
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica cymbalaria</i> - Venüsçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica elmaliensis</i> - Elmalı Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica hederifolia</i> - Baharmavisi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica jacquinii</i> - Çalı Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica officinalis</i> - Oropaçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica persica</i> - Cırcamuk
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica polita</i> - Mavişot
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica samuelssonii</i> - Tarla Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica triloba</i> - Üç Maviş
Damarlı Bitkiler	<i>Veronica triphyllos</i> - Bahçe Mavişi
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia bithynica</i> - Öküz Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia cracca subsp. stenophylla</i> - Kuş Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia parviflora</i> - Çiçek Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia peregrina</i> - Kavli
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia sativa subsp. amphicarpa</i> - akfiğ
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia sativa subsp. nigra</i> - eşek gürülü
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia villosa subsp. eriocarpa</i> - Dağ Efereği
Damarlı Bitkiler	<i>Ziziphora capitata</i> - Anuk
Damarlı Bitkiler	<i>Ziziphora clinopodioides</i> - Dağ Reyhanı
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium erythraea subsp. rumelicum</i> - Kırmızı Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium erythraea subsp. erythraea</i> - Kırmızı Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium erythraea subsp. turcicum</i> - Kırmızı Kantaron
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium maritimum</i> - Sarı Gelindüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium pulchellum</i> - Pembe Tukul
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago confusa</i> - Günlükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium tenuiflorum subsp. acutiflorum</i> - İnce Gelindüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurium tenuiflorum subsp. tenuiflorum</i> - İnce Gelindüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago humilis</i> - Kilkuyruk
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago macroscadia</i> - Kedi Kişnişi
Damarlı Bitkiler	<i>Ferulago pauciradiata</i> - Etekli Kişniş

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus arundinaceus</i> - Kamış Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus geniculatus</i> - Yassı Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus myosuroides subsp. myosuroides</i> - tarla tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus pratensis</i> - Çayır Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus rendlei</i> - Sahil Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Alopecurus setarioides</i> - Kılı Tilkikuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Biscutella didyma</i> - Çitçitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Althaea cannabina</i> - Gülhannaz
Damarlı Bitkiler	<i>Althaea hirsuta</i> - Gülhatmi
Damarlı Bitkiler	<i>Althaea officinalis</i> - Deli Hatmi
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum erosulum</i> - Çentikli Kevke
Damarlı Bitkiler	<i>Blackstonia perfoliata subsp. perfoliata</i> - Deli Şıra
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum foliosum var. megalocarpum</i> - Sarmaş Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum minutum</i> - Gıllık Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum murale subsp. murale var. murale</i> - seki kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Blechnum spicant</i> - Tarak Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum pinifolium</i> - Gazi Kevkesi
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum simplex</i> - Sade Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum smyrnaeum</i> - İzmir Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssum umbellatum</i> - Şişkin Kevke
Damarlı Bitkiler	<i>Amygdalus communis</i> - Badem
Damarlı Bitkiler	<i>Amygdalus webbii</i> - Karabadem
Damarlı Bitkiler	<i>Anacyclus clavatus</i> - Nezle Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Crucianella angustifolia</i> - İnce Haçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Crucianella imbricata</i> - Kurak Haçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Crypsis aculeata</i> - Tuzlu Bakakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Crypsis schoenoides</i> - Bakakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cydonia oblonga</i> - Ayva
Damarlı Bitkiler	<i>Acer campestre subsp. campestre</i> - Ova Akçaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Acer hyrcanum subsp. keckianum</i> - kazdağı akçaağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Acer negundo</i> - İsfendan
Damarlı Bitkiler	<i>Adiantum capillus-veneris</i> - Baldırıkara
Damarlı Bitkiler	<i>Posidonia oceanica</i> - Erişte
Damarlı Bitkiler	<i>Staphisagria macrosperma</i> - Bitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Spergula pentandra</i> - Delice Kişniş
Damarlı Bitkiler	<i>Hainardia cylindrica</i> - İnce Kuyrukotu
Damarlı Bitkiler	<i>Apium graveolens</i> - Kereviz
Damarlı Bitkiler	<i>Apium nodiflorum</i> - Bendik
Damarlı Bitkiler	<i>Brachypodium distachyon</i> - Tekkilcan
Damarlı Bitkiler	<i>Brachypodium sylvaticum</i> - Kuru Kılcanı
Damarlı Bitkiler	<i>Arenaria filicaulis subsp. filicaulis</i> - Gevrek Kumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Arenaria serpyllifolia subsp. leptoclados</i> - Tarla Kumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Arenaria serpyllifolia subsp. serpyllifolia</i> - Tarla Kumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fraxinus angustifolia subsp. angustifolia</i> - Sivri Dişbudak
Damarlı Bitkiler	<i>Gastridium phleoides</i> - Bodur Bekârotu
Damarlı Bitkiler	<i>Fraxinus ornus subsp. ornus</i> - çiçekli dişbudak
Damarlı Bitkiler	<i>Delphinium fissum subsp. anatolicum</i> - özge hezaren

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i> - Ayna Semerotu
Damarlı Bitkiler	<i>Secale anatolicum</i> - Anadolu Çavdarı
Damarlı Bitkiler	<i>Secale cereale</i> var. <i>ancestrale</i> - Tüylü Çavdar
Damarlı Bitkiler	<i>Secale sylvestre</i> - Kum Çavdarı
Damarlı Bitkiler	<i>Selaginella denticulata</i> - Dişli Selagin
Damarlı Bitkiler	<i>Sideritis lanata</i> - İpekçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Sideritis montana</i> subsp. <i>remota</i> - Karaçay
Damarlı Bitkiler	<i>Sideritis trojana</i> - Sarıkız Çayı
Damarlı Bitkiler	<i>Sorbus aucuparia</i> - Kuş Üvezi
Damarlı Bitkiler	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>torminalis</i> - Pitlicen
Damarlı Bitkiler	<i>Sorbus umbellata</i> - Geyik Elması
Damarlı Bitkiler	<i>Sporobolus virginicus</i> - Puslu Çorakçimi
Damarlı Bitkiler	<i>Arabidopsis thaliana</i> - Fenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Rhododendron luteum</i> - Zifin
Damarlı Bitkiler	<i>Roemeria hybrida</i> subsp. <i>hybrida</i> - Pitpitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Rorippa sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i> - Çakandura
Damarlı Bitkiler	<i>Rostraria cristata</i> var. <i>glabriflora</i> - Gagaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sarcocornia perennis</i> - Koca Geren
Damarlı Bitkiler	<i>Scilla bifolia</i> - Orman Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Asperula involucrata</i> - Akça Belumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asperula rumelica</i> - Çatalı Belumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asperula sintenisii</i> - Kazdağı Belumu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus arvensis</i> - Tarla Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i> - Kara Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium ceterach</i> - Dalakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium onopteris</i> - Kalkan Eğretilisi
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium ruta-muraria</i> - Duvar Saçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium scolopendrium</i> - Geyikdili
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium septentrionale</i> - Devesakalı
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus diandrus</i> - Kılçıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus hordeaceus</i> subsp. <i>hordeaceus</i> - Başakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus hordeaceus</i> subsp. <i>molliformis</i> - Başakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus intermedius</i> - Damiyeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus japonicus</i> subsp. <i>japonicus</i> - İyeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus lanceolatus</i> - Kılıç Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus madritensis</i> - Kırmızı Brom
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus rigidus</i> - Sert Brom
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus riparius</i> - Meşe Kılcanı
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus scoparius</i> - İbubuk Ekini
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus secalinus</i> - Çavdar Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus sypyleus</i> - Sipil Kılcanı
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus squarrosus</i> - Kirpikli Damiye
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus sterilis</i> - Sağır İlan
Damarlı Bitkiler	<i>Bromus tectorum</i> - Kır Bromu
Damarlı Bitkiler	<i>Callitriche stagnalis</i> - Göl Dilbersağı
Damarlı Bitkiler	<i>Avena barbata</i> subsp. <i>barbata</i> - Narin Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Alchemilla hirsutiflora</i> - Yıldıznişanı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Aethionema arabicum</i> - Arap Taşçantası
Damarlı Bitkiler	<i>Aethionema saxatile subsp. athoum</i> - çatlak kayagülü
Damarlı Bitkiler	<i>Bunium ferulaceum</i> - incirop
Damarlı Bitkiler	<i>Alyssoides utriculata</i> - Deli Kuduzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Amelanchier ovalis subsp. ovalis</i> - Kurtağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Anacamptis pyramidalis</i> - Sivrisalep
Damarlı Bitkiler	<i>Conyza albida</i> - Ak Çakalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Conyza bonariensis</i> - Çakalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Conyza canadensis</i> - Selviotu
Damarlı Bitkiler	<i>Coriandrum sativum</i> - Kişniş
Damarlı Bitkiler	<i>Festuca ustulata</i> - Kaz Yumağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cota altissima</i> - Köpek Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Cota austriaca</i> - Babuçça
Damarlı Bitkiler	<i>Cota tinctoria var. tinctoria</i> - Boyacı Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea odyssei</i> - Dirgen Sarıbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea polyclada</i> - Yedidüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Fritillaria bithynica</i> - Deli Lâle
Damarlı Bitkiler	<i>Dipsacus laciniatus</i> - Fescitarağı
Damarlı Bitkiler	<i>Doronicum orientale</i> - Kaplanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ecballium elaterium</i> - Eşek Hıyarı
Damarlı Bitkiler	<i>Echinaria capitata</i> - Dikenbaşotu
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium europaeum</i> - Akrep Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Fritillaria sibirica</i> - Garip Lâle
Damarlı Bitkiler	<i>Eleusine indica</i> - Kazotu
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium hirsutissimum</i> - Aygün Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Eragrostis cilianensis</i> - Meşe Yulafı
Damarlı Bitkiler	<i>Eragrostis minor</i> - Bodur Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Eragrostis pilosa</i> - Kılı Yulaf
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium suaveolens</i> - İtirli Bambul
Damarlı Bitkiler	<i>Heliotropium supinum</i>
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium creticum subsp. creticum</i> - eşekçalısı
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium nerimaniae</i> - Ada Kangalı
Damarlı Bitkiler	<i>Carpobrotus acinaciformis</i> - Buzçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Caucalis platycarpus</i> - Kavkal
Damarlı Bitkiler	<i>Cedrus libani var. libani</i> - Katranağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea athena</i> - Kız Sarıbaşı
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea cuneifolia</i> - Kırkdüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea diffusa</i> - Akdüğme
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea iberica</i> - Deligözdikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Linum austriacum subsp. austriacum</i> - Zeyrek
Damarlı Bitkiler	<i>Linum bienne</i> - Deli Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Linum catharticum</i> - Arsız Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Linum corymbulosum</i> - Kuru Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Linum nodiflorum</i> - Yaban Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Linum strictum var. spicatum</i> - Tok Keten
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium steirolepis</i> - Kaz Kangalı
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis cirrhosa</i> - Bahar Sarmaşığı

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis flammula</i> - Hamilmiskin
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis vitalba</i> - Akasma
Damarlı Bitkiler	<i>Clematis viticella</i> - Yakmuk
Damarlı Bitkiler	<i>Clinopodium graveolens subsp. graveolens</i> - Filiskin
Damarlı Bitkiler	<i>Clinopodium nepeta subsp. glandulosum</i> - Kedi Fesleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Clinopodium vulgare subsp. arundanum</i> - Yabani Fesleğen
Damarlı Bitkiler	<i>Cnicus benedictus</i> - Topdiken
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida aconiti</i> - Kurtmahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida hellespontica</i> - Süvari Mahmuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida orientalis</i> - Morçişek
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida phrygia subsp. phrygia</i> - ak mahmuz
Damarlı Bitkiler	<i>Consolida regalis subsp. paniculata</i> - Çatal Mahmuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Gonocytisus angulatus</i> - Yağlı Borcak
Damarlı Bitkiler	<i>Corylus avellana var. avellana</i> - Fındık
Damarlı Bitkiler	<i>Corylus colurna</i> - Türk Fındığı
Damarlı Bitkiler	<i>Crupina crupinastrum</i> - Gelindöndüren
Damarlı Bitkiler	<i>Crupina vulgaris</i> - Kır Gelindöndüreni
Damarlı Bitkiler	<i>Cyanus depressus</i> - Gökbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus tmoleus subsp. tmoleus</i> - Bozdağ Kangalı
Damarlı Bitkiler	<i>Ferula communis subsp. communis</i> - atkasnağı
Damarlı Bitkiler	<i>Carlina corymbosa</i> - Kırkbaş Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carlina graeca</i> - Ergene Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carlina lanata</i> - Keygana
Damarlı Bitkiler	<i>Acantholimon ulicinum var. ulicinum</i> - Kardikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops biuncialis</i> - İkikılçık
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops caudata</i> - Karaot
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops geniculata</i> - Konbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops neglecta</i> - Tüylü Buğday
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops triuncialis subsp. triuncialis</i> - Üçkılçık
Damarlı Bitkiler	<i>Aegilops umbellulata</i> - Hanım Buğdayı
Damarlı Bitkiler	<i>Aira elegantissima subsp. ambigua</i> - Tül Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Aira elegantissima subsp. elegantissima</i> - Tül Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Bituminaria bituminosa</i> - Asfaltotu
Damarlı Bitkiler	<i>Gladiolus italicus</i> - Kılıçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Aremonia agrimonoides</i> - Kasıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Arundo donax</i> - Kargı
Damarlı Bitkiler	<i>Calamagrostis arundinacea</i> - Kandıraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Calamagrostis epigeios</i> - Bekârotu
Damarlı Bitkiler	<i>Calendula arvensis</i> - Portakal Nergisi
Damarlı Bitkiler	<i>Draba muralis</i> - Ak Dolama
Damarlı Bitkiler	<i>Draba verna</i> - Çırçırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Echinops microcephalus</i> - Papazkalpağı
Damarlı Bitkiler	<i>Echinops ritro</i> - Topuz
Damarlı Bitkiler	<i>Echinops spinosissimus subsp. spinosissimus</i> - Eşekköftesi
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus elongatus subsp. elongatus</i> - putaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus elongatus subsp. turcicus</i> - puslu putaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus farctus subsp. farctus</i> - cicora

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Elymus farctus subsp. rechingeri</i> - kum cicorası
Damarlı Bitkiler	<i>Anagyris foetida</i> - Zivircik
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea salonitana</i> - Keşan Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea solstitialis subsp. solstitialis</i> - çakırdikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea spinosa var. spinosa</i> - Denizgeveni
Damarlı Bitkiler	<i>Centaurea urvillei subsp. armata</i> - kötürüm
Damarlı Bitkiler	<i>Cerinth major</i> - Alacakız
Damarlı Bitkiler	<i>Cerinth minor subsp. minor</i> - Cücegözü
Damarlı Bitkiler	<i>Cerinth retorta</i> - Mumotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hedysarum varium subsp. varium</i> - Batalak
Damarlı Bitkiler	<i>Chaerophyllum byzantinum</i> - Hılakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Cytinus hypocistis subsp. orientalis</i> - İnekmemesi
Damarlı Bitkiler	<i>Dactylis glomerata subsp. hispanica</i> - Domuzayrığı
Damarlı Bitkiler	<i>Circaea lutetiana</i> - Kankurutan
Damarlı Bitkiler	<i>Cirsium arvense</i> - Köygöçüren
Damarlı Bitkiler	<i>Cyanus segetum</i> - Gelintacı
Damarlı Bitkiler	<i>Asyneuma rigidum subsp. sibthorpium</i> - uludeğnek
Damarlı Bitkiler	<i>Asyneuma virgatum subsp. cichoriiforme</i> - özgedegnek
Damarlı Bitkiler	<i>Athyrium filix-femina</i> - Yel Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Atriplex halimus</i> - Sarmak
Damarlı Bitkiler	<i>Atriplex tatarica var. tatarica</i> - Unluca
Damarlı Bitkiler	<i>Ruppia cirrhosa</i> - Sülüklü Ördekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sambucus ebulus</i> - Mürver Otu
Damarlı Bitkiler	<i>Sambucus nigra</i> - Ağaç Mürver
Damarlı Bitkiler	<i>Scandix australis subsp. grandiflora</i> - Kişkiş
Damarlı Bitkiler	<i>Scandix pecten-veneris</i> - Zühretarağı
Damarlı Bitkiler	<i>Scandix stellata</i> - Dağ Kişkişi
Damarlı Bitkiler	<i>Erysimum idae</i> - Kaz Zarifesi
Damarlı Bitkiler	<i>Erysimum leucanthemum</i> - Bayır Zarifesi
Damarlı Bitkiler	<i>Erysimum repandum</i> - Çatal Zarife
Damarlı Bitkiler	<i>Frankenia hirsuta</i> - Tülpembe
Damarlı Bitkiler	<i>Asyneuma limonifolium subsp. limonifolium</i> - tavşanekmeği
Damarlı Bitkiler	<i>Hordelymus europaeus</i> - Odun Arpası
Damarlı Bitkiler	<i>Hornungia petraea</i> - Tırık Tere
Damarlı Bitkiler	<i>Hornungia procumbens</i> - Az Tırıktare
Damarlı Bitkiler	<i>Hylotelephium telephium</i> - Mandakulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Ilex aquifolium</i> - Çobanpüskülü
Damarlı Bitkiler	<i>Inula britannica</i> - Çayır Andızı
Damarlı Bitkiler	<i>Inula germanica</i> - Ekin Andızotu
Damarlı Bitkiler	<i>Inula graveolens</i> - Deli Sarıot
Damarlı Bitkiler	<i>Inula viscosa</i> - Sümenit
Damarlı Bitkiler	<i>Lavatera punctata</i> - Saracak
Damarlı Bitkiler	<i>Prunus divaricata var. divaricata</i> - Yunus Eriği
Damarlı Bitkiler	<i>Prunus spinosa</i> - Çakal Eriği
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus cerris</i> - Saçlımeşe
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus coccifera</i> - Kermes Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus frainetto</i> - Macar Meşesi

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus hartwissiana</i> - İstiranca Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus ilex</i> - Pırnal Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus infectoria subsp. infectoria</i> - Mazi Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus ithaburensis subsp. macrolepis</i> - Palamut Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus petraea subsp. iberica</i> - ballık meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus pubescens subsp. pubescens</i> - Tüylü Meşe
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus robur subsp. robur</i> - Saplı Meşe
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus trojana subsp. trojana</i> - makedonya meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Scorzonera laciniata subsp. laciniata</i> - Parım
Damarlı Bitkiler	<i>Scorzonera sublanata</i> - Topalan
Damarlı Bitkiler	<i>Scutellaria albida subsp. albida</i> - Akkaside
Damarlı Bitkiler	<i>Solidago virgaurea subsp. virgaurea</i> - Altınbaşak Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Sorghum bicolor</i> - Süpürge Darısı
Damarlı Bitkiler	<i>Sorghum halepense var. halepense</i> - Ekin Süpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Spiranthes spiralis</i> - İnci Salebi
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus nutans subsp. trojanus</i> - yıldıröz diken
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus getulus</i> - Yitik Kenger
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus nutans subsp. falcato-incurvus</i> - eğri eşekdikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus nutans subsp. leiophyllus</i> - kerbeş
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus pycnocephalus subsp. albidus</i> - Soymaç
Damarlı Bitkiler	<i>Carduus pycnocephalus subsp. arabicus</i> - Soymaç
Damarlı Bitkiler	<i>Quercus vulcanica</i> - Kasnak Meşesi
Damarlı Bitkiler	<i>Ridolfia segetum</i> - Sarı Maydanoz
Damarlı Bitkiler	<i>Paronychia chionaea subsp. chionaea var. chionaea</i> - Deli Kepekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phagnalon graecum</i> - Bozçalı
Damarlı Bitkiler	<i>Pholiurus pannonicus</i> - Bağcıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phragmites australis</i> - Kamyş
Damarlı Bitkiler	<i>Phyla canescens</i> - Limonotu
Damarlı Bitkiler	<i>Phyla nodiflora</i> - Suçileği
Damarlı Bitkiler	<i>Picris olympica</i> - Ulu Şiro
Damarlı Bitkiler	<i>Picris pauciflora</i> - Kum Şirosu
Damarlı Bitkiler	<i>Pimpinella tragiun subsp. lithophila</i> - Teke Anasonu
Damarlı Bitkiler	<i>Plumbago europaea</i> - Karakına
Damarlı Bitkiler	<i>Telephium imperati subsp. orientale</i> - Zulzula
Damarlı Bitkiler	<i>Thymbra capitata</i> - Acıkekik
Damarlı Bitkiler	<i>Thymbra spicata subsp. spicata</i> - Zahter
Damarlı Bitkiler	<i>Trachystemon orientalis</i> - Kaldirik
Damarlı Bitkiler	<i>Tragus racemosus</i> - Kızıl Kirpikotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum baytopianum</i> - Sultan Papatyası
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum oreades var. oreades</i> - Hoşhoş
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum parviflorum</i> - Beybunik
Damarlı Bitkiler	<i>Tripleurospermum rosellum var. rosellum</i> - Gül Gödesi
Damarlı Bitkiler	<i>Tyrimnus leucographus</i> - Dulkarigömleği
Damarlı Bitkiler	<i>Ventenata subenervis subsp. subenervis</i> - tarla ventenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Verbena officinalis var. officinalis</i> - Mineçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Verbena supina</i> - Güvercinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Marrubium peregrinum</i> - Yabaniderme

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Marrubium vulgare</i> - Karaderme
Damarlı Bitkiler	<i>Melica ciliata subsp. transsilvanica</i> - Kirpikli İnci
Damarlı Bitkiler	<i>Melica ciliata subsp. ciliata</i> - Kirpikli İnci
Damarlı Bitkiler	<i>Melica uniflora</i> - Seyrek İnciotu
Damarlı Bitkiler	<i>Molineriella minuta</i> - Bodur Saçotu
Damarlı Bitkiler	<i>Robinia pseudoacacia</i> - Yalancı Akasya
Damarlı Bitkiler	<i>Ruscus aculeatus</i> - Tavşanmemesi
Damarlı Bitkiler	<i>Ruscus hypoglossum</i> - Atdili
Damarlı Bitkiler	<i>Hieracium phaeochristum</i> - Ak Şahinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hieracium scamandris</i> - Parlak Şahinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sanguisorba minor subsp. balearica</i> - Çayırdüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Sanguisorba minor subsp. minor</i> - Çayırdüğmesi
Damarlı Bitkiler	<i>Sanguisorba verrucosa</i> - Sincanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Saponaria calabrica</i> - Kaya Sabunotu
Damarlı Bitkiler	<i>Saponaria mesogitana</i> - Köpürge
Damarlı Bitkiler	<i>Saponaria officinalis</i> - Sabunotu
Damarlı Bitkiler	<i>Delphinium peregrinum</i> - Tel Hezaren
Damarlı Bitkiler	<i>Helichrysum stoechas subsp. barbelieri</i> - Kudama
Damarlı Bitkiler	<i>Descurainia sophia</i> - Sadırotu
Damarlı Bitkiler	<i>Melilotus indicus</i> - Otuzlu Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Melilotus officinalis</i> - Kokulu Yonca
Damarlı Bitkiler	<i>Melilotus sulcatus</i> - Koçboynuzu
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha aquatica</i> - Su Nanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha longifolia subsp. typhoides</i> - dere nanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Thymelaea passerina</i> - Çekem
Damarlı Bitkiler	<i>Thymelaea tartonraira</i> - Ezentere
Damarlı Bitkiler	<i>Tilia platyphyllos</i> - Yaz İhlamuru
Damarlı Bitkiler	<i>Tilia rubra subsp. caucasica</i> - Kafkas İhlamuru
Damarlı Bitkiler	<i>Tilia tomentosa</i> - Gümüşü İhlamur
Damarlı Bitkiler	<i>Tremastelma palaestinum</i> - Kirpi Uyuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Tripodion tetraphyllum</i> - Kumtırılı
Damarlı Bitkiler	<i>Periploca graeca var. vestita</i> - Gariplerurganı
Damarlı Bitkiler	<i>Hieracium idae</i> - Sütü Şahinotu
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia cuspidata</i> - Ege Baklası
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia ervilia</i> - Küşne
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia grandiflora var. grandiflora</i> - Koca Bakla
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia hirsuta</i> - Bozfiğ
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia hybrida</i> - Melez Bakla
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia lathyroides</i> - Çamfiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia lutea var. hirta</i> - Sarı Bakla
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia melanops</i> - Sülük Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia narbonensis var. narbonensis</i> - Kocafiğ
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia pannonica var. pannonica</i> - Macar Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Vicia pannonica var. purpurascens</i> - Macar Fiği
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum bulbosum</i> - Boncuk Arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum geniculatum</i> - Yatık Arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum marinum</i> - Sahil Arpası

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum murinum subsp. leporinum</i> - kılçık arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Hordeum spontaneum</i> - Yabani Arpa
Damarlı Bitkiler	<i>Lactuca muralis</i> - Divar Marulu
Damarlı Bitkiler	<i>Lactuca saligna</i> - Deli Marul
Damarlı Bitkiler	<i>Lactuca serriola</i> - Eşekhelvası
Damarlı Bitkiler	<i>Lagurus ovatus</i> - Tavşankuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Laurus nobilis</i> - Defne
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium polyceratum</i> - Sülün Bülbülotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium officinale</i> - Ergelen Hardalı
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella balansae</i> - Kaya Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella carinata</i> - Sandal Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella turgida</i> - Yar Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella vesicaria</i> - Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella locusta</i> - Nazlı Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella obtusiloba</i> - Gül Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella orientalis</i> - Ana Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella discoidea</i> - Ekin Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella echinata</i> - Kirpi Gevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella hirsutissima</i> - Yünlü Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella coronata</i> - Taçlı Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella costata</i> - Maki Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Valerianella dentata</i> - Dişli Kuzugevreği
Damarlı Bitkiler	<i>Vinca herbacea</i> - Bikir Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Aeluropus littoralis</i> - Sahil Ayırığı
Damarlı Bitkiler	<i>Anthoxanthum aristatum</i> - Kılı Kokuotu
Damarlı Bitkiler	<i>Anthoxanthum odoratum subsp. odoratum</i> - Kokuotu
Damarlı Bitkiler	<i>Amblyopyrum muticum var. muticum</i> - Narin Buğday
Damarlı Bitkiler	<i>Alcea biennis</i> - Fatmaanagülü
Damarlı Bitkiler	<i>Alkanna tinctoria subsp. tinctoria</i> - havaciva otu
Damarlı Bitkiler	<i>Ammannia coccinea</i> - Kızıl Amanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lemna gibba</i> - Yamuk Sumercimeği
Damarlı Bitkiler	<i>Lemna minor</i> - Sumercimeği
Damarlı Bitkiler	<i>Malabaila aurea</i> - Mandaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asphodeline liburnica</i> - Buk
Damarlı Bitkiler	<i>Asphodeline lutea</i> - Sarı Çiriş
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha pulegium</i> - Yarpuz
Damarlı Bitkiler	<i>Mentha spicata subsp. condensata</i> - Eşek Nanesi
Damarlı Bitkiler	<i>Opopanax hispidus</i> - Kaymacık
Damarlı Bitkiler	<i>Oryza sativa</i> - Çeltik
Damarlı Bitkiler	<i>Osmunda regalis</i> - Kırık Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia lentiscus</i> - Sakız Ağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia palaestina</i> - Çöğre
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia terebinthus</i> - Menengiç
Damarlı Bitkiler	<i>Pistacia vera</i> - Antep Fıstığı
Damarlı Bitkiler	<i>Dorycnium graecum</i> - Ak Kaplanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dorycnium hirsutum</i> - Kılı Kaplanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dorycnium pentaphyllum subsp. herbaceum</i> - zehirli yonca

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Echinochloa crus-galli</i> - Darıcan
Damarlı Bitkiler	<i>Echium angustifolium</i> - Agres
Damarlı Bitkiler	<i>Echium italicum</i> - Kurtkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Echium plantagineum</i> - Kırkbatıran
Damarlı Bitkiler	<i>Arbutus andrachne</i> - Sandal Ağacı
Damarlı Bitkiler	<i>Arbutus unedo</i> - Kocayemiş
Damarlı Bitkiler	<i>Arabis verna</i> - Mor Kazteresi
Damarlı Bitkiler	<i>Aurinia saxatilis subsp. orientalis</i> - egeincisi
Damarlı Bitkiler	<i>Arrhenatherum elatius subsp. elatius</i> - Çayırulafı
Damarlı Bitkiler	<i>Arrhenatherum palaestinum</i> - Kırk Çayırulafı
Damarlı Bitkiler	<i>Asterolinon linum-stellatum</i> - Kargacıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium obovatum</i> - Bağrıkarı
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium trichomanes subsp. quadrivalens</i> - Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium trichomanes subsp. trichomanes</i> - Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asplenium x ticinense</i> - Kırm Saçakotu
Damarlı Bitkiler	<i>Beta maritima var. grisea</i> - Kıyı Pancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Beta maritima var. maritima</i> - Kıyı Pancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Beta maritima var. pilosa</i> - Kıyı Pancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Beta trojana</i> - Pamukçu Pancarı
Damarlı Bitkiler	<i>Bombycilaena discolor</i> - Kısaayaklı
Damarlı Bitkiler	<i>Brassica nigra</i> - Kara Hardal
Damarlı Bitkiler	<i>Polypodium interjectum</i> - Kaya Elverdisi
Damarlı Bitkiler	<i>Polypodium vulgare var. cambricum</i> - Benli Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Polypodium vulgare var. vulgare</i> - Benli Eğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Matthiola sinuata</i> - Oyalı Şebboy
Damarlı Bitkiler	<i>Matthiola tricuspidata</i> - Öküz Şebboyu
Damarlı Bitkiler	<i>Matthiola incana</i> - Şebboy
Damarlı Bitkiler	<i>Paraceterach marantae</i> - Telek Eğreltisi
Damarlı Bitkiler	<i>Phlomis pungens var. hirta</i> - Silvanok
Damarlı Bitkiler	<i>Phlomis fruticosa</i> - Parşamba
Damarlı Bitkiler	<i>Morina persica var. persica</i> - Merdivençiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Olea europaea subsp. europaea</i> - Zeytin
Damarlı Bitkiler	<i>Notobasis syriaca</i> - Yavan Kenger
Damarlı Bitkiler	<i>Noccaea ochroleuca</i> - Davraz Dağarcığı
Damarlı Bitkiler	<i>Persica vulgaris</i> - Şeftali
Damarlı Bitkiler	<i>Sesamum indicum</i> - Susam
Damarlı Bitkiler	<i>Pedicularis comosa var. sibthorpii</i> - Hotozlu Bitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago scabra</i> - Sinirsek
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago lanceolata</i> - Damarlıca
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago major subsp. intermedia</i> - Sinirotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago holosteum</i> - Beşdamarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago lagopus</i> - Kırkdamarotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago coronopus subsp. commutata</i> - Boğaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago coronopus subsp. coronopus</i> - Boğaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago cretica</i> - Bağayaprağı
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea chrysantha</i> - Alyıldız
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea bohémica</i> - Sarıyıldız

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea peduncularis</i> - Karga Sarımsağı
Damarlı Bitkiler	<i>Gagea pratensis</i> - Çayır Yıldızı
Damarlı Bitkiler	<i>Glebionis coronaria</i> - Alagömeç
Damarlı Bitkiler	<i>Glebionis segetum</i> - Kasımçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Hippocrepis unisiliquosa subsp. unisiliquosa</i> - Atnalı
Damarlı Bitkiler	<i>Hippocrepis ciliata</i> - Zarif Gevrecik
Damarlı Bitkiler	<i>Hippocrepis emerus subsp. emeroides</i> - Gevrecik
Damarlı Bitkiler	<i>Glinus lotoides</i> - Haliotu
Damarlı Bitkiler	<i>Hirschfeldia incana</i> - Nadas Turpu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypochaeris achyrophorus</i> - Sarı Hindiba
Damarlı Bitkiler	<i>Hypochaeris glabra</i> - Dağmarulu
Damarlı Bitkiler	<i>Hypochaeris radicata</i> - Dağmarulu
Damarlı Bitkiler	<i>Isoetes durieui</i> - Petek Çimeğrelti
Damarlı Bitkiler	<i>Jasminum fruticans</i> - Boruk
Damarlı Bitkiler	<i>Jasminum officinale</i> - Yasemin
Damarlı Bitkiler	<i>Lycopersicon esculentum</i> - Domates
Damarlı Bitkiler	<i>Lappula squarrosa</i> - Sülün Gürke
Damarlı Bitkiler	<i>Leymus racemosus subsp. sabulosus</i> - Sahil Çavdar
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium purpureum var. purpureum</i> - Ballıbaba
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium moschatum subsp. moschatum</i> - lünlünotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium garganicum subsp. striatum var. striatum</i> - tel balıcak
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium maculatum</i> - Benli Balıcak
Damarlı Bitkiler	<i>Lamium amplexicaule var. amplexicaule</i> - Baltutan
Damarlı Bitkiler	<i>Leontodon crispus subsp. asper var. asper</i> - Aslandişi
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium spinosum</i> - Dikentere
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium coronopus</i> - Dejinik
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium draba</i> - Diğnik
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium graminifolium</i> - Circirotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lepidium latifolium</i> - Nujdar
Damarlı Bitkiler	<i>Ligustrum vulgare</i> - Kurtbağrı
Damarlı Bitkiler	<i>Eupatorium cannabinum</i> - Koyuntırpağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cynodon dactylon var. dactylon</i> - Köpekdişi
Damarlı Bitkiler	<i>Cynodon dactylon var. villosus</i> - Köpekdişi
Damarlı Bitkiler	<i>Daphne oleoides subsp. oleoides</i> - Gövçek
Damarlı Bitkiler	<i>Elaeagnus angustifolia var. angustifolia</i> - İğde
Damarlı Bitkiler	<i>Halocnemum strobilaceum</i> - Çuvan
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum asperuloides</i> - Tarla Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum trichopodum</i> - Yalancı Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum odontites</i> - Damarlı Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum flavum</i> - Sarı Şeytan
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum intermedium</i> - Şeytanarası
Damarlı Bitkiler	<i>Bupleurum euboicum</i> - Kum Şeytanayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum soboliferum</i> - Koyungöğsü
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum bivonae</i> - Öksüzdoğan
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum boissieri</i> - Sürincan
Damarlı Bitkiler	<i>Colchicum burtii</i> - Tüylü Mahrut
Damarlı Bitkiler	<i>Capsella bursa-pastoris</i> - Çobançantası

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Capsella rubella</i> - Ayşecik
Damarlı Bitkiler	<i>Carum carvi</i> - Kimyon
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago afra</i> - Ateşyaprağı
Damarlı Bitkiler	<i>Plantago bellardii</i> - Babadeşen
Damarlı Bitkiler	<i>Oxalis corniculata</i> - Sarı Ekşiyonca
Damarlı Bitkiler	<i>Platanus orientalis</i> - Çınar
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum patulum subsp. pulchellum</i> - Atmercimeleği
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum patulum subsp. patulum</i> - Atmercimeleği
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum lapathifolium</i> - Tirşon
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum maritimum</i> - Sicimlik
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum equisetiforme</i> - Urganotu
Damarlı Bitkiler	<i>Polygonum bistorta subsp. bistorta</i> - Çimen Eveleği
Damarlı Bitkiler	<i>Origanum vulgare subsp. hirtum</i> - Karakınık
Damarlı Bitkiler	<i>Origanum onites</i> - Bilyalı Kekik
Damarlı Bitkiler	<i>Cressa cretica</i> - Reçine Çiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Cymodocea nodosa</i> - Sudüğümü
Damarlı Bitkiler	<i>Genista anatolica</i> - Kandaş Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Genista carinalis</i> - Kırtıl Çalısı
Damarlı Bitkiler	<i>Genista januensis subsp. lydia</i> - Yer Borcağı
Damarlı Bitkiler	<i>Fimbristylis bisumbellata</i> - İkiz Telberdi
Damarlı Bitkiler	<i>Glyceria notata</i> - Kıvrık Tatlıçim
Damarlı Bitkiler	<i>Ficus carica subsp. carica</i> - İncir
Damarlı Bitkiler	<i>Galega officinalis</i> - Keçisedefi
Damarlı Bitkiler	<i>Primula acaulis subsp. acaulis</i> - Çuhaçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Primula acaulis subsp. rubra</i> - Çuhaçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Pulicaria vulgaris</i> - Ak Yaraotu
Damarlı Bitkiler	<i>Moneses uniflora</i> - Gelinperçemi
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari armeniacum</i> - Gâvurbaşı
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari comosum</i> - Morbaş
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari latifolium</i> - Kaz Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Muscari neglectum</i> - Arapüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella arvensis var. glauca</i> - Tarla Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella arvensis var. involucrata</i> - Tarla Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella damascena</i> - Şam Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Nigella elata</i> - Deli Çörekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Oenanthe aquatica</i> - Deniz Rezenesi
Damarlı Bitkiler	<i>Oenanthe pimpinelloides</i> - Deli Maydanoz
Damarlı Bitkiler	<i>Oenanthe silaifolia</i> - Attohumu
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum arvense</i> - Atkuyruğu
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum hyemale</i> - Ulamotu
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum palustre</i> - Kırkbacak
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum ramosissimum</i> - Kırkkilitou
Damarlı Bitkiler	<i>Equisetum telmateia</i> - Deredoruk
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium orientale</i> - Tarla Bülbülotu
Damarlı Bitkiler	<i>Sisymbrium altissimum</i> - Ergelenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scirpoides holoschoenus subsp. holoschoenus</i> - Vurla
Damarlı Bitkiler	<i>Raphanus raphanistrum subsp. raphanistrum</i> - Eşek Turpu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Rhus coriaria</i> - Sumak
Damarlı Bitkiler	<i>Rosa pulverulenta</i> - Bodur Gül
Damarlı Bitkiler	<i>Rosa sempervirens</i> - İtburnu
Damarlı Bitkiler	<i>Rosa canina</i> - Kuşburnu
Damarlı Bitkiler	<i>Salicornia emericii</i> - Deniz Börülcesi
Damarlı Bitkiler	<i>Salicornia patula</i> - Bodur Geren
Damarlı Bitkiler	<i>Scleranthus annuus subsp. verticillatus</i> - Kınavel
Damarlı Bitkiler	<i>Scleranthus perennis subsp. marginatus</i> - Kaz Kınavel
Damarlı Bitkiler	<i>Smilax excelsa</i> - Dikenucu
Damarlı Bitkiler	<i>Sarcopoterium spinosum</i> - Abdestbozan
Damarlı Bitkiler	<i>Spartium junceum</i> - Katırtırnağı
Damarlı Bitkiler	<i>Serapias bergonii</i> - İnce Sağırkulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Suaeda prostrata</i> - Yatık Cirim
Damarlı Bitkiler	<i>Tulipa undulatifolia</i> - Kıvrık Lâle
Damarlı Bitkiler	<i>Tulipa orphanidea</i> - Doğandili
Damarlı Bitkiler	<i>Tolpis barbata</i> - Kuru Kısıksı
Damarlı Bitkiler	<i>Taxus baccata</i> - Porsuk
Damarlı Bitkiler	<i>Urtica pilulifera</i> - Dalağan
Damarlı Bitkiler	<i>Urtica urens</i> - Cılağan
Damarlı Bitkiler	<i>Urtica dioica subsp. dioica</i> - Isırgan
Damarlı Bitkiler	<i>Turritis laxa</i> - Sırıktire
Damarlı Bitkiler	<i>Vaccinium myrtillus</i> - Ayıüzümü
Damarlı Bitkiler	<i>Malope malacoides</i> - Köynik
Damarlı Bitkiler	<i>Coronilla scorpioides</i> - Akrep Burçağı
Damarlı Bitkiler	<i>Hymenocarpus circinnatus</i> - Pulluot
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis spinosa subsp. leiosperma</i> - Kayışkiran
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis viscosa subsp. breviflora</i> - Sidikli Siyek
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis pubescens</i> - Havlı Örsele
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis pusilla</i> - Yaltak Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis reclinata</i> - Şeytantaburesi
Damarlı Bitkiler	<i>Ononis spinosa subsp. antiquorum</i> - Kayışkiran
Damarlı Bitkiler	<i>Ornithopus compressus</i> - Kuşayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Cercis siliquastrum subsp. hebecarpa</i> - Erguvan
Damarlı Bitkiler	<i>Elatine alsinastrum</i> - İnce Solucanotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ricinus communis</i> - Hintyağı
Damarlı Bitkiler	<i>Chenopodium album subsp. album var. album</i> - Aksirken
Damarlı Bitkiler	<i>Chenopodium ambrosioides</i> - Sirken
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex acetosella</i> - Kuzukulağı
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex bucephalophorus subsp. bucephalophorus</i> - Çipir
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex conglomeratus</i> - Ekşikulak
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex crispus</i> - Labada
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex patientia</i> - Efelek
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex cristatus</i> - Lapuşa
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex tuberosus subsp. creticus</i> - humadotu
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex pulcher</i> - Ekşilik
Damarlı Bitkiler	<i>Rumex tuberosus subsp. tuberosus</i> - kuzukıkırdağı
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis incrassata</i> - Deli Kuşgözü

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis litoralis</i> - Kum Boncukotu
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis arvensis subsp. arvensis</i> - Kardeşboncuğu
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis ramosissima</i> - Kuşgözü
Damarlı Bitkiler	<i>Myosotis refracta subsp. refracta</i> - Yünlü Kuşgözü
Damarlı Bitkiler	<i>Lathraea squamaria</i> - Gizliot
Damarlı Bitkiler	<i>Lycopus europaeus</i> - Kurtayağı
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia aethiopis</i> - Habeş Adaçayı
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia argentea</i> - Boz Şalba
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia amplexicaulis</i> - Ekin Şalbası
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia pinnata</i> - Çanak Şalbası
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia verbenaca</i> - Elmakekiği
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia viridis</i> - Zarif Şalba
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia tomentosa</i> - Şalba
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia verticillata subsp. verticillata</i> - Dadırak
Damarlı Bitkiler	<i>Salvia virgata</i> - Fatmanaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Vitex agnus-castus</i> - Hayıt
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. palaestina</i> - dallımayasıl
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga laxmannii</i> - Bozmayasıl
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga salicifolia</i> - Sivrimayasıl
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. chia</i> - acıgıcı
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. glareosa</i> - çakılmayasılı
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga chamaepitys subsp. cuneatifolia</i> - kayamayasılı
Damarlı Bitkiler	<i>Ajuga orientalis</i> - Dağmayasılı
Damarlı Bitkiler	<i>Hedera helix</i> - Duvar Sarmaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Foeniculum vulgare</i> - Rezene
Damarlı Bitkiler	<i>Smyrniolum olusatrum</i> - Deli Kereviz
Damarlı Bitkiler	<i>Catapodium maritimum</i> - Kum Telekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Catapodium rigidum subsp. rigidum var. majus</i> - Telekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Catapodium rigidum subsp. rigidum var. rigidum</i> - Telekotu
Damarlı Bitkiler	<i>Dasypyrum villosum</i> - Kızılev
Damarlı Bitkiler	<i>Digitaria sanguinalis</i> - Kızıl Çatalotu
Damarlı Bitkiler	<i>Holcus lanatus</i> - Kadifeotu
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium rigidum var. rigidum</i> - Sert Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium temulentum var. temulentum</i> - Delice Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium perenne</i> - Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Lolium temulentum var. arvense</i> - Delice Çim
Damarlı Bitkiler	<i>Parapholis incurva</i> - Eğri Kiremitotu
Damarlı Bitkiler	<i>Ammophila arenaria subsp. arundinacea</i> - Sahilotu
Damarlı Bitkiler	<i>Agrostis castellana subsp. byzantina</i> - Titrek Tavusotu
Damarlı Bitkiler	<i>Iberis carnosa</i> - Mor Beğendiotu
Damarlı Bitkiler	<i>Teesdalia coronopifolia</i> - Çobançadırı
Damarlı Bitkiler	<i>Alliaria petiolata</i> - Sarmısak Hardalı
Damarlı Bitkiler	<i>Camelina rumelica</i> - Ketentere
Damarlı Bitkiler	<i>Alisma lanceolatum</i> - Kurbağakaşığı
Damarlı Bitkiler	<i>Alisma plantago-aquatica subsp. plantago-aquatica</i> - Çobandüdüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Arum elongatum</i> - Yılancücüğü
Damarlı Bitkiler	<i>Arum italicum</i> - Domuz Lahanası

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Arum maculatum</i> - Yılanekmeği
Damarlı Bitkiler	<i>Arum rupicola</i> var. <i>rupicola</i> - Dağsorsalı
Damarlı Bitkiler	<i>Zannichellia palustris</i> subsp. <i>palustris</i> - Sukılı
Damarlı Bitkiler	<i>Fagus orientalis</i> - Kayın
Damarlı Bitkiler	<i>Fagus sylvatica</i> - Avrupa Kayını
Damarlı Bitkiler	<i>Juglans regia</i> - Ceviz
Damarlı Bitkiler	<i>Cichorium intybus</i> - Hindiba
Damarlı Bitkiler	<i>Cichorium pumilum</i> - Dünek
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis zacintha</i> - Yamaç Kiskısı
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis commutata</i> - Deli Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis foetida</i> subsp. <i>rhoeadifolia</i> - Kohum
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis macropus</i> - Ak Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis micrantha</i> - Yedi Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis multiflora</i> - İzmir Kiskısı
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis pulchra</i> subsp. <i>pulchra</i> - Zarif Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis reuteriana</i> subsp. <i>reuteriana</i> - Avlan Kiskısı
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis rubra</i> - Pembe Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis sancta</i> subsp. <i>nemausensis</i> - Yaban Kiskısı
Damarlı Bitkiler	<i>Crepis setosa</i> - Kılçıklı Kiskıs
Damarlı Bitkiler	<i>Geropogon hybridus</i> - Melez Yemlik
Damarlı Bitkiler	<i>Jurinea mollis</i> - Yaban Göbeği
Damarlı Bitkiler	<i>Rhagadiolus stellatus</i> - Çatlakçanak
Damarlı Bitkiler	<i>Tussilago farfara</i> - Öksürükotu
Damarlı Bitkiler	<i>Asteriscus spinosus</i> - Dikenotu
Damarlı Bitkiler	<i>Artemisia annua</i> - Kâbe Süpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Artemisia santonicum</i> subsp. <i>patens</i> - Deniz Yavşanı
Damarlı Bitkiler	<i>Artemisia campestris</i> var. <i>campestris</i> - Kara Yavşan
Damarlı Bitkiler	<i>Cardopatum corymbosum</i> - Kurtludiken
Damarlı Bitkiler	<i>Jasione heldreichii</i> - Gökçeçiçek
Damarlı Bitkiler	<i>Anemone blanda</i> - Dağlâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Anemone coronaria</i> - Manisâlâlesi
Damarlı Bitkiler	<i>Anemone hortensis</i> - Gülâlâ
Damarlı Bitkiler	<i>Lycium chinense</i> - Termiye Çalısı
Damarlı Bitkiler	<i>Lycium europaeum</i> - Sincan Dikeni
Damarlı Bitkiler	<i>Epipactis helleborine</i> subsp. <i>helleborine</i> - Bindallıçiçeği
Damarlı Bitkiler	<i>Epipactis persica</i> - Acem Danakıranı
Damarlı Bitkiler	<i>Prospero autumnale</i> - Güz Sümbülü
Damarlı Bitkiler	<i>Parietaria judaica</i> - Duvarfesleğeni
Damarlı Bitkiler	<i>Parietaria lusitanica</i> - Kaya Sırçaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>orientalis</i> var. <i>orientalis</i> - ekşi elma
Damarlı Bitkiler	<i>Agrimonia eupatoria</i> subsp. <i>eupatoria</i> - Fıtıkotu
Damarlı Bitkiler	<i>Valeriana dioscoridis</i> - Çobanzurnası
Damarlı Bitkiler	<i>Valeriana officinalis</i> - Kediotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa argentea</i> - Yazı Süpürgesi
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa atropurpurea</i> - Mor Uyuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa reuteriana</i> - Efe Uyuzotu
Damarlı Bitkiler	<i>Scabiosa sicula</i> - Ada Uyuzotu

Canlı Grubu	Tür
Damarlı Bitkiler	<i>Gentiana asclepiadea</i> - Sütü Güşad
Damarlı Bitkiler	<i>Myriophyllum spicatum</i> - Sucivanperçemi
Damarlı Bitkiler	<i>Paeonia arietina</i> - Şakayık
Damarlı Bitkiler	<i>Paeonia mascula subsp. bodurii</i> - beyaztombak
Damarlı Bitkiler	<i>Paeonia peregrina</i> - Bocur
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium columbinum</i> - Güvercin Itırı
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium dissectum</i> - Dilimli Itır
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium asphodeloides subsp. asphodeloides</i> - yaramerhemi
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium molle</i> - Yumuşak Itır
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium purpureum</i> - Ebedön
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium lucidum</i> - Dakkaotu
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium tuberosum</i> - Çakmuz
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium pusillum</i> - İncegeliçarşafı
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium pyrenaicum</i> - Geliçarşafı
Damarlı Bitkiler	<i>Geranium rotundifolium</i> - Helilok

E.2. Fauna

Canlı Grubu	Tür
ÇİFTYAŞAR	<i>Pelobates syriacus</i> - Toprak Kurbağası
ÇİFTYAŞAR	<i>Lissotriton vulgaris</i> - Küçük Semender
ÇİFTYAŞAR	<i>Bufo variabilis</i> - Değişken Desenli Gece Kurbağası
ÇİFTYAŞAR	<i>Triturus ivanbureschi</i> - Pürtüklü Semender
ÇİFTYAŞAR	<i>Ommatotriton ophryticus</i> - Kuzey Şeritli Semenderi
ÇİFTYAŞAR	<i>Pelophylax ridibundus</i> - Ova Kurbağası
ÇİFTYAŞAR	<i>Rana dalmatina</i> - Çevik Kurbağa
ÇİFTYAŞAR	<i>Bufo bufo</i> - Siğilli Kurbağa
ÇİFTYAŞAR	<i>Hyla orientalis</i> - Ağaç Kurbağası
İÇ SU BALIKLAR	<i>Gobio gobio</i> - Derekayası
İÇ SU BALIKLAR	<i>Rhodeus amarus</i> - Acıbalık
İÇ SU BALIKLAR	<i>Pseudorasbora parva</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Knipowitschia caucasica</i> - Kayabalığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Oncorhynchus mykiss</i> - Alabalık Türü
İÇ SU BALIKLAR	<i>Liza ramada</i> - Ceran
İÇ SU BALIKLAR	<i>Liza aurata</i> - Altınbaş Kefal
İÇ SU BALIKLAR	<i>Dicentrarchus labrax</i> - Çizgili Mercan
İÇ SU BALIKLAR	<i>Lithognathus mormyrus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Luciobarbus lydianus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Perca fluviatilis</i> - Tatlısu Levregi
İÇ SU BALIKLAR	<i>Syngnathus abaster</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Cyprinus carpio</i> - Adi Pullu
İÇ SU BALIKLAR	<i>Esox lucius</i> - Turna Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Gambusia holbrooki</i> - Sivrisinek Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Aphanius fasciatus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Anguilla anguilla</i> - Yılan Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Clupeonella muhlii</i> - Cüce Ringa

Canlı Grubu	Tür
İÇ SU BALIKLAR	<i>Capoeta bergamae</i> - Siraz
İÇ SU BALIKLAR	<i>Pegusa impar</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Silurus glanis</i> - Yayın Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Vimba vimba</i> - Kara Balık
İÇ SU BALIKLAR	<i>Zosterisessor ophiocephalus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Platichthys flesus</i> - Dere Pisi
İÇ SU BALIKLAR	<i>Mugil cephalus</i> - Has Kefal
İÇ SU BALIKLAR	<i>Cobitis fahirae</i> - Taşyiyen
İÇ SU BALIKLAR	<i>Phoxinus phoxinus</i> - Ot Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Alburnus istanbulensis</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Sardina pilchardus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Leuciscus cephalus</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Barbus oligolepis</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Carassius gibelio</i> - Kırmızı Havuz Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Salmo macrostigma</i>
İÇ SU BALIKLAR	<i>Atherina boyeri</i> - Gümüş Balığı
İÇ SU BALIKLAR	<i>Gobius niger</i>
KUŞ	<i>Alauda rufescens</i> - Çorak Toygarı
KUŞ	<i>Tetrax tetrax</i> - Mezgeldek
KUŞ	<i>Leipicus medius</i> - Ortanca Ağaçkakan
KUŞ	<i>Netta rufina</i> - Macar Ördeği
KUŞ	<i>Hirundo rustica</i> - Kır Kırlangıcı
KUŞ	<i>Hydrocoloeus minutus</i> - Küçük Martı
KUŞ	<i>Spilopelia senegalensis</i> - Küçük Kumru
KUŞ	<i>Sterna hirundo</i> - Sumru
KUŞ	<i>Sternula albifrons</i> - Küçük Sumru
KUŞ	<i>Columba livia</i> - Kaya Güvercini
KUŞ	<i>Columba oenas</i> - Gökçe Güvercin
KUŞ	<i>Columba palumbus</i> - Tahtalı
KUŞ	<i>Dryobates minor</i> - Küçük Ağaçkakan
KUŞ	<i>Muscicapa striata</i> - Benekli Sinekkapan
KUŞ	<i>Melanocorypha calandra</i> - Boğmaklı Toygar
KUŞ	<i>Streptopelia decaocto</i> - Kumru
KUŞ	<i>Streptopelia turtur</i> - Üveyik
KUŞ	<i>Lymnocryptes minimus</i> - Küçük Suçulluğu
KUŞ	<i>Carduelis carduelis</i> - Saka
KUŞ	<i>Ciconia ciconia</i> - Leylek
KUŞ	<i>Cecropis daurica</i> - Kızıl Kırlangıç
KUŞ	<i>Cercotrichas galactotes</i> - Çalibülbülü
KUŞ	<i>Parus major</i> - Büyük Baştankara
KUŞ	<i>Otus scops</i> - İshakkuşu
KUŞ	<i>Tachymarptis melba</i> - Akkarınlı Sağan
KUŞ	<i>Riparia riparia</i> - Kum Kırlangıcı
KUŞ	<i>Pernis apivorus</i> - Arı Şahini
KUŞ	<i>Phasianus colchicus</i> - Sülün
KUŞ	<i>Alcedo atthis</i> - Yalıçapkını
KUŞ	<i>Phylloscopus collybita</i> - Çıvgın

Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Phylloscopus nitidus</i> - Yeşil Çıvgın
KUŞ	<i>Phylloscopus orientalis</i> - Boz Çıvgın
KUŞ	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> - Orman Çıvgını
KUŞ	<i>Phylloscopus trochilus</i> - Söğütbülbülü
KUŞ	<i>Tringa erythropus</i> - Kara Kızılback
KUŞ	<i>Tringa glareola</i> - Orman Dödükünü
KUŞ	<i>Tringa nebularia</i> - Yeşilback
KUŞ	<i>Tringa ochropus</i> - Yeşil Dödükünü
KUŞ	<i>Tringa stagnatilis</i> - Bataklik Dödükünü
KUŞ	<i>Tringa totanus</i> - Kızılback
KUŞ	<i>Sylvia atricapilla</i> - Karabaşlı Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia borin</i> - Boz Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia cantillans</i> - Bıyıklı Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia communis</i> - Akgerdanlı Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia crassirostris</i> - Akgözlü Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia curruca</i> - Küçük Akgerdanlı Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia melanocephala</i> - Maskeli Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia nisoria</i> - Çizgili Ötleğün
KUŞ	<i>Sylvia ruppeli</i> - Karboğazlı Ötleğün
KUŞ	<i>Ciconia nigra</i> - Kara Leylek
KUŞ	<i>Dendrocopos leucotos</i> - Aksırtlı Ağaçkakan
KUŞ	<i>Dendrocopos major</i> - Orman Alaca Ağaçkakanı
KUŞ	<i>Dendrocopos syriacus</i> - Alaca Ağaçkakan
KUŞ	<i>Gallinula chloropus</i> - Sutavuğu
KUŞ	<i>Gyps fulvus</i> - Kızıl Akbaba
KUŞ	<i>Ardeola ralloides</i> - Alaca Balıkçıl
KUŞ	<i>Arenaria interpres</i> - Taşçeviren
KUŞ	<i>Fringilla coelebs</i> - İspinoz
KUŞ	<i>Fringilla montifringilla</i> - Dağ İspinozu
KUŞ	<i>Cyanistes caeruleus</i> - Mavi Baştankara
KUŞ	<i>Coracias garrulus</i> - Gökkuşgun
KUŞ	<i>Psittacula eupatria</i> - İskender Papağanı
KUŞ	<i>Burhinus oedicephalus</i> - Kocagöz
KUŞ	<i>Chroicocephalus genei</i> - İncegagalı Martı
KUŞ	<i>Circus aeruginosus</i> - Saz Delicesi
KUŞ	<i>Circus cyaneus</i> - Gökçe Delice
KUŞ	<i>Circus macrourus</i> - Bozkır Delicesi
KUŞ	<i>Circus pygargus</i> - Çayır Delicesi
KUŞ	<i>Cisticola juncidis</i> - Yelpezekuyruk
KUŞ	<i>Mergus serrator</i> - Tarakdiş
KUŞ	<i>Serinus serinus</i> - Küçük İskete
KUŞ	<i>Pelecanus crispus</i> - Tepeli Pelikan
KUŞ	<i>Pelecanus onocrotalus</i> - Ak Pelikan
KUŞ	<i>Phoenicopterus roseus</i> - Flamingo
KUŞ	<i>Pica pica</i> - Saksağan
KUŞ	<i>Platalea leucorodia</i> - Kaşıkçı
KUŞ	<i>Clamator glandarius</i> - Tepeli Guguk

Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Gulosus aristotelis</i> - Tepeli Karabatak
KUŞ	<i>Apus apus</i> - Ebabil
KUŞ	<i>Apus pallidus</i> - Boz Ebabil
KUŞ	<i>Cygnus cygnus</i> - Ötücü Kuğu
KUŞ	<i>Cygnus olor</i> - Kuğu
KUŞ	<i>Stercorarius parasiticus</i> - Korsanmartı
KUŞ	<i>Sitta europaea</i> - Sivacı
KUŞ	<i>Sitta krueperi</i> - Anadolu Sivacısı
KUŞ	<i>Sitta neumayer</i> - Kaya Sivacısı
KUŞ	<i>Loxia curvirostra</i> - Çaprazgaga
KUŞ	<i>Porzana porzana</i> - Benekli Suyelvesi
KUŞ	<i>Hippolais icterina</i> - Sarı Mukallit
KUŞ	<i>Hippolais olivetorum</i> - Zeytin Mukallidi
KUŞ	<i>Hydrobates pelagicus</i> - Fırtınakırlangıcı
KUŞ	<i>Ichthyæetus audouinii</i> - Ada Martısı
KUŞ	<i>Ichthyæetus melanocephalus</i> - Akdeniz Martısı
KUŞ	<i>Ixobrychus minutus</i> - Küçük Balaban
KUŞ	<i>Bubo bubo</i> - Puhu
KUŞ	<i>Mareca penelope</i> - Fiyu
KUŞ	<i>Mareca strepera</i> - Boz Ördek
KUŞ	<i>Lanius collurio</i> - Kızılsırtlı Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Lanius minor</i> - Karaalınlı Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Lanius nubicus</i> - Maskeli Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Lanius senator</i> - Kızılbaşlı Örümcekkuşu
KUŞ	<i>Anas acuta</i> - Kalkuyruk
KUŞ	<i>Anas crecca</i> - Çamurcun
KUŞ	<i>Anas platyrhynchos</i> - Yeşilbaş
KUŞ	<i>Oenanthe finschii</i> - Aksırtlı Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe hispanica</i> - Karakulaklı Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe isabellina</i> - Boz Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe oenanthe</i> - Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oenanthe pleschanka</i> - Alaca Kuyrukkakan
KUŞ	<i>Oxyura leucocephala</i> - Dikkuyruk
KUŞ	<i>Crex crex</i> - Bildircinkılavuzu
KUŞ	<i>Oriolus oriolus</i> - Sarıasma
KUŞ	<i>Merops apiaster</i> - Arıkuşu
KUŞ	<i>Recurvirostra avosetta</i> - Kılıçgaga
KUŞ	<i>Remiz pendulinus</i> - Çulhakuşu
KUŞ	<i>Puffinus yelkouan</i> - Yelkovan
KUŞ	<i>Spatula clypeata</i> - Bayağı Kaşıkçaga
KUŞ	<i>Spatula querquedula</i> - Çıkrıkçın
KUŞ	<i>Periparus ater</i> - Çam Baştankarası
KUŞ	<i>Poecile lugubris</i> - Akyanaklı Baştankara
KUŞ	<i>Poecile palustris</i> - Kayın Baştankarası
KUŞ	<i>Milvus migrans</i> - Kara Çaylak
KUŞ	<i>Himantopus himantopus</i> - Uzunbacak
KUŞ	<i>Caprimulgus europaeus</i> - Çobanaldatan

Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Locustella fluviatilis</i> - Ağaç Kamışçını
KUŞ	<i>Locustella luscinioides</i> - Bataklık Kamışçını
KUŞ	<i>Neophron percnopterus</i> - Küçük Akbaba
KUŞ	<i>Calidris pugnax</i> - Döğüşkenkuş
KUŞ	<i>Glareola pratincola</i> - Bataklıklırlangıcı
KUŞ	<i>Garrulus glandarius</i> - Alakarga
KUŞ	<i>Passer domesticus</i> - Serçe
KUŞ	<i>Passer hispaniolensis</i> - Söğüt Serçesi
KUŞ	<i>Passer montanus</i> - Ağaç Serçesi
KUŞ	<i>Pastor roseus</i> - Ala Sığircık
KUŞ	<i>Botaurus stellaris</i> - Balaban
KUŞ	<i>Asio flammeus</i> - Kır Baykuşu
KUŞ	<i>Asio otus</i> - Kulaklı Orman Baykuşu
KUŞ	<i>Haliaeetus albicilla</i> - Akkuyruklu Kartal
KUŞ	<i>Ptyonoprogne rupestris</i> - Kaya Kırlangıcı
KUŞ	<i>Rallus aquaticus</i> - Suklavuzu
KUŞ	<i>Aegithalos caudatus</i> - Uzunkuyruklu Baştankara
KUŞ	<i>Cettia cetti</i> - Kamışbülbulü
KUŞ	<i>Upupa epops</i> - İbibik
KUŞ	<i>Strix aluco</i> - Alaca Baykuş
KUŞ	<i>Sturnus vulgaris</i> - Sığircık
KUŞ	<i>Tachybaptus ruficollis</i> - Küçük Batağan
KUŞ	<i>Tadorna ferruginea</i> - Angit
KUŞ	<i>Tadorna tadorna</i> - Suna
KUŞ	<i>Corvus corax</i> - Kuzgun
KUŞ	<i>Corvus cornix</i> - Leş Kargası
KUŞ	<i>Corvus frugilegus</i> - Ekin Kargası
KUŞ	<i>Corvus monedula</i> - Küçük Karga
KUŞ	<i>Chloris chloris</i> - Florya
KUŞ	<i>Circaetus gallicus</i> - Yılan Kartalı
KUŞ	<i>Calidris alba</i> - Ak Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris alpina</i> - Karakarınlı Kumkuşu
KUŞ	<i>Falco tinnunculus</i> - Kerkenez
KUŞ	<i>Falco vespertinus</i> - Ala Doğan
KUŞ	<i>Alauda arvensis</i> - Tarlakuşu
KUŞ	<i>Falco columbarius</i> - Boz Doğan
KUŞ	<i>Falco eleonora</i> - Ada Doğanı
KUŞ	<i>Falco naumanni</i> - Küçük Kerkenez
KUŞ	<i>Falco peregrinus</i> - Gök Doğan
KUŞ	<i>Falco subbuteo</i> - Delice Doğan
KUŞ	<i>Gelochelidon nilotica</i> - Gülen Sumru
KUŞ	<i>Hieraaetus pennatus</i> - Küçük Kartal
KUŞ	<i>Delichon urbicum</i> - Ev Kırlangıcı
KUŞ	<i>Calidris falcinellus</i> - Sürmeli Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris ferruginea</i> - Kızıl Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris minuta</i> - Küçük Kumkuşu
KUŞ	<i>Calidris temminckii</i> - Sarıbacaklı Kumkuşu

Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Chlidonias hybrida</i> - Bıyıklı Sumru
KUŞ	<i>Chlidonias leucopterus</i> - Akkanatlı Sumru
KUŞ	<i>Chlidonias niger</i> - Kara Sumru
KUŞ	<i>Bucephala clangula</i> - Altıngöz
KUŞ	<i>Anser albifrons</i> - Sakarca
KUŞ	<i>Irania gutturalis</i> - Taşbülbulü
KUŞ	<i>Jynx torquilla</i> - Boyunçeviren
KUŞ	<i>Phalaropus lobatus</i> - Deniz Düdükçünü
KUŞ	<i>Rissa tridactyla</i> - Karaayaklı Martı
KUŞ	<i>Zapornia parva</i> - Bataklık Suyelvesi
KUŞ	<i>Zapornia pusilla</i> - Küçük Suyelvesi
KUŞ	<i>Microcarbo pygmaeus</i> - Küçük Karabatak
KUŞ	<i>Haematopus finschi</i> - Poyrazkuşu
KUŞ	<i>Coturnix coturnix</i> - Bildircin
KUŞ	<i>Ficedula albicollis</i> - Halkalı Sinekkapan
KUŞ	<i>Ficedula hypoleuca</i> - Kara Sinekkapan
KUŞ	<i>Ficedula parva</i> - Küçük Sinekkapan
KUŞ	<i>Ficedula semitorquata</i> - Alaca Sinekkapan
KUŞ	<i>Cuculus canorus</i> - Guguk
KUŞ	<i>Accipiter brevipes</i> - Yaz Atmacası
KUŞ	<i>Accipiter gentilis</i> - Çakırkuşu
KUŞ	<i>Accipiter nisus</i> - Atmaca
KUŞ	<i>Calonectris diomedea</i> - Boz Yelkovan
KUŞ	<i>Anser anser</i> - Boz Kaz
KUŞ	<i>Aquila chrysaetos</i> - Kaya Kartalı
KUŞ	<i>Aquila heliaca</i> - Şah Kartal
KUŞ	<i>Buteo buteo</i> - Şahin
KUŞ	<i>Buteo rufinus</i> - Kızıl Şahin
KUŞ	<i>Lullula arborea</i> - Orman Toygarı
KUŞ	<i>Troglodytes troglodytes</i> - Çitkuşu
KUŞ	<i>Phalacrocorax carbo</i> - Karabatak
KUŞ	<i>Pandion haliaetus</i> - Balık Kartalı
KUŞ	<i>Panurus biarmicus</i> - Bıyıklı Baştankara
KUŞ	<i>Mergellus albellus</i> - Sütlabi
KUŞ	<i>Anthus campestris</i> - Kır İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus cervinus</i> - Kızılgerdanlı İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus pratensis</i> - Çayır İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus spinoletta</i> - Dağ İncirkuşu
KUŞ	<i>Anthus trivialis</i> - Ağaç İncirkuşu
KUŞ	<i>Alectoris chukar</i> - Kınalı Keklik
KUŞ	<i>Pluvialis apricaria</i> - Altın Yağmurcun
KUŞ	<i>Pluvialis squatarola</i> - Gümüş Yağmurcun
KUŞ	<i>Podiceps auritus</i> - Kulaklı Batağan
KUŞ	<i>Podiceps cristatus</i> - Bahri
KUŞ	<i>Podiceps nigricollis</i> - Karaboyunlu Batağan
KUŞ	<i>Fulica atra</i> - Sakarmeke
KUŞ	<i>Emberiza caesia</i> - Kızıl Kirazkuşu

Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Emberiza calandra</i> - Tarla Çintesi
KUŞ	<i>Emberiza cirrus</i> - Bahçe Çintesi
KUŞ	<i>Emberiza citrinella</i> - Sarı Çinte
KUŞ	<i>Emberiza hortulana</i> - Kirazkuşu
KUŞ	<i>Emberiza melanocephala</i> - Karabaşlı Çinte
KUŞ	<i>Emberiza schoeniclus</i> - Bataklik Çintesi
KUŞ	<i>Monticola solitarius</i> - Gökardıç
KUŞ	<i>Monticola saxatilis</i> - Taşkızılı
KUŞ	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> - Kocabaş
KUŞ	<i>Motacilla cinerea</i> - Dağ Kuyruksallayanı
KUŞ	<i>Motacilla citreola</i> - Sarıbaşlı Kuyruksallayan
KUŞ	<i>Motacilla flava</i> - Sarı Kuyruksallayan
KUŞ	<i>Charadrius alexandrinus</i> - Akça Cılibit
KUŞ	<i>Charadrius dubius</i> - Halkalı Küçük Cılibit
KUŞ	<i>Charadrius hiaticula</i> - Halkalı Cılibit
KUŞ	<i>Egretta garzetta</i> - Küçük Ak Balıkçıl
KUŞ	<i>Luscinia luscinia</i> - Benekli Bülbül
KUŞ	<i>Luscinia megarhynchos</i> - Bülbül
KUŞ	<i>Motacilla alba</i> - Ak Kuyruksallayan
KUŞ	<i>Gavia arctica</i> - Karagerdanlı Dalgıç
KUŞ	<i>Saxicola rubetra</i> - Çayır Taşkuşu
KUŞ	<i>Saxicola torquatus</i>
KUŞ	<i>Certhia brachydactyla</i> - Bahçe Tırmaşıkkuşu
KUŞ	<i>Certhia familiaris</i> - Orman Tırmaşıkkuşu
KUŞ	<i>Iduna pallida</i> - Ak Mukallit
KUŞ	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> - Büyük Kamışçın
KUŞ	<i>Acrocephalus melanopogon</i> - Bıyıklı Kamışçın
KUŞ	<i>Acrocephalus palustris</i> - Çalı Kamışçını
KUŞ	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> - Kindıra Kamışçını
KUŞ	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> - Saz Kamışçını
KUŞ	<i>Cinclus cinclus</i> - Derekuşu
KUŞ	<i>Galerida cristata</i> - Tepeli Toygar
KUŞ	<i>Calandrella brachydactyla</i> - Bozkır Toygarı
KUŞ	<i>Regulus ignicapilla</i> - Sürmeli Çalıkuşu
KUŞ	<i>Regulus regulus</i> - Çalıkuşu
KUŞ	<i>Erithacus rubecula</i> - Kızılgerdan
KUŞ	<i>Phoenicurus ochruros</i> - Kara Kızılkuşuk
KUŞ	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> - Kızılkuşuk
KUŞ	<i>Linaria cannabina</i> - Ketenkuşu
KUŞ	<i>Spinus spinus</i> - Karabaşlı İskete
KUŞ	<i>Prunella modularis</i> - Dağbülbulü
KUŞ	<i>Clanga clanga</i> - Büyük Orman Kartalı
KUŞ	<i>Clanga pomarina</i> - Küçük Orman Kartalı
KUŞ	<i>Vanellus spinosus</i> - Mahmuzlu Kızkuşu
KUŞ	<i>Vanellus vanellus</i> - Kızkuşu
KUŞ	<i>Hydroprogne caspia</i> - Hazar Sumrusu
KUŞ	<i>Larus cachinnans</i> - Hazar Martısı

Canlı Grubu	Tür
KUŞ	<i>Larus canus</i> - Küçük Gümüş Martı
KUŞ	<i>Larus fuscus</i> - Karasırtlı Martı
KUŞ	<i>Larus michahellis</i> - Gümüş Martı
KUŞ	<i>Larus ridibundus</i> - Karabaş Martı
KUŞ	<i>Actitis hypoleucos</i> - Dere Düdükçünü
KUŞ	<i>Numenius arquata</i> - Kervançulluğu
KUŞ	<i>Numenius phaeopus</i> - Sürmeli Kervançulluğu
KUŞ	<i>Gallinago gallinago</i> - Suçulluğu
KUŞ	<i>Limosa lapponica</i> - Kıyı Çamurçulluğu
KUŞ	<i>Limosa limosa</i> - Çamurçulluğu
KUŞ	<i>Athene noctua</i> - Kukumav
KUŞ	<i>Tyto alba</i> - Peçeli Baykuş
KUŞ	<i>Grus grus</i> - Turna
KUŞ	<i>Dryocopus martius</i> - Kara Ağaçkakan
KUŞ	<i>Picus viridis</i> - Yeşil Ağaçkakan
KUŞ	<i>Morus bassanus</i> - Sümsükkuşu
KUŞ	<i>Nycticorax nycticorax</i> - Gece Balıkçılı
KUŞ	<i>Ardea alba</i> - Büyük Ak Balıkçıl
KUŞ	<i>Ardea cinerea</i> - Gri Balıkçıl
KUŞ	<i>Ardea purpurea</i> - Erguvani Balıkçıl
KUŞ	<i>Plegadis falcinellus</i> - Çeltikçi
KUŞ	<i>Turdus philomelos</i> - Öter Ardiç
KUŞ	<i>Turdus pilaris</i> - Tarla Ardicı
KUŞ	<i>Turdus viscivorus</i> - Ökse Ardicı
KUŞ	<i>Turdus iliacus</i> - Kızıl Ardiç
KUŞ	<i>Turdus merula</i> - Karatavuk
KUŞ	<i>Aythya ferina</i> - Elmabaş Patka
KUŞ	<i>Aythya fuligula</i> - Tepeli Patka
KUŞ	<i>Aythya marila</i> - Karabaş Patka
KUŞ	<i>Aythya nyroca</i> - Pasbaş Patka
KUŞ	<i>Thalasseus sandvicensis</i> - Karagagalı Sumru
KUŞ	<i>Scolopax rusticola</i> - Çulluk
SÜRÜNGEN	<i>Eryx jaculus</i> - Mahmuzlu Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Lacerta trilineata</i> - İri Yeşil Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Lacerta viridis</i> - Yeşil Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Dolichophis caspius</i> - Hazer Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Dolichophis jugularis</i> - Kara Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Anguis fragilis</i> - Yılan Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Coronella austriaca</i> - Avusturya Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Hemorrhois nummifer</i> - Sikkeli Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Eirenis modestus</i> - Uysal Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Elaphe sauromates</i> - Sarı Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Emys orbicularis</i> - Benekli Kaplumbağa
SÜRÜNGEN	<i>Mauremys rivulata</i> - Çizgili Kaplumbağa
SÜRÜNGEN	<i>Zamenis situla</i> - Ev Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Pseudopus apodus</i> - Oluklu Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Montivipera xanthina</i> - Şeritli Engerek

Canlı Grubu	Tür
SÜRÜNGEN	<i>Hemidactylus turcicus</i> - Türk Keleri
SÜRÜNGEN	<i>Testudo graeca</i> - Tosbağa
SÜRÜNGEN	<i>Testudo hermanni</i> - Trakya Tosbağası
SÜRÜNGEN	<i>Stellagama stellio</i> - Dikenli Keler
SÜRÜNGEN	<i>Anatololacerta anatolica</i> - Anadolu Kaya Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Podarcis muralis</i> - Duvar Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Podarcis siculus</i> - İstanbul Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Podarcis tauricus</i> - Trakya Kertenkelesi
SÜRÜNGEN	<i>Mediodactylus kotschy</i> - İnce Parmaklı Keler
SÜRÜNGEN	<i>Malpolon insignitus</i> - Çukur Başlı Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Natrix natrix</i> - Yarı Sucul Yılan, Küpeli Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Natrix tessellata</i> - Su Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Ophisops elegans</i> - Yılan Gözlü Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Trachemys scripta</i> - Kırmızı Yanaklı Su Kaplumbağası
SÜRÜNGEN	<i>Xerotyphlops vermicularis</i> - Kör Yılan
SÜRÜNGEN	<i>Heremites auratus</i> - Tıknaz Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Ablepharus kitaibelii</i> - İnce Kertenkele
SÜRÜNGEN	<i>Platyceph collaris</i> - Toros Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Platyceph najadum</i> - İnce Yılan, Ok Yılanı
SÜRÜNGEN	<i>Telescopus fallax</i> - Kedi Gözlü Yılan
MEMELİ	<i>Talpa europaea</i> - Avrupa Köstebeği
MEMELİ	<i>Talpa levantis</i> - Akdeniz Köstebeği
MEMELİ	<i>Sus scrofa</i> - Yaban Domuzu
MEMELİ	<i>Cricetulus migratorius</i> - Cüce Avurtlak
MEMELİ	<i>Mus domesticus</i> - Ev Faresi
MEMELİ	<i>Mus macedonicus</i> - Sarı Ev Faresi
MEMELİ	<i>Spermophilus citellus</i> - Avrupa Yersincabı
MEMELİ	<i>Spermophilus xanthoprymnus</i> - Anadolu Yersincabı (Gelengi)
MEMELİ	<i>Vulpes vulpes</i> - Tilki
MEMELİ	<i>Meles meles</i> - Porsuk
MEMELİ	<i>Crocidura leucodon</i> - Beyazdışlı Böcekçil
MEMELİ	<i>Crocidura suaveolens</i> - Beyazdışlı Küçük Böcekçil
MEMELİ	<i>Dryomys nitedula</i> - Hasancık
MEMELİ	<i>Nannospalax leucodon</i> - Beyazdışlı Körfare
MEMELİ	<i>Nannospalax xanthodon</i> - Körfare
MEMELİ	<i>Miniopterus schreibersii</i> - Uzunkanatlı Yarasa
MEMELİ	<i>Sciurus anomalus</i> - Anadolu Sincabı
MEMELİ	<i>Sciurus vulgaris</i> - Kızıl Sincap
MEMELİ	<i>Monachus monachus</i> - Akdeniz Foku
MEMELİ	<i>Mustela nivalis</i> - Gelincik
MEMELİ	<i>Mustela putorius</i> - Kokarca
MEMELİ	<i>Lepus europaeus</i> - Yabani Tavşan
MEMELİ	<i>Canis aureus</i> - Çakal
MEMELİ	<i>Barbastella barbastellus</i> - Basıkburunlu Yarasa
MEMELİ	<i>Canis lupus</i> - Kurt
MEMELİ	<i>Apodemus flavicollis</i> - Sarıboyunlu Ormanfaresi
MEMELİ	<i>Apodemus mystacinus</i> - Kayafaresi

Canlı Grubu	Tür
MEMELİ	<i>Apodemus sylvaticus</i> - Dağfare
MEMELİ	<i>Apodemus witherbyi</i> - Ormanfare
MEMELİ	<i>Microtus guentheri</i> - Akdeniz Tarlafare
MEMELİ	<i>Microtus levis</i> - Tarlafare
MEMELİ	<i>Microtus subterraneus</i> - Küçük Kazıcfare
MEMELİ	<i>Myotis alcathoe</i> - Balkan Bıyıklı Yarasası
MEMELİ	<i>Myotis bechsteinii</i> - Büyükkulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis blythii</i> - Küçük Farekulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis capaccinii</i> - Uzunayaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis daubentonii</i> - Su Yarasası
MEMELİ	<i>Myotis emarginatus</i> - Kirpikli Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis myotis</i> - Büyük Farekulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis mystacinus</i> - Siyahbıyıklı Yarasa
MEMELİ	<i>Myotis nattereri</i> - Saçaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Neomys anomalus</i> - Bataklık Böcekçili
MEMELİ	<i>Pipistrellus kuhlii</i> - Beyazşeritli Yarasa
MEMELİ	<i>Pipistrellus pipistrellus</i> - Cüce Yarasa
MEMELİ	<i>Pipistrellus pygmaeus</i> - Akdeniz Cüce Yarasası
MEMELİ	<i>Suncus etruscus</i> - Etrüsk Böcekçili
MEMELİ	<i>Tadarida teniotis</i> - Serbestkuyruklu Yarasa
MEMELİ	<i>Rattus norvegicus</i> - Keme / Göçmen Sıçan
MEMELİ	<i>Rattus rattus</i> - Sıçan
MEMELİ	<i>Ursus arctos</i> - Boz Ayı
MEMELİ	<i>Vormela peregusna</i> - Alaca Sansar
MEMELİ	<i>Glis glis</i> - Yediuyur
MEMELİ	<i>Lynx lynx</i> - Vaşak
MEMELİ	<i>Erinaceus concolor</i> - Kirpi
MEMELİ	<i>Erinaceus roumanicus</i> - Balkan Kirpisi
MEMELİ	<i>Oryctolagus cuniculus</i> - Ada Tavşanı
MEMELİ	<i>Hyaena hyaena</i> - Çizgili Sırtlan
MEMELİ	<i>Nyctalus lasiopterus</i> - Büyük Ağaç Yarasası
MEMELİ	<i>Nyctalus leisleri</i> - Küçük Ağaç Yarasası
MEMELİ	<i>Nyctalus noctula</i> - Ağaç Yarasası
MEMELİ	<i>Rhinolophus euryale</i> - Akdeniz Nalburunluyarasası
MEMELİ	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> - Büyük Nalburunluyarasa
MEMELİ	<i>Rhinolophus hipposideros</i> - Küçük Nalburunluyarasa
MEMELİ	<i>Rhinolophus mehelyi</i> - Mehely Nalburunluyarasası
MEMELİ	<i>Myomimus roachi</i> - Faremsi Yediuyur
MEMELİ	<i>Capreolus capreolus</i> - Karaca
MEMELİ	<i>Sorex araneus</i> - Orman Böcekçili
MEMELİ	<i>Sorex minutus</i> - Küçük Böcekçil
MEMELİ	<i>Martes foina</i> - Kaya Sansarı
MEMELİ	<i>Martes martes</i> - Ağaç Sansarı
MEMELİ	<i>Cervus elaphus</i> - Kızılgeyik
MEMELİ	<i>Felis silvestris</i> - Yaban Kedisi
MEMELİ	<i>Plecotus auritus</i> - Kahverengi Uzunkulaklı Yarasa
MEMELİ	<i>Plecotus austriacus</i> - Gri Uzunkulaklı Yarasa

E.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

E.3.1. Ormanlar

Ormanlar; insanlığa gıda, yakıt, barınak, temiz hava ve su, ilaç, gelir kaynağı, istihdam, dinlenme, peyzaj gibi maddi-manevi birçok ekonomik, ekolojik ve sosyokültürel faydalar sunan tabii bir kaynaktır. Bir ekosistem olarak orman, belirli bir kapalılıkta ağaçlar, diğer bitki ve hayvan topluluğu ile topraktaki gözle görünmeyen diğer organizmaların cansız çevreyle belli bir denge içinde karşılıklı olarak birbirleriyle etkileşimde bulunduğu canlı bir sistem ve topluluktur. Bu paha biçilemeyen tabii kaynağın maddi ve manevi faydalarının ve hizmetlerinin kıyamete kadar sürmesi, tabiatına uygun olarak sürdürülebilirlik ilkesi ile idare edilmesine bağlıdır.

Bölge Müdürlüğümüz faaliyet alanları içerisinde son yıllarda yapılan Orman Amenajman Planlarında Ormanların sadece odun üretimine dayalı olan planlama şekli değiştirilerek, ekosistem tabanlı fonksiyonel planlama modeli uygulamaya konulmuş; ormanların ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını dikkate alan fonksiyonel amenajman planlarına göre ormancılık faaliyetleri yönlendirilmiştir.

Ormanların; su rejimini düzenleme, toprak koruma ve çevre kirliliğini önleme gibi yaşamsal işlevlerinin yanında, biyolojik çeşitliliğin korunmasındaki yeri ve rolü de son derece önemlidir. Toplum talepleri ve bölge ormanlarının yapısı dikkate alınarak, orman yönetiminin; biyolojik ve teknik özellikleri ile ekolojik, ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel boyutlarının bir ekosistem bütünlüğü içerisinde ele alınması günümüz ormancılık anlayışının temel yaklaşımıdır.

Ormanlarımız, en küçük işletme birimi olan orman işletme şefliği bazında, 10-20 yıllık dönüş süreleri ile hazırlanan orman amenajman planları ile işletilmektedir. Amenajman planlama çalışmaları sırasında; ormanlardaki örnek alanlarda alan, servet, artım, ağaç türü, verimlilik ve kapalılık durumlarını içeren envanter çalışmaları yapmakta ve bu veriler sayısal ortamda değerlendirilerek amenajman planları hazırlanmaktadır.

- Çanakkale İlının ormanlık alanı **Güncellenen amenajman planlarına göre 513.195 hektar** olup, İl yüzölçümünün **%52'si** ormandır. Çanakkale İli ormanlarının **%75'i** normal, **%25'i** bozuk ormanlardan oluşmaktadır
- Ağaçlandırma çalışmaları kapsamında; 2003-2023 yılları arasında 103.311 hektar arazide çalışma yapılarak 128.507.500 adet fidan toprakla buluşturulmuştur.

Ormanlık alanın %30'unu yapraklı ormanlar (meşe, kayın, kızılğaç, kestane, gürgen gibi ağaç türleri), %51'ini iğne yapraklı (ibrelili) ormanlar (kızılçam, karaçam, sarıçam, göknar, ladin, sedir gibi ağaç türleri), %19'unu ise ibrelili+ yapraklı karışık ormanlar kaplamaktadır. Ormanlarda yayılım alanı olarak en fazla Kızılçam yayılım göstermekte, ondan sonra alan büyüklüğü sırasına göre Karaçam, Meşe, Kayın, Kestane, Göknar, Akçağaç, Çınar, Kavak, Sedir, Ihlamur, Ardiç Akasya, Gürgen, Defne ve Dişbudak gelmektedir.

Orman Bölge Müdürlüğümüzün Çanakkale İlindeki;

Orman Serveti: 55.701.802 m3 olup, her yıl Ormanlardaki Yıllık Artımı: 1.811.577 m3 tür.

E.3.2. Milli Parklar

TROYA TARİHİ MİLLİ PARKI

Troya Tarihi Milli Parkı; Çanakkale İli sınırları içerisinde yer almaktadır ve 13517.2 ha büyüklüğündedir. 02.12.1998 tarihinde Dünya Kültür Mirası Listesine dahil edilmiştir. Milli Park içerisinde 6 köy bulunmaktadır.

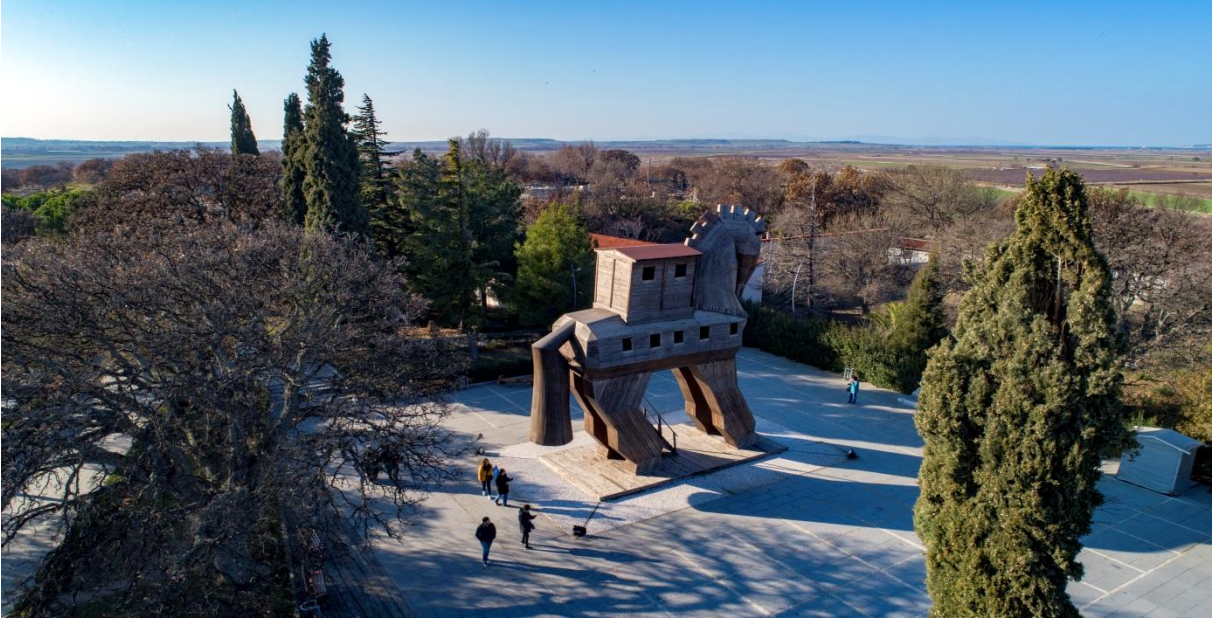
Troya Tarihi Milli Parkının ana değeri Truva Antik Kenti ve arkeolojik zenginlikleridir. Alanda kızılçam ormanları, Karamenderes Nehri Deltası yer almaktadır.

Resim 9-Troya Tarihi Milli Parkı girişi (Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı)

Resim 10- Troya Tarihi Milli Parkı kuşbakışı görünüm (Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı)

Resim 11- Truva Atı (Kaynak: *Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı*)

Resim 12- Troya Tarihi Milli Parkı girişi (Kaynak: *Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı*)

Resim 13- Troya Tarihi Milli Parkı (Kaynak: Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı)

GELİBOLU TARİHİ ALANI VE ŞEHİTLER ABİDESİ

Antik kaynaklarda Hellespontos ve Dardanelles olarak anılan Çanakkale, MÖ 3000 yıllarından beri yerleşim alanı olarak kullanılmıştır. Stratejik konumu dolayısıyla tarihin farklı dönemlerinde farklı uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Perslere, İskender’e, Emevi ve Haçlı ordularına farklı kıtalara geçişlerinde tanıklık eden bu coğrafya, kanlı mücadelelere sahne olmanın yanında bu uygarlıkların izlerini taşıyarak bir kültür hazinesi biriktirmiştir. Son mücadelelerine 1915’te tanık olan bu topraklar bugün barış ve kardeşliğin sembolü haline gelmiştir.

2014 yılında UNESCO’nun Çanakkale ve Gelibolu I. Dünya Savaşı Alanlarını Dünya Mirası Geçici Listesi’ne almasının ardından, 19.06.2014 tarih ve 29044 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6546 sayılı “Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun” ile milli park vasfı kaldırılan alanın “Tarihi Alan” olarak belirlenmesi Çanakkale Cephesi’nin yaşandığı bu topraklar için bir milat olmuştur.

Başkanlığın sorumluluk sahası olan 33.500 hektar alanın neredeyse tamamında, 1915’te yaşanan kanlı çarpışmaların izlerini taşır. 19 Şubat 1915-9 Ocak 1916 yılları arasında gerçekleşen Çanakkale Muharebeleri’nin en çarpıcı izlerinin görülebileceği Gelibolu Tarihi Alanı adeta bir Açık Hava Müzesi niteliğindedir. Adım adım her noktada 1915’te yaşanan muharebelerin izlerini görmek mümkündür. Siperler, kaleler, tabyalar, anıtlar, şüheda kabristanları. Hepsi hissedilir bir şekilde savaşın izlerini yansıtır. Çanakkale Tarihi Alanı, 8 gazi köy ve 1 ilçe merkezine, 120’den fazla ziyaret noktasına ve 480.000 m² bitkisel ve yapısal peyzaj alanına ev sahipliği yapar.

Resim 14- Şehitler Abidesi (Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı)

Resim 15-Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi (Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı)

Resim 16-Piyade Alayı Şehitliği (Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı)

Resim 17-Alçıtepe Sargıyeri Şehitliği (Kaynak: Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı)

E.3.3. Tabiat Parkları

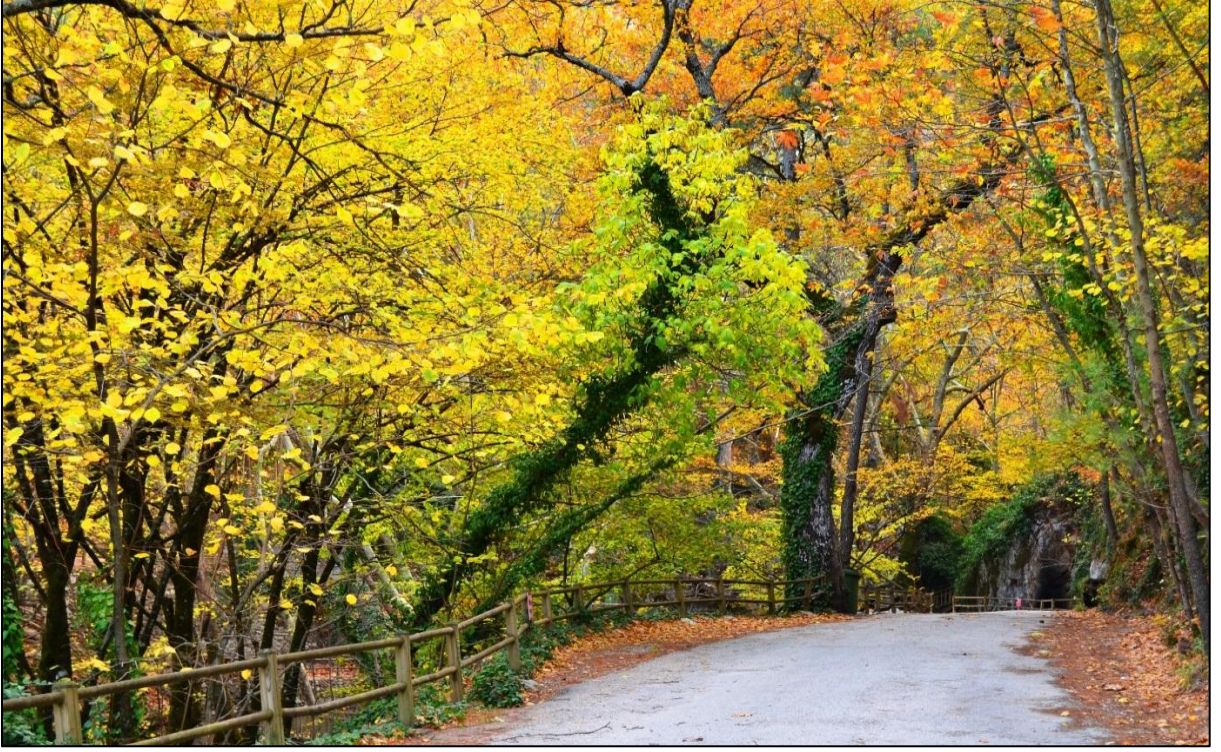
AYAZMAPINARI TABİAT PARKI

Ayazmapınarı Tabiat Parkı; Çanakkale İli, Bayramiç İlçesi, Evciler Köyü sınırları içerisinde, Evciler Köyü'ne yaklaşık 7 km mesafede ve 5.85 ha büyüklüğündedir.

Ayazmapınarı Tabiat Parkı, genelde karaçam ağaçlarından oluşan doğal orman dokusu, şehre çok yakın konumda olmayışıyla temiz havası ve şehrin gürültüsünden uzak, açık hava rekreasyon faaliyetlerine olanak sağlaması, özellikle yaz mevsiminin sıcaklığından bunalanların serinleyebileceği bir ortam olması ve Tabiat Parkının tam bir doğal görsel şölen ile Çanakkale İlinin özellikli alanlarından biridir.

Resim 18-Ayazma Pınarı Tabiat Parkı girişi (Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı)

Resim 19- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (Kaynak: *Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı*)

Resim 20- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (Kaynak: *Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı*)

Resim 21- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı)

Resim 22- Ayazma Pınarı Tabiat Parkı (Kaynak: Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı)

DENİZGÖRÜNDÜ TABİAT PARKI

Denizgözü Tabiat Parkı; anakkale ili, Merkez ilçesi sınırları içerisinde yer almakta olup toplam alan büyüklüğü 86,5 hektardır. Çanakkale Merkezinden İzmir yönüne doğru D550/E87 karayolunu takip edin İntepe (Erenköy) mevkiine ulaştıktan sonra, Denizgözü köyüne yönlendiren tabelaları izleyin. Denizgözü köyüne vardıktan sonra, köyün yakınlarında bulunan Denizgözü Tabiat Parkı'na ulaşabilirsiniz. Alan içerisinde gölet mevcuttur.

Tabiat Parkı sahası gerek doğal güzellikleri gerekse manzara bütünlüğü ve rekreasyonel faaliyetlere olanak sağlaması sebebiyle tercih edilmektedir.

Sulama amaçlı olarak kullanılan gölet; Çanakkale yerleşim yerinin 25 km, Denizgözü Köyünün ise 3 km. güneyindedir. Sulama amacıyla inşa edilmiş bir baraj olup, 2000 yılında su tutmaya başlamıştır. Orman vejetasyonu içeren bir alandır. Birçok kuş türü için barınma, beslenme ve üreme alanıdır.

Resim 23-Denizgözü Tabiat Parkı (Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>)

Resim 24- Denizgözü Tabiat Parkı (Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>)

Resim 25- Denizgörendü Tabiat Parkı (Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>)

Resim 26- Denizgörendü Tabiat Parkı (Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>)

Resim 27- Denizgözü Tabiat Parkı (Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>)

E.4. Çayır ve Mera

İLÇELER	MERA ALANI (hektar)
MERKEZ	662
AYVACIK	8246
BAYRAMİÇ	529
BİGA	8932
BOZCAADA	182
ÇAN	604
ECEABAT	616
EZİNE	1578
GELİBOLU	2339
GÖKÇEADA	9002
LAPSEKİ	154
YENİCE	194
TOPLAM	33038

E.5. Sulak Alanlar

GÖKÇEADA LAGÜNÜ

Gökçeada Lagünü; Çanakkale İli, Gökçeada ilçe merkezine 10 km uzaklıkta yer almaktadır ve 3491 ha büyüklüğündedir. Ulusal Öneme Haiz Sulak Alandır.

Gökçeada Lagünü, su kuşları açısından barınak ve beslenme özelliği taşımaktadır. Burada göç dönemlerinde flamingo, angıt, suna, ördek türleri, yağmurcun türleri, kumkuşu türleri ve martı

türleri gibi birçok türe rastlanmıştır. Gökçeada Lagünü ve çevresinde 181 kuş türü, 184 bitki türü, 2 memeli türü, 2 çiftyaşar türü, 2 sürüngen türü bulunmaktadır.

Resim 28-Gökçeada Lagünü (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

Resim 29- Gökçeada Lagünü (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

Resim 30- Gökçeada Lagünü (Kaynak: Sulak Alanlar Envanter Kitabı)

Resim 31- Gökçeada Lagünü (Kaynak: Sulak Alanlar Envanter Kitabı)

ÇARDAK LAGÜNÜ

Çardak Lagünü; Çanakkale Merkez İlçenin 42 km kuzey doğusunda Lapseki İlçesi, Çardak Beldesinin bitişiğinde bulunmaktadır ve 190 ha büyüklüğündedir.

Morfolojik olarak kıyı oku ve lagün olarak şekillenen bu bölge önemli bir kuş yaşam alanı olup, 1. Derece doğal sit statüsünde kıyısal denizel bir sulak alandır. Kuşların barınma, beslenme ve üremeleri için İldeki en önemli alanlardan biridir.

Resim 32- Çardak Lagünü (*Kaynak: Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

Resim 33- Çardak Lagünü (*Kaynak: Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

ARAPLAR BOĞAZI

Araplar Boğazı; Çanakkale Merkez İlçenin 34 km kadar güneyinde bulunmakta olup Çanakkale-İzmir Karayolu ile Pınarbaşı köyü arasında çayın yaptığı mendereslerden oluşan önemli bir kuş yaşam alanıdır ve 60 ha büyüklüğündedir.

Karasal sulak alan olup, sürekli akan dere, nehir, ırmaklar tipi sulak alan özelliği gösterir. Sürekli tatlı su sazlıkları ve çevresinde orman vejetasyonu bulunduğu için kuş türleri için önemli bir alandır. Birçok kuş türünün barınma, beslenme ve üreme alanını oluşturur. Alan I. derece doğal sit durumundadır.

Resim 34-Araplar Boğazı (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

Resim 35- Araplar Boğazı (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

KUMKALE DELTASI

Kumkale Deltası; Çanakkale Merkez İlçenin 27 km kadar güney batısında bulunmaktadır ve 1.566,65 ha büyüklüğündedir. Mahalli Öneme Haiz Sulak Alandır. Alanın bir kısmı Troya Milli Parkı içinde kalmaktadır. Kumkale deltası, Karamenderes çayının kollara ayrıldığı, ağaçlık, sazlık, taşlık, tuzcul bataklık, kumul alanlar ve lagünler gibi farklı habitatlara sahip bir bölgedir. Kumkale sahili sarı kumdan oluşmakta olup alan içerisi göletler ve akarsularla bölünmüş durumdadır. Delata, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve gölcükleri tipi özelliği de gösterir. Su ve kıyı kuşları için İlin en önemli alanlarından. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve göletler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Su ve kıyı kuşları için İlin en önemli bir alanlarından. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve göletler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Resim 36- Kumkale Deltası (Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>, Sulak Alanlar Envanter Kitabı)

Resim 37- Kumkale Deltası (Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>, Sulak Alanlar Envanter Kitabı)

KARABİGA-KOCABAŞ ÇAYI DELTASI

Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası: Çanakkale Merkez İlçenin 105 km kuzey doğusunda bulunmaktadır ve 1050 ha büyüklüğündedir. Karasal sulak alan olup, sürekli karasal deltalar ve sürekli tatlı su sazlık/gölcük özelliği göstermesi yanında ile birlikte sürekli dere, nehir, ırmak özelliği de gösterir. En elverişli delta, kuşlar için beslenme, yuvalama, sığınak durumundadır.

Resim 38-Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

Resim 39- Karabiga-Kocabaş Çayı Deltası (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

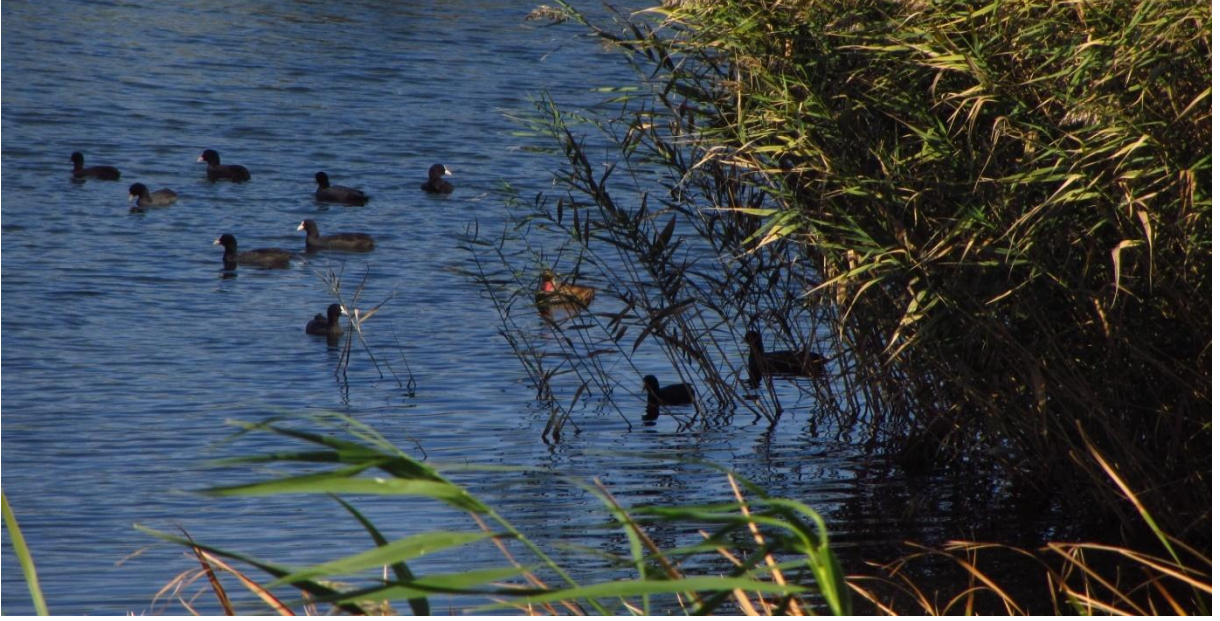
TUZLA DELTASI VE AZMAKLARI

Tuzla Deltası ve Azmakları; Çanakkale Merkez İlçenin 95 km kadar güney-güney batısında Ayvacık İlçesi Gülpınar Beldesinin 5 km. kadar kuzeyinde, Kumbağlar Mevkiinde bulunmaktadır ve 300 ha büyüklüğündedir.

Karasal sulak alan olup, sürekli dere, nehir, ırmak tipi özellik gösterir. Ayrıca sürekli tatlı su sazlıkları ve göçlükleri tipi özelliği de gösterir. Su ve kıyı kuşları için ilin önemli sulak alanlarındandır. Barındırdığı sazlıklar, azmaklar ve göletler birçok kuş türü için beslenme ve üreme alanı oluşturmaktadır.

Resim 40-Tuzla Deltası ve Azmakları (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

Resim 41- Tuzla Deltası ve Azmakları (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

BÜYÜK VE KÜÇÜK KEMİKLİ TUZ (SUVLA) GÖLÜ

Büyük ve Küçük Kemikli Tuz (Suvla) Gölü: Çanakkale Merkez İlçenin 25 km kadar kuzeyinde Küçük ve Büyükanafarta Köylerinin 3,5 km. kadar batısında bulunmaktadır ve 220 ha büyüklüğündedir.

Denizel ve kıyısal sulak alan olup, kıyısal acı/tuzlu lagün tipindedir. Kuşlar için önemli bir sulak alandır.

Resim 42-Büyük ve Küçük Kemikli Tuz Gölü (Kaynak: *Sulak Alanlar Envanter Kitabı*)

KAVAK DELTASI

Kavak Deltası; Çanakkale Merkez İlçenin 75 km kuzey doğunda Gelibolu İlçesi, Kavak Beldesinin hemen batısında bulunmaktadır ve 1400 ha büyüklüğündedir.

Delta iki farklı sulak alan özelliği göstermektedir. Birincisi denizel ve kıyısul sulak alan olup, kum ve çakıllı sahiller ile bataklıklar oluştururken, ikinci olarak karasal sulak alan içinde mevsimsel ve geçici Tatlısu gölleri ve mevsimsel Tatlısu sazlıklarını barındırır. Kavak Deltası, hem önemli bir kumul vejetasyona sahip doğal bir ekosistemdir, hem de önemli bir kuş yaşam alanıdır.

Resim 43- Kavak Deltası (Kaynak: Sulak Alanlar Envanter Kitabı)

Resim 44- Kavak Deltası (Kaynak: Sulak Alanlar Envanter Kitabı)

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

Bu konuda güncel bilgi bulunmamaktadır.

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Bu konuda güncel bilgi bulunmamaktadır.

E.6.3. Anıt Ağaçlar

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 109. maddesi 1. fıkrasının b bendine göre “Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sağlamak,” Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün görevidir.

Bu kapsamda tabiat varlığı olan anıt ağaçların tespit, tescil ve ilan süreçlerini yürütme görevi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir. Bu amaçla 19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı “Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik” yayınlanmıştır. Söz konusu yönetmeliğin 11. maddesinin 2. Fıkrasında yer alan “(2) Anıt ağaçların tespit edilmesine yönelik hususlar ilke kararı ile belirlenir.” hükmü doğrultusunda “Tabiat Varlığı Olarak Belirlenecek Anıt Ağaçların Tespitine İlişkin 01.07.2022 tarihli ve 117 sayılı İlke Kararı” doğrultusunda anıt ağaçların tespiti gerçekleştirilir ve bu kapsamda Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonlarınca alınan tescil kararları onaylanmak üzere Bakanlığımıza gönderilir. Bakan onayı ile tescil işlemi tamamlanır. *(Ancak Danıştay 4. Daire Başkanlığı'nın E:2023/13697 K:2024/2241 Sayılı Kararı ile İptal edilmiştir)*

117 sayılı İlke Kararı'na göre anıt ağaçlar 3 gruba ayrılır:

- 1- Kültürel Anıt Ağaçlar
 - 1.1. Tarihi Anıt Ağaçlar
 - 1.2. Mistik Anıt Ağaçlar
 - 1.3. Folklorik Anıt Ağaçlar
- 2- Boyutsal Anıt Ağaçlar
- 3- Görsel Anıt Ağaçlar

İlimiz sınırları içerisinde yer alan tescilli anıt ağaçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Çizelge 72- Çanakkale İli İlçelere göre tescilli anıt ağaç listesi
(ÇÇSİDİM, 2025)

SIRA NO	İLİ	İLÇESİ	MAHALLE/KÖY	MEVKİİSİ VE YERİ	ADA	PARSEL	TÜRÜ	SAYISI	TESCİL TARİH/SAYI
1	ÇANAKKALE	MERKEZ	KURŞUNLU, DÖRTYOL	ÇANAKKALE-ÇAN YOLU ÜZERİNDE			245 ADET ÇINAR	244	27.07.2008/3829
2	ÇANAKKALE	MERKEZ		KAYSERİLİ AHMET PAŞA CADDESİ ESKİ BELEDİYE HİZMET BİNASI ÖNÜ KAFETERYA ARASI			MANOLYA	1	27.11.2004/440
3	ÇANAKKALE	MERKEZ		PANAYIR YERİ ALANI İÇİNDE, SARIÇAY CADDESİ TARAFINDA ESKİ ÇINARLIK MEVKKİNDE			ÇINAR	1	27.11.2004/440
4	ÇANAKKALE	MERKEZ		PANAYIR YERİ ALANI İÇİNDE, SARIÇAY CADDESİ TARAFINDA, ESKİ ÇINARLIK MEVKKİNDE, CUMA PAZARINDA BULUNAN SATIŞ STANDLARI İÇİNDE			ÇINAR	1	27.11.2004/440
5	ÇANAKKALE	MERKEZ		PANAYIR YERİ ALANI İÇİNDE, SARIÇAY CADDESİ TARAFINDA ESKİ ÇINARLIK MEVKKİNDE, ÜRETİCİ PAZARININ KURULDUĞU ALANDA			ÇINAR	1	27.11.2004/440
6	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, ZİVERİYE SOKAK TARAFINDA, TARIM İL MÜDÜRLÜĞÜ LOJMANLARI ÖNÜ, 11 NOLU YEŞİL ADA			KARAAĞAÇ	0	27.11.2004/440
7	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, BÜYÜKÇAYIR OLARAK ADLANDIRILAN YEŞİL ALANDA 14 NOLU YEŞİL ADA			KARAAĞAÇ	1	27.11.2004/440
8	ÇANAKKALE	MERKEZ		HAKL BAHÇESİNDE, HAVUZUN YANINDA, HAVUZA SU SAĞLAYAN SARNICI N HEMEN KARŞISINDA, 6 NOLU YAŞIL ADA			KARAAĞAÇ	0	27.11.2004/440
9	ÇANAKKALE	MERKEZ		HAKL BAHÇESİNDE, HAVUZUN BAŞINDA, 22 NOLU YAŞIL ADA			DALLI SERVİ	1	27.11.2004/440
10	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, MAHMETÇİK BULVARI TARAFINDA, 5 NOLU YEŞİL ADA			KARAAĞAÇ	0	27.11.2004/440
11	ÇANAKKALE	MERKEZ		HALK BAHÇESİNDE, KAYSERİLİ AHMET PAŞA CADDESİNDE, ESKİ ESO BİNASININ YANINDA 2 NOLU YEŞİL ADA			ÇINAR	1	27.11.2004/440
12	ÇANAKKALE	MERKEZ	KURŞUNLU	KÖY İÇİ MEVKKİNDE BULUNAN KÖY MEZARLIĞINDA		184	MEŞE	1	15.10.2003/2464
13	ÇANAKKALE	MERKEZ	KURŞUNLU	KÖY İÇİ MEVKKİNDE BULUNAN KÖY MEZARLIĞINDA		184	ÇINAR	2	15.10.2003/2464
14	ÇANAKKALE	MERKEZ	ELMACIK	TÜRKMEN KONAĞI MEVKİİ	111	43	ÇINAR	1	21.10.2021/1371
15									
16	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	DAĞOBA	KÖYİÇİ MEVKKİ		438	ÇINAR	3	03.12.1998/5057
17									
18	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	KARŞIYAKA KÖPRÜSÜ-ÇİFTE HAMAM ARASI PAZAR MEYDANINDA YER ALAN ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
19									
20	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	KARŞIYAKA KÖPRÜSÜ-ZEYTİNLİK SOKAK ÜZERİNDEKİ KÖPRÜ ARASINDA YER ALAN BULUNAN 2 ADET ÇINAR AĞACI			ÇINAR	2	12.05.2010/4891
21	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	ZEYTİNLİK CADDESİ ÜZERİNDE BULUNAN KÖPRÜ YANINDAKİ ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
22	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	ÇARŞI CAMİİ ŞARDIRVANNI YANINDAKİ ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
23	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	HACI BALI DEDE MERZARI YANINDAKİ ÇINAR AĞACI			ÇINAR	1	12.05.2010/4891
24	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	MERKEZ	MURADIYE MAH. SAĞLIK SAK. ÜST BAŞINDAKİ 3 ADET ÇAM AĞACI			ÇAM	3	12.05.2010/4891
25	ÇANAKKALE	BİGA	YEŞİLKÖY	KARAPIRNAL MEVKİİ KIRKGEÇİT DERESİ ÜZERİNDE			ÇINAR	8	28.04.2010/4849
26	ÇANAKKALE	BİGA	SARIKAYA	KUYUPINAR MEVKKİNDE BİGA-ÇAN KARAYOLU ÜZERİNDE			ÇINAR	4	21.09.2010/5050
27	ÇANAKKALE	BİGA	GÜVEMALAN	KÖYİÇİ MEVKİİ	152	3	ÇINAR	1	20.06.2017/7091
28	ÇANAKKALE	BOZCAADA	ALAYBEY	KAPTAN BAYIRI	374	94-40	ÇAM	1	26.01.2002/765
29	ÇANAKKALE	ÇAN	KALBURCU	DEĞİRMENDERE		626,627 VE 628	ÇINAR	5	14.04.2000/6055-26.12.1999/5854
30	ÇANAKKALE	ECEABAT	YOLAĞZI	KÖYİÇİ MEVKKİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784
31	ÇANAKKALE	ECEABAT	YALOVA	KÖYİÇİ MEVKKİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784 28.11.2018/215 KARARLAR VE 12.12.2018/233800 OLUR
32	ÇANAKKALE	EZİNE	PINARBAŞI	TARİHİ BAYRAM YERİ			PALAMUT MEŞESİ	1	27.12.1992/2902
33	ÇANAKKALE	GELİBOLU	EVREŞE	KEŞANOĞLU MAHALLESİ SÜLEYMANİYE CADDESİ ÜZERİNDE			ÇINAR	1	28.03.1996/2941
34	ÇANAKKALE	GELİBOLU	BAYRAMIÇ				ÇINAR	1	17.06.1991/1784
35	ÇANAKKALE	GELİBOLU	KOCAÇEŞME				ÇINAR	1	17.06.1991/1784
36	ÇANAKKALE	GELİBOLU	SÜLAYMANİYE				ÇINAR	1	17.06.1991/1784
37	ÇANAKKALE	GELİBOLU	TAYFUR	KÖYİÇİ MEVKKİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784
38	ÇANAKKALE	GELİBOLU	BAYIR	KÖYİÇİ MEVKKİ			ÇINAR	1	17.06.1991/1784
39	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	FİKRİ SİNAN CAD.	93	9 ÖNÜ	ÇINAR	1	9.2.1994/1724
40	ÇANAKKALE	GELİBOLU		MESCİD SK.	202	1	ÇINAR	1	9.2.1994/1724
41	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	ULUCAMİNİN DOĞUSUNDA	119	1	ÇINAR	3	09.02.1994/1724
42	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	ÇARŞI MEYDANI PAZAR HAMAMI BATISINDA	116		ÇINAR	0	09.02.1994/1724
43	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	26-305 ADALAR ARASI	26-305		ÇINAR	2	09.02.1994/1724
44	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	PAZARYERİ 3-4 PARSEL ÖNÜ	104	3-4	ÇINAR	1	09.02.1994/1724
45	ÇANAKKALE	GELİBOLU	YAZICI ZADE	198 ADA ÖNÜ	190 ADA BATISI		ÇINAR	3	09.02.1994/1724
46	ÇANAKKALE	GELİBOLU	CAMİKEBİR	7 PARSEL ÖNÜ	101	1	ÇINAR	1	09.02.1994/1724
47	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	KALEKÖY	KALAKÖY OKUL ÖNÜ			ÇINAR	1	16.11.1992/2813
48	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	DEREKÖY	KÖYİÇİ MEVKKİ	240	1 PARSEL ÖNÜNDEKİ YOLDA	ÇINAR	1	08.05.2018-79885
49	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	BADEMLİ	KÖYİÇİ MEVKKİ	105	16	ÇINAR	1	08.05.2018-79908
50	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	FATİH	ÇİFTLİK	204	1	ÇINAR	1	06.05.2018-77382
51	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	TEPEKÖY	İSPİLYA	316	57	ÇINAR	1	09.05.2018-77422
52	ÇANAKKALE	LAPSEKİ	MERKEZ	PAZAR YERİ MEYDANI ESKİ SAĞLIK OCAĞI MEYDANI	9	159	ÇINAR	4	27.01.2002/778

Resim 45- Çanakkale Merkez Kordon Bölgesi’nde yer alan tescilli Manolya Ağacı
(Kaynak:<https://www.canakkalebienali.com/kent-ekolojisi/manolya-mubadele/>)

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Özel Çevre Koruma Bölgeleri, Akdeniz’in Kirliliğe Karşı Korunması (Barselona), sözleşmesinin taraf ülkelere getirdiği bir yükümlülük gereği ülkemiz ve dünya ölçeğinde ekolojik öneme haiz ancak sanayi, turizm ve yapılaşma gibi baskılar nedeniyle bozulma veya yok olma riski altında oldukları için Bakanlar Kurulu Kararı ile özel koruma altına alınan alanlardır.

İlimiz sınırlarının içerisinde bulunduğu 2 adet Özel Çevre Koruma Bölgesi yer almaktadır.

Çizelge 73- Çanakkale ilinin dahil olduğu ÖÇK Bölgeleri
(ÇÇŞİDİM, 2025)

No	Korunan Alanın Adı	Koruma Statüsü	Tescil Tarihi	Alan Büyüklüğü (HA)
1	SAROS KÖRFEZİ	ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ	2010/1089	72984.1
2	MARMARA DENİZİ	ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ	04.11.2021/4758 değişikliği 06.09.2024/ 8948	1224033.02

Saros Körfezi, içinde barındırdığı zengin balık çeşitleri nedeniyle deniz biyologları ve dalış meraklıları arasında büyük ve doğal bir akvaryum olarak nitelendirilir. Kaptan Cousteau 1970'li yıllarda gemisi “Calipso” ile Türkiye’yi ziyareti sırasında bu Körfezde dalış yapmış "Kızıl Denizin Kuzey versiyonu olarak" nitelendirmiştir.

Resim 46- Saros Özel Çevre Koruma Bölgesi

(Kaynak:<https://ockb.csb.gov.tr/saros-korfezi-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2758>)

05.11.2021 tarih ve 31650 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 04.11.2021 tarih 4758 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile, ilimizin de dahil olduğu, Marmara Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir. Marmara Denizi ve Adalar Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmesine ilişkin 04/11/2021 tarihli ve 4758 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararında değişiklik yapılmasına dair 07.09.2024 tarih ve 32655 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 06.09.2024 tarih 8948 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ÖÇK sınırlarında değişiklik yapılmıştır.

Resim 47- Marmara Özel Çevre Koruma Bölgesi

(Kaynak:<https://www.gazeteduvar.com.tr/canakkale-bogazindaki-musilaj-goruntulendi-egeye-yayiliyor-galeri-1525310>)

E.6.5. Doğal Sit Alanları

Doğal sit alanları, 2863 sayılı Kanunun 3.Maddesinin a bendinde yer alan tanımlara göre; Jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlardır.

İlimiz sınırları içerisinde yer alan doğal sit alanları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Çizelge 74- Çanakkale İli sınırları içerisinde yer alan tescilli doğal sit alanları (ÇÇŞİDİM, 2025)

No	Korunan Alanın Adı	Koruma Statüsü	Tescil Tarihi	Alan Büyüklüğü (HA)
1	GÖKÇEADA DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	24.5.2002/1016	9563.71
		2.DERECE DOĞAL SİT	24.5.2002/1016	632.24
		3.DERECE DOĞAL SİT	24.5.2002/1016	4710.1
2	BOZCAADA DOĞAL SİT ALANLARI	1. DERECE DOĞAL SİT	26.09.2003/2434	777.6
		3.DERECE DOĞAL SİT	26.09.2003/2434	2595.4
3	BEHRAMKALE ASOS ANTİK KENTİ VE KADIRGA ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	11.08.1992/2633	401.8
		2.DERECE DOĞAL SİT	11.08.1992/2633	521.9
		3.DERECE DOĞAL SİT	11.08.1992/2633	183.7
4	YEŞİLYURT DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	30.09.1991/2022	599.1
5	ADATEPE DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	27.12.1992/2900	376.5
6	YENİÇAM DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	03.12.1998/5056	444.9
7	AYVACIK TUZLA GRUP 06-10,11 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	13.07.2023/6868498	506.37
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	13.07.2023/6868498	6.84
8	KUMBURNU DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	30.09.1991/2022	376.9
		3.DERECE DOĞAL SİT	30.09.1991/2022	8.2
9	KÖSEDERE DOĞAL SİT ALANI	3.DERECE DOĞAL SİT	12.12.1997/4404	237.3
10	SOKAKAĞZI DOĞAL SİT ALANI	3.DERECE DOĞAL SİT	12.12.1997/4403	368.6
11	ARAPLAR BOĞAZI DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	14.05.2004/2995	728.2
12	KIRKGÖZLER PINARI DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	07.08.1996/3320	22.2
		3.DERECE DOĞAL SİT	07.08.1996/3320	33.5
13	KEMERDERE DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	28.02.1993/3050	68.7
14	OVACIK (MERSİNÇEŞME) DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	12.06.1999/5442	37.3
15	KARAMENDERES DELTASI VE BATAKLIĞI	1.DERECE DOĞAL SİT	26.05.1995/2414	280.8
16	SARIÇAY DERE YATAĞI YAKIN ÇEVRESİ	3.DERECE DOĞAL SİT	26.05.1995/2416	28.2
17	SARAYCIK DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	21.07.1995/2597	129.7
18	İNTEPE DOĞAL SİT ALANI	3.DERECE DOĞAL SİT	25.02.2000/5950	30.8
19	ÇARDAK LAGÜN GÖLÜ DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	06.08.1996/3298	155.9
20	HOYRAT GÖLÜ DOĞAL SİT ALANI	1.DERECE DOĞAL SİT	13.11.1995/2211	359
21	ÇAN ALTIKULAÇ GRUP 11-35,36 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	25.01.2023/5622585	1193.62
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	25.01.2023/5622585	605.14
22	YENİCE ÇALKÖY GRUP 11-30 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	25.09.2020/202220	8.3
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	25.09.2020/202220	62.9
23	ÇAN BÜYÜKPAŞA GRUP 11-29 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	13.08.2020/170650	99.8
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	13.08.2020/170650	236.2
24	YENİCE DAVUTKÖY GRUP11-31 SİT KODLU ALAN	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	25.09.2020 /202224	116.7
25	GELİBOLU YARIMADASI DOĞAL SİT ALANLARI	1.DERECE DOĞAL SİT	19.04.1992/2412	33886.9
		3.DERECE DOĞAL SİT	19.04.1992/2412	21645.8
26	17 ETBAR 01 GELİBOLU YARIMADASI 1. KISIM SİT ALANLARI	KESİN KORUNACAK HASSAS ALAN	18.03.2019/64711	1297.2
		NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	18.03.2019/64711	8404.1
		SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA VE KONTROLLÜ KULLANIM ALANI	18.03.2019/64711	26929.6
27	AKSAZ GRUP 34-4,1 SİT KODLU	NİTELİKLİ DOĞAL KORUMA ALANI	17.07.2024/9975033	278.68

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

Doğal sit alanlarının korunarak gelecek nesillere aktarılması, bilimsel kriterler ışığında alanın sahip olduğu biyo-ekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik değerlerin ve peyzaj değerlerinin belirlenmesi ve önerilerin ortaya konulması amacıyla “Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik” ve “Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar” çerçevesinde mevcut doğal sit alanlarında dört mevsimi kapsayan “Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projeleri” tamamlanmış olup, tescile yönelik iş ve işlemler devam etmektedir.

Diğer yandan mevcutta sit statüsü olmayan alanlarda, Bakanlığımızca (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) yürütülmekte olan “Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projeleri” kapsamında, potansiyel olarak önerilen doğal sit alanlarının tescili peyderpey yapılmaktadır.

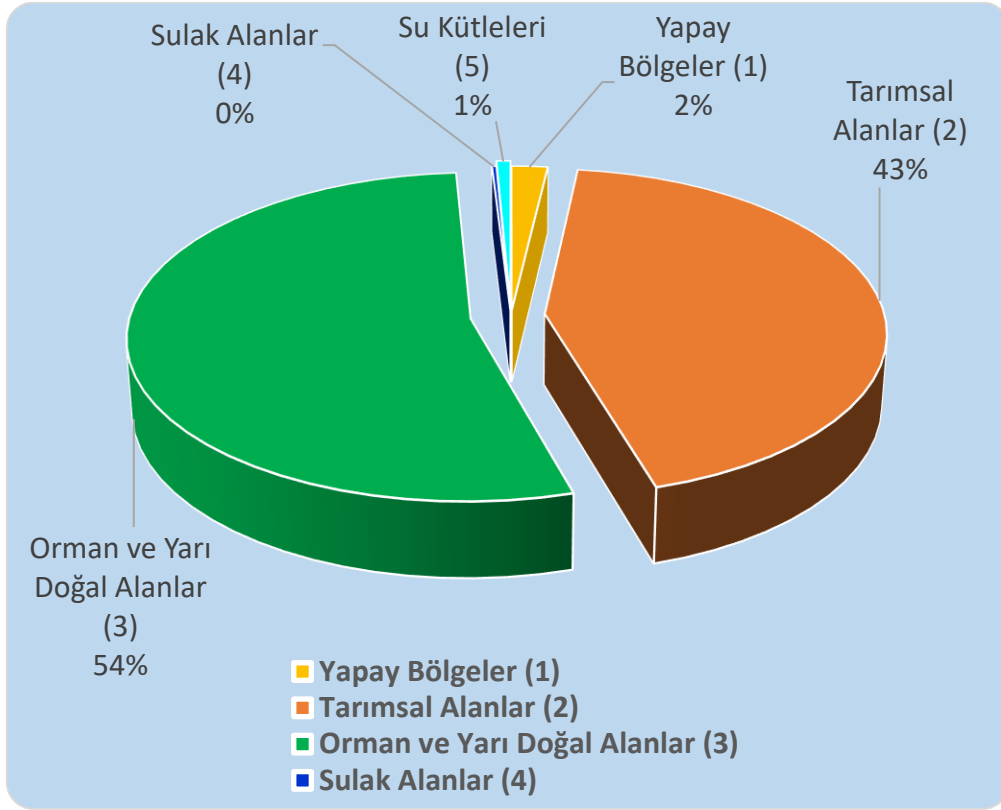
Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (2025)
- Troya Tarihi Milli Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı
- Ayazmapınarı Tabiat Parkı UDGP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı
- Kaynak: <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5553>
- Gökçeada Lagünü SAYP, Çanakkale Tabiat Turizmi Master Planı
- Sulak Alanlar Envanter Kitabı
- <https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5543>
- <https://nuhungemisi.tarimorman.gov.tr/public/istatistik>
- Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı (2025)

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

Çanakkale iline ait tarım arazileri, ormanlar, çayır/mera, su kütleleri, yerleşim yerleri ve yapay alanlar aşağıda grafikte gösterilmektedir.

Grafik 42- Arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

Çizelge 75 – Arazi kullanım sınıflandırması

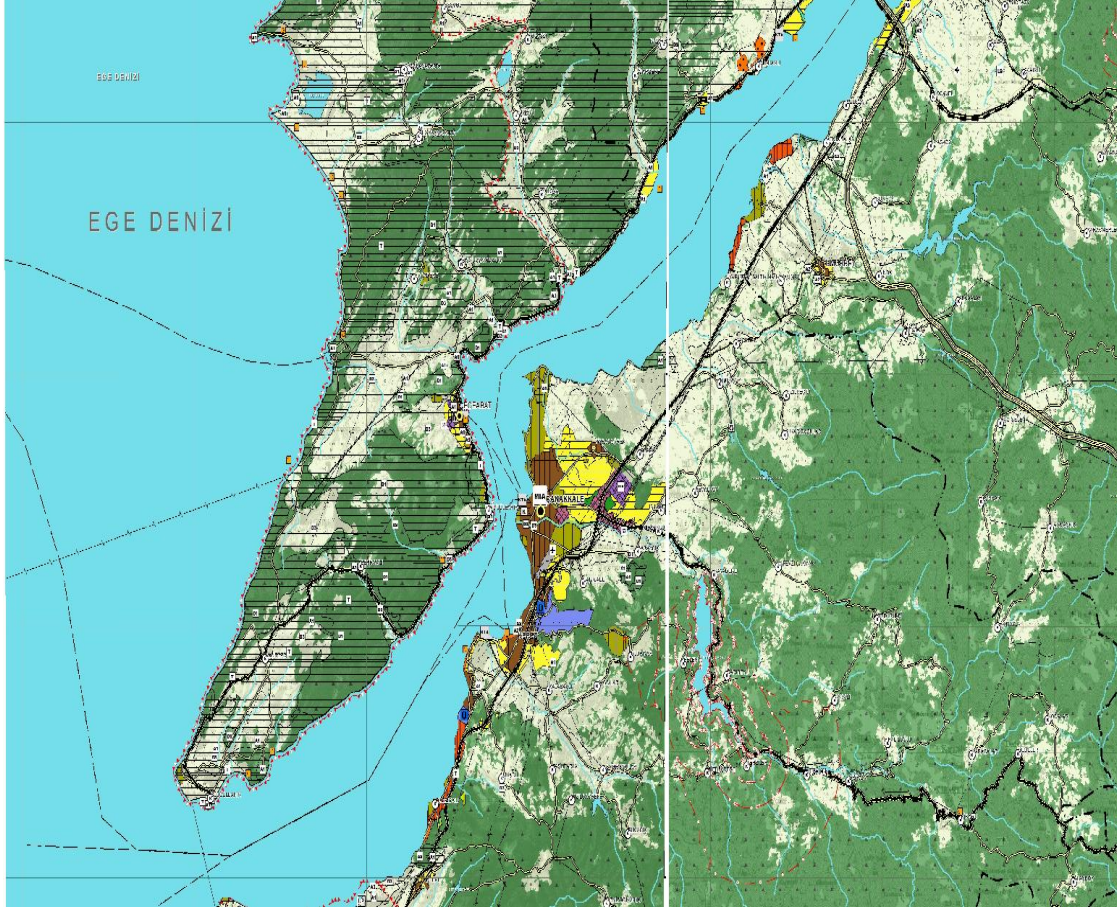
(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2025)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	13179.80	1.34	16115.80	1.64	17580.91	1.79	17632.25	1.80	18623.26	1.90
2) Tarımsal Alanlar	399810.27	40.73	391980.16	39.94	426220.12	43.41	428226.27	43.61	427594.92	43.55
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	563106.83	57.37	566135.57	57.68	529980.87	53.97	526941.51	53.67	526203.71	53.59
4) Sulak Alanlar	2319.99	0.24	2366.15	0.24	2359.84	0.24	2269.71	0.23	2263.57	0.23
5) Su Yapıları	3083.10	0.31	4902.32	0.50	5762.36	0.59	6834.35	0.70	7218.64	0.74
TOPLAM	981500	99.99	981500	100	981904	100	981904	100.01	981904	100.01

F.2. Mekânsal Planlama

F.2.1. Çevre Düzeni Planı

İlimizin tamamını kapsayan Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 05.06.2015 tarihinde onaylanmış olup, bu tarihten sonra 17.02.2017, 02.4.2018, 15.11.2019, 19.02.2020, 19.02.2020, 22.07.2020, 09.9.2020, 06.11.2020, 07.5.2021, 17.6.2021, 25.8.2021, 02.11.2021, 02.6.2022, 09.8.2022, 13.10.2022, 17.12.2022, 19.12.2022, 05.3.2024, 04.6.2024, 21.8.2024 tarihlerinde olmak üzere 20 adet Çevre Düzeni Planı değişikliği yapılmıştır.

Harita 5-Çanakkale ilinin Çevre Düzeni Planı
(ÇÇŞİİM, 2025)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında ilin genel arazi kullanım kararları; Merkezde “Kentsel Yerleşme Alanları” ve “Kentsel Gelişme Alanları”, kıyı kesimlerde “Turizm Bölgeleri”, Biga ve Çan ilçesi sınırları içinde “Sanayi Alanları”, diğer kesimlerde ise “Tarım Alanları” ve “Orman Alanları” olarak yer almaktadır.

Kaynaklar

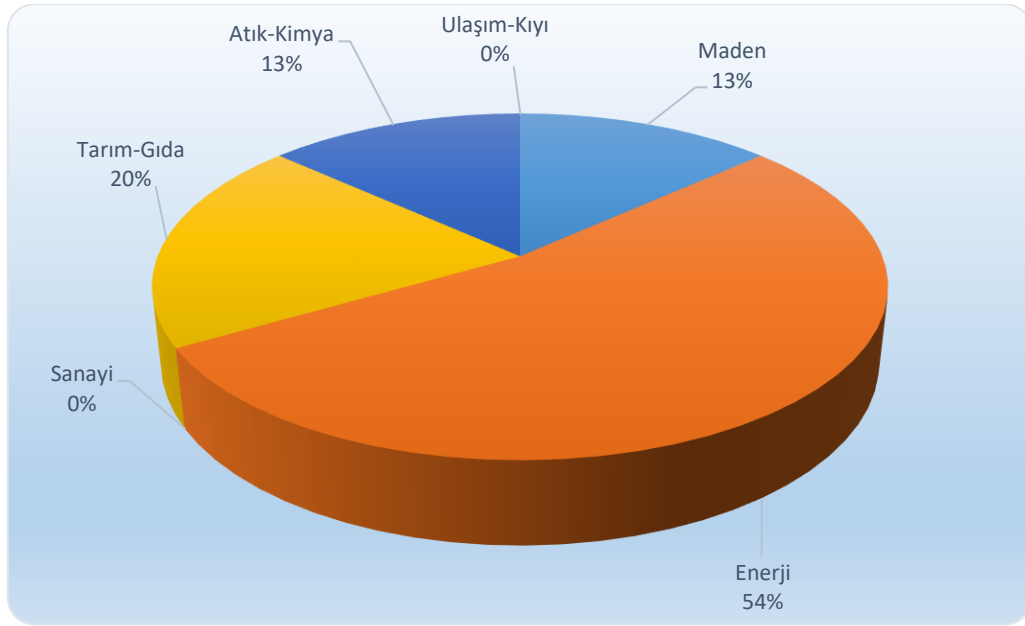
- Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2025

G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

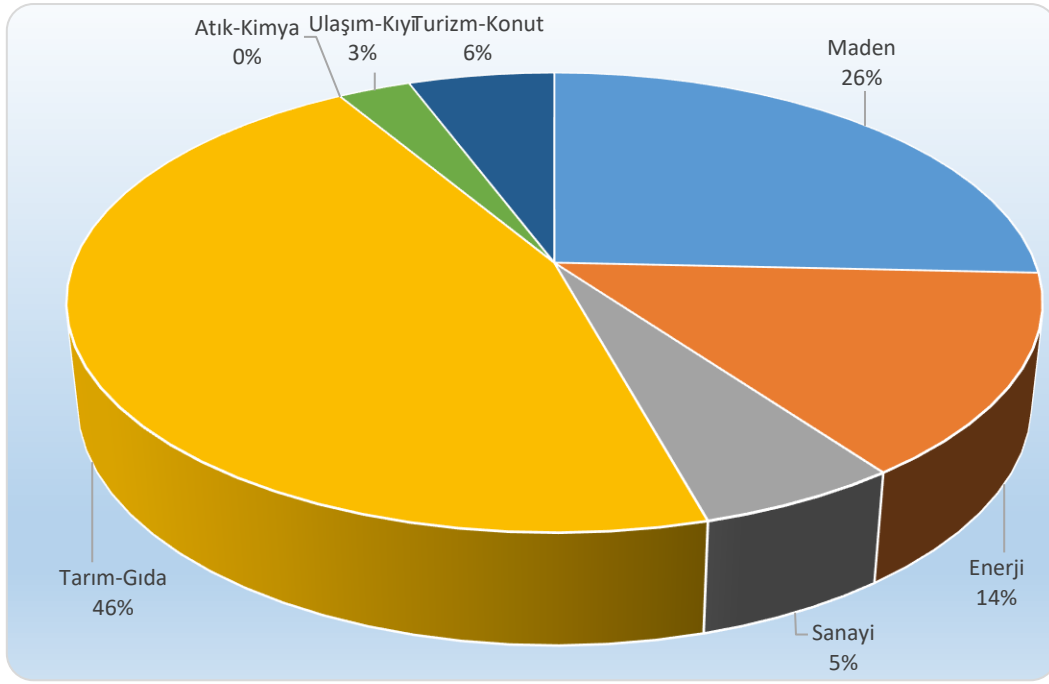
G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge 76 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2024 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	9	5	2	16	0	1	2	35
ÇED Gereklidir	1	0	0	1	0	0	0	2
ÇED Olumlu Kararı	2	8	-	3	2	-	-	15
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-
İade/İptal	8	8	-	4	-	1	-	21

Grafik 43–2024 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Grafik 44–2024 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Çizelge 77 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2025 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
254	420	628	776	276	176	302	2832

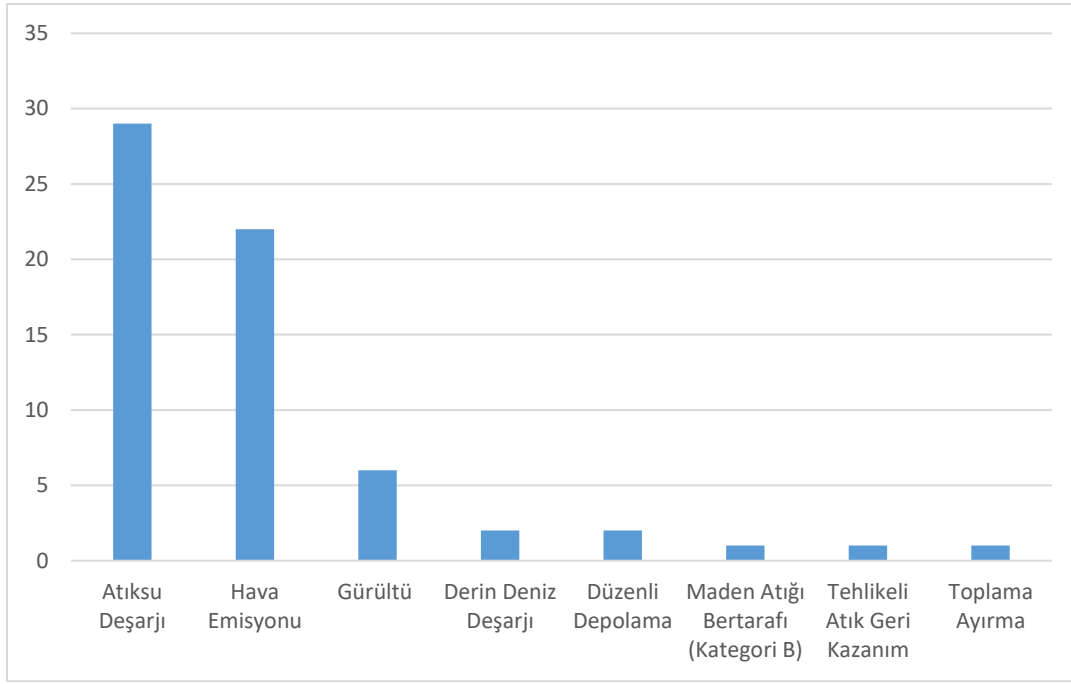
Çizelge 78 – 2014-2025 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2025)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
110	36	7	21	9	5	3	191

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 79–2024 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2025)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	6	19	25
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	4	44	48
TOPLAM	10	63	73

Grafik 45–2024 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2025)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

2872 Sayılı Çevre Kanunu’nun 10. Maddesine istinaden yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 Listesi kapsamında yer alan faaliyetlere Bakanlığımızca ÇED Olumlu/ÇED Olumsuz kararları; Ek-2 Listesi kapsamında yer alan faaliyetlere de Valilikler tarafından ÇED Gerekli Değildir/ÇED Gereklidir kararları verilmektedir. E-Çed sisteminde yapılan incelemede, Çanakkale İli’nde, Bakanlığımızca 15 proje için ÇED Olumlu kararı; Ek-2 Listesi kapsamında yer alan projeler için de Valiliğimizce 35 proje için ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiş olup verilen kararlarda Madencilik ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık faaliyetleri; Çevre İzin Lisans yönetmeliği kapsamında; 48 adet Çevre İzin Lisans Belgesi verilmiş olup atıksu deşarjı ve hava emisyonu konulu çevre izinleri ön plana çıkmaktadır.

Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇÇŞİDİM), 2025
- e-ÇED Yazılımı, 2025
- e-İzin Yazılımı, 2025

H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

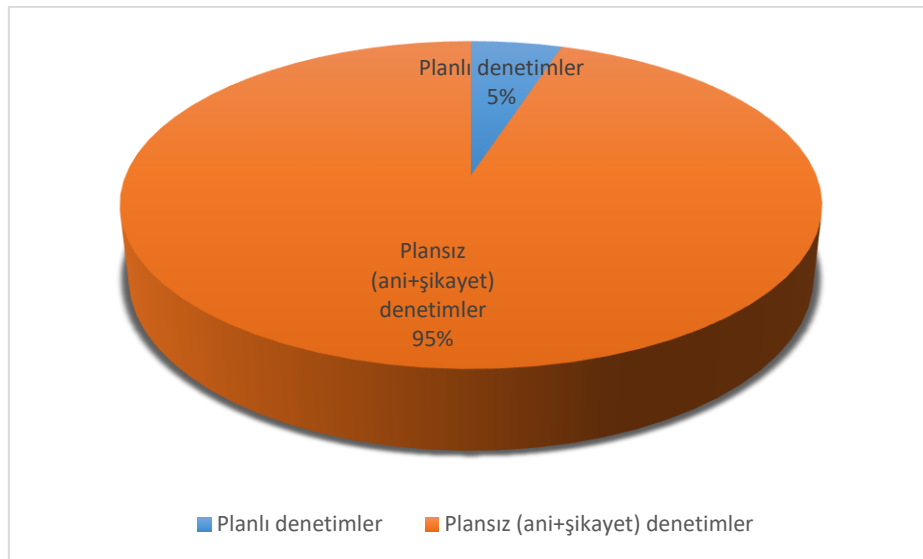
- "ÇED Olumlu" kararı veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen projelerle ilgili olarak, "ÇED Olumlu" kararına esas nihai ÇED raporunda veya "ÇED Gerekli Değildir" kararına esas proje tanıtım dosyasında taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izlemek amacıyla,
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge 80– 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2025)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	42
Plansız (ani+şikayet) denetimler	(772+361) =1133
Genel toplam	1175

*05.09.2025 tarihli ve 13477362 sayılı yazı ile iletilen denetim sayılarıdır

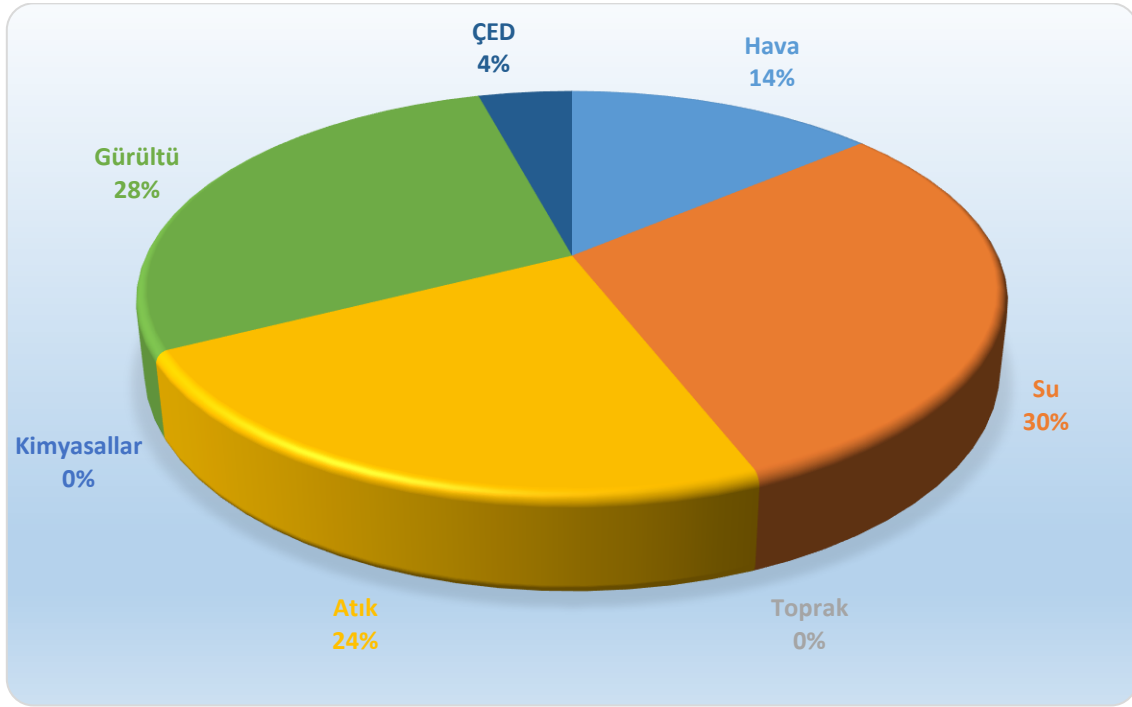

Grafik 46– ÇŞİDİM tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(ÇŞİDİM, 2025)

H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 81- 2024 yılında ÇŞİDİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları
(ÇÇŞİDİM,2025)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	43	94	-	73	-	88	13	311
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	43	94	-	73	-	88	13	311
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	%100	%100	-	%100	-	%100	%100	%100

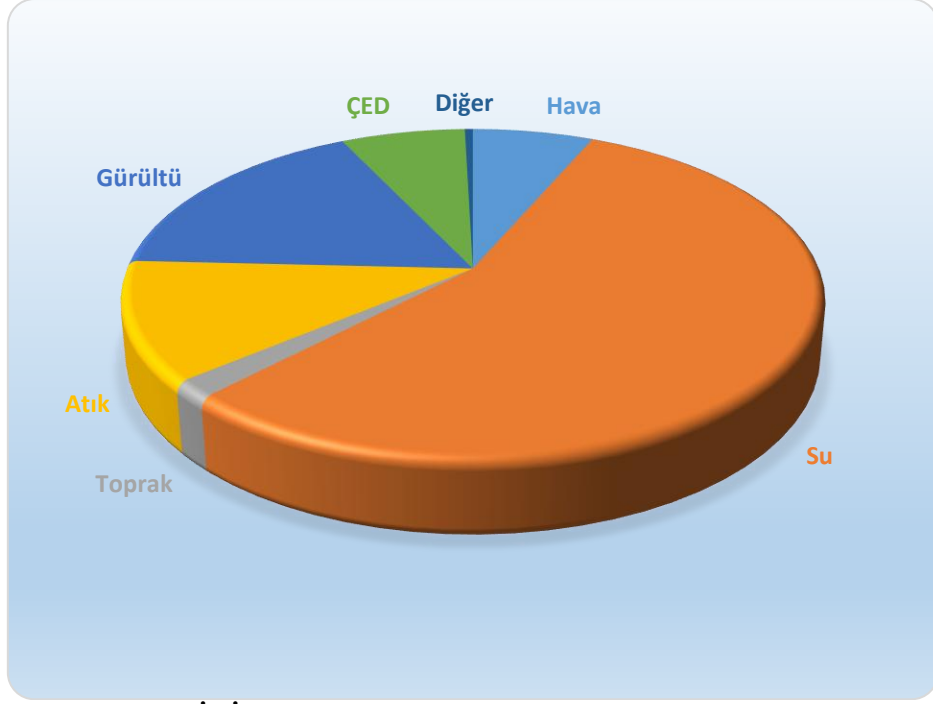

Grafik 47- 2024 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(ÇÇŞİDİM,2025)

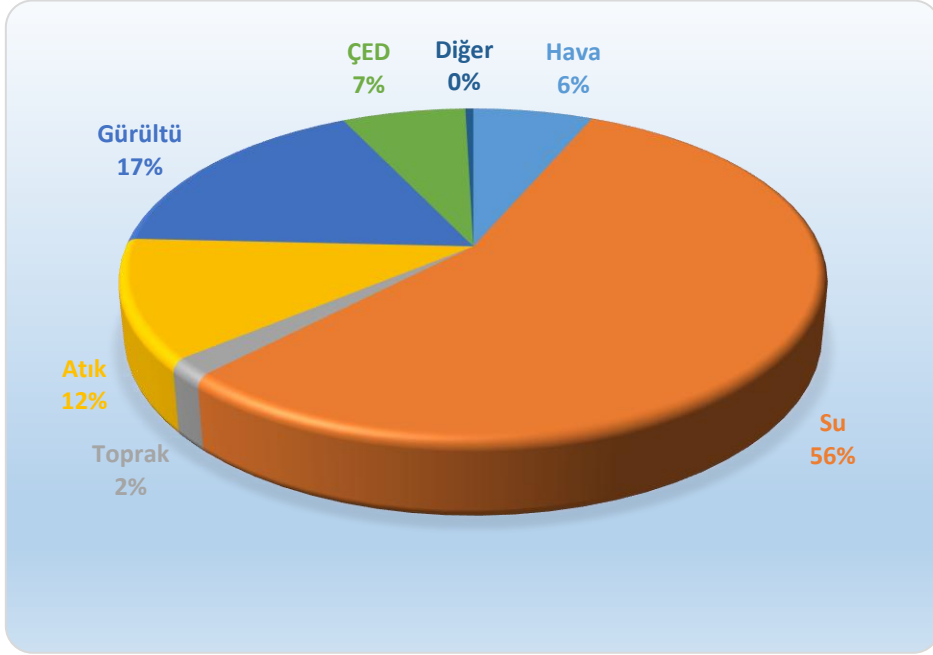
H.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge 82–2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2025)

	Hava	Su	Atık	ÇED	Toprak	Gürültü	Egzoz	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	1.517.946	11.873.837	4.724.929	2.207.847	5.182.664	-	99.430	116.060	25.722.713
Uygulanan Ceza Sayısı	17	8	15	15	19	-	10	1	85

Grafik 48-2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2025)

Grafik 49- 2024 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2025)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 12 adet faaliyet durdurma/kapatma kararı verilmiştir.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

İl Müdürlüğümüze iletilen tüm şikayetlere yerinde denetim yapılarak cevap verilmektedir. 2872 Sayılı Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösterenlere ilgili idari yaptırım kararı uygulanmaktadır.

Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇŞİDİM),2025
- e-Denetim Yazılımı, 2025

I. KİRLETİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI UYGULAMALARI

Avrupa Kirletici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış olan Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

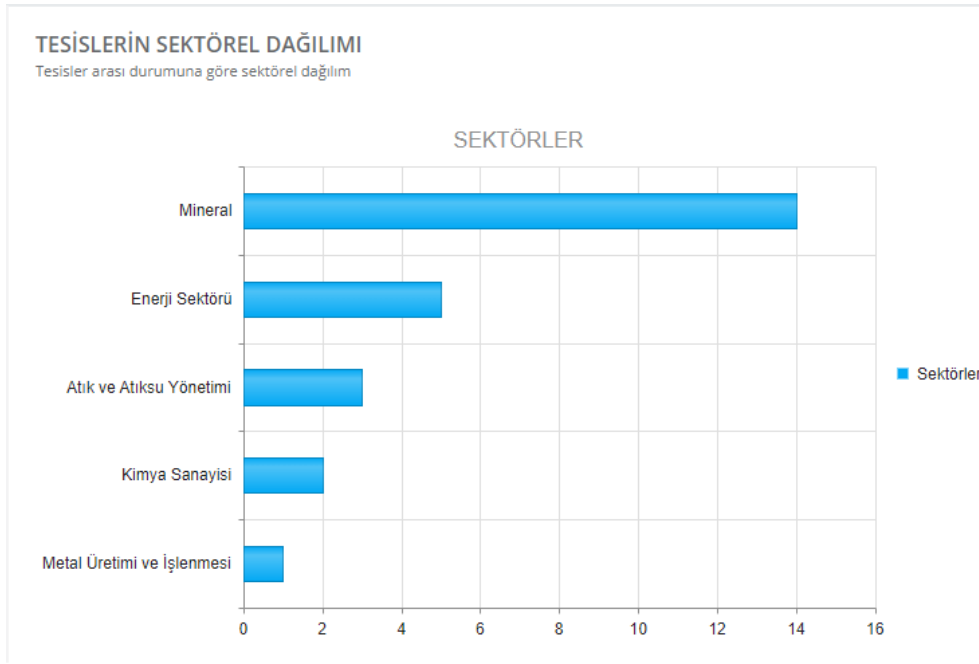
KSTK; belirli endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirleticilerin hava, su, toprak gibi alıcı ortamlara bırakılmasına ve arıtma, işleme vb. faaliyetler için atıksu aracılığıyla taşınmasına ve tehlikeli/tehlikesiz atıkların taşınmasına ilişkin bilgileri içeren ve düzenli aralıklarla tesisler tarafından gerçekleştirilecek raporlamaya dayanan envanterin uluslararası tanımıdır.

Yönetmelik, Ek-1 Faaliyetlerin Listesi'nde 9 Sektör altında sınıflandırılmış 65 endüstriyel faaliyet için kademeli olarak yürürlüğe girmekte ve 91 kirleticinin raporlanmasını kapsamaktadır. Yönetmeliğin yayımı tarihinde enerji ve metal sektörü; bir yıl sonra maden ve kimya sektörü; iki yıl sonra atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap sektörü, üç yıl sonra yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ve diğer faaliyetler başlığı altında yer alan endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren tesisler KSTK Sistemine dahil olarak yıllık raporlamalarını kademeli olarak gerçekleştirmektedir.

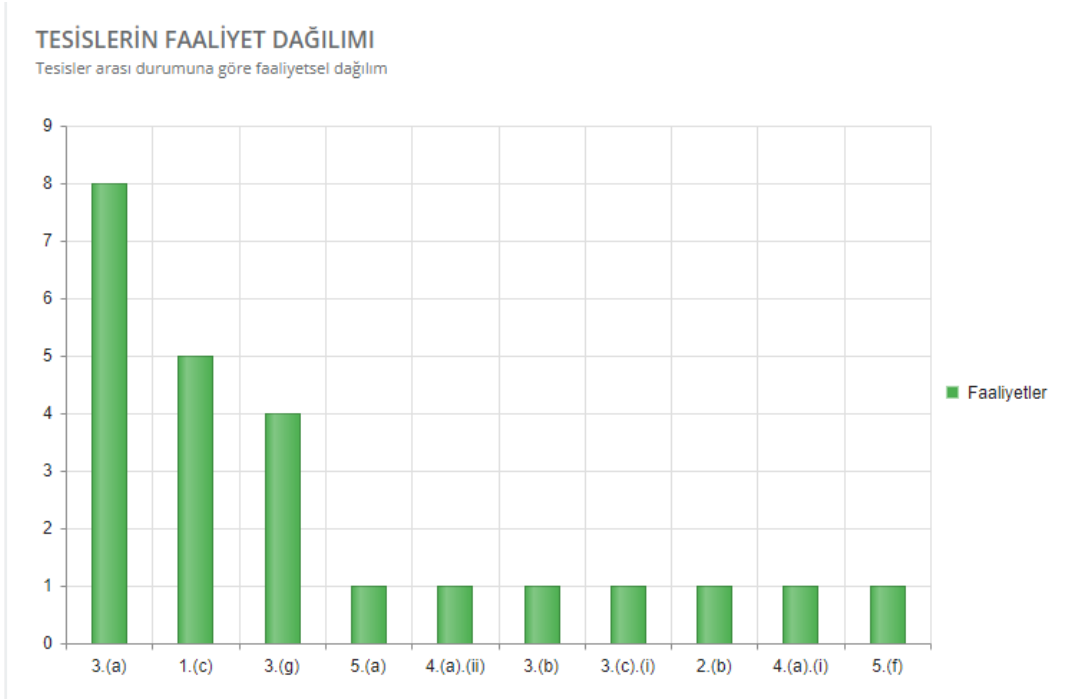
Çizelge 83- 2024 İlinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin sektörel dağılımı

(ÇÇŞİDİM,2025)

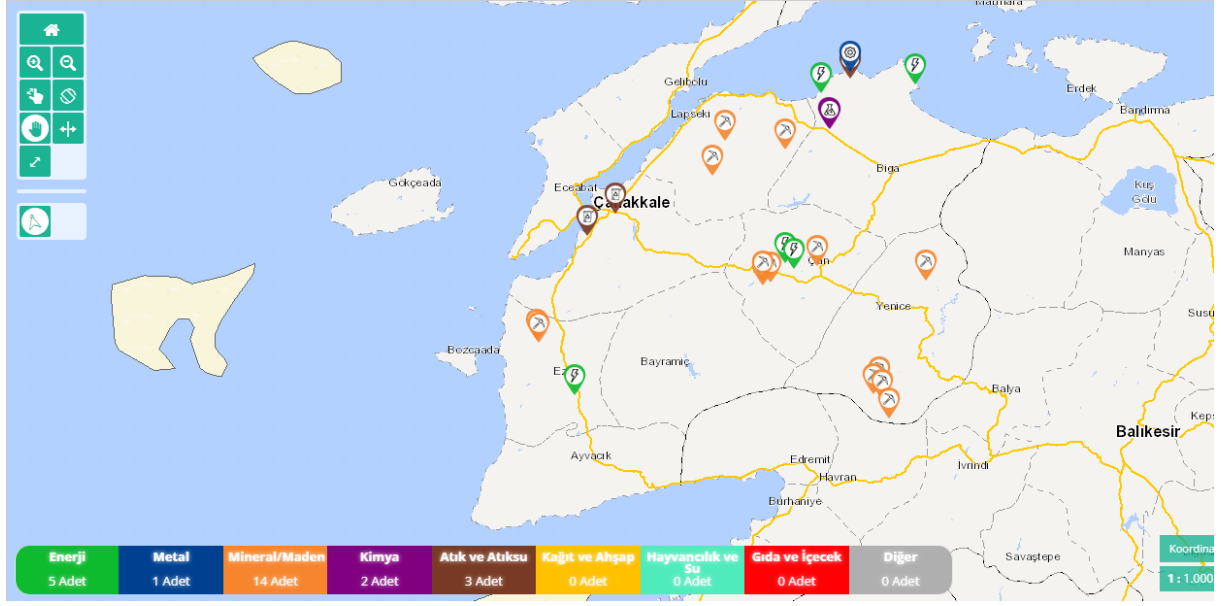
Tesisin Ana Faaliyetinin Dahil Olduğu Sektör	KSTK Tesis Sayısı
Enerji sektörü	5
Metal üretimi ve işlenmesi	1
Mineral/Maden sanayisi	14
Kimya sanayisi	2
Atık ve atıksu yönetimi	3
Kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi	1
Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	
Gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler	
Diğer faaliyetler	
TOPLAM	26

Grafik 50- Çanakkale ilinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin sektörel dağılımı
(ÇÇŞİDİM,2025)

Grafik 51 - Çanakkale ilinde Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin endüstriyel faaliyet dağılımı
(ÇÇŞİDİM,2025)

Harita 6- Çanakkale İlinde Kirlетici Salm ve Taşıma Kaydı Sistemine kayıtlı tesislerin harita üzerinde gösterimi
(ÇÇŞİDİM,2025)

İ. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

17.05.2024 tarihinde 18 Mart İlkokulu öğrencilerine, 5 Haziran Çevre Günü etkinlikleri kapsamında Umurbey İlkokulu ve Ortaokulu, Kumkale İlkokulu, Erenköy İlkokulu ve Karacaören İlkokulu öğrencilerine, 15.10.2024 tarihinde Şehit Hüseyin Çetin Ortaokulu öğrencilerine, 29.11.2024 tarihinde Kepez Belediye Başkanlığı personeline, 18.12.2024 tarihinde Çanakkale Kız Öğrenci Yurdunda öğrencilere, 25.12.2024 tarihinde Terzioğlu Kız Öğrenci Yurdunda öğrencilere “Sıfır Atık” konulu eğitimler Müdürlüğümüzce düzenlenmiştir.

Kaynaklar

- Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇÇŞİDİM), 2025